

กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามกรอบแนวคิดซีท

นางนารีรัตน์ กล้าหาญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

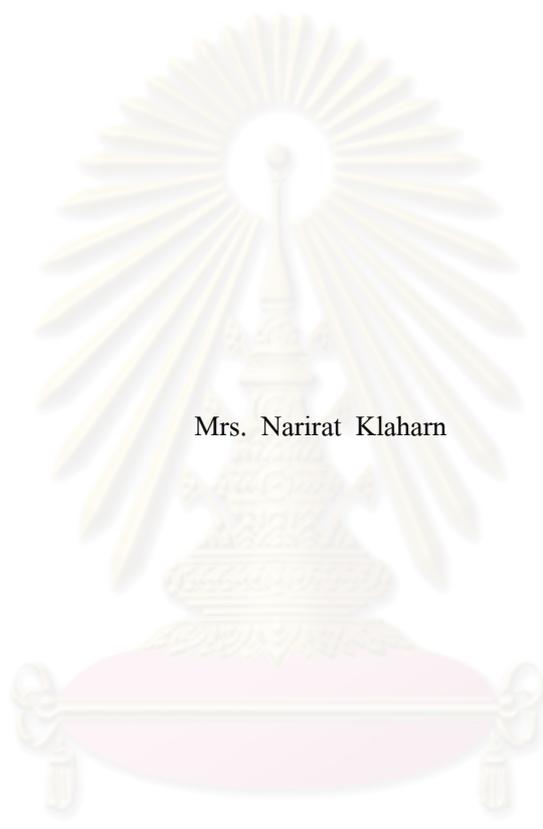
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A CASE STUDY OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS' PERFORMANCE
IN MAINSTREAMING PILOT SCHOOLS BASED ON SEAT FRAMEWORK

Mrs. Narirat Klaharn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Elementary Education

Department of Curriculum, Instruction, and Education Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตาม
กรอบแนวคิดซีท

โดย

นางนารีรัตน์ กล้าหาญ

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

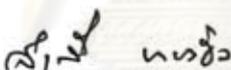
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

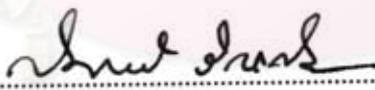
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ

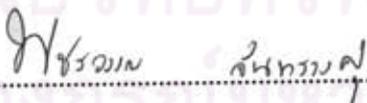
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

..... กณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ)

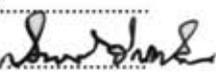

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ)

นาริรัตน์ กกล้าหาญ : กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามกรอบแนวคิดซีที (A CASE STUDY OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS' PERFORMANCE IN MAINSTREAMING PILOT SCHOOLS BASED ON SEAT FRAMEWORK) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร. สมพงษ์ จิตระดับ, 273 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามกรอบแนวคิดซีที ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 12 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นความเรียงประกอบการนำเสนอแบบตาราง

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดซีที 4 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดความสำเร็จในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน ครูได้เตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติในการอยู่ร่วมกัน โดยครูสำรวจสภาพปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล ครูให้ความรู้นักเรียนโดยการอบรมชี้แนะ การจัดป้ายนิเทศ ครูจัดให้มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน 2) การปฏิบัติงานของครูด้านสิ่งแวดล้อม ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยมีการจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมไม่เกิน 3 คน ต่อจำนวนนักเรียนทั้งห้อง 25 - 28 คน จัดโต๊ะเก้าอี้เรียน ให้มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนกับวัยของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในห้องเรียนมีบริเวณว่างสำหรับให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ และจัดห้องเรียน ไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด เพื่อจะไม่ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ขาดสมาธิและความสนใจในการเรียน จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั่งเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 3) การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูได้ปรับหลักสูตรปกติมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม โดยจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ครูมีการตรวจสอบทางการศึกษาเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน และสิ่งสำคัญคือ ครูผู้สอนได้ผ่านการอบรมการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจึงมีเทคนิคการสอนและพื้นฐานสำคัญ คือ ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมอย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน ครูยังมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดบริการสอนเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนการประสานงานกับนักวิชาชีพอื่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลือสนับสนุน

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา ประถมศึกษา..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2551.....

488 36970 27: MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEYWORDS: SEAT FRAMEWORK, MAINSTREAMING PILOT SCHOOL

NARIRAT KLAHARN: CASE STUDY OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS' PERFORMANCE
IN MAINSTREAMING PILOT SCHOOL BASED ON SEAT FRAMEWORK. ADVISOR :
ASSOC. PROF. SOMPHONG CHITRADAB, Ph.D., 273 pp.

This research is to study the teachers' performance on students, environment, teaching activity management and teaching equipment of elementary school teachers' responsibility in mainstreaming of Pibulprachasan School based on SEAT Framework, qualitative research and data collected from samplings i.e. 12 teachers in mainstreaming of Pibulprachasan School, Education zone 1, Bangkok Metropolis. The selection was purposive, and the method employed in research were observations, interviews and document analyses. Subsequent to data analysis, the data was presented in grid and narrative formats.

On the result found the teachers' performance responsible in mainstreaming was practiced in 4-side SEAT Framework for efficiency and success on each aspect below: 1) Teachers' performance on students; the teachers had prepared both students' special requirement and students' actual requirement in mainstreaming whereas the teachers surveyed the problems on individual student. The teachers educated the student with instruction training, information board, providing friend to friend assistance. 2) Teachers' performance on environment; the teachers managed circumstances in class whereas the student with each specified requirement not exceeded 3 students of special required in the whole 25-28 students in the same class, desks and chairs suitable for students' special requirement. In class, there had been a space for special requirement students could have activities together with their classmates. In the class, there was less noise or no disturbed noise to disturb the students who were defected of intelligence. The teachers provided the students with special requirement to seat with regular students for having social relationship with their classmates. 3) Teachers' performance on management of teaching activity; the teachers adjusted regular courses to apply for students' special requirement in mainstreaming with Individual Education Programmed (IEP) and making plan for Individual Implementation Plan (IIP). The teachers verified education to understand students' data, and especially the teachers had experienced in students with special requirement, therefore, the teachers had teaching technique to teach the students with special requirement and more importantly; the teachers had good attitude in teaching the students with special requirement. 4) The teachers' performance on tools and equipment. The teachers had participated in indentifying performance of mainstreaming in phrases obviously. The teachers had also participated in preparing for the facilities and teaching media for students with special requirement including coordinating with other professional academic personnel or related organization for support.

Department : Curriculum, Instruction, and Education Technology

Student's Signature :

Narirat Klaharn

Field of Study : Elementary Education

Advisor's Signature :

Sompong Chitradab

Academic Year : 2008

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งได้เมตตาและกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์พชรวรรณ จันทรางศุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนมีความสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และทุก ๆ ท่านในครอบครัวที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม.....	14
- พระราชบัญญัติสำคัญที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม.....	17
- การจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษในต่างประเทศ.....	20
ปรัชญาพื้นฐานการเรียนร่วม.....	24
- แนวคิดและหลักการจัดการเรียนร่วม.....	26
- การเรียนร่วม.....	30
- ความหมายเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	32
- ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	33
รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ.....	42
- รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ ในประเทศไทย.....	42

	หน้า
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
- รูปแบบการจัดการเรียนร่วม.....	42
- ประโยชน์ของการเรียนร่วม.....	47
การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework).....	49
- S-Student (นักเรียน).....	52
- E-Environment (สภาพแวดล้อม).....	54
- A-Activities (กิจกรรมการเรียนการสอน).....	64
- T-Tools (เครื่องมือ).....	85
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
- งานวิจัยในประเทศ.....	97
- งานวิจัยต่างประเทศ.....	101
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	103
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร.....	103
ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง.....	103
ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
ขั้นตอนที่ 4 ระยะเวลาและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	114
ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	130
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิเคราะห์.....	131
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์.....	131
ตอนที่ 2 กรณีการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์.....	136
ตอนที่ 3 กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1- 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน.....	152
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	208
สรุปผลการวิจัย.....	208
การอภิปรายผล.....	215
ข้อเสนอแนะ.....	221

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	222
ภาคผนวก	228
ภาคผนวก ก หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	229
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือ.....	235
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล.....	237
ภาคผนวก ง ประวัติโรงเรียนพินุลประชาสรรค์.....	239
ภาคผนวก จ ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย.....	249
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรม.....	266
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	273

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบการจัดการเรียนร่วมของต่างประเทศกับประเทศไทย.....	23
2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม.....	115
3 กิจกรรมของโรงเรียนพินุลประชาศรรค์.....	140
4 ข้อมูลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน.....	187
5 ข้อมูลการสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน.....	190
6 แบบวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน.....	192
7 ผลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน.....	194

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนกมึ

แผนภูมิที่		หน้า
1	รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	44
2	การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้กรอบแนวคิด โครงสร้างซีท 4 ด้าน (SEAT Framework).....	51
3	การบริหารงานโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ปีการศึกษา 2549.....	133
4	โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มบริหารวิชาการ.....	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นทรัพยากรสำคัญยิ่งในการจะทำให้ประเทศมีการพัฒนา และเจริญก้าวหน้าได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็คือ การให้การศึกษาแก่ทรัพยากรมนุษย์อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยตระหนักถึงการเห็นคุณค่าของการพัฒนาทั้งทางด้านศักยภาพ และความสามารถของแต่ละบุคคล ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในหมวดที่ 3 มาตรา 6 ว่า ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความบกพร่องว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ”

ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติมาตรา 80 “รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. รัฐต้องคุ้มครอง และพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่น

ของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้
 มาตราดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 49

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายในการจัดการศึกษาแก่ผู้พิการ หรือต่อมาได้เรียกว่า ผู้ที่มีความบกพร่อง ทำให้ผู้พิการมีโอกาสได้รับสิทธิ และบริการทางการศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญอันทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้พิการ และหนึ่งในรูปแบบการจัดการศึกษาแก่ผู้พิการ คือ “การเรียนรู้ร่วม”

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ให้ความหมายของการเรียนรู้ร่วมคือ เป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

วารี ธีระจิตร (2545 : 16) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ร่วมว่า เป็นการรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

เบญญา ชลธารันนท์ (2543 : 1) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ร่วมคือ การที่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Special Needs) ได้รับโอกาสเข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่าย ให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจสติปัญญา และการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ได้สูงสุด

คอฟแมน ก๊อตเลียบ และคูคิต (Kauffman, Gottlieb and Kukic, 1975 : 1 – 2) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ และเด็กปกติเรียนร่วมตามแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาตามแผนการศึกษารายบุคคล และกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายบริหาร ฝ่ายการสอน และสนับสนุนทั้งในด้านการศึกษาปกติ และการศึกษาพิเศษ

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1980 : 90 – 98) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ให้แก่เด็กพิเศษทุกคนมีโอกาสเข้ารับการศึกษที่เหมาะสม โดยมีข้อจำกัดน้อยที่สุดตามแผนการศึกษารายบุคคล และผู้ปกครองเป็นผู้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา หรือเรียกรื่องสิทธิต่าง ๆ เพื่อให้เด็กพิเศษทุกคนมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อเด็กปกติ

ฮอลลาแฮน และคอฟแมน (Hallahan and Kauffman, 1986) ได้ให้นิยามการเรียนร่วมคือ การนำเด็กที่มีความบกพร่องเข้ามาร่วมไว้ในชั้นเรียนปกติ ซึ่งเป็นวิธีแรกที่ทางโรงเรียนจะช่วยให้เด็กพิเศษได้ดำเนินชีวิต เช่น สามัญชนทั่ว ๆ ไปได้

จากความหมายของการเรียนร่วมที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือ เด็กที่มีความบกพร่อง ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ในสังคมปกติ ในรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติ

การเรียนร่วมเป็นรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากงานวิจัยของนิลบล ทูรานุกภาพ (2540) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า ในด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองเห็นว่า โครงการเรียนร่วมมีประโยชน์มาก ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้เรียนหนังสือ และอยู่ร่วมกับสังคมของคนปกติ มีพัฒนาการดีขึ้น ทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อยู่กับพ่อแม่ มีความอบอุ่น ซึ่งสอดคล้องกับอีแวน (Evan, 1981) ได้ทำการศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการและเด็กปกติในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความเห็นว่า โครงการเรียนร่วมเป็นโครงการที่อำนวยความสะดวกทางการศึกษาให้แก่เด็ก นอกจากนี้ผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่ยังมีเจตคติที่ดีต่อเด็กพิเศษ

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ยังมีอุปสรรคและปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะเรื่องของบุคลากร สุกัญญา จำเพชร (2538) ได้ทำการศึกษาความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จ ต้องมีความพร้อม ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และเครื่องมือ

อุปกรณ์ต่าง ๆ จะต้องมีการวางแผนที่รอบคอบ และรัดกุมระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนที่จะจัดการเรียนร่วม

จูไรรัตน์ คงปิ่น (2544) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินโครงการพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ในด้านปัญหาการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า เด็กเรียนรู้ช้า เสียเวลามาก ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และศึกษานิเทศก์มีการนิเทศการเรียนการสอนไม่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2548) ได้ศึกษาการสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สำหรับเด็กและเยาวชนพิจารณาพบว่า จุดอ่อนในการจัดการเรียนร่วม คือ การเตรียมครูและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ ยังดำเนินการได้ไม่เพียงพอกับความต้องการในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ครูจำนวนมากต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องการความช่วยเหลือด้านสื่อ อุปกรณ์ในห้องเรียนเพิ่มขึ้น ต้องการการนิเทศติดตามทั้งจากภายในและภายนอก ต้องการความช่วยเหลือและร่วมมือในการพัฒนางานมากขึ้น

จากปัญหาของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาได้พบปัญหาที่สำคัญคือ ความรู้ ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของครู ซึ่งมีนักวิชาการที่กล่าวถึงหน้าที่ในการปฏิบัติงานของครู ดังนี้

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2523) ได้สรุปถึง หน้าที่ในการปฏิบัติงานของครูทั่ว ๆ ไป คือ

1. ทำการสอนประจำชั้น
2. ทำการสอนประจำวิชา
3. ทำหน้าที่ทางด้านการปกครอง
4. ทำหน้าที่ทางด้านธุรการ
5. ทำหน้าที่ทางด้านวิชาการ
6. ทำหน้าที่ทางด้านพัฒนาการโรงเรียน
7. ทำหน้าที่พัฒนาการชุมชน หรือหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

สำนักงานปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 76–79) ได้สรุปถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของครูตามวิทยฐานะของครูปฏิบัติการ 3 ข้อ คือ

1. จัดการเรียนการสอน
2. เอาใจใส่ดูแลแนะแนวแก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน
3. สร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน

เบญจมา ชลธารันนท์ (2546) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการโดยยึดหลักโครงสร้างชี้ท หมายถึง การบริหารจัดการในโรงเรียนเรียนร่วม โดยมีโครงสร้างครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญทุกคน ได้แก่ ด้านนักเรียน ซึ่งหมายรวมถึง นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือ โดยยึดเอาความจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การบริหารจัดการโดยยึดหลักโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน (SEAT Framework) มีดังต่อไปนี้

1. นักเรียน (S-Students) ได้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หรือที่มีความบกพร่อง และนักเรียนปกติที่อยู่ในโรงเรียนเรียนร่วม เป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน

1.1 การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น การเตรียมความพร้อม ด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง

1.2 การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. สภาพแวดล้อม (E-Environment) ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูทั่วไป นักการภารโรง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูด และภาษาแพทย์เฉพาะทาง นักสังคมสงเคราะห์

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (A-Activities) ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งรวมถึงการใช้ การปรับ และการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่อง เป็นเฉพาะบุคคล กระบวนการเรียนการสอน การตรวจสอบ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การดำเนินการสอน เทคนิคการสอน

การวัดประเมินผล และการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การประกันคุณภาพ การรับนักเรียน พิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน การจัดการเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน

4. เครื่องมือ (T-Tools) ได้แก่ นโยบาย งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงอาคารสถานที่ สื่อ เช่น อุปกรณ์สื่อสิ่งพิมพ์ อักษรเบลล์ และ หนังสือเสียงสำหรับนักเรียนตาบอด หนังสือตัวพิมพ์ใหญ่ สำหรับนักเรียนที่เห็นเลือนราง บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก บริการ เช่น บริการสอนเสริม คือ การสอนทักษะที่ คนพิการแต่ละบุคคลมีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น การสอนเขียนและอ่านอักษรเบลล์ การสอน ภาษามือ การฝึกพูดรวมทั้งการสอนเสริมวิชาการต่าง ๆ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การควบคุมดูแลอาหาร สำหรับนักเรียนที่เป็น โรคเบาหวานในเด็ก การแก้ไขการพูดและภาษา สำหรับนักเรียนออทิสติก เป็นต้น

การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต หมายถึง การนำรูปแบบการบริหาร จัดการเรียนร่วมที่ยึดหลักโครงสร้างชีวิตเข้าไปทดลองใช้ใน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย 4 ด้าน

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการบริหารจัดการ โดยใช้โครงสร้างชีวิต มาปรับใช้และเป็นกรอบ แนวคิดในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้าน ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน ได้แก่

- 1.1 ครูต้องเตรียมความพร้อม นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา
- 1.2 ครูต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ให้ยอมรับ และช่วยเหลือนักเรียนที่มี

ความต้องการพิเศษ

2. การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ เช่น

2.1.1 ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ

2.1.2 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

- 2.1.3 ครูจัดห้องเรียนไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด
- 2.1.4 ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน
- 2.2 ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน
  - 2.2.1 ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้
  - 2.2.2 ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.3 ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมภายนอก โดยสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี

3. การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่

- 3.1 ครูสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียน คัดแยก คัดกรอง เพื่อที่ครูจะได้รู้จักนักเรียนเฉพาะบุคคล
- 3.2 ครูปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.3 ครูจัดทำหลักสูตรเฉพาะความต้องการพิเศษ
- 3.4 ครูจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็นให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.5 ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- 3.6 ครูจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)
- 3.7 ครูมีการตรวจสอบทางการศึกษา เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือ วิธีการตรวจสอบข้อมูลทุกด้านของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.8 ครูมีเทคนิคการสอน และจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน
- 3.9 ครูรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.10 ครูจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน โดยมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วม
- 3.11 ครูทำการสอน และประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- 3.12 ครูดำเนินการในการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน
- 3.13 ครูประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เพื่อจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน

4. การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ ได้แก่

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วม และระบบการให้บริการที่ชัดเจน

4.2 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

4.3 ครูมีส่วนร่วมในการจัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.5 ครูจัดบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ

4.6 ครูต้องประสานงานกับนักวิชาชีพอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการช่วยเหลือหรือสนับสนุน เช่น แพทย์เฉพาะทาง นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูด และภาษานักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

จากที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีโครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีการ และการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 ได้นำร่องในโรงเรียนจำนวน 390 โรงเรียน กระจายครอบคลุมทุกจังหวัดและขยายผลโรงเรียนเป็น 2,000 โรงเรียน ในปี พ.ศ. 2548 ครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศไทย เพื่อรองรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่อยากเรียนได้เข้าเรียน โรงเรียนในโครงการทุกโรงเรียนจะต้องยึดแนวทางในการบริหารจัดการเรียนร่วม 2 แนวทาง คือ การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากข้อมูลโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ 2,000 โรงเรียน ตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมปีการศึกษา 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 73) ได้สรุปถึงการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการดังนี้

1. โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมอยู่แล้ว ในระดับชั้นต่าง ๆ จำนวนเหมาะสมที่จะเข้าร่วมโครงการได้

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีความพร้อม และความมุ่งมั่น พร้อมรับนโยบายที่จะสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมโดยดำเนินงานโดยใช้โครงสร้างซีท และบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3. บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น มีความเข้าใจ มีความพร้อม มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และให้ความร่วมมือที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม

4. โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมมีความรู้พื้นฐานด้านการศึกษาพิเศษ อย่างน้อย 1 คน

ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ด้วยเหตุผลดังนี้

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ได้นำเอาระบบบริหารจัดการโดยใช้โครงสร้างซีท 4 ด้าน มาดำเนินการจัดการเรียนร่วมจนได้รับเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นระดับภาคกลางในปี พ.ศ. 2548

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 ในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามกรอบแนวคิดซีท เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โดยใช้กรอบการปฏิบัติงาน ตามกรอบแนวคิดซีท

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การวิจัยมีขอบเขต ดังนี้

1. โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นระดับภาคกลาง ในปี พ.ศ. 2548 จากจำนวน 2,000 โรงเรียน
2. เลือกครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1– 6 จำนวน 12 คน โดยเลือกแบบเจาะจง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการเพื่อศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก โดยกำหนดให้มีการปฏิบัติงานภาคสนามเป็นระยะเวลา 4 เดือน คือ เดือนมิถุนายน – กันยายน 2550

4. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน ดังนี้

- 4.1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน
- 4.2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม
- 4.3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4.4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม หมายถึง การทำหน้าที่ของครูประจำชั้นที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในด้านการเตรียมความพร้อมด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ ซึ่งได้ปรับมาจากกรอบแนวคิดของ โครงสร้างซีท 4 ด้าน (SEAT Framework)

ครูประจำชั้นเรียนร่วม หมายถึง ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้นที่เป็นผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ

การเรียนร่วม (Integrated Education) หมายถึง การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เป็นการจัดการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยตัวเองได้แล้ว และได้รับการพิจารณาว่ามีความพร้อมทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี หรือค่อนข้างดี ตลอดจนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุก ๆ กลุ่มวิชา ให้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนเด็กปกติทุกประการ

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หมายถึง โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ซึ่งหมายถึง โรงเรียน พิบูลประชาสรรค์ สังกัด สพท. กทม. เขต 1

การจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต หมายถึง การปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมที่ยึดหลักโครงสร้างชีวิตเข้าไปทดลองใช้ในโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วมประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. นักเรียน (S-Students) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูในการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านวิชาการ อารมณ์ สังคมและการช่วยเหลือตนเอง และครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. สภาพแวดล้อม (E-Environment) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูในการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ครูจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการที่ครูได้จัดสภาพแวดล้อมบุคคล โดยสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (A-Activities) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ ครูต้องสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ครูจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ครูมีการตรวจสอบทางการศึกษา ครูต้องมีเทคนิคการสอนและพัฒนาให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอยู่เสมอ ครูต้องรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูต้องจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน โดยมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วม ครูต้องทำการสอนและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ครูต้องประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เพื่อจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4. เครื่องมือ (T-Tools) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วม ตลอดจนการที่ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม ครูมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูได้จัดบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ และครูได้ประสานงานกับนักวิชาชีพอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับ

การช่วยเหลือหรือสนับสนุน เช่น แพทย์เฉพาะทาง นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูดและภาษานักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) หมายถึงแผนการให้บริการทางการศึกษาพิเศษรายปี ที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล โดยพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดทำซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับระดับความสามารถของนักเรียนในปัจจุบัน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan: IIP) หมายถึงแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งต้องจัดทำให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพ ในโรงเรียนเรียนร่วมอื่น ๆ ต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมอื่น ๆ ต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ในการบริหารจัดการการจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จในโรงเรียนเรียนร่วมอื่น ๆ ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้กรอบการปฏิบัติงาน ตามแนวคิดซีท ในบทนี้จะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกตินั้น สามารถสรุปสาระนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม
  - 1.1 พระราชบัญญัติสำคัญที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม
  - 1.2 การจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษในต่างประเทศ
2. ปรัชญาพื้นฐานการเรียนร่วม
  - 2.1 แนวคิดและหลักการจัดการเรียนร่วม
  - 2.2 การเรียนร่วม
  - 2.3 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 2.4 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ
  - 3.1 รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทย
  - 3.2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
  - 3.3 ประโยชน์ของการเรียนร่วม
4. การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)
  - 4.1 S-Student (นักเรียน)
  - 4.2 E-Environment (สภาพแวดล้อม)
  - 4.3 A-Activities (กิจกรรมการเรียนการสอน)
  - 4.4 T-Tools (เครื่องมือ)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมในประเทศไทยมีความเป็นมาตามลำดับดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 13 – 16)

พ.ศ. 2499 ประเทศไทยได้มีการจัดการเรียนร่วมเป็นครั้งแรก โดยการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการมองเห็นของโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ไปเรียนร่วมในโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิคนตาบอดแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการทดลองนำเด็กเรียนช้าเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรก 7 แห่ง คือ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดพญายัง โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนวัดนิมานรดี โรงเรียนสามเสนนอก และโรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส

พ.ศ. 2504 – 2508 มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ฯ ร่วมกับกองการศึกษาพิเศษ จัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษขึ้น โดยมีบุคลากรฝ่ายบริหารและทำการสอนจากองค์การศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาธิการอนุมัติงบประมาณการก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้พระราชทานชื่อให้ว่า โรงเรียนศรีสังวาลย์ ในปี พ.ศ. 2508

พ.ศ. 2505 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิทยากร จากมูลนิธิอเมริกันเพื่อคนตาบอดโพ้นทะเล (American Foundation Overseas for the Blind) วางโครงการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการมองเห็นเข้าเรียนในโรงเรียนปกติใกล้บ้าน

เป็นครั้งแรก โดยมีครูการศึกษาพิเศษเดินสอน ไปช่วยสอนในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการมองเห็นเรียนร่วม

พ.ศ. 2507 กรมสามัญศึกษาได้ให้โรงเรียนพญาไทรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการได้ยิน ประเภทหูตึงเข้าเรียนร่วม โดยจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษคู่ขนานกับชั้นประถมศึกษาปกติมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้สอนและฝึกแก้ไขการพูดให้นักเรียน

พ.ศ. 2509 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มโครงการทดลองให้เด็กตาบอดเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในโรงเรียนของรัฐในส่วนกลาง

พ.ศ. 2512 – 2516 กรมการฝึกหัดครูอนุมัติการจัดตั้ง ศูนย์ทดลองสอนเด็กหูพิการชั้นเด็กเล็กขึ้นในวิทยาลัยครูสวนดุสิต พร้อมทั้งเปิดสอนวิชาการศึกษาพิเศษในระดับปริญญา เป็นแห่งแรกในปี พ.ศ. 2513 โดยจัดให้เด็กอนุบาลทั่วไปเข้าเรียนร่วมกับเด็กหูตึง

พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาได้ขยายโครงการสอนเด็กนักเรียนช้าและเด็กหูตึงเรียนร่วมในระดับประถมศึกษาออกไปอีกหลายโรงเรียน เช่น โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนวัดหนึ่ง โรงเรียนประถมนนทบุรี โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกรมสามัญศึกษา

พ.ศ. 2525 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการมองเห็น เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ

พ.ศ. 2529 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินงานจัดการเรียนร่วมภายใต้ชื่อ โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ โดยมอบให้สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ดำเนินงานทดลองจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการ 2 ประเภท คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

พ.ศ. 2531 กรมการฝึกหัดครูได้มอบให้สถาบันราชภัฏสวนดุสิตจัดให้มีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิเศษ และครอบครัว โดยมีจุดมุ่งหมายให้คำแนะนำพ่อแม่ผู้ปกครองใน

การเลี้ยงดูเด็กพิการซึ่งมีอายุระหว่าง 0 – 7 ปี เพื่อให้ได้พัฒนาการไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กปกติ

พ.ศ. 2533 กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยดำเนินการร่วมกับกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทย และองค์การเฮเลน เคลเลอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล อินคอร์ปอเรต : เอชเคไอไอ (Helen Keller International Incorporated : HKII) จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ร่วมกับเด็กปกติในโครงการนำร่อง โดยจัดที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาและชัยภูมิ

พ.ศ. 2534 ประเทศไทยได้มีกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคนพิการ คือพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2534 ประกาศใช้เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2534 ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาการมีส่วนร่วมและความเสมอภาคของคนพิการ

พ.ศ. 2537 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ขยายโครงการเรียนร่วมเพิ่มขึ้น 55 จังหวัด โดยจัดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 3 ประเภท คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทางการได้ยินและทางการมองเห็น

พ.ศ. 2538 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ขยายโครงการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบการเรียนร่วมครบทุกจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 ก : 37)

พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ปราบกฏสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่คนพิการในหลายมาตรา ซึ่งนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายให้เป็นที่แห่งการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยมีคำขวัญว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” รวมทั้งได้มีการจัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ เพื่อขยายโอกาสให้กับคนพิการทุกกลุ่ม ทุกประเภท และปรับปรุงระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การจัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ซึ่งได้แก่ คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ
2. การจัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษแห่งชาติ ทำหน้าที่บริหารจัดการการศึกษาเพื่อคนพิการ
3. การจัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา จำนวน 13 เขต ทำหน้าที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการดูแลงานวิชาการศึกษาพิเศษ
4. การจัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ทำหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการและครอบครัว และเตรียมความพร้อมแก่คนพิการ รวมทั้งการดำเนินการคัดแยก พิ้นฟูและส่งต่อคนพิการไปยังสถานศึกษา
5. การจัดให้มีการเรียนร่วมในทุกสังกัดและทุกระดับการศึกษาทั้งในสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชน
6. การจัดโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ
7. การจัดการศึกษานอกระบบ
8. การจัดการศึกษาโดยองค์กรเอกชน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
9. การจัดการสนับสนุนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย
10. การสนับสนุนให้คนพิการได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา

พ.ศ. 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการและการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมโดยทั่วไป โดยมีโรงเรียนจำนวน 390 โรงเรียน

พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขยายผลโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจำนวน 2,000 โรงเรียนกระจายครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ

1.1 พระราชบัญญัติสำคัญที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

1.1.1 พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

กฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคนพิการ คือ พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2534 ประกาศใช้เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2534 เป็นผลมาจากความพยายามร่วมกันของภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการและองค์กรคนพิการ ซึ่งถือได้ว่าเป็น

พระราชบัญญัติฉบับประวัติศาสตร์สำหรับคนพิการและเป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาการมีส่วนร่วมและความเสมอภาคของคนพิการ ประเด็นสำคัญของกฎหมายดังกล่าวคือ เพื่อให้การคุ้มครองสงเคราะห์การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษา สังคม และการฝึกอาชีพ กระทรวงสาธารณสุขมอบให้โรงพยาบาลของรัฐ ทำหน้าที่วินิจฉัยความพิการพร้อมทั้งเอกสารรับรอง

คนพิการทุกคนต้องไปขึ้นทะเบียนคนพิการที่สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ เพื่อรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา การฝึกอาชีพ การสังคมสงเคราะห์ การเข้าทำงาน ตลอดจนอุปการะทางการแพทย์ที่จำเป็น เป็นต้น

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิของคนพิการในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา และการฝึกอาชีพ อีกทั้งยังได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติขึ้น โดยมีผู้แทนองค์กรคนพิการร่วมเป็นคณะกรรมการไม่น้อยกว่าสองคน หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแล้วได้มีความพยายามส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของคนพิการมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2546)

1.1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดบริการทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องจัดให้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 18 การจัดการศึกษาขั้นปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระการเรียนรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถ

ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลธรรมดาตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมแก่วัย และศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงทั้งปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้ เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

- 1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ
- 2) การจัดการศึกษาที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

1.2 การจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษในต่างประเทศ

ทั่วโลกมีบุคคลที่มีความต้องการพิเศษอยู่ประมาณ 500 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 1 ของประชากรโลก บุคคลที่มีความต้องการพิเศษนับเป็นหนึ่งในทรัพยากรบุคคลของสังคมหากได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องย่อมมีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีพอยู่ได้ด้วยตนเองเช่นเดียวกับคนทั่วไป การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนที่มีความต้องการพิเศษ ในแต่ละประเทศต่างก็มีวิธีการจัดการศึกษาให้กับคนเหล่านี้แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าศึกษา

เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย (วารสารสื่อพลัง, ปีที่ 12 (มกราคม – มีนาคม 2547) : 14 – 17)

ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษกำหนดเป้าหมายไว้ว่าภายในปี ค.ศ. 2002 จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ต้องการการศึกษาพิเศษระยะยาวจะลดลง ด้วยการวินิจฉัยและบำบัดรักษาตั้งแต่เริ่มมีปริมาณเพิ่มขึ้น มีการค้นหา วินิจฉัยและบำบัด ความพิการตั้งแต่แรกเริ่มอย่างเป็นทางการและสูงขึ้นกว่าเดิม สุดท้ายคือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการค้นหา วินิจฉัยฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการมากขึ้น วิธีการดำเนินการที่สำคัญคือ ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบเรียนร่วมมากขึ้นกว่าเดิม ลดจำนวนเด็กที่ต้องเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะทางให้น้อยลงและยังให้โรงเรียนพิเศษเฉพาะทางสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับโรงเรียนปกติมากขึ้นด้วย

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาเพื่อบุคคลที่มีความต้องการพิเศษมากในช่วงทศวรรษ 1960 เมื่อกฎหมายกำหนดให้มีการฝึกหัดครูสำหรับเด็กปัญญาอ่อนและเด็กหูหนวก โดยให้ทุนสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษ ต่อมามีการออกกฎหมายฟื้นฟูสมรรถภาพคนที่มีความต้องการพิเศษในการประกอบอาชีพและกฎหมายการศึกษาสำหรับคนที่มีความต้องการพิเศษเป็นครั้งแรก ได้มีการปรับปรุงกฎหมายเหล่านี้อีกครั้งภายใต้จุดยืนที่ว่า คนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนสามารถมีชีวิตที่สมบูรณ์ได้ และเปิดโอกาสให้คนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษา ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติมากที่สุด ได้รับโปรแกรมการเรียนที่มีความเหมาะสมเฉพาะบุคคล และได้รับสิทธิที่จะปกปิดผลการเรียนเป็นความลับ ทั้งนี้การเรียนร่วมเป็นรูปแบบที่ได้รับการตอบรับจากนักการศึกษาและประชาชนในอเมริกาเป็นอย่างดี รูปแบบการเรียนร่วมจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ การเสนอแนวคิดการจัดการเรียนร่วมแบบเต็มรูปแบบกล่าวคือ นักเรียนทุกคนทั้งที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการศึกษาในห้องเรียนปกติ โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนจะได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมครูทุกคนได้รับการสนับสนุนโดยไม่มีการแบ่งแยกว่าสอนเด็กกลุ่มใด แนวคิดนี้รู้จักกันดีภายใต้ชื่อ Regular Education Initiative : REI แต่ก็มีกรณีโต้แย้งจากนักการศึกษาพิเศษที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ว่า การจัดการเรียนร่วมแบบเต็มรูปแบบจะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษถูกจัดให้เรียนในชั้นเรียนปกติโดยไม่ได้รับบริการความช่วยเหลือที่จำเป็นอย่างเพียงพอ

ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาจะมีกฎหมายโรงเรียนกำหนดให้มีคณะกรรมการ โรงเรียน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนและร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างทั่วถึง ในรูปแบบการเรียนร่วมชั้นในโรงเรียน มีการประสานงานระหว่างเขตโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน มีหน้าที่สนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมชั้นและสนองความต้องการที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน งานสำคัญของครูคือ ประสานงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการจัดทำและทบทวนโปรแกรมการศึกษาของเด็กแต่ละคนร่วมกับแพทย์จัดให้มีการ ตรวจสอบความพิการ ระบุความต้องการและส่งต่อไปหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอรับการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อไป

ประเทศออสเตรเลีย

ปัจจุบันประเทศออสเตรเลียมีนวัตกรรมการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษในรูปของโครงการบูรณาการโรงเรียนร่วมชั้น ซึ่งเน้นการส่งเสริมมีหลักสูตรร่วมที่ทำให้นักเรียนทุกคนเรียนร่วมชั้นกันได้ โรงเรียนรับผิดชอบจัดโปรแกรมการเรียนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และใช้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ การสอนเป็นทีม การเรียนแบบร่วมมือ เพื่อนสอนเพื่อน และการให้คำปรึกษา

ประเทศนิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์ให้ความสำคัญและปฏิรูปการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคน ประกันการกระจายทรัพยากรสำหรับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมชาติ ประกันว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้เรียนในโรงเรียนตามที่ครอบครัวเลือกและเห็นชอบ มีการเพิ่มจำนวนครูผู้สอน เพิ่มจำนวนบุคลากรครูผู้สอนด้านพฤติกรรมและการเรียนรู้ และเพิ่มงบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ยังได้ดำเนิน โครงการความตกลงระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับสหภาพแรงงานเพื่อส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ารับการฝึกอาชีพและ โครงการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อแสวงหาช่องทางในการดำเนินงานตามนโยบายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาพิเศษในประเทศญี่ปุ่นเป็นการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติในรูปแบบของการจัดชั้นเรียนพิเศษ และภาครัฐได้ออกระเบียบกำหนดขนาดชั้นเรียนเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ทั้งนี้แนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในญี่ปุ่นมีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะทางลดลง ขณะเดียวกันก็มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนปกติเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีการวิจัยพบว่า การฝึกหัดครูด้านการศึกษาพิเศษมีแนวโน้มที่จะเป็นการฝึกครูให้สามารถสอนเด็กได้ทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติที่มีปัญหาในการเรียนและต้องการความช่วยเหลือ

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบการจัดการเรียนร่วมของต่างประเทศกับประเทศไทย

ประเทศ	กฎหมาย	อายุเด็ก	รูปแบบ	IEP	หน่วยงาน
อังกฤษ	SENCO Forum 1997	0 – 21	- การเรียนร่วมชั้น	กฎหมาย	ท้องถิ่น
			- การเรียนชั้นเรียนพิเศษ	ระบุให้ทำ IEP	และ รัฐบาล
			- โรงเรียนเฉพาะ		กลาง
			- การศึกษาแบบ ชักนำ		100%
			- Parent partnership scheme		
อเมริกา	IDEA 1997	0-21	- การเรียนร่วมชั้น	กฎหมาย	ท้องถิ่น
			- การใช้ชุมชนเป็น ฐาน	ระบุให้ทำ IEP	และ รัฐบาล
			- โรงเรียนเฉพาะ		กลาง
			- ฝึกออาชีพ		100%
ออสเตรเลีย	Amendment 1995	0-21	- การเรียนร่วมชั้น	กฎหมาย	ท้องถิ่น
			- การใช้ชุมชนเป็น ฐาน	ระบุให้ทำ IEP	และ รัฐบาล
			- โรงเรียนเฉพาะ		กลาง
					100%

ประเทศ	กฎหมาย	อายุเด็ก	รูปแบบ	IEP	หน่วยงาน
ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบการจัดการเรียนร่วมของต่างประเทศกับประเทศไทย (ต่อ)					
ประเทศ	กฎหมาย	อายุเด็ก	รูปแบบ	IEP	หน่วยงาน
แคนาดา	School Act	0-21	- การเรียนร่วมชั้น - การใช้ชุมชนเป็น ฐาน - โรงเรียนเฉพาะ	กฎหมาย ระบุให้ทำ IEP	ท้องถิ่น และ รัฐบาล กลาง 100%
นิวซีแลนด์	Special Education Act	0-21	- การเรียนร่วมชั้น - การใช้ชุมชนเป็น ฐาน - โรงเรียนเฉพาะ	กฎหมาย ระบุให้ทำ IEP	ท้องถิ่น และ รัฐบาล กลาง 100%
ญี่ปุ่น	Special Education Act 1997	3-18	- การเรียนร่วมชั้น - โรงเรียนเฉพาะ	กฎหมาย ระบุให้ทำ IEP	ท้องถิ่น และ รัฐบาล กลาง 100%
ไทย	รัฐธรรมนูญ 2540	ตั้งแต่ ค้นพบ 18	- การเรียนร่วมชั้น - การใช้ชุมชนเป็น ฐาน - โรงเรียนเฉพาะ การศึกษาทางเลือก	กฎหมาย ระบุให้ทำ IEP	รัฐบาล 4%

ที่มา : วารสารสื่อพลัง ปีที่ 12 (มกราคม – มีนาคม), 2547 : 17.

2. ประสิทธิภาพพื้นฐานการเรียนร่วม

ประสิทธิภาพพื้นฐานการเรียนร่วม ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนร่วม เพราะประสิทธิภาพถือว่าเป็นหลักแห่งความรู้และหลักแห่งความจริง ซึ่งเราสามารถนำไปเป็นหลักในการจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จ ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้

บัจอ ตันปาน (2535 :5) ได้สรุปปรัชญาพื้นฐานการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา ดังนั้น การจัดระบบการศึกษาจึงจัดบริการทางการศึกษาให้แก่มนุษย์ทุกคน โดยไม่แบ่งแยกความบกพร่องหรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม จึงควรจัดโครงการและปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล
2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมในสังคม ดังนั้นการจัดเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนและวัยเรียน เพื่อให้เด็กพิเศษได้อยู่ร่วมกับเด็กปกติย่อมก่อให้เกิดคุณค่าและสร้างสรรค์สังคม เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จะไม่เกิดการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม
3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล การจัดเด็กพิเศษให้เข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมจึงควรได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นการสอนเพื่อบุคคลทั่วไป เพื่อให้พัฒนาความพร้อมและความรู้ความสามารถของผู้เรียนทุกคนให้พัฒนาการทุกด้าน ด้วยวิธีการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2540:1) กล่าวถึงปรัชญาพื้นฐานการเรียนร่วมว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความเป็นอยู่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ต้องการเพื่อน ซึ่งแต่ละคนมีความสามารถพื้นฐานไม่เหมือนกัน จึงต้องพึ่งพาอาศัยกันอยู่ตลอดเวลา คนพิการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเขาควรจะได้รับปฏิบัติอย่างคนธรรมดาทั่วไป คือความเห็นใจ ความช่วยเหลือและการพัฒนาโดยเท่าเทียมกับคนปกติ ดังนั้นการเตรียมผู้พิการตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้เขาพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้และให้โอกาสเขาได้ร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติและช่วยให้เขามีเพื่อนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุขเมื่อเขาเติบโตขึ้นจึงเป็นความหวังของการศึกษาปัจจุบัน

อุบล เล่นวาริ (2542: 22) ได้กล่าวว่า "ไม่มีสังคมใดไร้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นเมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเราไม่สามารถจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ออกจากสังคมได้ จึงควรเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่เยาว์วัยให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีพอยู่ได้ในสังคมได้ นักการศึกษาพิเศษส่วนใหญ่เชื่อว่าการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ จะช่วยให้เด็กได้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่

สำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีพร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุขเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ปรัชญาการศึกษาพื้นฐานการเรียนร่วม สรุปได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคมควรได้รับโอกาสในด้านการเรียนและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และให้โอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมเด็กปกติเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้การดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยการที่จัดการเรียนร่วมนั้นจะช่วยทำให้เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีพร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุขเมื่อเขาเติบโต

2.1 แนวคิดและหลักการจัดการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการให้โอกาสและยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนมากขึ้น เป็นเหตุให้การศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษเปลี่ยนจากการเรียนในโรงเรียนเฉพาะมาเป็นเรียนร่วมกับเด็กปกติมากขึ้น ภายใต้แนวคิด “การยอมรับและใช้ประโยชน์จากความแตกต่างหลากหลายระหว่างผู้เรียน” (สือพลัง, 2547:4) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนร่วมที่หลากหลายดังนี้

พัฒนา ภาสบุตร (2531: 583) ได้กำหนดจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ผลจากการเรียน สอดคล้องกับหลักการเป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ
2. ใช้วิธีสอนและจัดอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท
3. สื่อการเรียนการสอน เช่น แบบเรียน คู่มือ วัสดุฝึก ต้องมีให้พอที่เด็กมีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทจะใช้เรียนได้สะดวก รวดเร็ว เรียนได้ทัน หรือพร้อมกับเด็กปกติ ผู้สอนจะต้องมีสื่อที่จะสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างพอเพียง ซึ่งอาจมีบางอย่างที่แตกต่างไปจากที่ใช้กับเด็กปกติ
4. วัตถุประสงค์การเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากที่ใช้กับเด็กปกติในบางเรื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

5. สอนและฝึกอบรมในเรื่องคุณธรรมและการประพฤติปฏิบัติเพื่ออยู่ร่วมในสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ

ศรียา นิยมธรรม (2532: 163) เห็นว่า การจัดการเรียนร่วมควรยึดหลักการดังนี้ คือ

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคนที่มีความต้องการพิเศษหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย หากเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ก็เป็นที่หน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน โดยเร็วที่สุดในทันทีที่ทราบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไปและมีการพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด

3. การจัดการเรียนร่วม ควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียน การสอนเด็กเหล่านี้จึงควรได้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษผู้นั้นมีสภาพความต้องการพิเศษหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรงจนไม่อาจเรียนร่วมได้

4. การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทโดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษและการฟื้นฟูบำบัดทุกด้านควรจัดโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างอาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการคล้ายคลึงกันอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็กและให้เด็กมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการพิเศษ หรือความบกพร่องเพื่อทำให้เด็กมีความมั่นใจว่าแม้ตนจะมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การศึกษาพิเศษ ควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจจะ การแห่งตนและมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษ ควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไปขาดตอนไม่ได้และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 6-10) กล่าวว่าถึงหลักการจัดการเรียนร่วมดังต่อไปนี้
การจัดการเรียนร่วมได้สะท้อนหลักการต่าง ๆ คือ

1. ความยุติธรรมในสังคม (Social Justice) นักการศึกษาจำนวนมากเชื่อว่า ความยุติธรรมในสังคมซึ่งความสงบสุขในสังคมนั้น มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางสังคมของเด็ก กล่าวคือ เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา ต้องการความรัก ต้องการความเข้าใจ ต้องการการยอมรับ ต้องการมีบทบาท และการมีส่วนร่วมในสังคม เพราะมนุษย์ล้วนเป็นสัตว์สังคมทั้งสิ้น

2. การคืนสู่สภาวะปกติ (Normalisation) การคืนสู่สภาวะปกติ หมายถึง การจัดสภาพการใดๆ เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ สามารถได้รับบริการเช่นเดียวกับคนปกติ เพื่อให้เขาได้ดำรงชีพอยู่ในสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผู้มีความต้องการพิเศษอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา ดนตรี ศิลปะ วัฒนธรรมต่างๆ เช่นเดียวกับคนปกติ ในระบบการศึกษา มีการหยุดขยายโรงเรียนเฉพาะหรือโรงเรียนพิเศษ แต่หันมาส่งเสริมให้เด็กได้เรียนในโรงเรียนปกติ

3. สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) หลักการสำคัญประการหนึ่งคือ การจัดให้เด็กเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด จึงจะเป็นผลดีกับเด็กมากที่สุด โดยเด็กได้รับผลประโยชน์มากที่สุด

4. การเรียนรู้ (Learning) หลักการนี้คือ เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ไม่ว่าเด็กนั้นจะเป็นเด็กปกติ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาก็ตาม เด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายคนอาจเป็นเด็กเรียนเก่ง แต่การเรียนการสอนจะต้องจัดให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน ดังนั้น โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมได้ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี ควรปรับกระบวนการเสียใหม่ตั้งแต่ปรัชญาการศึกษา หลักสูตรการเรียน การสอนประเมิน ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ที่แท้จริงของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 66) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายหรือเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาเพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล มีหลักการดำเนินงานดังนี้

1. ทำงานเป็นทีม ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร บุคลากรทางการแพทย์

2. ปรับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ และจัดหาเพิ่มเติมตามความจำเป็น
3. ให้เด็กปกติได้ดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. สร้างเครือข่ายในการทำงาน
5. ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กและครูเป็นรายบุคคล
7. ช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระดับและต่อเนื่อง

Gearheart and Weishahn (1980: 5) มีหลักการดังนี้

1. การจัดบริการควรจัดให้ตั้งแต่เริ่มต้นที่ค้นพบความพิการ
2. การจัดการศึกษาควรสนองความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละประเภท และควรเป็นลักษณะการศึกษารายบุคคล
3. การบริการควรครอบคลุมตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษา
4. ควรจัดให้สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุดตามความเหมาะสม
5. การศึกษาควรมุ่งเน้นให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง มีการควบคุมตนเอง และช่วยเหลือตนเองได้ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม

Cook, Tessier and Klein (1992:10-11) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. พบกับผู้ปกครองก่อนที่จะนำเด็กเข้ามาในโปรแกรม พ่อแม่มีสิทธิที่จะหาสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับลูก ครูอาจจะพาเด็กเยี่ยมชมสถานที่ก่อนในช่วงเวลาสั้นๆ
2. หลังจากเด็กเยี่ยมชมสถานที่แล้วควรอธิบายให้เด็กฟังหลายๆ ครั้ง นอกจากนี้แล้วพ่อแม่อาจจะต้องการข้อเสนอในการเริ่มต้น
3. ครูต้องมีความมั่นใจ
4. ครูต้องมีความเข้าใจในสภาพที่เป็นจริง ไม่คาดหวังจากเด็กมากหรือน้อยเกินไป เข้าใจความสามารถทางการเรียนของเด็ก
5. กล้าที่จะทำ บอกและแสดงให้เด็กดูก่อนตั้งแต่วันแรกที่เด็กมา
6. พัฒนาแนวทางการปฏิบัติในชั้นเรียนกับเด็กเสมอเมื่อมีโอกาส
7. ชี้แนะวิธีการลดความแข็งแรงไปในทางที่ดีซึ่งครูจะบอกเด็กว่าความแข็งแรงเป็นสิ่งที่ดี
8. หลีกเลี่ยงความคาดหวังในทางลบ
9. ยอมรับนับถือเด็กแต่ละบุคคล

10. หลีกเลี่ยงการทำให้เด็กแสดงความสามารถด้วยตัวของเขาเอง
11. แสดงความกระตือรือร้นและพอใจ ในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก ซึ่งจะเป็นขั้นตอนในการบรรลุผลสำเร็จของเด็ก
12. มีความซื่อสัตย์ในการจัดการกับคำถามของเด็ก ควรเป็นคำตอบที่สั้น และเป็นจริง
13. ให้พ่อแม่ช่วยเหลือและสนับสนุนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
14. สำคัญที่สุดคือ ไม่คาดหวังมาก ทั้งตัวครูเองและสถานการณ์

Catwright and Ward (1995:11) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จดังนี้

1. มีความตั้งใจจริงที่จะจัดการเรียนร่วม
2. เตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าร่วมทางวิชาการและทางสังคม
3. เตรียมเด็กปกติสำหรับการจัดการเรียนร่วม
4. ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการ
5. แก้ไขเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนสำหรับเด็กในชั้นเรียนร่วม
6. ประเมินความก้าวหน้าของเด็กที่เข้าเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมมีแนวคิดและหลักการจัดการเรียนร่วม สามารถสรุปได้ดังนี้คือการจัดการเรียนร่วม ควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมปกติ โดยต้องเข้าใจถึงเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม รวมถึงพื้นฐานที่มีความแตกต่างกัน การจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับให้เหมาะสม ใช้วิธีการสอนและจัดอุปกรณ์ให้เหมาะสมแก่ความต้องการของเด็ก ให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการบริการทางการศึกษา โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการบำบัดควบคู่ไปด้วย และมีการสอน ฝึกรอบมในเรื่องคุณธรรมและการประพฤติตนเพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างสงบสุข ทั้งนี้ต้องมีการเตรียมเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการจัดการเรียนร่วม ให้เด็กปกติมีโอกาสช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการจัดการเรียนร่วม มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร บุคลากรทางการแพทย์ และมีการประเมินความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีการประสานการทำงานร่วมกัน

2.2 การเรียนร่วม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาตัวบุคคลในฐานะที่เป็นเอกัตบุคคลเป็นสำคัญ คนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน แต่ละประเภทที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากคนอื่นๆ อย่างเด่นชัด และมีความต้องการบริการทางการศึกษาที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือ การส่งเสริมให้คนแต่ละคนสามารถพัฒนาไปได้เต็มที่ตามศักยภาพของตน มีคุณธรรม จริยธรรม ทัศนคติในตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ควรแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติ ก็คือการจัดการศึกษาที่นำเด็กผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่จัดให้กับคนปกติ (กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 3, 2549: 11) นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของการเรียนร่วม ดังต่อไปนี้

ผดุง อาชะวิญญู (2533: 188) ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า เป็นการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่ง ซึ่งนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นเดียวกับเด็กปกติ เพื่อทดแทนวิธีเดิมที่จัดเรียนเป็นกลุ่มตามประเภทของความต้องการพิเศษ

ผดุง อาชะวิญญู (2542: 1) การเรียนร่วมตรงกับภาษาอังกฤษว่า Integration หมายถึง การเรียนร่วมบางเวลา ส่วนการเรียนร่วมเต็มเวลาตรงกับภาษาอังกฤษว่า Mainstreaming ส่วน Inclusion ใช้คำในภาษาไทยว่าการเรียนร่วม ซึ่งคำต่างๆ เหล่านี้มีความหมายต่างกัน ไปด้วยดังนี้

Integration หมายถึง การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ แต่เป็นการเรียนร่วมบางเวลา

Mainstreaming หมายถึง การเรียนร่วมเต็มเวลา คือเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะถูกนำเข้าไปเรียนในห้องเรียนสำหรับเด็กปกติทุกอย่าง โดยไม่มีบริการเพิ่มเติมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

Inclusion หมายถึง การศึกษาสำหรับทุกคน โดยรับเข้าเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาและจะจัดให้มีบริการพิเศษตามความต้องการของแต่ละบุคคล

เบญญา ชลธาร์นนท์ (2538: 64) กล่าวว่า การเรียนร่วม เป็นการรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวัน ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา (2543:4) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนร่วม หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับที่สามารถพัฒนาและสามารถเรียนรู้ได้ โดยมีขีดจำกัดน้อยที่สุด ได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษของแต่ละคน เพื่อส่งเสริมให้มีโอกาสทางการศึกษาและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 5) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กและเยาวชนพิการที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อนเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนทั่วไป มีการจัดได้หลายรูปแบบ เช่น เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เรียนร่วมบางเวลา เรียนร่วมโดยได้รับบริการสอนเสริมจากครูสอนเสริม หรือครูเดินสอนและจัดให้มีบริการสนับสนุนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กเป็นเฉพาะบุคคล

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนร่วม หมายถึง การที่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาศึกษาร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนทั่วไป โดยต้องมีการจัดให้มีบริการสนับสนุนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะบุคคล

2.3 ความหมายเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2533: 2) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ การให้การศึกษาสำหรับเด็กเหล่านี้จึงควรมีลักษณะที่แตกต่างไปจากเด็กปกติในด้านเนื้อหา วิธีการและการประเมินผล เด็กเหล่านี้จะมีสภาพร่างกายและสติปัญญาแตกต่างไปจากเด็กปกติ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (และสุขภาพ) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษา เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และเด็กพิการซ้ำซ้อน

ศรียา นิยมธรรม (2541) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควร จากการเรียนการสอนตามปกติ ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากสภาพความ

บกพร่องทางร่างกายสติปัญญาและอารมณ์จำเป็นต้องจัดการศึกษาพิเศษ ให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของเด็ก

อุบล เล่นวารี (2542: 1) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Children with Special Need” หมายถึง เด็กที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควรจากการเรียนการสอน ตามปกติ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากสภาพความบกพร่องทางร่างกายสติปัญญาและอารมณ์จำเป็นต้องจัดการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของเด็ก

Good (1973: 381) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่แตกต่างจากกลุ่มเด็กทั่วไปทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา หรือสังคม จึงต้องมีการปรับเนื้อหา หลักการสอน วิธีสอน และผลที่คาดหวังเพื่อสนองความต้องการของพวกเขาอย่างเหมาะสม

Asman and Elkins (1990: 5) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการเฉพาะตัวเอง ซึ่งจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้แตกต่างไปจากเด็กปกติทางด้านเนื้อหา หลักสูตร กระบวนการที่ใช้และการประเมิน

ดังนั้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีลักษณะพิเศษอันสืบเนื่องมาจากความผิดปกติทางสภาพร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ ส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทุกส่วน ทำให้จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาให้เป็นพิเศษจากการเรียนการสอนปกติ ทั้งทางด้านเนื้อหา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมิน โดยจะต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะบุคคล

2.4 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการวิเคราะห์เจตนารมณ์ของกฎหมาย 3 ฉบับคือ พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทำให้สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถกำหนดนโยบายที่มีลักษณะเป็นนโยบายที่มีชีวิต กล่าวคือเป็นนโยบายที่มีพลังขับเคลื่อน ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของ

เด็กและเยาวชนพิการที่มีความบกพร่อง และมีรูปแบบที่หลากหลาย เอื้อต่อการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้รับผิดชอบร่วมกันหลายฝ่าย ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การดำเนินการตามกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษา 3 ด้านคือ ด้านการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่อง 9 ประเภท มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548:17)

1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็น
2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
4. เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญา
5. เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพ
6. เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการพูดและภาษา
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. เด็กออทิสติก
9. เด็กพิการซ้อน

ในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นสามารถจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็นทั้งหมด 9 ประเภท ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก และเด็กพิการซ้อน ซึ่งจะอธิบายถึงลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังต่อไปนี้

1. ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง เด็กที่มองไม่เห็น (ตาบอดสนิท) หรือพอเห็นแสง เห็นกลางเลือน และมีความบกพร่องทางสายตาทั้งสองข้าง โดยมีความสามารถในการเห็นได้ไม่ถึง 1/10 ของคนสายตาปกติ หลังจากที่ได้รับการรักษาและแก้ไขทางการแพทย์แล้ว หรือมีลานสายตากว้างไม่เกิน 30 องศา เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) เด็กตาบอด หมายถึง เด็กที่มองไม่เห็น หรืออาจจะมองเห็นบ้างไม่มากนัก ไม่สามารถใช้สายตาให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ หากทดสอบสายตาเด็กประเภทนี้จะมี

ข้างดีสามารถมองเห็นได้ในระยะ 20/200 หรือน้อยกว่านั้น และลานสายตาโดยเฉลี่ยอย่างสูงสุดจะแคบกว่า 5 องศา

2) เด็กตาบอดไม่สนิท หรือสายตาเลือนราง หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา สามารถมองเห็นบ้าง แต่ไม่เท่ากับเด็กปกติ เมื่อทดสอบสายตาเด็กประเภทนี้จะมีตาข้างดีสามารถมองเห็นได้ในระยะ 20/60 หรือน้อยกว่านั้นและลานสายตาโดยเฉลี่ยอย่างสูงสุดจะกว้างไม่เกิน 30 องศา ปกติเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่พบในโรงเรียนนั้นมักจะเป็นเด็กประเภทที่ 2 และเด็กที่มีปัญหาทางสายตา เช่น สายตาสั้น สายตาเอียง ซึ่งการเห็นก็ยังอยู่ในสภาพที่ใช้ได้เพียงแต่ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม สำหรับเด็กประเภทแรกหากรับเข้ามาก็หมายความว่าโรงเรียนมีบริการเรียนร่วมให้กับเด็กเหล่านั้น ในกรณีของเด็กที่มีปัญหาทางสายตาที่ยังไม่ถึงกับตาบอดนั้น หากครูและผู้ปกครองสังเกตลักษณะพฤติกรรมได้แต่เนิ่น ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือเด็กได้ทันเวลาที่

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องหรือสูญเสียการได้ยินเป็นเหตุให้การรับฟังเสียงต่าง ๆ ไม่ชัดเจน มี 2 ประเภท คือ เด็กหูตึง และเด็กหูหนวก

1) เด็กหูตึง หมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินจนไม่สามารถเข้าใจคำพูดและการสนทนาซึ่งจำแนกตามเกณฑ์การพิจารณาอัตราการได้ยินของหูของสมาคมโสต ศอ นาสิก แพทย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ค่าเฉลี่ยการได้ยินที่ความถี่ 500, 1000 และ 2000 ในหูข้างที่ดีกว่าเด็กหูตึงอาจแบ่งตามระดับการได้ยินได้ 4 กลุ่ม คือ

1.1) เด็กหูตึงระดับที่ 1 มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 26 – 40 dB จะมีปัญหาในการรับฟังเสียงเบา ๆ เช่น เสียงกระซิบหรือเสียงจากที่ไกล ๆ เด็กกลุ่มนี้สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนธรรมดาได้ หากมีที่นั่งเรียนที่สามารถมองเห็นครูและเพื่อนได้ดี หากมีเพื่อนช่วยฟังที่เหมาะสมก็จะเป็นประโยชน์มาก

1.2) เด็กหูตึงระดับที่ 2 มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 41 – 55 dB จะมีปัญหาในการฟังเสียงพูดคุยที่ตั้งในระดับปกติที่มีระยะห่าง 3 – 5 ฟุต และไม่เห็นหน้าผู้พูด ดังนั้นเมื่อพูดคุยด้วยเสียงธรรมดาก็จะไม่ได้ยินหรือได้ยินไม่ชัดจับใจความไม่ได้ นอกจากนี้มีปัญหาในการพูดเล็กน้อย เช่น พูดไม่ชัด ออกเสียงเพี้ยน พูดเสียงเบาหรือเสียงผิดปกติ

1.3) เด็กหูตึงระดับที่ 3 มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 56 – 70 dB จะมีปัญหาในการรับฟังและเข้าใจคำพูดเมื่อพูดคุยกันด้วยเสียงดังเต็มที่ก็ยังไม่ได้ยิน มีปัญหาในการรับฟังเสียง

หลายเสียงพร้อมกัน เช่น เสียงในห้องประชุม มีพัฒนาการทางภาษาและการพูดช้ากว่าเด็กปกติ พูดไม่ชัด เสียงเพี้ยนบางคนไม่พูด

1.4) เด็กหูตึงระดับที่ 4 มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 71 – 90 dB เป็นกลุ่มเด็กหูตึงระดับรุนแรง จึงมีปัญหาในการรับฟังเสียงและการเข้าใจคำพูดอย่างมาก เด็กจะสามารถได้ยินเฉพาะเสียงที่ดังใกล้หูในระยะทาง 1 ฟุต ต้องตะโกนหรือใช้เครื่องขยายเสียงจึงจะได้ยินเด็กกลุ่มนี้แม้จะใช้เครื่องช่วยฟังก็ยังมีปัญหาในการแยกเสียง อาจแยกเสียงสระได้ แต่แยกเสียงพยัญชนะไม่ได้ มักพูดไม่ชัด และมีเสียงผิดปกติ บางคนไม่พูด

เด็กหูตึงที่พบในโรงเรียนปกติ โดยที่ทางโรงเรียนรับเข้าไปโดยไม่ทราบปัญหานั้น มักเป็นเด็กหูตึงในระดับที่ 1 หรืออย่างมากก็ระดับที่ 2 สำหรับเด็กหูตึงในระดับที่ 3 และระดับที่ 4 นั้น มีไม่มากนักในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ยกเว้นในกรณีที่หูตึงภายหลัง คือ สูญเสียการได้ยินขณะอยู่ในโรงเรียน

2) เด็กหูหนวก หมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจหรือใช้ภาษาพูดได้ หากไม่ได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ และถ้าวัดระดับการได้ยินที่ 500 – 2000 จะมีการพูดตอบสนองของหูข้างที่ดีกว่าต่อเสียงบริสุทธิ์ตั้งแต่ 91 dB ขึ้นไป

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่อาจพบได้ในโรงเรียนปกตินั้น ส่วนมากจะเป็นเด็กหูตึง เพราะเด็กหูหนวก มักสังเกตได้ชัดเจน

3. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือเรียกย่อ ๆ กันว่า LD หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในขบวนการทางจิตวิทยาอันมีผลกระทบต่อเด็ก ทำให้เด็กมีปัญหาในการอ่าน การเขียน และการเรียนคณิตศาสตร์ การสะกดตัวอักษร การจัดจำพวก และการใช้เหตุผล (ทั้งนี้ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาเนื่องจากความพิการ หรือความบกพร่องทางร่างกาย) การจะบอกว่าเด็กคนใดเป็น LD หรือไม่จากการมองดูนั้นเป็นไปได้ยากมาก เพราะเด็ก LD จะมีลักษณะบางอย่างที่ไม่อาจสังเกตได้

ในสมัยก่อนเด็กประเภทนี้จะถูกครูเขียนลงในสมุดรายงานว่า “สติปัญญาทึบ” แล้วก็ไม่มี การช่วยเหลือใด ๆ สมัยต่อมาได้มีการศึกษาเพื่อเข้าใจเด็กมากขึ้น จึงพบว่าความด้อยสมรรถภาพทางการเรียนนั้นเป็นผลเนื่องมาจากภาวะทางอารมณ์และระบบประสาทซึ่งแปรปรวนไป เช่น สมองได้รับบาดเจ็บ ทำให้การรับรู้บกพร่องไป เป็นต้น หรือภาวะทางบ้านหรือทางโรงเรียนก่อให้เกิดความเครียดอย่างยั่งยืนเป็นนิจ ทำให้เด็กเรียน อ่าน เขียนเลข ไม่สำเร็จทั้ง ๆ ที่มีสติปัญญาดีพอ การที่เด็กเรียนได้ไม่ดี หรือไม่ประสบความสำเร็จนั้น ทำให้เด็กมีพฤติกรรมของความอยู่ไม่สุขทางกายมากขึ้น และลดความมีใจจดจ่อหรือลดสมาธิลงช่วงความสนใจสั้น เด็กเหล่านี้จึงถูกตราว่าเป็นเด็กซุกซน อยู่ไม่สุข เป็นที่เอือมระอาแก่ครูอาจารย์

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ระดับสติปัญญาหรือเชาว์ปัญญา เป็นเกณฑ์ที่ใช้วัดสติปัญญา ความคิด ความสามารถของบุคคล เป็นระดับปริมาณที่ชี้ถึงความสามารถของบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าหรือสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในระดับอายุเดียวกัน ซึ่งเรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า ระดับไอคิว (IQ) ระดับไอคิวเฉลี่ยของบุคคลทั่วไป คือ 90 – 109 หรือ 90 – 110 หากมีระดับไอคิวต่ำกว่า 90 ลงมาถือว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1) เด็กเรียนช้า หมายถึง เด็กที่มีความสามารถในการเรียนล่าช้ากว่าเด็กปกติและมีความต้องการในด้านการเรียนในรูปแบบของการศึกษาพิเศษเต็มเวลาหรือบางเวลาในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และเด็กเหล่านี้จะมีระดับไอคิวประมาณ 70 – 90 จัดเป็นพวกขาดทักษะในการเรียนรู้หรือมีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อย

2) เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีภาวะพัฒนาการของจิตใจหยุดชะงัก หรือการเรียนรู้ช้า มีพัฒนาการทางกายล่าช้าไม่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถจำกัดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เด็กปัญญาอ่อนแบ่งตามระดับเชาว์ปัญญาได้ 4 กลุ่ม คือ

2.1) ปัญญาอ่อนขนาดหนักมาก มีระดับไอคิวต่ำกว่า 20 ไม่สามารถเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ได้เลยต้องการเฉพาะการดูแลรักษาพยาบาลเท่านั้น

2.2) ปัญญาอ่อนขนาดหนัก มีระดับไอคิว 20 – 34 ไม่สามารถเรียนได้ ต้องการเฉพาะการฝึกหัดการช่วยเหลือตัวเองในกิจวัตรประจำวันเบื้องต้นง่าย ๆ

2.3) ปัญญาอ่อนขนาดปานกลาง พอฝึกอบรมได้ มักใช้คำย่อว่า T.M.R. (Trainable Mentally Retarded) มีระดับไอคิว 35 – 49 พอที่จะฝึกอบรมและเรียนรู้ทักษะเบื้องต้นง่าย ๆ ได้ เช่น เรียนเลขเบื้องต้น อ่านและเขียนคำง่าย ๆ ได้บ้าง สามารถฝึกอาชีพหรือทำงานง่าย ๆ ที่ไม่ต้องใช้ความละเอียดลออได้ กลุ่มนี้ต้องการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาได้ในชั้นพิเศษ และใช้หลักสูตรตามหลักการศึกษาพิเศษ หรือ โรงเรียนพิเศษ

2.4) ปัญญาอ่อนขนาดน้อย หรือพอเรียนได้ มักใช้คำย่อว่า E.M.R. (Educable Mentally Retarded) มีระดับไอคิว 50 – 70 เด็กกลุ่มนี้พอเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาได้ในชั้นพิเศษ และใช้หลักสูตรตามหลักการศึกษาพิเศษ และสามารถฝึกอาชีพและงานง่าย ๆ ได้

เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มที่ 4 และเด็กเรียนช้านี้เอง คือ เด็กที่เรพบในโรงเรียนปกติหรือจัดเป็น “เด็กที่มีความต้องการพิเศษ” โดยที่เด็กพอช่วยตนเองได้ ครูและผู้ปกครองจึงไม่ทราบปัญหาจนเข้าเรียนไประยะหนึ่งแล้วพบว่า เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน ซึ่งสมัยก่อนครูจะลงสมุดรายงานแจ้งผู้ปกครองว่าเด็กมีสติปัญญาที่บสำหรับเด็กปัญญาอ่อน กลุ่ม 1 – 3 นั้น มักมีลักษณะที่

ปรากฏชัดตั้งแต่วัยเด็ก มีความผิดปกติทางด้านอื่น ๆ เช่น การเคลื่อนไหวช้า นั่งและเดินได้ช้ากว่าปกติ มีปัญหาทางการพูด เด็กปัญญาอ่อนบางคนอาจเดินไม่ได้ หรือพูดไม่ได้ กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน ไม่สนใจต่อตนเอง และสภาพแวดล้อม น้ำลายไหลและอาจมีความบกพร่องด้านอื่น ๆ อีก เด็กปัญญาอ่อนทั้ง 3 กลุ่มนี้ จึงมักจะไม่นับบ่อนักในโรงเรียนปกติ

5. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ

เด็กที่พิการทางร่างกายและมีความบกพร่องทางสุขภาพ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ และต้องอาศัยการฝึกฝน การใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องอำนวยความสะดวกในเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้ไม่รวมพวกพิการทางประสาทสัมผัส (เช่น ตาบอด หูหนวก) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ จำแนกได้ดังนี้

1) ซีพี หรือซีรีบรัล พัลซี (Cerebral palsy) หมายถึง การเป็นอัมพาตเนื่องจากระบบประสาทสมองพิการ ซึ่งทำให้เกิดกลุ่มอาการผิดปกติ เช่น การเคลื่อนไหว การพูด การได้ยิน ผิดปกติ พัฒนาการล่าช้า ความบกพร่องทางสติปัญญาเด็กซีพี ที่พบส่วนใหญ่ มี 5 ประเภท คือ

1.1) Spastic กล้ามเนื้อของแขนขา หรือครึ่งซีกจะเกร็ง แน่น ไม่สามารถหดตัวได้เหมือนกล้ามเนื้อปกติ เกิดจากสมองส่วนกลางได้รับอันตรายและไปเกี่ยวข้องกับ การควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ

1.2) Athetoid กล้ามเนื้อจะยึดหดอย่างไม่เป็นระเบียบ ทำให้ควบคุมการเคลื่อนไหว และบังคับให้ไปในทิศทางที่ต้องการไม่ได้ เกิดจากความพิการของสมองส่วนหน้าหรือส่วนกลาง ทำให้การเดินหรือการแสดงสีหน้าท่าทางไม่เป็นไปตามปกติ

1.3) Ataxic อัมพาตสูญเสียการทรงตัวการประสานงานของอวัยวะไม่ดี ซึ่งมีสาเหตุเกิดจาก สมองส่วนในถูกทำลาย เนื่องจากสมองส่วนนี้จะมีหน้าที่ควบคุมการทรงตัวและการประสานของกล้ามเนื้อ

1.4) Rigid อัมพาตตึงแข็ง การเคลื่อนไหวแข็ง ช้า ร่างกายมีอาการสั่นกระตุกอย่างบังคับไม่ได้ มีสาเหตุมาจากความผิดปกติของระบบ Extrapyramidal

1.5) Mixed Typed มีความผิดปกติเป็นการผสมผสานลักษณะที่ได้กล่าวมาแล้ว นั้น โดยความผิดปกติที่เกิดขึ้นมาจากความพิการของระบบสมองที่มีหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ การทรงตัว การควบคุมสีหน้าท่าทางและการเคลื่อนไหวถูกทำลาย ดังนั้นเด็กคนเดียวกันก็สามารถเกิดอาการได้ทุกอย่างตามที่กล่าวมาแล้วขึ้นอยู่กับว่าจะมีความผิดปกติหรือสมองส่วนใดได้รับอันตราย

2) มัสคิวลาร์ ดิสโทรฟี (Muscular Dystrophy) เกิดจากสมองประสาทส่วนนั้นๆ เสื่อมสลายตัวโดยไม่ทราบสาเหตุ กล้ามเนื้อแขนขาจะค่อยๆ อ่อนกำลัง เด็กจะเดินหกล้มบ่อย เดินเข่งปลายเท้า ขาไม่มีแรง ต้องใช้เท้าโต๊ะ หรือเก้าอี้เพื่อลุกขึ้นยืน อาการอาจเลวลง ช้า หรือเร็วตามสภาพของเซลล์กล้ามเนื้อที่เสื่อมสมรรถภาพ ต่อมาจะเดินไม่ได้ นั่งไม่ได้ ท้ายสุดต้องนอนอยู่กับที่ จะมีความพิการซ้อนในระยะหลัง คือ ความจำเลวลง สติปัญญาเสื่อม

3) โรคทางระบบกระดูกกล้ามเนื้อ (Orthopedic) ที่พบบ่อย ได้แก่

3.1) พิการแต่กำเนิด เช่น เท้าแป (club foot) กระดูกข้อสะโพกเคลื่อน อัมพาตครึ่งท่อน เนื่องจากกระดูกไขสันหลังส่วนล่างไม่ติด (spina bifida) ทำให้เกิดความพิการทางไขสันหลังส่วนศีรษะนั้น ๆ จึงสูญเสียความรู้สึกเจ็บปวด กลั้นอุจจาระ ปัสสาวะไม่ได้ อาจมีน้ำคั่งในสมองและกระดูกเท้าพิการ เช่น เท้าแป เด็กประเภทนี้จะยืนเดิน โดยใช้กายอุปกรณ์เสริม

3.2) พิการด้วยโรคติดเชื้อ (Infection) เช่น วัณโรคกระดูกหลังโกง กระดูกหู เป็นแผลเรื้อรังมีหนอง เศษกระดูกทำให้กระดูกส่วนนั้นพิการ เช่น ขาสั้น เพราะการเจริญทางกระดูกขาดหยุดชะงัก

3.3) กระดูกหัก ข้อเคลื่อน ข้ออักเสบ มีความพิการเนื่องจากไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง หรือทันที่ภายหลังได้รับบาดเจ็บ

4) โปลิโอ อัมพาตชนิดกล้ามเนื้ออ่อนแรง ไม่มีกำลังในการเคลื่อนไหว ต่อมาทำให้มีอาการกล้ามเนื้อลีบเล็ก แต่ไม่มีผลกระทบต่อสติปัญญา เพียงพิการแขนขาเดินไม่ได้ หรืออาจปรับสภาพให้ยืนได้ ด้วยกายอุปกรณ์เสริม

5) แขนขาด้วนแต่กำเนิด รวมทั้งเด็กที่เกิดมาด้วยลักษณะของอวัยวะที่มีความเจริญเติบโตผิดปกติ เช่น นิ้วมือนิดเกิน 3-4 นิ้ว มีแต่แขนท่อนบนต่อกับนิ้วมือ ไม่มีข้อศอก ข้อมือเป็นต้น เด็กที่แขนขาด้วน เนื่องจากอุบัติเหตุ ภัยอันตรายในวัยเรียนก็พบมาก พวกที่เป็นมาแต่กำเนิดจะได้รับการใส่อุปกรณ์เทียมเมื่ออายุยังน้อย และสามารถปรับตัวได้แล้วเมื่อเริ่มเข้าเรียน แต่เด็กที่เป็นภายหลังเมื่อได้รับการบำบัดรักษาปรับสภาพ และฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว แม้สามารถเดินและใช้มือด้วยกายอุปกรณ์เทียม ก็ยังต้องการการปรับตัวปรับใจอีกระยะหนึ่ง

6) โรคกระดูกอ่อน เด็กไม่เจริญเติบโตสมวัย ตัวเตี้ย มีลักษณะข้อกระดูกผิดปกติ กระดูกยาวบิดเบี้ยวเห็นได้ชัดเจนจากกระดูกหน้าแข้ง

7) โรคลมชัก เป็นลักษณะอาการที่เนื่องมาจากความผิดปกติของระบบสมองที่พบบ่อย มี 3 ประเภท คือ

7.1) ลมบ้าหมู (Grand Mal) เป็นชนิดรุนแรง เมื่อเป็นหมดสติและความรู้สึกในขณะชัก กล้ามเนื้อเกร็ง หรือแขนขากระตุก กัดฟัน กัดลิ้น อาจชักเป็นระยะสั้น หรือนานหลาย

นาที ครั้งเดียวหรือหลายครั้งติดต่อกัน ภายหลังการชักเด็กซึม อ่อนเพลีย หรือหลับ และ
 จำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างชักไม่ได้

7.2) พิทิต มอล (Petit Mal) เป็นอาการชักชั่วระยะสั้น ๆ 5 – 10 วินาที พบมาก
 ในเด็กวัยเรียน ขณะมีอาการ เด็กจะหยุดชักในท่าก่อนชัก นั่งเฉย หลังจากนั้นก็จะเรียนหนังสือ
 หรือทำกิจกรรมต่อเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น พาร์เซี่ยล คอมเพลกซ์ (Partial Complex) หรือไซโค
 มอเตอร์ (Psychomotor) หรือเทมโปรัลโลบ (Temporal Lobe) เกิดอาการเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ไม่กี่
 วินาทีจนถึงหลาย ๆ ชั่วโมง ระหว่างมีอาการอาจกัดริมฝีปาก ทำท่าทางบางอย่างคล้ายไม่ตั้งใจ
 ไม่รู้สึก ตามแขนขา เดิน บางคนอาจเกิดความโกรธ หรือโมโห หลังชักอาจจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 ไม่ได้และต้องการนอนพัก

8) โรกระบบทางเดินหายใจ โดยมีอาการเรื้อรังของโรคปอด เช่น หอบหืด
 วัณโรค ปอดบวม ที่มีอาการรุนแรงที่เป็นระยะยาวจนเกิดโรคแทรกซ้อน ปอดแฟบ

9) โรคเบาหวานในเด็ก เกิดจากร่างกายไม่สามารถใช้กลูโคสได้อย่างปกติ เพราะขาด
 อินซูลิน

10) โรคข้ออักเสบรูมาตอย มีอาการปวดตามข้อเข่า ข้อศอก ข้อนิ้วมือ

11) โรคคีระยะโต เนื่องจากน้ำคั่งในช่องสมอง ส่วนมากเป็นแต่กำเนิด ถ้าได้รับการ
 การวินิจฉัยโรคเร็วและรับการรักษาอย่างถูกต้อง สภาพความพิการจะไม่รุนแรง เด็กสามารถปรับ
 สภาพและพื้นฐานสมรรถภาพได้เช่นเด็กปกติ และถ้าไม่ได้รับการรักษาจะมีอาการอัมพาตของแขน
 ขา สติปัญญาบกพร่อง หรือมีอาการชักบ่อย ๆ

12) โรคหัวใจ ส่วนมากเป็นตั้งแต่กำเนิด เด็กจะตัวเล็ก เติบโตไม่สมอายุ ซีดเขียว
 เหนื่อย หอบง่าย อ่อนเพลีย ไม่แข็งแรงตั้งแต่กำเนิด ที่มีอาการมาก ปากเขียว เล็บมือ เล็บเท้าเขียว
 ถ้าได้รับการรักษาในวัยทารก เด็กจะมีสุขภาพสมบูรณ์เหมือนปกติได้

6. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด หมายถึง เด็กที่พูดไม่ชัด พูดออกเสียงผิดเพี้ยน
 หรือมีการพูดที่ผิดปกติ โดยการพูดนั้นเห็นได้เด่นชัดว่าผิดแปลกไปจากการพูดของคนทั่วไป เช่น
 ฟังไม่รู้เรื่อง สื่อความหมายต่อกันไม่ได้ หรือมีอากัปกริยาที่ผิดปกติขณะพูด ความบกพร่อง
 ทางการพูด อาจจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1) ความผิดปกติด้านการออกเสียง เช่น ออกเสียงเพี้ยนไปจากมาตรฐานของภาษาเดิม เช่น พุดเสียงขึ้นจมูก เนื่องจากอิทธิพลของภาษาถิ่นเพิ่มหน่วยเสียงเข้าในคำโดยไม่จำเป็นต้องเอาเสียงหนึ่งมาแทนอีกเสียงหนึ่ง เช่น กวาด – ผาด

2) ความผิดปกติด้านจังหวะเวลาของการพูด ได้แก่ การพูดเร็ว การพูดติดอ่าง

3) ความผิดปกติด้านเสียง ได้แก่ ระดับเสียง เช่น การพูดเสียงสูงเกินไป ต่ำเกินไป หรือพูดระดับเสียงเดียวกันหมด ความดัง เช่น พุดเสียงดังมาก หรือเบาจนเกินไป คุณภาพของเสียง เช่น พุดเสียงแตกพร่า เสียงแหบ เสียงหอบ เสียงขึ้นจมูก เสียงแปร่ง

7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อพัฒนาการและการปรับตัว และขัดขวางการดำเนินชีวิตของผู้อื่น ดังนั้นเด็กที่หลบหนีคนอื่น ไม่ยอมยุ่งเกี่ยวกับใคร ไม่ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมถึงแม้ว่าจะมีสติปัญญาในระดับปกติ ก็จัดว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมตามแบบแรก ส่วนเด็กที่ประพฤตินั้นในลักษณะที่ทำให้ผู้ใกล้ชิดต้องสับสน วุ่นวายอยู่เป็นนิจ ก็คือ เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมในลักษณะแรก คือ มีพฤติกรรมที่ขัดขวางการดำรงชีวิตของผู้อื่น ผู้ปกครองมักเรียกเด็กประเภทนี้ว่า เด็กดื้อ เด็กไม่ดี เด็กปรับตัวไม่ได้ เด็กมีปัญหาทางสังคม นักสังคมสงเคราะห์ก็เรียกเด็ก ปรับตัวไม่ได้ นักจิตวิทยาและนักบำบัดเรียก เด็กมีปัญหาทางอารมณ์ อย่างไรก็ตามการที่จะพิจารณาตัดสินว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่มีปัญหาหรือไม่เป็น จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ภาวะแวดล้อม ความคิดเห็นของแต่ละบุคคล และเป้าหมายของแต่ละบุคคลมาประกอบด้วย เช่น พฤติกรรมบางอย่างหากเกิดขึ้นในโรงเรียนจะถือว่าเป็นปัญหา แต่ถ้าเกิดขึ้นนอกโรงเรียน ก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหา เป็นต้น

8. เด็กออทิสติก

เด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความผิดปกติด้านพัฒนาการสังคม อารมณ์และการสื่อสารภาษา อาจมีหรือไม่มีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วยก็ได้ อาการแรกพบมักอยู่ในช่วงอายุ 30 – 36 เดือน หรือ 3 ขวบแรกของชีวิต สำหรับการพัฒนาการทางร่างกายปกติ ชกเว้นในกรณีมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วยก็จะมีพัฒนาการทางร่างกายล่าช้าได้ อาการของเด็กออทิสติกที่กล่าวข้างต้น คือ อาการที่เป็นปัญหาทางจิตเวชเด็กอย่างรุนแรง ที่เรียกว่า “ออทิสซึม” เป็นอาการที่เกิดจากความผิดปกติทางระบบ

ประสาท แต่ยังไม่มีการสรุปสาเหตุที่แน่ชัดว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุจากการเลี้ยงดู ความเครียด จากสภาวะแวดล้อมหรือปัจจัยทางชีวภาพ เช่น พันธุกรรม

9. เด็กพิการซ้อน

เด็กพิการซ้อน หมายถึง เด็กที่มีความพิการมากกว่า 1 อย่างในคนคนเดียวกัน เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและในขณะเดียวกันก็มีความพิการทางด้านร่างกายเข้ามา เกี่ยวด้วย ในกรณีนี้เราจะยึดเอาความพิการที่รุนแรงกว่ามาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกและ จัดการศึกษา

3. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ

3.1 รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทย จัดแบ่งออกเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสุรินทร์, 2548: 9-10)

3.1.1 การให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือแรกพบความพิการ หมายถึง การให้บริการช่วยเหลือคนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

3.1.2 การศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทในลักษณะของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พัฒนาสมรรถภาพ เตรียมความพร้อมทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้และเป็นแหล่งบริการความรู้ด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.1.3 การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในสถานศึกษา ทั่วไปในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

3.1.4 การเรียนในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ หมายถึง การจัดให้คนพิการเข้าศึกษา ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

3.1.5 การศึกษานอกระบบ หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษใน ลักษณะที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการจัดการศึกษา การวัดและการประเมินผล โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมกับความ จำเป็นของแต่ละบุคคล

3.1.6 การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้มีประสบการณ์และทักษะด้านวิชาชีพในลักษณะต่างๆ ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล

3.1.7 การศึกษาที่จัดโดยครอบครัวและชุมชน หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยครอบครัวและชุมชนเป็นแกนหลักในการจัดการเรียนการสอน

3.2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในสังคมมากขึ้น ในการจัดการเรียนร่วมนั้นก็มีหลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังเช่นนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2533: 222-224) กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะความผิดปกติน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมทางด้านการเรียนมาเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนเด็กปกติทุกประการ
2. เรียนร่วมชั้นเรียนปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา เป็นการจัดที่คล้ายกับวิธีแรก เพียงแต่มีครูการศึกษาพิเศษมาคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ในด้านการให้คำปรึกษา ช่วยจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาเรียนร่วมกับเด็กปกติ และรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ หมุนเวียนกันไป เรียกครูประเภทนี้ว่า “ครูเดินสอน” หรือ “ครูเวียนสอน”
4. เรียนร่วมชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ครูเสริมวิชาการได้แก่ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ที่ห้องวิชาการ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเข้ามาใช้บริการเรียนเสริมวิชาการวันละ 1-2 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก โดยเด็กที่มาเรียนจะต้องมีเวลาที่แน่นอนในการมาเรียน โดยการสอนของครูอาจจะสอนตัวต่อตัว หรือสอนเป็นกลุ่มเล็กก็ได้ ขึ้นอยู่กับจำนวนและประเภทของเด็ก ซึ่งครูเสริมวิชาการอาจมีมากกว่า 1 คนก็ได้

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเรียนเดียวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยมีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา เว้นบางวิชาต้องไปเรียนกับเด็กปกติ

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้กลุ่มเดียวกัน เป็นกลุ่มขนาดเล็ก ซึ่งจะเรียนในชั้นเรียนพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นจะเป็นผู้สอนในทุกรายวิชา การเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสำหรับที่จะจัดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก

แผนภูมิ 1 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ที่มา : Reynolds & Birch (1977) (อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู, 2533 : 191)

เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2538: 12) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษไว้ดังนี้

1. ชั้นเรียนปกติร่วมกับความช่วยเหลือให้คำปรึกษาโดยครูการศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากครูการศึกษาพิเศษซึ่งประกอบด้วย การสังเกตเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลในชั้นเรียนปกติ การให้คำปรึกษาแก่ครูประจำชั้นปกติที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะเป็นพิเศษ หรือกระบวนการวิธีการที่อาจเกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. ชั้นเรียนปกติร่วมกับการให้คำปรึกษาประกอบวัสดุอุปกรณ์ มีลักษณะสำคัญคล้ายกับรูปแบบที่ 1 ยกเว้น การเพิ่มข้อเสนอแนะ และทดลองวัสดุพิเศษเพื่อการเรียนการสอนพิเศษที่ครูประจำชั้นปกติและครูการศึกษาพิเศษเห็นพร้อมต้องกันในการใช้วัสดุเสริมความรู้พิเศษ เช่นอักษรที่ขยายใหญ่สำหรับนักเรียนที่เห็นเลือนราง เป็นต้น

3. ชั้นเรียนปกติร่วมกับบริการครูเดินสอน มีลักษณะที่เด็กพิการได้รับความช่วยเหลือจากรูเรียนที่มีความสามารถทางการศึกษาพิเศษสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ในการสอนภาคปกติหรือความต้องการพิเศษของเด็กในเวลานั้น

4. ชั้นเรียนปกติร่วมกับบริการห้องเสริมความรู้ มีลักษณะที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการเรียนการสอนเพิ่มเติม หรือซ่อมเสริมในห้องเสริมความรู้ (resource room) ซึ่งแตกต่างจากบริการครูเดินสอนตรงที่ครูสอนเสริมจะอยู่ประจำที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง และเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถรับบริการจากครูการศึกษาพิเศษในห้องเสริมความรู้ได้

5. ชั้นเรียนปกติร่วมกับชั้นเรียนพิเศษ (จัดแผนการเรียนประสานกัน) เป็นรูปแบบที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องเข้าเรียนในชั้นเรียนพิเศษ และเข้าชั้นปกติได้เป็นบางเวลา ซึ่งชั้นพิเศษเป็นเสมือนห้องปรึกษาแก้ปัญหา หรือโฮมรูม (home room)

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติแบบไปกลับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษรับบทเรียนทางวิชาการจากครูการศึกษาพิเศษ แต่อาจมีเวลาเข้าร่วมใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในการรับประทานอาหารกลางวัน และทำกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การประชุมใหญ่ ฟังดนตรี เข้าชมรม และบางคนอาจเข้าเรียนในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือบูรณาการอื่นๆ อุตสาหกรรม ศิลปะ พลศึกษา คหกรรมศาสตร์ และดนตรี เป็นต้น

7. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนพิเศษแบบไปกลับ มีลักษณะการเรียนการสอนโดยทั่วไป สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษขั้นรุนแรง หรือพิการซ้ำซ้อน (the multiply handicapped) ซึ่งมีความต้องการบริการการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะตลอดทั้งวัน เช่น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด โรงงานฝึกอาชีพเฉพาะ เป็นต้น

8. บริการสอนตามเตียงที่บ้านและที่โรงพยาบาล นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีความเจ็บป่วยขั้นเรื้อรังจนต้องการการรักษาเป็นระยะเวลานานในโรงพยาบาลหรือที่บ้านตนเอง (homebound-itinerant special education program) ลักษณะของรูปแบบนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทำนายสภาพความเจ็บป่วยจากแพทย์และความ

เป็นไปได้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่จะกลับเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนกับครูประจำชั้นปกติที่เด็กจะกลับไปเรียน

9. โรงเรียนประจำ จัดเพื่อบริการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทเด็กพิการ ซ้ำซ้อนหรือพิการรุนแรง ซึ่งโรงเรียนจัดให้บริการวันละ 24 ชั่วโมง ตามความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพความจำเป็นพิเศษและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความพร้อมน้อย อาจจัดให้เรียนในชั้นพิเศษลดหลั่นกันลงไป

วาริ ธีระจิตร (2541: 16-17) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ ไว้ดังนี้คือ

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา การจัดบริการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษลักษณะนี้ จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่มาก หลังจากที่เด็กได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านที่จำเป็น ก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์พิเศษ เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วย

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติ โดยได้รับการบริการพิเศษ การจัดบริการโดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนในชั้นเรียนปกติเป็นเวลา และได้รับการบริการต่างๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น การฝึกพูด

รูปแบบที่ 3 การเรียนในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ จัดให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก จนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ควรจัดบริการพิเศษให้ เช่น กายภาพบำบัด การแก้ไขคำพูด การฝึกฟัง เป็นต้น

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 12-15) ได้เสนอรูปแบบของการเรียนร่วมไว้ 5 ลักษณะ ดังนี้คือ

ลักษณะที่ 1 เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยตัวเองได้แล้ว และได้รับการพิจารณาว่ามีความพร้อมทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีหรือค่อนข้างดี ตลอดจนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุกๆ กลุ่มวิชา ให้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนเด็กปกติทุกประการ ซึ่งถ้าเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและการเรียนเหมือนเด็กปกติได้โดยไม่มีปัญหาแล้ว อาจไม่ต้องกลับมาเรียนในชั้นพิเศษอีก

ลักษณะที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติและมีบริการให้คำแนะนำปรึกษา เป็นการจัดการเรียนร่วมเต็มคล้ายคลึงลักษณะที่ 1 แต่จะมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งได้แก่ครูพิเศษ

ในโรงเรียน ครูเวียนสอนตามโรงเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยครูประเภทนี้มีใช้ครูผู้สอน โดยตรง แต่จะเป็นผู้คอยแนะนำตามที่ครูประจำวิชาสอน

ลักษณะที่ 3 การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการจัดการ การศึกษาพิเศษประจำอยู่ที่ห้องเสริมวิชาการ โดยกำหนดตารางการเรียนให้นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษได้เข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษบางเวลาและบางวิชา ตามความมาก น้อยของความต้องการพิเศษหรือความจำเป็นของเด็ก และสอนเนื้อหาวิชาที่เด็กมีปัญหา หรือไม่ ได้รับการสอนในชั้นปกติ การสอนอาจจะกระทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ก็ได้ นอกจากนี้ ครูเสริมวิชาการยังทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนและการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ลักษณะที่ 4 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนหรือเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่ มีความต้องการพิเศษไว้ในห้องเดียวกันโดยคู้ขนานกับห้องเรียนปกติ และจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ มีครู การศึกษาพิเศษประจำชั้นและสอนเองเกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถ เรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา กิจกรรมพิเศษอื่นๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

ลักษณะที่ 5 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการ พิเศษที่มีความบกพร่องค่อนข้างมากในประเภทเดียวกัน โดยจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็กไม่น้อยกว่า 6 คน เรียนในชั้นเรียนพิเศษร่วมกันตลอดเวลา มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชา แต่อยู่ในโรงเรียน ปกติ และมีการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ้างบางโอกาส ได้แก่ การเข้าแถวเคารพธงชาติ สวด มนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหารกลางวัน เขียวกีฬาและร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ กับทาง โรงเรียน

จากที่นักวิชาการได้กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ คือ รูปแบบการจัดการเรียนร่วมนั้น สามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบ โดยสามารถจัดได้แบบทั้งประจำและไปกลับ โดยสิ่งที่ต้อง คำนึงถึงคือเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นมีความรุนแรงของความบกพร่องมากน้อยเพียงไร หากเป็นมากเกินกว่าที่จะเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ก็ต้องจัดให้เรียนในโรงเรียนพิเศษ หรือโรงเรียน เฉพาะ โดยจะต้องมีการจัดครูพิเศษที่มีความรู้ในแต่ละสาขาเพื่อทำการช่วยเหลือและพัฒนา สมรรถภาพให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 ประโยชน์ของการเรียนร่วม

ปัจจุบันสังคมได้เปิดโอกาสให้คนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับคนทั่วไปในโรงเรียนปกติ ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์แก่คนที่มีความต้องการพิเศษได้ใช้ชีวิตร่วมกับคนทั่วไปได้ เรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง และคนทั่วไปก็ได้เรียนรู้ที่จะให้ความช่วยเหลือและเข้าใจถึงคนที่มีความต้องการพิเศษ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้พูดถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมดังต่อไปนี้

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 37) ได้กล่าวว่า

1. ด้านการเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อกีดขวางและไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่อยู่ห่างไกลมาก จนเป็นภาระของผู้ปกครอง

2. การมีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดา มารดา และญาติพี่น้อง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกที่ถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความพิการและเป็นการช่วยให้ครอบครัวเกิดสำนึก และตระหนักในการรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยไม่ผลักภาระให้แก่ผู้อื่น

3. การเปลี่ยนเจตคติ การที่เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะช่วยให้เด็กปกติและผู้ปกครองของเด็กปกติ มองโลกได้กว้างขึ้นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีขึ้น ทั้งยังช่วยลดความรู้สึกยึดมั่นในบุคลิกภาพ หรือภาพพจน์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจความต้องการของเพื่อนและรู้วิธีที่จะช่วยเหลือและอยู่ร่วมกัน เนื่องจากในสังคมนั้นจะมีทั้งคนปกติและคนที่มีความต้องการพิเศษอยู่ร่วมกัน

4. ด้านสังคมและชุมชน เด็กจะสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้ การอยู่ร่วมกันก็จะช่วยให้สังคมได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติที่เหมาะสมต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

5. ประหยัดงบประมาณของรัฐบาล เมื่อเด็กที่มีความต้องการสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษ หรือศูนย์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพียงแต่เพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น

Likewise (1987 อ้างถึงใน Gargiulo and Kilgo, 2000: 46) กล่าวถึงความสำคัญในการให้การศึกษาและความช่วยเหลือในช่วงระยะเวลาต้นๆ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความบกพร่องน้อยที่สุดในการเจริญเติบโตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเป็นการให้โอกาสในการกิจกรรมของเด็กปฐมวัยทุกๆ ไปมากที่สุด

2. ป้องกันภาวะเสี่ยงในด้านหรือพัฒนาการในช่วงต้นๆ ที่ไม่แน่นอน ซึ่งจะเป็นปัญหาสำคัญที่พวกเด็กที่มีความต้องการพิเศษถูกตราว่าเป็นเด็กพิการ

3. ป้องกันพัฒนาการของความพิการในช่วงเวลาต่อมา ที่อาจจะมีผลมาจากความพิการในช่วงต้นๆ

Hotchkis (2527) (อ้างถึงใน พิภูล เลียวสิริพงษ์, 2543: 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. ทางด้านการเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีโอกาสได้เรียนตามระดับชั้นปกติ โดยไม่มีข้อยกเว้น โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องมีความพยายามทำงานให้เสร็จเหมือนเด็กปกติ เด็กก็จะได้รับทักษะต่างๆ มากขึ้น

2. ทางด้านสังคม เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น ไม่เฉพาะแต่เพื่อนที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้น เพื่อนบ้านมีความเข้าใจมากขึ้น เนื่องจากลูกเรียนอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน

3. การเปลี่ยนเจตคติ เด็กปกติมักจะมี ความเคยชินกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกัน จึงไม่เห็นว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นมนุษย์ธรรมดา น่ากลัว ขวนขวายในท่าทางและรูปร่างอีกด้วย นอกจากนี้เด็กยังได้เรียนรู้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องการความช่วยเหลือในสิ่งใดบ้าง และความเข้าใจต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น ยอมรับ และแสดงความเอื้อเฟื้อมากขึ้น

4. ประหยัดงบประมาณของรัฐ เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐก็ไม่ต้องสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นการช่วยลดรายจ่าย และงบประมาณไปมาก เพียงแต่เพิ่มบุคลากรที่มีความจำเป็นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น ครูสอนซ่อมเสริม ครูการศึกษาพิเศษในด้านการบริหารและให้ความรู้

ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วมนั้นสามารถสรุปได้ คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นสามารถที่จะได้เรียนในชั้นเรียนปกติร่วมกับเด็กปกติซึ่งจะช่วยให้เด็กปกติได้เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสมิเพื่อนเป็นเด็กปกติ และได้เรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคม สามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้อีกทั้งยังเป็นการช่วยประหยัดในด้านค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทางเพราะสามารถเรียนที่โรงเรียนใกล้บ้านได้ ในด้านของรัฐบาลก็เป็นการช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศชาติเพราะไม่ต้องลงทุนสร้างโรงเรียนเฉพาะเพียงแต่หันมาเพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นในโรงเรียนปกติเท่านั้น

4. การบริหารการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เห็นถึงประโยชน์ในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้ปีการศึกษา 2542 เป็นปีแห่งการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยการประกาศนโยบายว่า “ผู้พิการทุกคนที่อยากเรียน ต้องได้เรียน” รวมทั้งได้มีการจัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อคนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อที่จะเร่งรัดขยายโอกาสการศึกษาให้กับผู้ที่มีความต้องการพิเศษอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2545: 1)

พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 2 มาตรา 10 ว่าด้วยเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ทำให้ทุกโรงเรียนต้องทำการจัดการศึกษาแบบการเรียนร่วม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนแกนนำการเรียนร่วมขึ้นในปีการศึกษา 2547 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการและการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยมีโรงเรียนจำนวนนำร่องจำนวน 390 โรงเรียนกระจายครอบคลุมทุกจังหวัด และขยายผลโรงเรียนนำร่องเป็น 2,000 โรงเรียน ในปี 2548 ครอบคลุมทั่วทุกอำเภอทั่วประเทศ เพื่อรองรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่อยากเรียน ได้เข้าเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการบริหารจัดการเรียนร่วมให้ครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ได้แก่ S-Student (นักเรียน) E-Environment (สภาพแวดล้อม) A-Activities (กิจกรรมการเรียนการสอน) และ T-Tools (เครื่องมือ) โดยอาศัยการทำงานแบบร่วมมือกันอย่างแท้จริง พร้อมกรอบแนวคิดที่ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทุกคนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดในชั้นเรียนปกติที่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพและรูปแบบการสอนที่มีความยืดหยุ่นมีบริการสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางด้านการศึกษาตลอดจนบุคลากรที่จำเป็น

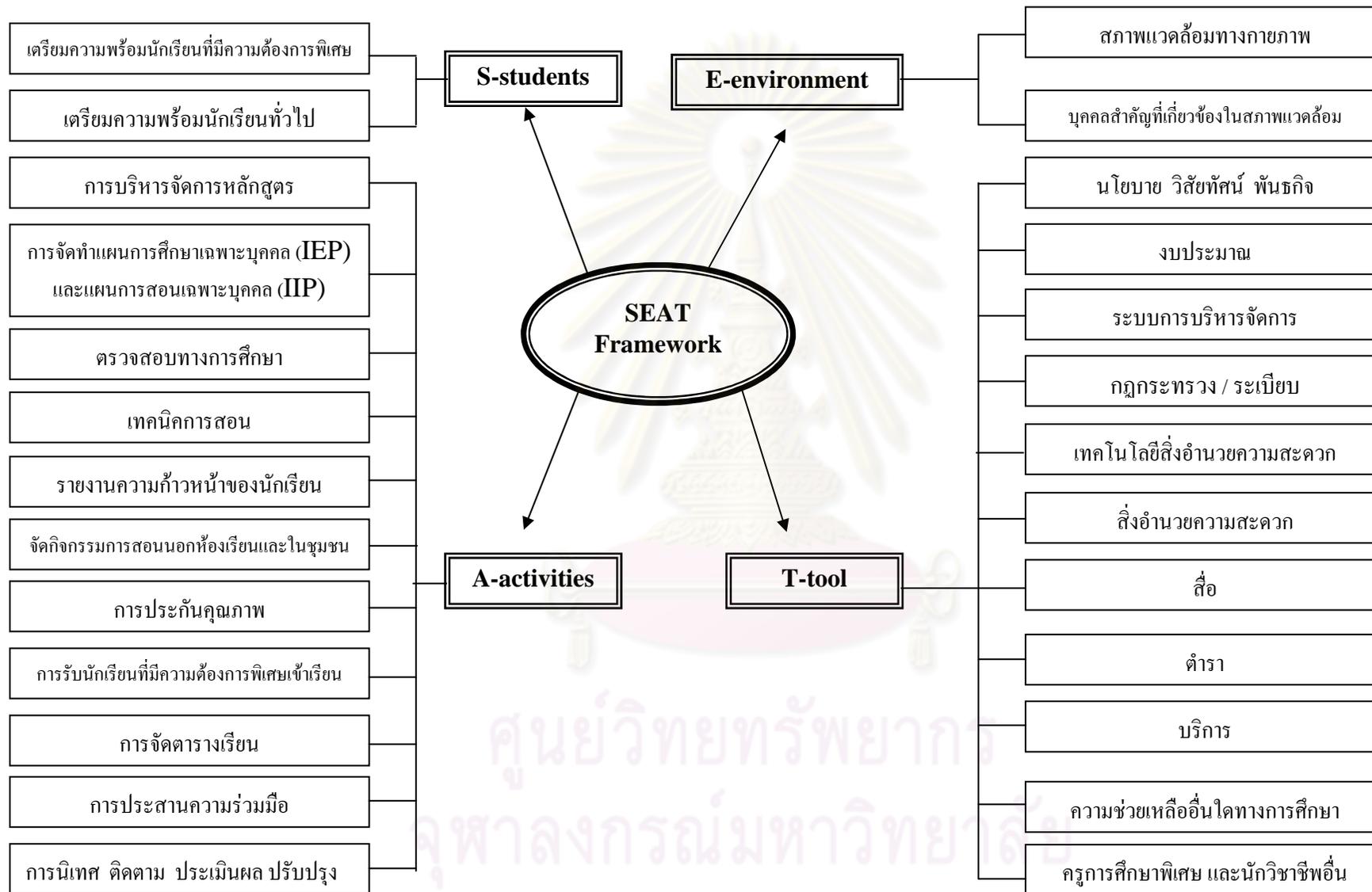
โครงสร้างซีท (SEAT Framework) นี้ได้รับการพัฒนาขึ้นจากการทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสำหรับคนพิการ : การวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม จัดทำขึ้นโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจา ชลธาร์นนท์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนทั่วไปได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียนเป็นเฉพาะบุคคลและเพื่อช่วยให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมได้พัฒนาการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ คือ มีการปรับเปลี่ยนและจัดการทั้งระบบโรงเรียน โดยให้มีโครงสร้างครอบคลุม

องค์ประกอบที่สำคัญทุกด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียน ซึ่งหมายรวมถึง นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือ โดยยึดเอาความจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นสำคัญ (เบญจา ชลธารันนท์: 2546) ซึ่งการจัดทำโครงสร้างซีทเป็นไปตามนโยบายจากมาตรา 24 และ 28 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 โดยมีรายละเอียดดังข้างต้นที่ได้กล่าวมา ทำให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมใช้โครงสร้างซีท ในการบริหารจัดการเรียนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: 2548)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้กรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน (SEAT Framework)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548 : 32.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 5-6) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) หมายถึง การนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ยึดหลักโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เข้าไปใช้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยมีโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบหลัก 4 ประการคือ

4.1 S-Students (นักเรียน) ได้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติ

4.1.1 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2542:66) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษา โดยเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และทางด้านวิชาการ การเตรียมความพร้อมเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและหากเด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว จะช่วยให้ลดปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม นอกจากนี้ยังช่วยลดความยุ่งยากให้กับครูประจำชั้นเรียนร่วม เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่พบในโรงเรียนมี 3 ลักษณะคือ

1. นักเรียนที่รับเข้ามาใหม่และยังไม่มี การเตรียมความพร้อม
2. นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนอยู่แล้ว แต่ผู้ปกครองและครูไม่ทราบถึงความต้องการพิเศษ
3. นักเรียนที่ได้รับการเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความสามารถแล้วจากศูนย์การศึกษาพิเศษหรือจากโรงเรียน/มูลนิธิและส่งต่อเพื่อเข้าเรียนร่วม

เบญญา ชลธารันนธ์ (2546: 7) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และสังคม และการช่วยเหลือตนเอง หากพบความพิการตั้งแต่แรกเกิดจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้านซึ่งในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เป็นช่วงสำคัญที่สุดที่เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อม เพราะช่วงอายุ 0-3 ปี เป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตมากที่สุด การเตรียมความพร้อมทำได้โดย กระตุ้นการพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ เมื่อได้รับการพัฒนาระดับการทำงานต่างๆ (Functional Level) จะยิ่งสูงขึ้น การเตรียมความพร้อมนักเรียนในช่วงวัยรุ่นนั้น ต้องคำนึงถึงจิตใจและการยอมรับความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้นมาภายหลังด้วย ซึ่งถือเป็นเรื่องยากและมีผลต่อจิตใจมาก รวมทั้งต้องมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobilities: O&M) เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living) และช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุดและเร็วที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 31) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องได้รับการบริการจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ก่อนเข้าร่วมเรียน เพื่อเรียนทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในชั้นเรียนร่วม ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะบุคคล

ดังนั้น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะได้เข้ารับการศึกษามาก่อนที่จะเป็นการเตรียมพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ก่อนที่จะเข้ารับการเรียนร่วม เพื่อช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียน

4.1.2 นักเรียนปกติ

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 67) กล่าวว่า ควรมีการเตรียมนักเรียนปกติ เพื่อให้เด็กเข้าใจการปฏิบัติหรือวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดี ไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

เบญญา ชลธารันนท์ (2546: 8) กล่าวว่า ควรมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียนปกติ โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนปกติมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับสามารถช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมามีคนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น สมเพช เวทนา สงสาร กลัว มักเกิดจากความไม่รู้หรือไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้นครูควรทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้นักเรียนปกติเข้าใจ และเพื่อให้นักเรียนปกติได้มีโอกาสเรียนรู้และสามารถทำได้ เช่น การพาไปทัศนศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการหรือที่มีความบกพร่องเพื่อให้นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความเป็นอยู่อย่างไร นอกจากนี้ควรสอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นในการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษเบื้องต้นให้กับนักเรียนปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 31) กล่าวว่า นักเรียนปกติ จำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเพื่อนก่อนที่เพื่อนจะเข้ามาเรียนร่วม

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า นักเรียนปกติ ควรได้รับการเตรียมความพร้อม ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเพื่อให้เกิดการยอมรับและรู้จักวิธีปฏิบัติหรือช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างถูกต้อง และนักเรียน ในที่นี้หมายถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติ โดยการบริหารจัดการเรียนร่วมนั้นจะต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนให้แก่เด็กทั้งสองกลุ่ม

4.2 E-Environment (สภาพแวดล้อม) ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนของนักเรียน เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) และบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักกายภาพบำบัด แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

4.2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่นี้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้ออำนวยความสะดวกและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 51) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบ่งได้ 2 ประการคือ

1. การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วม การจัดห้องเรียนไม่ว่าจะจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษ โดยเฉพาะหรือจัดแบบให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยห้องเรียนหนึ่งจะมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่เกิน 3 คน หรือไม่เกิน 8-15 คน แล้วแต่กรณี ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด เพราะเป็นการรบกวนทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการฟังและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดสมาธิและความสนใจ

2. รูปแบบของการจัดห้องเรียน จัดเหมือนการจัดห้องเรียนเด็กปกติ คือจัดให้มี
- โต๊ะครู จัดไว้มุมใดมุมหนึ่งของห้อง
  - กระดานดำจัดไว้หน้าห้องเรียน
  - กระดานป้ายนิเทศ แผนภูมิ แผนที่ รูปแบบต่างๆ ติดไว้ที่ผนังห้องเรียน

- โต๊ะเก้าอี้เรียน ความเหมาะสมกับวัยของเด็กและการจัดโต๊ะเรียนควรจัดให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน
- ผู้เก็บเอกสาร คู่มือครู สื่อ อุปกรณ์ เพิ่มข้อมูลประจำตัวเด็ก เป็นต้น
- ที่ว่างสำหรับประกอบกิจกรรม นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดห้องเรียนซึ่งมีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด หรือเสริมวิชาการไว้ด้วย

เบญญา ชลธารันนท์ (2546: 8 - 13) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment : LRE) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด หากไม่สามารถจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมได้เต็มเวลา ก็อาจจัดเป็นบางเวลาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล โดยทั่วไปควรจัดให้นักเรียนทุกคนเข้าเรียนในชั้นเรียนทั่วไปโดยแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในชั้นเรียนทั่วไปโดยแยกนักเรียนออกไปจากเพื่อนทั่วไปให้น้อยที่สุด โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการคือ พิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภทตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีการเห็นเลือนรางควรมีโคมไฟที่โต๊ะเรียนและจัดให้นักเรียนมานั่งแถวหน้าสุด รวมทั้งไม่ให้แสงสะท้อนจากหน้าต่างเข้ามารบกวนเวลาขณะที่นักเรียนดูกระดานดำ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจัดให้นั่งประมาณแถวที่ 2 หรือ 3 โดยนั่งมุมใดมุมหนึ่งของห้อง เพื่อให้นักเรียนสามารถมองครูและเพื่อนนักเรียนในห้องได้ทั่วถึง

เกณฑ์มาตรฐานการจัดภายนอกอาคาร มีดังต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้ง จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างยิ่ง ถ้าปรับระดับพื้นที่ให้อยู่ในระดับเดียวกับประตูทางเข้า เพราะจะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าออกได้สะดวกยิ่งขึ้น
2. ชนิดของตัวอาคาร นิยมอาคารชั้นเดียวมากกว่าอาคารหลายชั้น และถ้าตัวอาคารมีมากกว่า 1 ชั้น ควรมีทางลาดหรือลิฟท์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็น (Wheel chair)
3. ทางเข้า ควรอยู่ในระดับเดียวกับประตู ถ้าอยู่คนละระดับควรมีทางลาดและบันได หากเป็นห้องชุดทางเข้าควรทางไปถึงห้องโถงข้างล่าง บริเวณทางเข้าที่ใช้ในเวลากลางวัน ควรมีแสงสว่างไม่น้อยกว่า 5 แรงเทียน เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีสายตาเลือนรางมองเห็นได้ชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้พื้นผิว ทางเข้าควรปราศจากใบไม้ ขยะ และวัสดุชิ้นเล็กๆ ที่อาจทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพอ่อนหรือสะดุดหกล้มได้

4. ทางเดิน ควรกว้างอย่างน้อย 1.525 เมตร (60 นิ้ว) เพื่อให้เก้าอี้รถเข็น 2 ตัวสวนทางกันได้ ทางเดินไม่ควรมีความชันเกินร้อยละ 5 และความเป็นพื้นระดับเดียวกันตลอดโดยไม่มีบันไดคั่น ถ้าทางเดินตัดกับทางเดิน หรือตัดกับทางรถ หรือเชื่อมกับลานจอดรถระดับของพื้นที่เชื่อมกันควรจะเป็นระดับเดียวกัน พื้นทางเดินที่เป็นกรวดหรือหินอาจไม่ปลอดภัยต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็น คือ คนที่มีสายตาเลือนราง สีและลวดลายของทางเดินควรเป็นแบบง่ายๆ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนควรมีสัญลักษณ์ตรงทางเดินที่ไม่สะท้อนแสงตลอดแนวขอบทางเดิน ซึ่งกว้างไม่ต่ำกว่า 0.610 เมตร ควรใช้วัสดุที่มีพื้นผิวแตกต่างกันตรงทางแยก จะช่วยคนที่มีสายตาเลือนรางได้ดีขึ้น และหากทางเดินมาประจบกันมีลักษณะเป็นรูปตัวที (T) ให้ทำทางลาดจากทั้ง 3 ทิศทาง

5. ทางข้าม ต้องมีทางลาดจากทางเดินสู่ถนน ในบริเวณทางข้ามไม่ควรมีท่อน้ำตรงทางเดินและทางข้าม หากจำเป็นต้องมีความมีสัญลักษณ์เตือนที่เห็นได้ชัดเจนตรงขอบทางลาดควรมีพื้นผิวและสีที่แตกต่างออกไป อาจไม่ต้องใช้สีทา แต่ใช้วัสดุที่แตกต่างออกไป เช่น ใช้หินแกรนิตสีเทาอ่อนตรงขอบทางลาดบนถนนแอสฟัลต์สีดำ เป็นต้น

6. ลานจอดรถ ควรมีที่จอดรถให้ใกล้กับตัวอาคารให้มากที่สุด และควรทำเครื่องหมายสากลที่บอกให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทราบว่าเขาสามารถใช้สถานที่นั้นได้ โดยเฉพาะสำหรับคนที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็น ช่วงจอดรถสำหรับรถแต่ละคันควรกว้าง 3.660 เมตร (12 ฟุต) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพใช้เก้าอี้เข็นๆ ผ่านได้ ไม่ควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพเข็นเก้าอี้รถเข็นอ้อมไปหลังรถที่จอดอยู่และควรมีทางลาดเข้าสู่ทางเดินที่ใกล้บริเวณที่จอดรถที่สุด

7. เก้าอี้กลางถนน ใช้เกณฑ์เดียวกับทางเดิน

8. ดันไม้ หลีกเลี่ยงการปลูกต้นไม้ที่ให้ผลหรือเมล็ดที่มีหนาม ซึ่งอาจร่วงตกลงพื้น หรือปลูกต้นไม้ที่มีรากโผล่เหนือพื้นดินใกล้ทางเดิน เช่น มะพร้าว สน ไทร ควรจัดการไม่ให้ส่วนต่างๆ ของต้นไม้เลื้อยคลุมพื้นทางเดิน หากบริเวณนั้นมีสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายควรมีการเตือนไว้ตรงทางเข้า ควรปลูกต้นไม้ห่างจากทางเดินอย่างน้อย 2.140 เมตร (7 ฟุต) เพื่อไม่ให้กีดขวางคนพิการ และมีรั้ว อีฐ ซีเมนต์ ล้อมรอบบริเวณต้นไม้สูงพอที่จะป้องกันไม่ให้คนพิการตกลงไปในหลุมปลูกต้นไม้

9. ร่องน้ำ ไม่ควรร่องน้ำบนทางเดิน หากจำเป็นต้องมีช่องตะแกรงปิดร่องน้ำ ช่องตะแกรงไม่ควรกว้างเกิน 1.30 เซนติเมตร (1/2 นิ้ว) เพื่อป้องกันไม่ให้ปลายไม้เท้า ไม้ค้ำยัน หรือ ล้อของเก้าอี้รถเข็นตกลงไปในช่องตะแกรง

เกณฑ์มาตรฐานการจัดภายในอาคาร มีดังต่อไปนี้

1. ประตู ภายในอาคารควรมีประตูที่เปิดได้ง่าย และหากประตูในแบบปิดเอง ก็ควรปิดอย่างช้าๆ เพื่อให้เวลาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ผ่านช่องประตูเข้ามา ประตูควรเปิดกว้างอย่างน้อย 0.815 เมตร (32 นิ้ว) และควรเปิดอ้าได้ ประตูสองบานไม่เหมาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกาย หากจำเป็นต้องมีก็ควรเปิดได้ง่าย ประตูแต่ละบานควรกว้างอย่างน้อย 0.815 เมตร (32 นิ้ว) นอกจากนี้ ควรมีวัสดุพวยกขาทางด้านล่างของประตูสูงขึ้นมาจากพื้น 0.460 เมตร (18 นิ้ว) เพื่อสามารถใช้ไม้ค้ำยัน ไม้เท้า เครื่องช่วยเดินหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเก้าอี้รถเข็น ดันได้ ที่ดึงประตูควรเป็นท่อนยาวตามแนวตั้งแทนที่จะเป็นลูกบิดทรงกลมเล็กๆ เพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็นเปิดประตูได้ในระดับต่างกัน และควรมีสื่อที่แตกต่างจากส่วนอื่นของประตูสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็น คือ คนที่มีสายตาเลือนรางเห็นได้ง่าย หากเป็นประตูกระจกควรมีเครื่องหมายบอกไว้ เช่น ใช้อีซีที่ติดกับสีของประตู เพื่อช่วยให้คนที่มีสายตาเลือนรางมองเห็นได้ชัดขึ้น หากเป็นประตูแบบหมุนควรมีประตูลักษณะคาอยู่ข้างๆ ด้วย เพราะประตูแบบหมุนไม่เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะเดินเข้าออกประตูทั้งหมด ไม่ควรมีธรณีประตู หากจำเป็นต้องมีไม่ควรสูงเกิน 0.635 เซนติเมตร (1/4 นิ้ว) เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางร่างกายหรือสุขภาพที่ใช้เก้าอี้รถเข็นไม่สามารถเข็นเข้าออกได้ หากสูงกว่านี้ และควรมีสัญลักษณ์เตือนว่าเป็นธรณีประตู เช่น ใช้อีซีติดกัน เป็นต้น ประตูอัตโนมัติควรมีราวจับข้างๆ ที่ควบคุมให้ประตูเปิดปิดควรอยู่กับพื้น เพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะไม่ต้องใช้มือในการเปิดปิดเอง

2. ทางลาด (ทั้งภายในและภายนอกของอาคาร) พื้นของทางลาดควรทำด้วยวัสดุที่ไม่ลื่น เช่นซีเมนต์ ความชันสูงสุดควรเป็น 1:12 ทางลาดควรกว้างอย่างน้อย 0.915 เมตร (36 นิ้ว) ทางลาดควรมีราวจับ 2 ข้าง และอยู่ห่างกันไม่น้อยกว่า 0.815 เมตร (32 นิ้ว) หรือไม่เกิน 0.915 เมตร (36 นิ้ว) ที่จับควรมีความยาวเลียบทางลาดทั้งด้านบนและล่างออกไปอีก ไม่น้อยกว่า 0.300 เมตร (12 นิ้ว) และปลายราวจับ ทั้ง 2 ข้างควรงอเข้าหรือลง บริเวณด้านล่างของทางลาดควรมีพื้นที่ระดับ

เดียวกันต่อไปอีก 1.800 เมตร (6 ฟุต) และด้านบน 1.220 เมตร (4 ฟุต) ถ้าทางลาดยาวมากควรมีพื้นที่ระดับเดียวกันกันทุก 9.145 เมตร (30 ฟุต) หรือเมื่อเป็นทางเลี้ยวก็ต้องเป็นพื้นที่มีระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษหยุดพัก ความยาวของพื้นที่ที่ค่อนข้างน้อย 1.220 เมตร (4 ฟุต) ความกว้างเท่าทางลาด สำหรับคนที่มีความต้องการพิเศษที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็น ความชันควรเป็น 1:20 และนักเรียนเหล่านี้สามารถใช้นันไดได้เพียงชั้นเดียว ถ้ามีบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป จะลำบากแก่การเคลื่อนย้าย ฉะนั้น หากไม่สามารถมีทางลาดที่มีความชันตามเกณฑ์มาตรฐาน ก็ควรมีทางลาดที่มีความชัน 1:20

3. บันได หากสามารถเลี่ยงได้ไม่ควรมีบันได สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่สามารถใช้นันไดได้ บันไดควรมีสัญลักษณ์ และส่วนยื่นของพื้นบันไดแต่ละขั้นไม่ควรเกิน 0.040 เมตร (1 3/5 นิ้ว) บันไดแต่ละขั้นควรสูงไม่เกิน 0.190 เมตร (7 1/2 นิ้ว) ถ้าเป็นบันไดที่อยู่ในอาคาร และไม่เกิน 0.165 เมตร (6 1/2 นิ้ว) ถ้าเป็นบันไดภายนอกอาคาร แต่หากน้อยกว่า 0.105 เมตร (4 นิ้ว) ก็จะเป็นอันตรายได้ บันไดภายในอาคารควรมีความกว้างอย่างน้อย 0.255 เมตร (10 นิ้ว) และภายนอกอาคารควรมีความกว้างอย่างน้อย 0.280 เมตร (11 นิ้ว) ความสูงของบันไดไม่ควรเกิน 2.440 เมตร (8 ฟุต) ควรมีสัญลักษณ์เตือนที่สัมผัสได้เพื่อบอกให้ทราบว่าทางเดินข้างหน้าจะเป็นบันไดลงไปสู่ชั้นล่าง ควรมีราวจับทั้ง 2 ข้างของบันได (ใช้มาตรฐานเดียวกับราวจับตรงทางลาด) นอกจากนี้ราวจับควรสูงกว่าชั้นบันไดประมาณ 0.815 เมตร (2 ฟุต 8 นิ้ว) ถึง 0.915 เมตร (3 ฟุต) และหากมีเด็กจำนวนมากที่ต้องใช้นันได ควรมีราวจับอีกอันที่สูงจากชั้นบันได 0.610 เมตร (24 นิ้ว)

4. ทางเดินสาธารณะภายในตัวอาคาร ควรมีราวจับอย่างน้อย 1 ด้าน และ 2 ระดับคือสูงจากพื้น 0.660 เมตร (26 นิ้ว) และ 0.815 เมตร (32 นิ้ว) เส้นผ่าศูนย์กลางของราวจับไม่ควรเกิน 0.040 เมตร (1 1/2 นิ้ว) และสามารถจับได้สะดวก ควรห่างจากฝาผนังประมาณ 0.040 เมตร (1 1/2 นิ้ว) ทางเดินควรมีความกว้าง 2.430 เมตร (8-12 ฟุต) และไม่ควรมีสิ่งกีดขวาง

5. พื้น ควรเป็นพื้นเรียบแต่ไม่ลื่น ทำด้วยวัสดุที่ไม่กะเทาะหรือหลุดง่าย พื้นที่ดีที่สุดควรเป็นพื้นยาง ไม่ควรใช้วัสดุที่เป็นมันและสะท้อนแสง และหากพื้นบริเวณใดเป็นอันตรายต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็นควรมีสัญลักษณ์เตือนบอกที่สามารถสัมผัสได้

6. แสงสว่าง แสงสว่างที่ใช้สำหรับคนทั่วไปเพียงพอแล้วสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั่วไป แต่สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็น ที่มีสายตาเลือนรางต้องใช้ไฟที่มีแสงสว่างมากกว่าปกติ ควรใช้วัสดุที่พื้นผิวที่มีคุณสมบัติในการขจัดแสงสะท้อน แสงส่องเข้าตา

หรือเงา และควรใช้แสงสว่างบอกตำแหน่งบันได ราวจับทางออก นอกจากนี้ควรหลีกเลี่ยงการใช้ไฟกะพริบ

7. ห้องน้ำ ควรกว้างอย่างน้อย 5 ฟุต และลึก 6 ฟุต ควรมีราวจับตรงด้านข้างและด้านหลังของโถส้วม ซึ่งทำด้วยท่อเหล็กยาวอย่างน้อย 2 ฟุต มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 1/4 - 1 1/2 นิ้ว คนพิการจะทิ้งน้ำหนักลงบนราวจับมากเวลาใช้ส้วม ราวจับด้านหลังโถส้วมควรสูงจากที่นั่งโถส้วมประมาณ 11 นิ้ว สำหรับราวจับด้านข้างให้ติดตั้งมุม 50 องศา กับพื้นที่กวดตรงโถส้วมควรติดกับฝาผนังห้องน้ำ เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการร่างกายหรือสุขภาพที่ใช้เก้าอี้รถเข็นสามารถกดได้ง่าย ที่นั่งโถส้วมควรสูงจากพื้น 10 นิ้ว สำหรับห้องน้ำผู้ชาย ที่ปีสภาวะไม่ควรสูงเกิน 19 นิ้ว จากพื้น อ่างล้างมือควรสูงจากพื้น 2 ฟุต กระจกควรสูงจากระดับพื้น 3 ฟุต ถ้าจำเป็นควรติดกระจก 2 ระดับ กระจกเขี่ยมือและสปูควรวางในที่ต่ำพอที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการร่างกายหรือสุขภาพที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมถึง มีการถ่ายเทอากาศอย่างเพียงพอ มีแสงสว่างอย่างน้อย 20 แรงเทียน ก๊อกน้ำควรมีสีชัดเจนหรือตัวอักษรนูนขึ้นมาให้สัมผัสได้ ในห้องน้ำสิ่งสำคัญคือประตูห้องน้ำควรกว้าง 32 นิ้ว ควรเปิดออกด้านนอก และที่ล็อคประตูควรเปิดออกได้จากภายนอก ในกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน พื้นห้องน้ำควรเป็นระดับเดียวกันทั้งหมด และถ้ามีแต่โถส้วมแบบนั่งยองๆ ก็อาจดัดแปลงทำเป็นที่นั่งสูงขึ้นและเลื่อนเข้าไปครอบเมื่อใช้

8. โตรศัพท์ ควรติดตั้งให้ต่ำพอสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการร่างกายหรือสุขภาพที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมไปหยิบหูฟังและหมอนหมายเลขโทรศัพท์ได้ โตรศัพท์สูงจากพื้นประมาณ 64 นิ้ว หากเป็นโทรศัพท์สาธารณะควรติดตั้งตรงฝาผนังและหากเป็นตู้ก็ไม่ควรมีประตูและไม่ยกพื้นซึ่งทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการร่างกายหรือสุขภาพที่นั่งเก้าอี้รถเข็นเงินเข้าไม่ได้ ควรใช้แสงสว่างอย่างน้อย 50 แรงเทียนส่องตรงที่หมอนและที่บอกวิธีใช้ และควรมีตัวเลขนูนหรืออักษรเบลล์กำกับตรงที่หมอนหรือกดตัวเลข

9. สวิตช์ไฟและปุ่มต่างๆ ควรติดตั้งให้ต่ำพอที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการร่างกายหรือสุขภาพที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมเปิดปิดได้ และมีอักษรเบลล์กำกับสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

10. ระบบเตือนภัย ควรเป็นระบบที่ทั้งได้ยินและมองเห็น เสียงควรดังพอที่คนหูตึงจะได้ยิน และระบบเตือนภัยที่มองเห็น ควรจัดเป็นแสงกะพริบน้อยกว่า 5 ครั้งต่อวินาที มีประตูทางออกฉุกเฉินไว้ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็นสามารถสัมผัสและทราบได้ว่าเป็นประตูทางออกฉุกเฉิน

11. ลิฟท์ หากเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาศัยอยู่ในอาคารที่มีสองชั้นขึ้นไป ควรมีลิฟท์ขนาด 25 ตารางฟุตปุ่มกดควรอยู่ต่ำพอที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการร่างกายหรือสุขภาพที่นั่งเก้าอี้รถเข็นสามารถกดได้คือ อยู่สูงไม่เกิน 4 ฟุต จากพื้น ประตูลิฟท์ควรเปิดกว้างได้ อย่างน้อย 2 ฟุต 8 นิ้ว และเปิดนาน 3-4 นาที ควรมีราวจับทั้ง 3 ด้าน ภายในลิฟท์และสูงจากพื้น 3 ฟุต ปุ่มกดภายในลิฟท์ ควรอยู่สูงจากพื้น ไม่เกิน 4 ฟุต 11 นิ้ว และอยู่ห่างจากฝาประตู 1 ฟุต 8 นิ้ว ควรมีอักษรเบรลล์กำกับที่ปุ่มกดและมีเสียงบอกว่าลิฟท์นั้น (หนึ่งครั้ง) หรือลง (2 ครั้ง) และลูกศร บอกว่าขึ้นหรือลง ควรมีแสงที่เห็นได้ชัดเจนเมื่อกดควรมีเสียงบอกว่าลิฟท์ขึ้นลงถึงชั้นไหนและควรมีแสงสว่างภายในลิฟท์อย่างน้อย 5 แรงเทียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 34) กล่าวว่า สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ควรจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด และ จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษใช้สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้อย่างสะดวก และปลอดภัยและเข้าถึงได้ เช่น สภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร และสภาพแวดล้อมภายในอาคาร

Wilson (1998: 231) กล่าวว่า ในการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยไม่ใช่เพียงช่วยลดอุบัติเหตุและอันตราย เท่านั้น แต่ยังให้ความรู้สติปลอดภัย เด็กจะสำรวจสิ่งแวดล้อม ถ้าพวกเขาารู้สึกปลอดภัยและมั่นคงใน การทำสิ่งนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องที่ทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรพยายามสร้างสิ่งแวดล้อม ที่ปราศจากภาวะเสี่ยง สิ่งแวดล้อมที่มีขอบเขตความเสี่ยงที่เป็นอิสระนั้น เด็กได้มีโอกาสพบ ประสบการณ์ใหม่ เด็กต้องการประสบการณ์ที่จะกระตุ้นการสำรวจและเรียนรู้จากความผิดพลาด การเล่นเสี่ยงๆ เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ

2. สามารถเข้าถึงได้ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษจะต้องเข้าถึงได้ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนนั้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องสามารถเคลื่อนที่อย่างอิสระและเข้าไปเรียนรู้กับสื่อและกิจกรรมกับเพื่อนๆ เช่นจะต้องให้ เก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าถึงได้ ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการร่างกายหรือสุขภาพสามารถเลือกที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของกิจกรรมได้

3. จัดพื้นที่ให้มากเท่าที่จะเป็นไปได้ อัตราส่วนขนาดห้องเรียนต่อจำนวนเด็ก จะต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบในการวางแผนสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการ

ให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ พื้นที่จำเป็นต้องปรับให้เหมาะสมกับเก้าอี้และสื่ออุปกรณ์อื่นๆ

4. การตอบสนอง การตอบสนองสิ่งแวดล้อมนั้น ครูจะต้องเลือกสื่อและวางแผนกิจกรรมซึ่งเตรียมส่งเสริมการเรียนรู้ในทางบวก ครูจะต้องแน่ใจว่าสื่อและอุปกรณ์อยู่ในสภาพใช้การได้ทันที เช่น สีในจานไม้แห้ง หากเด็กที่มีความต้องการพิเศษพยายามใช้สื่อและอุปกรณ์เหล่านั้นแล้วไม่สมหวัง พวกเขาจะลดความพยายามที่จะทำงานเหล่านั้น

Gargiulo and Kilgo (2000: 210) ได้กล่าวถึงการออกแบบห้องเรียนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นในการจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. จัดพื้นที่ให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้
2. ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. ต้องคำนึงถึงความหนาแน่นของประชากร
4. ครูสามารถเห็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทั่วถึง
5. เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าถึงได้
6. มีความปลอดภัยและสะอาด
7. ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลง
8. ต้องคำนึงถึงอัตราส่วนครูต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จากแนวคิดข้างต้น สรุปว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สามารถแบ่งได้เป็นสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน ทั้งนี้ในการออกแบบและจัดสภาพแวดล้อมนั้นจะต้องจัดให้มีความสะดวก ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเหมาะสมแก่ความบกพร่องในแต่ละประเภทของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท ควรจัดให้นักเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

4.2.2 บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม

บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นมีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยเหลือผลักดันให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักวิชาการหลายท่านได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 40) กล่าวว่า บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม ได้แก่

1. การจัดเตรียมบุคลากร ควรมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอและเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน

- ผู้บริหาร จะต้องมีความเจตคติที่ดี มีหลักการบริหารจัดการเรียนร่วม จัดหาบริการสนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

- ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ/ครูประจำวิชา ควรได้รับการฝึกให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วมของตน ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนร่วมได้และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน

- ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาหรือได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ และควรเป็นบุคคลที่มีความเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และมีความต้องการพัฒนาตนเอง มีความตั้งใจในการสอน

- ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาการเพิ่มเติมจากการที่เด็กๆ ได้เรียนในชั้นปกติ เป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

2. การจัดเตรียมผู้ปกครอง การจัดเตรียมผู้ปกครอง อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

- การปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน
- มีการนัดหมายและพบปะเป็นระยะ
- สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปแบบของอาสาสมัคร
- สนับสนุนผู้ปกครองให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครอง
- ครูสำหรับเนื้อหาที่ผู้ปกครองควรทราบ เช่น สิทธิที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ระเบียบของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แนวการสอนและการประเมินผลการเรียน บทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน รายชื่อสถานศึกษาตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

เบญญา ชลธารันนัท (2546: 8-13) กล่าวว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียน หากทางโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้คณะกรรมการ

โรงเรียนทราบและพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูทางการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วมแนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดเรียนร่วม เมื่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนประชุมกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนร่วมเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนต้องจัดการประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียน และมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยถือเป็นปริมาณงาน พร้อมทั้งให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ นอกจากนี้ทางโรงเรียนต้องจัดทำป้ายประกาศนำเสนอในลักษณะของโปสเตอร์ แผ่นพับ วีดีโอ หรือจัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบเกี่ยวกับนโยบาย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิทยากร หรือหากมีกิจกรรมการดำเนินงานด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษในสังคมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนร่วมจะได้เผยแพร่ให้ทุกคนรับทราบ ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 34-35) กล่าวว่า บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม ได้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจะเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม เช่น การจัดประชุม โดยเป็นผู้นำสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม สามารถสรุปได้ดังนี้คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชนรวมไปถึงผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยจะต้องมีการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ เพื่อให้เกิดยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป

จากการที่นักวิชาการให้ความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมของการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างเซท (Seat Framework) สามารถแบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม ซึ่งทั้งสองสภาพแวดล้อมต้องมีการจัดให้อื้อประโยชน์ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยสภาพแวดล้อมทางกายภาพต้องจัดให้อำนวยความสะดวกและปลอดภัย เข้าถึงง่าย ส่วนทางด้านบุคคลนั้น ได้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีการจัดเตรียมให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการประสานงานร่วมกับผู้อื่นและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม

4.3 A-Activities (กิจกรรมการเรียนการสอน) ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตรซึ่งรวมถึง การใช้ การปรับ และการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล กระบวนการเรียนการสอน การตรวจสอบ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การดำเนินการสอน เทคนิคการสอน การวัดประเมินผลและการรายงานความก้าวหน้านักเรียน การประกันคุณภาพ การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน การจัดตารางเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 35) สรุปได้ว่า A-Activities (กิจกรรมการเรียนการสอน) หมายถึง กระบวนการทั้งหมดเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและโรงเรียน หมายถึงการบริหารและการใช้หลักสูตรเพิ่มเติม นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนยังหมายถึง การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การตรวจสอบทางการศึกษา การใช้เทคนิคการสอนพิเศษ

4.3.1 การบริหารจัดการหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 49) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่นบุคลากร อาคาร สถานที่ งบประมาณ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดทำโครงการสอน เป็นต้น

เบญญา ชลธาร์นันท์ (2546: 13-14) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งออกเป็น

1. การปรับหลักสูตรทั่วไป คือปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่นสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็นอาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่ต้องอ่านออกเสียง

2. การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรที่เป็นแนวทางการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับของความจำเป็นพิเศษจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน โรงเรียนอาจประยุกต์ตามแนวทางของกรมวิชาการ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญาหลายคนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดทำ

หลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เช่นเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญาที่ค่อนข้างรุนแรง จะต้องมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่หลักสูตรตัดต่อหรือนำหลักสูตรในระดับประถมศึกษา ยึดไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา สัดส่วนของเนื้อหาหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทักษะพื้นฐาน เช่นการอ่านออกเขียนได้ เลขคณิต ความเข้าใจในภาษาจะสูง และเมื่ออยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายจะค่อยๆ ลดลง แต่ถ้าเป็นเรื่องของทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพจะต่ำในช่วงแรกๆ แล้วจะค่อยๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการ จัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียน ทั่วไปเรียนอยู่

3. การจัดหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่นทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหาร การดูแลบ้านเรือน การทำความสะอาดร่างกาย การไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะ การใช้บริการของไปรษณีย์ ธนาคาร ทักษะการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ ทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้แว่นขยาย สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็น ทักษะทางสังคมสำหรับ นักเรียนออทิสติก ภาษามือสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการได้ยิน เป็นต้น

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นการ ดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งในที่นี้เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนร่วม ซึ่งแบ่งออกเป็น การปรับ หลักสูตรทั่วไปเพื่อสามารถนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ และ การตัดหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยต้องมีการวางแผน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์ หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ

4.3.2 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะ บุคคล (IIP)

ผดุง อารยะวิญญู (2533: 169-170) กล่าวว่า การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Programmed) แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือที่เรียกว่า IEP เป็นแผนการ ศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้ สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติจะเป็นแผนระยะ 1 ปี และ มีการทบทวนทุกภาคเรียน

เบญญา ชลธารันนท์ (2546: 15-16) กล่าวว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Program : IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เรียกชื่อย่อว่า IEP สถานศึกษาจะต้องจัดทำ IEP ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคลทุกคน โดยต้องตรวจสอบเพื่อบ่งชี้จุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน รวมถึงความต้องการจำเป็นพิเศษ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนที่มีความต้องการพิเศษ พุทธศักราช 2545 โดยให้มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปี เป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนที่มีความต้องการพิเศษ ในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกิน 5 เท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่เด็กเรียนทั่วไปต่อคน

รายละเอียดของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มีดังต่อไปนี้ คือ

1. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มีวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ คือ

1.1 เป็นแผนการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ IEP หรือที่ประชุมเด็กเฉพาะกรณีเกี่ยวกับเด็ก ใน IEP จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

1.2 เป็นเครื่องมือในการจัดการกับกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น IEP ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีการสอน

2. เหตุผลในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2.1 เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 และมาตรา 10 วรรค 3 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545 ซึ่งกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และสิทธิในการรับบริการช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

2.2 เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษตามความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละบุคคล

2.3 เพื่อประกันว่าได้มีการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษต่างๆ ตามที่ระบุไว้จริง

2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

3. รูปแบบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ประกอบด้วย

3.1 วันเริ่มต้นใช้แผน และวันสิ้นสุดใช้แผน ภายในกำหนด 1 ปี

3.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก เป็นข้อมูลเบื้องต้นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ชื่อ นามสกุล อายุ วัน เดือน ปี เกิด ที่อยู่ ชื่อ-ที่ตั้งของโรงเรียน / สถานศึกษา ลักษณะสำคัญของความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือความบกพร่องของเด็ก ชื่อบิดา-มารดา สถานภาพของบิดา-มารดา ชื่อผู้ปกครอง เป็นต้น

3.3 ความสามารถของเด็กในปัจจุบัน ระบุว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความรู้ความสามารถในระดับใด ซึ่งจะได้จากการทดสอบด้านต่างๆ ที่สำคัญ อาทิเช่น ความสามารถพื้นฐานทางพัฒนาการด้านต่างๆ (ทักษะความสนใจ ทักษะความตั้งใจ ทักษะทางสังคม ทักษะทางภาษาและการพูด ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางพฤติกรรมและอารมณ์ ทักษะการเคลื่อนไหว และการทรงตัว ทักษะการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ) ความสามารถทางวิชาการหรือการเรียนรู้ (สาระและมาตรฐานทางการเรียนรู้) วุฒิภาวะทางอารมณ์ / ทางสังคม ความสามารถทางการเคลื่อนไหว พฤติกรรมที่แสดงออก ประสาทสัมผัส ความถนัด/ความสามารถเป็นกรณีพิเศษ จุดเด่น และจุดด้อย ความสามารถพื้นฐานทางการอาชีพ เป็นต้น

3.4 บริการที่เด็กจะได้รับ เป็นบริการทางการศึกษา และบริการเสริมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามความต้องการจำเป็นของแต่ละคน อาทิ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตัวอย่างเช่น บริการทางด้านวินิจฉัยบำบัด การแก้ไข การพูด กายภาพบำบัด พฤติกรรมบำบัด ดนตรีบำบัด บริการอ่านหนังสือให้ฟัง บริการรถเข็น บริการรถรับส่ง บริการสอนเสริม บริการครูพี่เลี้ยง เป็นต้น

3.5 จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยปกติกำหนดไว้ 1 ปี ดังนั้นภายในระยะเวลาของการเรียนรู้ 1 ปี คณะบุคคลที่จัดทำ IEP ต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีทักษะ มีความสามารถ มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากเดิมเท่าใด เช่น เด็กจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เด็กจะสามารถทำเลขในหนังสือแบบเรียนชั้นป. 1 ได้ และเด็กจะสามารถอ่านในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยป.1 ได้

3.6 จุดมุ่งหมายระยะสั้น โดยปกติกำหนดไว้ 1 ภาคเรียน แต่จะกำหนดเป็นสัปดาห์ หรือ เดือนก็ได้ ขึ้นอยู่กับความคาดหวังตามศักยภาพ (ความสามารถพื้นฐาน) ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับความน่าจะเป็นที่เด็กจะบรรลุเป้าหมายเร็วเพียงใด

ในจุดมุ่งหมายระยะสั้น ต้องกำหนดว่า การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษช่วยเหลือตัวเองได้นั้นเด็กจะสามารถทำอะไรได้บ้าง เช่น เด็กสามารถรับประทานอาหารเองได้ เด็กสามารถอาบน้ำเองได้ เด็กสามารถแต่งตัวเองได้ เป็นต้น

3.7 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ควรมีการวัดผลอย่างน้อยปีละ 1- 2 ครั้ง หรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือมากกว่านั้นตามที่กำหนดว่าเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินผล คือ เพื่อตรวจสอบว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือมีความก้าวหน้าไปมากน้อยเพียงใด แบบทดสอบอาจใช้แบบทดสอบมาตรฐานของเด็ก (พิเศษ) หรือแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น และสิ่งสำคัญต้องกำหนดว่าใช้เกณฑ์อย่างไรในการตัดสิน หรือวัดความก้าวหน้า ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ควบคู่กับวิธีวัดผล ยกตัวอย่างเช่น

วิธีวัดผล	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น	1. เด็กตอบข้อทดสอบได้ 50 %
2. ครูสังเกตพฤติกรรมเด็ก	2. วันละ 10 นาทีเป็นเวลา 5 วัน
3. การนับของครู	3. เด็กรับบอลได้ 5 ครั้ง
4. ครูตั้งคำถาม	4. เด็กตอบได้ 60% เป็นต้น

3.8 การลงลายมือกำกับ เป็นการลงลายมือของคณะกรรมการจัดทำ IEP ร่วมกัน

3.9 การลงนามความเห็นของผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองลงความเห็นว่าเป็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในการจัดทำ IEP และสามารถนำไปใช้กับบุตรของตน

3.10 ข้อมูลอื่นๆ ได้แก่

- ข้อมูลทางการแพทย์ เช่น การให้ยา การบำบัดรักษา ฯลฯ
- ข้อมูลทางการศึกษา เช่น แบบทดสอบประเมินผล แบบทดสอบวัดผล แบบสังเกตพฤติกรรม ฯลฯ
- ข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักบำบัด นักวิชาชีพต่างๆ บุคคลในครอบครัว และในชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP)

1. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน
  - 1.1 ครูใช้ IEP เป็นแนวทางในการจัดแผนการสอนรายบุคคล
  - 1.2 ครูใช้ IEP กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนแต่ละคนที่ครูมีมากกว่า 1 คนที่มีการสอนร่วมในการสอนเด็กให้เรียนพิเศษ
  - 1.3 ครูใช้ IEP เป็นแนวทางในการฝึกพัฒนาการและติดตามการพัฒนาทางการเรียนของเด็ก
  - 1.4 ครูใช้ IEP เป็นแนวทางในการรายงานตนหรือแจ้งความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กแก่ผู้ปกครอง

1.5 ครูใช้ IEP เป็นแนวทางในการเลือกสื่อทางการเรียนการสอนกิจกรรมวิธีสอน
วิธีจัดผลประเมินผล

2. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

2.1 ช่วยให้ผู้ปกครองทราบว่าติดต่อกับครูคนใดเมื่อต้องการพูดคุยเกี่ยวกับ
ปัญหาของบุตร

2.2 ช่วยให้ผู้ปกครองทราบว่าบุตรจะต้องเรียนรู้อะไร อย่างไรที่สถานศึกษา มีสื่อ
สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอะไรบ้าง

2.3 ช่วยให้ผู้ปกครองตั้งความหวังเกี่ยวกับการเรียนรู้และคาดหวังผลการเรียนรู้
ของบุตรอย่างเหมาะสม

2.4 ทำให้ผู้ปกครองให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรของตนแก่ครูได้ถูกต้อง

2.5 ทำให้ผู้ปกครองทราบว่าควรจะฝึกบุตรของตนที่บ้านอย่างไร

2.6 ทำให้ผู้ปกครองทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของบุตรและสามารถนำมา
วางแผนพัฒนาชีวิตบุตร ได้อย่างมีเป้าหมาย

3. ประโยชน์ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.1 เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการช่วยเหลือ การพัฒนา การจัดการศึกษาที่
สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของตน

3.2 เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีส่วนร่วมในการกำหนด การวางแผนพัฒนา
ชีวิตของตน

3.3 เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทราบทิศทาง เป้าหมายทางการเรียนรู้ของตน

4. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา

4.1 สถานศึกษาสามารถทราบกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับช่วงชั้นใดและในลักษณะ
อย่างไรอย่างชัดเจน

4.2 สถานศึกษาสามารถวางแผนจัดบริการทางการศึกษา ตลอดจนจัดหาสื่อ
สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

4.3 สถานศึกษาสามารถทราบทิศทางการจัดการ การประสาน การส่งต่อกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4.4 สถานศึกษาสามารถทราบพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เรียน และสามารถสรุปประเมินผลการจัดทำ IEP ของแต่ละปีนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับเด็กและนำส่งต่อไป

(อ้างอิง หทัยพร คลังกำแหงเดช. <http://www.autisticthailand.com/contents2008/audocument/audoconline/audoconline14auIEPHa.htm>)

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 6) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หมายถึง แผนการให้บริการทางการศึกษาพิเศษรายปีที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดทำซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับระดับความสามารถของนักเรียนปัจจุบัน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล

สรุปได้ว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) นั้นเป็นแผนการศึกษาที่จัดทำให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล โดยปกติจะเป็นแผนระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน ซึ่งในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้จะบอกถึงจุดแข็ง และจุดอ่อนของแต่ละบุคคล รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) คือ แผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนคนนั้นๆ เพื่อให้เด็กบรรลุจุดประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

4.3.3 การตรวจสอบทางการศึกษา

เบญญา ชลธารันท์ (2546: 16) กล่าวว่า การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) หมายถึง กระบวนการที่ใช้วิธีการต่างๆ หลายวิธี ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา 3 ด้านคือ ด้านวิชาการ พฤติกรรมและร่างกาย รวมทั้งตัดสินใจเกี่ยวกับ

นักเรียนในเรื่องการส่งต่อการคัดแยก การกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า การตรวจสอบทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่ใช้ในการรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดประเภท และคัดแยกนักเรียน รวมทั้งการวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

4.3.4 เทคนิคการสอน

การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นต้องอาศัยเทคนิควิธีการสอนที่นอกเหนือไปจากเด็กทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคล ทั้งนี้มีนักวิชาการได้นำเสนอเทคนิคการสอนเพื่อให้จัดการจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 39-40) สรุปว่า เทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วม ครูควรปรับปรุงแนวทางการสอนของครูเพื่อให้เด็กสามารถเรียนได้ ซึ่งอาจกระทำได้ดังนี้

1. ออกคำสั่งให้ชัดเจน ในการสั่งให้เด็กทำงานหรือคำสั่งอย่างอื่น ครูควรออกคำสั่งให้ชัดเจน ซึ่งอาจทำได้โดย
  - สั่งด้วยวาจาแล้วเขียนคำสั่งบนกระดาน
  - ออกคำสั่งอีกครั้งเปลี่ยนคำพูดใหม่โดยใช้ภาษาง่าย ๆ
  - อย่างสั่งให้เด็กทำงานหลายอย่างพร้อมกัน สั่งทีละอย่างเท่านั้น
2. กระทำการที่เป็นเชิงแนะคำตอบ (Prompt) แก่เด็กด้วย อาจเป็นการชี้แนะด้วยวาจา ด้วยสีหน้าท่าทาง ด้วยทางการใช้สายตาหรือทางสัมผัสก็ได้
3. ฝึกทักษะให้มากขึ้นในสิ่งที่นักเรียนทำผิด เช่นการสะกดคำ การบวกเลข การลบเลข ครูควรให้ทำแบบฝึกหัดมากขึ้น ครูควรชี้ให้เห็นประเด็นที่เด็กทำผิดด้วย
4. สอนซ้ำๆ การสอนเพียงครั้งเดียวอาจทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษจำไม่ได้หรือยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายซ้ำๆ กันหลายครั้ง
5. ในการฝึกทักษะ ควรให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่มีแนวทางให้เด็กปฏิบัติตามอย่างชัดเจน เพราะหากไม่มีสิ่งชักนำเด็กอาจทำไม่ได้ เช่นเด็กที่เขียนตัวอักษรหัวกลับ ควรมีลูกศร

บอกทิศทางว่าควรลากเส้นไปทางทิศใดก่อน การบวกเลขจะต้องบวกเลขหลักใดก่อน มีเครื่องหมายบอกชัดเจน เป็นต้น

6. สอนให้ช้าลง ครูบางคนพูดเร็ว สอนเร็ว เด็กเก่งจะตามครูทันแต่เด็กที่มีความล่าช้าในการเรียนอาจตามครูไม่ทัน จึงจำเป็นต้องสอนเด็กในอัตราที่ช้าลง

7. กำหนดเกณฑ์ที่ต่างกัน เด็กเก่งอาจสร้างผลงานตามเกณฑ์ที่สูง เด็กอ่อนอาจปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ต่ำ เกณฑ์สำหรับเด็กแต่ละคนอาจไม่เท่ากัน แต่ควรอธิบายให้เด็กเข้าใจเสียก่อน มิฉะนั้นเด็กบางคนอาจมีปัญหาเกี่ยวกับความยุติธรรมในการมอบหมายงานของครู

8. ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงาน โดยใช้อุปกรณ์ที่จำเป็นเข้าช่วย เช่นในการทำเลข ครูควรอนุญาตให้ใช้ลูกคิดหรือเครื่องคิดเลข ในการอ่านเด็กที่มีปัญหาในการอ่าน ควรฟังเนื้อหาเดียวกันจากเทป โทรทัศน์ เป็นต้น หรือในการเสนอผลงานเด็กบางคนพูดไม่เก่งอาจนำเสนอในลักษณะของภาพประกอบ สมุดภาพ วีดิทัศน์ หรือนิทรรศการ เป็นต้น

9. จำแนกงานเป็นฉบับย่อยๆ ให้เด็กเรียนทีละขั้นตามลำดับจากง่ายไปหายาก

10. ให้ความเพิ่ม ครูอาจให้เวลาตามความสามารถของเด็ก

11. กำหนดทางเลือก ครูควรให้ทางเลือกแก่เด็กบ้างอาจให้เด็กเลือกทำงาน 1 อย่าง ใน 2 อย่างที่ครูมอบหมาย

12. ให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ต้องการคำตำหนิ เพราะมีความผิดหวังมากแล้วในชีวิต ครูควรให้แรงเสริมให้มากและให้เด็กทำงานด้วยความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานแรกที่ครูมอบหมายให้ทำ

เบญญา ชลธารันนท์ (2546: 16-17) กล่าวว่า เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเป็นพิเศษ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นเครื่องมือ 2 อย่าง คือเป็นเทคนิคการสอนและเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่ามีทักษะในเรื่องนั้นๆ แล้วหรือไม่ การวิเคราะห์งาน สามารถใช้ได้หลายกรณี โดยทั่วไปคนหลายคนเข้าใจผิดคิดว่าการวิเคราะห์งานใช้สอนเฉพาะทักษะ การดำรงชีวิตหรือการฝีมือ แต่ในความเป็นจริงสามารถนำเทคนิคการวิเคราะห์งานไปใช้ในด้านวิชาการได้ด้วย ในวิชาคณิตศาสตร์ หากต้องการสอนทักษะใหม่ ต้องมีการประเมินพื้นฐานความรู้เดิมของเด็กก่อนที่จะเริ่มสอนทักษะใหม่ ในการวิเคราะห์งานจะช่วยให้ครูตรวจสอบได้ว่าเด็กจะต้องมีพื้นฐานวิชาความรู้อะไรก่อนมาเรียนเนื้อหา นี้ พิจารณาว่าเด็กมีพื้นฐานความรู้อยู่ในระดับใด แล้วเริ่มต้นจากจุดนั้นขึ้นมาเรื่อย ๆ

2. การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) หมายถึง วิธีการสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอนให้เพื่อนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ แบบตัวต่อตัว หรือ 1:1 โดยเพื่อนช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกัน อายุเท่ากันแต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน

3. ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อนในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องทั่วไป เช่น นำทางไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใส สื่อสารกับผู้อื่น เขียนตัวอักษรปกติให้ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าระบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการฝึกทักษะทางสังคมระหว่างเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนปกติ การจัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อน จะทำให้นักเรียนเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นักเรียนทั่วไปได้เรียนรู้วิธีการช่วยเหลือที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ในขณะเดียวกันนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติต่อเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ตนเองอย่างถูกวิธี อย่างไรก็ตาม ครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพียงระมัดระวังปัญหาบางประการที่อาจเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องรอคอยเวลาที่จะมีผู้มาช่วยเหลือตลอดเวลา ส่วนนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนอาจทุ่มเทเวลาในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนมากเกินไป ในทางตรงกันข้ามนักเรียนผู้นั้นอาจเกิดความรำคาญและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนได้ ในบางกรณีนักเรียน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนต้องการจะช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนอย่างเต็มที่ หรือเกิดความรู้สึกว่าการทำงานร่วมกันกับเพื่อนอาจต้องใช้มากกว่า จึงทำกิจกรรมต่างๆ แทนเพื่อนเกือบทุกกิจกรรมอาจส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเกิดความรู้สึกว่าตนเองทำอะไรไม่ได้ดีพอ และรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าไปในที่สุด ดังนั้นครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงควรให้ความรู้ในการปฏิบัติตนระหว่างเพื่อนให้เข้าใจก่อน หากพบว่าเกิดปัญหาใดๆ ครูช่วยเหลือและแนะนำเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ทิสนา แคมมณี (2547: 478) กล่าวว่า เทคนิคคือกลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำใดๆ เพื่อช่วยให้กระบวนการขั้นตอน วิธีการหรือการกระทำนั้น มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เทคนิคการสอน จึงหมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอนหรือการดำเนินการทางการสอนใดๆ เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิ

จากข้อความเบื้องต้น เทคนิคการสอน หมายถึง การกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ เข้าใจในเนื้อหาบทเรียน วิธีการดำเนินชีวิต การช่วยเหลือตนเองในการเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้แรงเสริม การให้เพื่อนช่วยสอน หรือระบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น

4.3.5 การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน

การรายงานความก้าวหน้า ทำให้เราสามารถรับรู้ได้ถึงพัฒนาการ จุดที่ต้องการความช่วยเหลือของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้อย่างรวดเร็วเพื่อที่จะส่งเสริมพัฒนาการต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง นักวิชาการได้กล่าวถึงการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนไว้ดังนี้

เบญจา ชลธารันนท์ (2546: 18) กล่าวว่า การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจาก IEP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปแบบของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรด ในชั้นประถมศึกษาครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษที่ร่วมกันสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมอาจแยกกันประเมินผลนักเรียน กล่าวคือ ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วยแล้วจึงนำผลการประเมินของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงพ่อแม่ของตัวนักเรียนเอง

การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน สามารถสรุปได้ว่าเป็นการรายงานถึงผลการเรียน พัฒนาในด้านต่างๆ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเราสามารถติดตามได้จากแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ได้จัดทำขึ้นเป็นประจำในแต่ละปี ซึ่งจะระบุพัฒนาการต่างๆ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบันที่เรียน

4.3.6 การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน

การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดภายในชั้นเรียนและภายในโรงเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ยานพาหนะ ที่พัก ฯลฯ เพื่อช่วยในการเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่นในวิชาพลศึกษาจัดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไปในสนามเด็กเล่น กิจกรรมห้องสมุดให้มีการปรับห้องสมุดโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology : ICT) เข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้คนพิการทุกประเภทมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จัดให้มีบริการหนังสือในรูปแบบของหนังสือเสียง เป็นต้น (เบญญา ชลธาร์นนท์ 2546: 18)

4.3.7 การประกันคุณภาพ

วัตถุประสงค์หลักในการจัดการเรียนร่วม คือคุณภาพของการศึกษาและของผู้เรียนที่เรียนร่วมกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป การประกันคุณภาพจึงนับเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพไว้ดังนี้

ณรงค์ ฌ ลำพูน และเพ็ชรี รูปวิเชตร (2546: 19) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความมั่นใจและเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินการของสถานศึกษา ได้เป็นไปตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้แล้ว และก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงพอใจ และพึงประสงค์ตามที่คาดหวังไว้

เบญญา ชลธาร์นนท์ (2546: 18-20) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมขึ้นมา โดยที่คณะกรรมการการประกันคุณภาพ ควรมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

1.1 ประชุมเพื่อแถลงนโยบายกับผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียนและผู้ปกครอง

1.2 จัดทำปัยนิเทศ แผนพับเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบนโยบาย

1.3 ประชุมปรึกษาหรือเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน

1.4 กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม

- การจัดอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม
- จัดห้องสอนเสริม
- จัดประชุมครู/ผู้ปกครองอย่างน้อย 2 ครั้ง/1 ปีการศึกษา
- จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

1.5 ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม รวมทั้งดูความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมด้วย

1.6 นำเสนอผลการประกันคุณภาพให้ผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ ทราบ

1.7 หากมีหน่วยงานภายนอกมาขอผลการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมก็สามารถนำเสนอผลการประกันคุณภาพให้แก่หน่วยงานภายนอกได้รับทราบกลไกการดำเนินงาน

2. กลไกในการดำเนินงาน เมื่อคณะกรรมการการประกันคุณภาพได้มีการประชุมและรับทราบนโยบายร่วมกันแล้ว การดำเนินงานในเรื่องการกำหนดระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมนั้น เป็นระบบการประเมินผลภายใน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินตนเอง (Self-evaluation) โดยกระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนร่วมนั้นจะต้องเริ่มจากขั้นตอนนี้

2.1 การวางแผน (Plan) การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการจัดการเรียนร่วม เนื่องจากการจัดการเรียนร่วมนั้นต้องมีบุคคลหลายกลุ่มเข้ามาทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.2 การปฏิบัติงาน (Do) การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดขึ้นซึ่งคณะทำงานจะต้องมีแผนงานที่เป็นรูปธรรม มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานอย่างชัดเจน อาจจัดทำเป็นปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยกำหนดวัน เดือน ปี ของการเริ่มต้นปฏิบัติงานและกำหนดวันสิ้นสุด เพื่อจะได้วัดและประเมินผลการปฏิบัติงานในขั้นต่อไป

2.3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบตนเองนั้นต้องมีฐานข้อมูลในการรองรับอย่างชัดเจน คณะทำงานต้องกำหนดองค์ประกอบหรือตัวชี้วัด รวมทั้งเกณฑ์ในการชี้วัดที่ชัดเจน คณะทำงานอาจกำหนดองค์ประกอบและเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

2.4 การปรับปรุงแก้ไข (Action) การปรับปรุงแก้ไขเกิดจากการตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานจากการประเมิน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.5 การรายงานผลการประเมิน คณะทำงานจะต้องจัดรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) กำหนดแบบการนำเสนอและรูปแบบการเผยแพร่โดยต้องเผยแพร่ให้บุคลากรทุกกลุ่มและทุกคนรับทราบ

3. กิจกรรมการประกันคุณภาพ การจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพนั้นจะต้องมีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกกลุ่ม ถือว่าการประชุมหรือการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาร่วมเป็นกิจกรรมแรกที่คณะกรรมการการประกันคุณภาพ การจัดการเรียนร่วมจะต้องทำ จากนั้นควรมีการให้ข้อมูลสารสนเทศแก่บุคลากรทุกคนให้รับทราบ โดยมีวิธีการดังนี้

3.1 จัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียน ซึ่งควรจัดเป็นระยะๆ แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานของการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3.2 จัดทำแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคคลทั่วไปได้รับทราบ

3.3 จัดประชุมครู/ผู้ปกครอง/นักเรียน เพื่อให้รับทราบในเรื่องการประกันคุณภาพของการจัดการเรียนร่วม

3.4 จัดอบรมครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนร่วม ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ โดยอาจเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย

3.5 ส่งครู/บุคลากรไปอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการความรู้ในด้านการจัดการเรียนร่วม การศึกษาพิเศษ ตามหน่วยงานต่าง ๆ

ดังนั้น การประกันคุณภาพจึงเป็นการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนร่วม โดยสามารถดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจกรรม เผยแพร่ และตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมมีคุณภาพ

4.3.8 การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกตินั้นจัดได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนพอสมควร เนื่องจากต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายเช่น ผู้ปกครอง ครู การศึกษาพิเศษ ผู้ชำนาญการด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อที่จะสามารถคัดแยกเด็กที่มีความ

ต้องการพิเศษในการรับเด็กเข้าเรียน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้มีการเสนอแนะขั้นตอนการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 45-46) กล่าวถึง การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น สามารถทำได้โดย การดำเนินการสำรวจและคัดแยกเด็ก ซึ่งเป็นกระบวนการในการช่วยเหลือเพื่อตัดสินใจว่านักเรียนคนใดมีความต้องการพิเศษหรือไม่อย่างไร ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. ครูต้องทำการประเมิน โดยทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กับการเรียนการสอนว่าเด็กคนใดผิดปกติบ้างหรือไม่ ผลที่ได้รับจากการประเมินตามขั้นตอนนี้จะเป็นข้อมูลในการคัดแยกเด็กเบื้องต้นหลังจากที่ได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมแล้วครูจะทราบปัญหาที่กระทบต่อพัฒนาการของเด็กได้

2. หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติชัดเจนหรือไม่ครูก็อาจประเมินตามขั้นตอนที่ 1 อีกครั้งหลังจากได้คำตอบแน่นอนว่าเด็กมีความผิดปกติให้ดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

3. ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่างๆ การทดสอบมาตรฐานการสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์ผู้ปกครองแล้วบันทึก

4. คณะทำงานประเมินดูว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่เพียงพอก็ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนที่ 3 ใหม่

5. พิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือคนั้น ควรได้รับการช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง ถ้าเด็กมีความต้องการพิเศษถึงขั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใด ครูจะได้ส่งเด็กไปขอรับบริการพิเศษ

6. ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูจะต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น เพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. การปฏิบัติงานครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม จะต้องศึกษาหลักสูตรและปรับแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล และประสานงานทั้งด้านการเรียนการสอนและวางแผนขอรับบริการพิเศษที่จัดอยู่ภายในโรงเรียนต่อไป

อุบล เล่นวารี (2542: 56-57) กล่าวถึง สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการรับเด็กนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีดังนี้

1. สำรวจข้อมูลและรูปแบบในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน รวมถึงประเภทจำนวนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่โรงเรียนสามารถรับเข้าเรียนร่วมได้

2. ประชุมชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองเพื่อให้เข้าใจถึงหลักในการจัดการเรียนร่วม และเห็นคุณค่า สักดิ์ศรีของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. อบรมให้ความรู้ในการจัดการศึกษาและวิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแก่ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ประกาศรับสมัครเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยสามารถทำได้ 2 กรณี คือ โรงเรียนเปิดรับสมัครและคัดแยกเด็กเองหรือทางสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครทำการคัดแยกเด็กแล้วส่งไปตามโรงเรียนที่ไม่ได้เปิดรับสมัคร
5. แต่งตั้งคณะกรรมการรับสมัครเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจะรับเด็กที่มาสมัครทุกคน
6. แต่งตั้งคณะกรรมการคัดแยกเด็ก ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญการศึกษาพิเศษจากกระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย ราชภัฏ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์
7. คณะกรรมการทำการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
8. ประกาศผลการคัดแยก
9. ส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา (2543: 29) กล่าวถึงการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อเข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
2. ไม่เป็นโรคติดต่อที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคลากรในโรงเรียน
3. ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน จนส่งผลให้เกิดความยากลำบากต่อการจัดการศึกษา
4. เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการได้ยินมีระดับการได้ยินระหว่าง 26-90 เดซิเบล
5. เด็กที่มีความต้องการพิเศษสติปัญญา มีระดับเข่าปัญญาระหว่าง 50-70
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
7. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

จากที่กล่าวมาสรุปว่า การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมนั้น จะต้องผ่านการตรวจสอบคัดแยกระดับความต้องการพิเศษก่อนที่จะเข้ารับการเรียนร่วม โดยจะต้องไม่มีความบกพร่องมากจนเกินระดับที่กำหนด ทั้งนี้ทางโรงเรียนสามารถกระทำได้โดยแต่งตั้งคณะกรรมการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงแต่งตั้งคณะกรรมการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกาศรับสมัครเมื่อเด็กผ่านการคัดเลือกจึงส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนร่วมชั้นกับเด็กทั่วไป

4.3.9 การจัดตารางเรียน

เบญจา ชลธารันนท์ (2546: 23-25) กล่าวว่า การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ครูสอนเสริมจะต้องให้บริการควรเริ่มจากจำนวน 5-6 คน ในสัปดาห์แรกๆ แล้วค่อยๆ เพิ่มจำนวนเด็กขึ้นในสัปดาห์ต่อมาทีละสัปดาห์ แต่ควรจัดให้บริการตาม จำนวนที่ต้องรับผิดชอบภายใน 6 สัปดาห์ ยกตัวอย่างเช่น ในสัปดาห์แรกที่ทำให้บริการจัดตารางบริการ ให้แก่เด็ก 6 คน แล้วสัปดาห์ถัดไป เพิ่มอีก 2 คน รวมเป็น 8 คน และอีกสัปดาห์ถัดไปเพิ่มอีก 2 คน รวม เป็น 10 คน (หากครูต้องรับผิดชอบเด็ก จำนวน 10 คน) การค่อยๆ ทอยจัดบริการให้แก่เด็กเช่นนี้ จะ ช่วยผ่อนคลายความยุ่งยากในการที่จะต้องจัดตารางเวลาให้บริการแก่เด็กเช่นนี้ ครูสอนเสริมจะต้อง ประสานงานกับครูทั่วไปทุกชั้นเรียนที่เด็กกระจายอยู่และจัดเวลาในแต่ละวันให้กับตนเองให้มีเวลา สำหรับเตรียมการก่อนเด็กมารับบริการที่ห้องสอนเสริมหรือก่อนที่ครูสอนเสริมจะเข้าไปให้บริการใน ชั้นเรียน จัดให้มีเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเด็กบางกรณี และจัดให้มีเวลาที่จะให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือกับครูคนอื่นๆ

การจัดตารางเวลาที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับเป็นสิ่งที่ยาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงต้อง คำนึงถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่าตารางเวลาที่จัดให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ครูรับผิดชอบ แต่ละคนนั้น เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งตัวครูด้วย

4.3.10 การประสานความร่วมมือ

ผดุง อารยะวิญญู (2533: 199) กล่าวว่า การเรียนร่วมอาจไม่ประสบผลสำเร็จหาก ขาดการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะสามารถทำให้การจัดการเรียน ร่วมดำเนินไปได้ด้วยดี บุคคลที่เกี่ยวข้องที่ควรได้รับความร่วมมือได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่สอน เด็กทั่วไป นักเรียนทั่วไป เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครอง

อุบล เต๋นวาริ (2542: 99) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่องาน โดยเฉพาะงานการศึกษาพิเศษเรียนร่วม งานนี้จะต้อง อาศัยการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน ชมรม มูลนิธิ หน่วยงานสถาบันต่างๆ ซึ่งมีอยู่ในสังคมอย่าง หลากหลาย เนื่องจากการเรียนร่วมจะจัดได้อย่างสมบูรณ์ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือของทุก ฝ่าย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ของตน

เบญจา ชลธารันนธ์ (2546: 36-38) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือนั้นควรมี การประสานงานกับบุคคลอื่น การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แพทย์ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ รวมไปถึงเพื่อนครูในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไป และบุคคลอื่นๆ ในชุมชนจึงควรมีการร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้พัฒนามากที่สุด ครู ที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงเป็น หน้าที่อย่างหนึ่งของครูผู้ใช้รูปแบบที่จะต้องประชาสัมพันธ์งานของตน และขอความช่วยเหลือจาก บุคคลต่างๆ ด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสมแก่กาลเทศะ ดังนี้

1. การประสานงานกับผู้ปกครอง พยายามส่งเสริมให้ผู้ปกครองรับผิดชอบในการ อบรมดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องให้มากขึ้น โดยครูช่วยสอนวิธีฝึก ส่งเสริมให้ผู้ปกครองโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และควรติดต่อกับผู้ปกครองและ/หรือสมาชิกอื่นๆ ที่ บ้านนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่อง

โดยเลือกทำสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ที่พอจะทำได้

- พูดคุยเกี่ยวกับเด็กในแต่ละวันกับผู้ปกครองและ/หรือสมาชิกอื่นๆ ในช่วง เวลามารับและมาส่งนักเรียน
- สอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับการพาเด็กไปพบแพทย์หรือนักวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์และ/หรือนักวิชาชีพแนะนำอย่างไรและได้ทำตามคำแนะนำหรือไม่
- ขอให้ผู้ปกครองฝึกเด็กเพิ่มเติม โดยอธิบายหรือสาธิตวิธีฝึกให้และคอยถาม ผลการฝึก หรือให้ผู้ปกครองบันทึกผลการฝึกมาส่งทุกสัปดาห์ ถ้าในบ้านของเด็กมีญาติผู้ใหญ่หรือพี่ที่ โตพอจะช่วยฝึกน้องซึ่งใกล้ชิดกับเด็กและเต็มใจช่วยฝึกเด็ก ก็ควรขอความร่วมมือด้วย โดยเฉพาะถ้า บุคคลดังกล่าวมีการศึกษาและความสามารถในการสอนเด็กสูงกว่าผู้ปกครองซึ่งอาจเรียนน้อยและ มีภาระมาก ไม่สามารถในการช่วยฝึกเด็ก
- เชิญผู้ปกครองให้มาพบเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับตัวเด็กเดือนละครั้ง หรือภาคเรียน ละครั้งสำหรับผู้ปกครองที่ไม่ค่อยได้มาโรงเรียน
- แจ้งผลการเรียนของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน

2. การประสานงานกับนักวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญ พยายามใช้ประโยชน์จากการ เป็นผู้รู้ของนักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น เท่าที่โอกาสจะอำนวยและควรทำสิ่งต่อไปนี้เท่าที่ พอจะทำได้

- พาเด็กไปพบนักวิชาชีพเพื่อรับการวินิจฉัยและบริการเสริม
- ติดต่oprสานงานกับนักวิชาชีพ เช่น โทรศัพท์ เขียนจดหมาย เพื่อสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ขอคำแนะนำว่าจะให้ทางโรงเรียนช่วยอะไรได้บ้าง

- ขอให้นักวิชาชีพสาธิตและแนะนำการให้บริการเสริมแก่นักเรียนเพื่อจะได้นำมาทำตามที่โรงเรียน
- เชิญให้นักวิชาชีพมาเยี่ยมที่โรงเรียน เพื่อนิเทศการให้บริการเสริมแก่เด็กเดือนละครั้ง หรือภาคเรียนละครั้ง

3. การประสานงานกับบุคคลหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส กิริยาท่าทางที่สุภาพ และรู้จักจังหวะในการพูดเรื่องต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือ คือ การประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม เพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมได้รับประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาแบบเรียนร่วม

4.3.11 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล

การนิเทศ

กิติมา ปรีดีติติก (2532: 262) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการชี้แนะแนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางเอาไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 223) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่น่าพอใจตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ดังนั้น การนิเทศ หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่ครู เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีคุณภาพ

ติดตาม

อุบล บรรรหาศุภวาท (2527: 454) กล่าวว่า การติดตามงาน หมายถึง การตรวจตราวิธีปฏิบัติและผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่าได้ผลหรือไม่ และมีอุปสรรคปัญหาประการใดบ้าง เพื่อที่จะได้ปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นๆ ให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2537: 25) กล่าวว่า การติดตามงาน หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ แล้วใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ

จากแนวคิดข้างต้น การติดตาม หมายถึง กระบวนการที่เก็บข้อมูล ในการทำงานจัดการเรียนร่วมว่าได้ผลตรงตามแผน และมีอุปสรรคใดต้องแก้ไขเพื่อให้การจัดการเรียนร่วมดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเมินผล

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538: 39) การประเมินผลแผน หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานว่าได้รับบรรลุตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ สำหรับกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติมีดังนี้ ผลการปฏิบัติงานได้ตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ปัญหาและอุปสรรคที่พบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผน และสมควรที่จะมีการทบทวนแผนปรับแผนหรือไม่

ผดุง อารยะวิญญู (2533: 213) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ การวัดผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างไปจากการวัดผลสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้ เพราะว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความต้องการและความสามารถแตกต่างกันตั้งแต่ในระดับน้อย ปานกลาง จนกระทั่งระดับมาก การวัดผลการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการกำหนดไว้ในหลักสูตรหรือแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคนจะต้องมีแผนการศึกษานี้ เด็กบางคนอาจเรียนหลักสูตรเดียวกับเด็กปกติ การวัดผลจึงต้องดำเนินไปในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกับเด็กปกติ ถ้าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างไปจากหลักสูตรเด็กปกติมาก การวัดผลไม่จำเป็นต้องเหมือนกับเด็กปกติโดยยึดหลักว่า สอนสิ่งใด วัดสิ่งใด ซึ่งสามารถกระทำได้ดังนี้

1. กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ ครูอาจจำเป็นต้องกำหนดทักษะทางการเรียนของเด็กเป็นขั้นย่อยๆ และสอนให้เด็กมีทักษะตามขั้นย่อยๆ แล้ววัดผล โดยการทดสอบด้วยวิธีหลายวิธี เมื่อเห็นว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีทักษะตามขั้นย่อยๆ เหล่านั้นแล้ว ให้ถือว่าเด็กสอบผ่านแล้ว

2. ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนมีหลักสูตรของตนเองแต่ละคนเรียนไม่เหมือนกัน ความก้าวหน้าในการเรียนของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ต่างคนต่างเรียน ต่างคนต่างมีความก้าวหน้า จึงไม่ควรนำผลการเรียนของเด็กมาเปรียบเทียบกับเด็กปกติหรือใช้เกณฑ์เดียวกับเด็กปกติ ควรเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็กเองว่าเด็กมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเพียงใด

3. ครูร่วมกันให้เกรด ในกรณีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา และเด็กได้รับการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ เกรดที่เด็กจะได้รับไม่ควรมาจากครูคนเดียว เพราะมีครูสอน 2 คน ครูทั้งสองคนจึงควรมีบทบาทเท่ากันในการให้เกรดเด็ก

4. ให้เกรดจากคะแนนรวม การให้เกรดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรจำแนกคะแนนออกเป็นกิจกรรมย่อยต่างกัน เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีข้อจำกัดหลายด้าน จึงจำเป็นต้องให้เกรดเด็กจากกิจกรรมหลายด้าน เช่นการร่วมกิจกรรม การมาเรียน การนำเสนอโครงการ การสอนย่อย การสอนปลายภาค

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 166) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลายๆ ทาง โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประเมินการพิจารณา การประเมินแต่ละครั้งจะประกอบด้วย

- ผลการวัดที่ได้จากการกระบวนกรต่างๆ เช่นจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบ
- เกณฑ์การพิจารณา เพื่อใช้เป็นหลักหรือแนวทางในการพิจารณา
- การตัดสินใจ เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลระหว่างการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนด

จากที่กล่าวมาการประเมินผล เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เรียนร่วมกับเด็กปกติมีความแตกต่างไปจากการวัดผลสำหรับเด็กปกติทั้งนี้ เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน

ดังนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนของการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน หลักสูตร ซึ่งในที่นี้จะเป็นหลักสูตรการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล รวมไปถึง การรายงานความก้าวหน้า การประสานความร่วมมือ การนิเทศ ติดตามผล ประเมินผลและการปรับปรุงงาน

4.4 T-Tools (เครื่องมือ) ได้แก่ นโยบาย ขบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการสื่อสาร การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงอาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ บริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เกี่ยวกับความต้องการพิเศษ

4.4.1 นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 19) กำหนดนโยบายการเรียนร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียนเนื่องจากการเรียนร่วมเป็นภาระงานสำคัญของโรงเรียนที่จะตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 10 ที่เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิเข้ารับการศึกษาอย่างเสมอภาค แต่ประชาชนผู้ปกครองและชุมชนยังไม่ค่อยมั่นใจในโอกาสและสิทธินี้ เนื่องจากโรงเรียนมีนโยบายที่ไม่ชัดเจนในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียน ดังนั้นเพื่อความชัดเจนและความมั่นใจต่อทุกฝ่าย โรงเรียนจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายการเรียนร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียน ไว้สำหรับดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน และเป็นสัญญาประชาคมที่จะพัฒนาการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน

การกำหนดนโยบายการเรียนร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียน หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินงานทางการบริหารจัดการในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และการให้การช่วยเหลือแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตน ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามภาระหน้าที่

ผู้บริหาร โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมอาจกำหนดแนวทางในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมที่ชัดเจน เช่น ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขบประมาณ วิธีการและผู้รับผิดชอบ แล้วดำเนินการต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540: 13-14) เช่น

1. ประชุมชี้แจงบุคลากรในหน่วยงาน ให้ตระหนักต่อหน้าที่ในการจัดการศึกษาของชาติ เห็นความสำคัญของทรัพยากรเด็ก ตลอดจนความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วม
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเรียนร่วม และมอบหมายอำนาจหน้าที่คณะกรรมการอาจจะประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยงาน ผู้ช่วย หัวหน้างาน ครู กติและครูการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ
3. กำหนดแผนดำเนินงาน
4. ชี้แจงข้อตกลงบางประการของหน่วยงานนั้นๆ ต่อบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

การกำหนดนโยบายการเรียนร่วมไม่ควรดำเนินการเพียงลำพัง เพราะจะทำให้ นโยบายนั้นไม่เป็นที่ยอมรับ และอาจประสบความล้มเหลวหรือขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการ กำหนดนโยบายการเรียนร่วมควรให้บุคคลหรือหน่วยงานที่มีความรู้ ความชำนาญ มีศักยภาพที่จะให้ การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบาย เช่น

1. ผู้บริหารโรงเรียน สามารถให้ข้อมูล จุดเด่น ข้อจำกัด และศักยภาพของ โรงเรียนตลอดจนระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ฯลฯ
2. ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน สามารถให้ข้อมูลด้านประสบการณ์ของ การสอน การจัดกิจกรรม การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล
3. ผู้ปกครอง สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก พฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก ความ ต้องการในการพัฒนาแก่เด็ก แนวทางการให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
4. แพทย์ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย สุขภาพ การพัฒนา การบำบัด การฟื้นฟูและการให้คำแนะนำ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ จะช่วยเหลือในด้านวิชาการ การให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดการเรียนการสอน
6. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชน สามารถเสนอความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับเด็ก การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือ หรือการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน
7. ผู้นำทางศาสนา สามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน การ ประชาสัมพันธ์
8. หน่วยงานราชการองค์กรท้องถิ่น เช่น โรงเรียนอื่นๆ อำเภอ โรงพยาบาล สาธารณสุข องค์กรบริหารส่วนตำบล สามารถให้ความร่วมมือ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ สื่อ การบำบัดรักษา การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ การส่งต่อนักเรียน เป็นต้น

เบญจา ชลธารันนท์ (จากการเสวนาเรื่อง ร่วมเรียนสู่การเรียนรู้ร่วม วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2548 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 4 จังหวัดตรัง) ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การสอนเด็กพิเศษเป็นความสุขใจ ควรส่งเสริม นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ประกอบอาชีพได้ ควรให้โอกาสคนพิการได้รับการศึกษาและได้ กล่าวถึงนโยบายเรื่องเรียนร่วมสรุปได้ดังนี้

1. นโยบายรัฐบาล จัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาการศึกษา 25,000 ล้านบาท ต่อปี ซึ่งรวมถึงการจัดสรรอัตรากำลังครูที่กระทรวงศึกษาธิการ 69,000 คน และสำนักงานบริหารงาน

การศึกษาพิเศษ ขาดครู 3,802 คน นอกจากนั้นจะจัดซื้อคอมพิวเตอร์ เพื่อทำเครือข่ายทางการศึกษา ซึ่งรวมถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

2. ข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับ การตอบสนองจากนายกรัฐมนตรื ได้แก่

2.1 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษขอให้จ้างครูต่อเนื่องรวม 3,000 อัตรา ใน ตำแหน่งพนักงานราชการ

2.2 บิดาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษขอให้จัดสรรกองทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 300 ล้านบาทต่อปีทุกปี โดยอาจใช้เงินจากโครงการสลากพิเศษ 3 ตัวและ 2 ตัว

2.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนใกล้บ้านและอยู่กับครอบครัว

2.4 ผู้ปกครองเด็กออทิสติกขอให้พัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก อย่างครบวงจร โดยเริ่มโครงการนำร่องที่ขอนแก่น

3. โครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

3.1 ตั้งเป้าหมาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนประถมและ 1 โรงเรียนมัธยม

3.2 ในปี 2547 ได้ดำเนินการทั่วประเทศรวม 390 โรงเรียน

3.3 ในปี 2548 จะดำเนินการ 2,000 โรงเรียน อำเภอละ 2 โรงเรียน

3.4 นโยบายเรียนร่วม กำหนดเป้าหมายโดยยึดจากสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาของ UNESCO

3.5 โรงเรียนต้องประกันการจัดการศึกษาให้มีลักษณะ 4A ได้แก่

- Availability จัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาโดยไม่ปฏิเสธการรับเด็ก แม้แต่คนเดียว (Zero Reject)

- Accessibility จัดการศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้โดยประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่นจัดให้มีเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเข้าถึง เป็นต้น

- Acceptability จัดการศึกษาและกระบวนการเรียนให้มีมาตรฐานคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับ โดยกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานอย่างเหมาะสม (กำลังดำเนินการจัดทำ)

- Adaptability ปรับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเด็กพิการ โดยศูนย์ การศึกษาพิเศษสนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม

3.6 แนวทางการจัดการเรียนร่วม ในการโครงสร้าง SEAT ดังนี้

- Students นักเรียนมี 2 กลุ่ม คือนักเรียนทั่วไปและนักเรียนซึ่งมีความ บกพร่อง 9 ประเภท ซึ่งโรงเรียนร่วมต้องรับเข้าเรียนและเลือกไม่ได้ โรงเรียนต้องประกาศล่วงหน้า

เตรียมการประเมินพัฒนาการของเด็ก จัดห้อง จัดครูเฉพาะ จัดเด็กพิการเรียนห้องละ 3-4 คน เตรียมครูให้มีใจกว้างและรับฟังความคิดเห็น ปรึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษศึกษาลักษณะพิการ สังคม ภาษา และศักยภาพของนักเรียน ประเมิน IEP โดยครูประจำชั้นร่วมกับครูการศึกษาพิเศษ บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษพร้อมทั้งขอข้อมูลจากพ่อแม่ แพทย์ และนักวิชาชีพต่างๆ ทั้งนี้เด็กทั้งโรงเรียนต้องรู้จักเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- Environment จัดสภาพแวดล้อมแบบ Inclusive ให้ทุกคนอยู่ร่วมในสังคมได้ทั้งด้านกายภาพของอาคาร เช่นห้องน้ำที่คนนั่งเก้าอี้เข็นใช้ได้ โคมไฟสำหรับคนสายตาเลือนรางและทางด้านคน ต้องจัดให้ครู พ่อแม่และเจ้าหน้าที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องหาความรู้ว่าจะปฏิบัติและสอนอย่างไร

- Activity จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ปรับหลักสูตรอบรมครูเพื่อให้บริการตามคู่มือ ประเมินผลวัดผล จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นฝึกกิจวัตรประจำวัน อาบน้ำ แต่งตัว เป็นต้น รวมทั้งจัดทำ IEP และ IP โดยเรียนรู้จากศูนย์การศึกษาพิเศษ รวมทั้งใช้เทคนิคการสอนพิเศษ

- Tools ได้แก่ เครื่องมือและวัสดุทัศน การกำหนดพันธกิจ แผนงานงบประมาณแนวทางการดำเนินงาน ประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงการจัดการศึกษา บริการเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ เป็นต้น

3.7 สิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเรียนร่วมนั้นควรมีการกำหนดให้สอดคล้องกันและไม่ควรดำเนินการเพียงลำพัง เพราะจะทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับ และอาจประสบความล้มเหลวหรือขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจ การเรียนร่วมควรให้บุคคลหรือหน่วยงานที่มีความรู้ ความชำนาญ มีศักยภาพที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือ นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายด้านงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยได้จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร อุปกรณ์สื่ออำนวยความสะดวก เป็นต้น

4.4.2 งบประมาณ

การที่เราจะสามารถขับเคลื่อนและผลักดันให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ นั้นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะขาดไม่ได้คือ งบประมาณ การได้มาซึ่งงบประมาณหรือการที่จะบริหารงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนร่วมนั้น นักวิชาการได้เสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา (2543: 40) ได้ให้ความหมายว่า เงินงบประมาณ หมายถึง เงินที่ทางราชการจัดสรรให้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามโครงการเรียนร่วม การดำเนินงานด้านงบประมาณนั้น อาจจะใช้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ดังนี้ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน สำหรับการเรียนร่วม การวัดประเมินผล การจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนร่วม การให้ครูไปประชุมอบรม หรือการประชุมสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึง เงินนอกงบประมาณ หมายถึง เงินที่มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้เป็นเงิน นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับ

เบญญา ชลธารันนท์ (2546: 25-47) กล่าวว่า งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสรรหาแหล่งเงิน อาจได้มาจากงบประมาณจากต้นสังกัด งบประมาณประจำปีของโรงเรียน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชมรม/มูลนิธิ/สมาคม องค์กรเอกชน ชุมชน ผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมหาทุน ควรจัดขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง ให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไปทำขนมหรือซื้อขนมมาอย่างน้อยคนละ 1 อย่าง แล้วมาตั้งโต๊ะหรือจัดซุ้มขายขนม เงินที่ได้ก็จะเป็เงินทุนสามารถนำมาใช้จ่ายในโครงการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

การจัดสรรงบประมาณ โรงเรียนต้องมีการประชุมวางแผนในการใช้จ่ายเงินและมีการจัดสรรงบประมาณ (เงินนอกงบประมาณ) ซึ่งจะได้จากหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุนหรือจากการหาทุนของโรงเรียนเอง

ระบบบัญชีและการตรวจสอบโรงเรียนจะต้องมอบหมายให้อาจารย์ 1 คน เพื่อดูแลบัญชีรายรับรายจ่ายโดยคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมตรวจสอบทุก 1 เดือน และนำเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นขั้นตอนสุดท้าย

การวิเคราะห์งบประมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. วางแผนในการใช้จ่ายเงิน
2. วิเคราะห์การใช้จ่ายเงินก่อนใช้จริง
3. นำไปใช้
4. วิเคราะห์การใช้จ่ายเงินหลังการใช้จริง
5. ประเมินการใช้จ่ายจริง

จากข้อมูลเบื้องต้น งบประมาณ หมายถึง งบประมาณที่ทางราชการจัดสรรให้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามโครงการเรียนร่วม และงบประมาณที่ทางโรงเรียนหามาเองเช่น การได้รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา โดยงบประมาณที่ได้นี้ทางโรงเรียนต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อจัดสรรงบประมาณนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนร่วม

4.4.3 ระบบการบริหารจัดการ

เบญญา ชลธาร์นนท์ (2546: 32-35) กล่าวว่า ระบบการบริหารจัดการ หากทางโรงเรียนได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผนโดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมเป็นกรรมการเพิ่มอย่างน้อย 1 คน และในคณะกรรมการโรงเรียนควรมีผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมในคณะกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน จัดประชุมบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนโดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนเพื่อนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนกำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม และร่วมมือกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาล หรือนักจิตวิทยา เป็นต้น แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมแทนหัวหน้าโครงการทำหน้าที่ประสานงานและเลขานุการของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม 1 คน แต่งตั้งคณะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประมาณ 5-7 คน ต่อเด็ก 1 คน โดยมีผู้อำนวยการ/ครูใหญ่หรือผู้ช่วยเป็นประธาน และมีครูหรือตัวแทนครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูดและภาษา และพ่อหรือแม่ของเด็กร่วมเป็นกรรมการ โดยให้ครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ประสานงานในการจัดทำ IEP และดำเนินการสอนตาม IEP โดยจัดทำ IEP สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

โครงสร้างระบบการบริหารจัดการเรียนร่วม คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม ควรประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจะทำหน้าที่เป็นประธานของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในการประชุมทุกครั้ง โดยมีหัวหน้าโครงการจัดการเรียนร่วมเป็นเลขานุการของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

2. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และภาษา นักตรวจวัดการได้ยิน และนักวิชาชีพต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ด้านการให้บริการแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ครู หมายถึง ผู้ที่จบทางการศึกษา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม โดยทั่วไปจะเป็นครูประจำชั้นและเป็นผู้แทนของครูคนอื่นๆ ที่สอนวิชาต่างๆ ให้กับนักเรียน ครูสอนวิชาพิเศษ เช่นครูพลศึกษา ครูสอนคอมพิวเตอร์

4. ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้ที่จบทางการศึกษาพิเศษหรือครูทั่วไปที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำหน้าที่สอนนักเรียนในชั้นเรียนพิเศษหรือร่วมกับครูทั่วไปสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมหรือให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนในห้องสอนเสริม

5. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไปและผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่นำบุตรหลานเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน

6. บุคลากรภายนอก หมายถึง บุคคลซึ่งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน เช่นผู้อำนวยการเขตที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ หรือผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้แทนสาธารณสุขของเขต เป็นต้น

การจัดระบบข้อมูล ระบบข้อมูลเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่ต้องนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำงาน ได้แก่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมโรงเรียนจะต้องมีข้อมูล นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่างๆ ที่สามารถเรียนร่วมได้ เพื่อนำมาวางแผนในการจัดการศึกษา การมีข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่การประกัน โอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กเหล่านี้ไม่ให้ตกหล่น สามารถนำมาวางแผนในการจัดชั้นเรียนและการเตรียมบุคลากรในบางจังหวัดได้มีการสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและจัดทำเป็นแฟ้มข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กเป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ได้แก่ การสำรวจจำนวนครูการศึกษาพิเศษที่มีวุฒิทางด้านการศึกษาพิเศษหรือผ่านการฝึกอบรม จำนวนครูที่เรียนมาทางด้านจิตวิทยา เพื่อนำมาวางแผนจัดครูให้ทำการสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และนำมาวางแผนในการพัฒนาบุคลากรเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อมูลเครือข่าย ได้แก่ ข้อมูลของหน่วยงาน สถาบันทางการศึกษา สมาคมองค์กรมูลนิธิที่สามารถจะนำมาเป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นเครือข่ายในการทำงาน เป็นการช่วยพัฒนาบุคลากร การช่วยเหลือฟื้นฟู บำบัด การสนับสนุนทรัพยากร สื่อสิ่งอำนวยความสะดวก การมี

ข้อมูลเหล่านี้มาใช้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้านนี้ ควรจัดทำไว้อย่างเป็นระบบให้สามารถนำมาใช้ได้เป็นอย่างดี

4. ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำมาวางแผนในการจัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อความต้องการ ได้แก่ เครื่องช่วยฟังคอมพิวเตอร์ โปรแกรมซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการ แก้อั้วรตเงิน ทางเดิน ห้องน้ำสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โรงเรียนจะต้องจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลและแผนพัฒนาบุคลากร

1. แผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล

- กำหนดผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยตรงและให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วม

- สำรวจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษว่ามีจำนวนเท่าใดต้องใช้บุคลากรเท่าใด

- ให้มีระบบอาสาสมัครขึ้น โดยทางโรงเรียนควรจัดทำคู่มืออาสาสมัคร และมีการปฐมนิเทศอาสาสมัคร อาสาสมัครนี้อาจเป็นที่นั่งของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักศึกษาหรือคนในชุมชน โดยอาจจะให้คนในชุมชนเข้ามาถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่ นักเรียน เช่น มาสอนดนตรีไทย มาสอนให้ทำงานเกษตร เป็นต้น

2. แผนพัฒนาบุคลากร

- จัดประชุมครู บุคลากร และผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

- จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้ความรู้กับครู บุคลากรอื่นๆ และผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ มาให้ความรู้หรือส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับหน่วยงานภายนอก

- จัดกิจกรรมเข้าค่ายในโรงเรียน “โครงการสายสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน เด็กพิเศษ” อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ในด้านการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาทำงานในโรงเรียนจะต้องมีระบบคัดเลือกบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษหรือมาทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องมีการวัดทัศนคติหรือมีการทดลองสอนก่อน โดยจะต้องมีการสังเกตและการประเมินผลก่อนที่จะให้บุคลากรเหล่านั้นมาทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

นอกจากนี้คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมหรือผู้บริหารอาจให้การสนับสนุนในด้านอื่นๆ เช่นการทำวิจัยด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้มีพื้นฐานทางวิชาการเพิ่มขึ้น อาจจะสนับสนุนให้ทำงานวิจัยในชั้นเรียนหรืองานวิจัยขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนควรให้การสนับสนุนเรื่องเงินทุน หรือมีที่ให้เสนอผลงานวิจัย มีการผลิตสื่อการสอน ให้โอกาสครูและบุคลากรได้แสดงความสามารถได้เต็มที่ ให้รางวัลกับครูที่สอนดีมีผลงานและบุคลากรอื่นที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่นมีการประกวดคัดเลือกครู บุคลากรแล้วให้รางวัล โดยจัดทำบอร์ดประกาศเกียรติคุณ อาจจัดทำโล่เกียรติคุณ ประกาศนียบัตรหรือรางวัลอื่นๆ

การสื่อสารภายในองค์กร ทางโรงเรียนต้องมีการจัดระบบสื่อสารภายในองค์กรร่วมกับบุคลากรทุกคน โดยผู้บริหารมีการจัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองเพื่อหาวิธีการจัดระบบการสื่อสารภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับฟังปัญหาของทุกคน บุคลากรทุกคนเริ่มตั้งแต่ผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่น และผู้ปกครอง ต้องมีการได้รับการสื่อสารอย่างทั่วถึงทุกคน และควรมีการให้ข้อมูลตอบกลับด้วย เป็นการสื่อสารที่ไม่ได้มีลักษณะเหมือนการสั่งการจากบนลงล่างโดยมีนโยบายในการสื่อสารภายในองค์กรอย่างชัดเจน

การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเมื่อทางโรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการที่จะสำรวจการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจและการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคน โดยผู้บริหารจัดประชุม แจกนโยบายการบริหารงาน และกำหนดบทบาท ภาระหน้าที่ การปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนอย่างชัดเจน และทุกคนต้องรับทราบและรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการสัมมนาพูดถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีการประเมินความพึงพอใจ ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานที่ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร

4.4.4 กฎกระทรวง/ระเบียบ

การที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมดำเนินไปได้อย่างมีระบบนั้นสิ่งที่ขาดไม่ได้คือ กฎระเบียบต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วม ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกฎกระทรวงและระเบียบดังต่อไปนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 56-58) กล่าวว่า การมีกฎหมายการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะ เช่นพระราชบัญญัติการศึกษาพิเศษ หรือชื่ออื่นใดก็ตามมีข้อดีหลายประการ ที่สำคัญ

ประการหนึ่งคือกฎหมายมีรายละเอียดเพียงพอจะเป็นแนวทางของการจัดการเรียนร่วมได้อย่างเป็นระบบมากขึ้นในกฎหมายควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ นิยามคำศัพท์ต่างๆ เช่นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ บทกำหนดเกี่ยวกับการที่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษา บทลงโทษ การบริหาร การศึกษาพิเศษ การจัดการเรียนร่วมหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ ทำอะไรบ้าง ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำหลักสูตร การประเมินผล บทบาทหน้าที่บิดามารดา ผู้ปกครอง เป็นต้น

ระเบียบ หลังจากมีกฎหมายและกฎกระทรวงเป็นแม่บทในการจัดการเรียนร่วมแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะต้องปฏิบัติตาม หากระเบียบปฏิบัติยังไม่มี จะต้องออก ระเบียบเสียก่อน โดยครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้ ความหมายของการศึกษาพิเศษ การจัดการเรียนร่วมและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ระเบียบเกี่ยวกับการคัดแยกประเภทเด็ก (เกณฑ์และวิธี) ระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการเงิน ระเบียบเกี่ยวกับตำแหน่งของบุคลากร ระเบียบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เกณฑ์ในการจัดโครงการเรียนร่วมและระเบียบอื่นๆ ที่จำเป็นซึ่งควรคู่ขนานไปกับระบบการศึกษาชาติ

เบญจา ชลธารันนท์ (2546: 25-47) กล่าวว่า กฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนที่มีความต้องการพิเศษ พุทธศักราช 2545 เป็นเครื่องมือในการกำหนดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อนำมาใช้ในการเรียนร่วม และกำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกินห้าเท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่นักเรียนทั่วไปต่อคน

ดังนั้น กฎกระทรวง ระเบียบ ควรมีการจัดตั้งขึ้นให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วมและเพื่อให้คนที่มีความต้องการพิเศษได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการเรียนและการดำรงชีวิต โดยการออกกฎหมายและระเบียบการจัดการเรียนร่วมควรออกให้คู่ขนานไปกับระบบการศึกษาชาติ

4.4.5 เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวก

เทคโนโลยีถือได้ว่ามีบทบาททางการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกโดยทั่วไปให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้น แต่เทคโนโลยียังเป็นสื่อกลางในการที่จะช่วยในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย ดังเช่น นักวิชาการหลายได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 27-28) กล่าวว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นในการศึกษาเพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเด็กให้ได้เรียนรู้เร็วขึ้น แม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่ก่อน คอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีบทบาทมากขึ้นในการเรียนการสอน เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เครื่องมือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ที่นำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีคอมพิวเตอร์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญทั้งสิ้น เช่น เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ เครื่องตรวจวัดการได้ยิน เป็นต้น อย่างไรก็ตามเทคโนโลยี ไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยขจัดความพิการให้หมดสิ้นไปแต่เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่จะอำนวยความสะดวกให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและยังทำให้เด็กสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพได้เร็วขึ้น

เบญจฯ ชลธารันนที (2546: 25-47) กล่าวว่า เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology : AT) หมายถึง เทคโนโลยีที่คนที่มีความต้องการพิเศษใช้ ซึ่งได้มีการพัฒนาและการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อช่วยให้นักที่มีความต้องการพิเศษดำรงชีวิตอิสระสามารถปฏิบัติงานและผลิตงานต่างๆ ออกมาได้ โดยอาจจะเป็นเทคโนโลยีระดับพื้นฐาน (Low Technology) หรือระดับสูง (High Technology) ก็ได้

สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้นักที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

จากแนวคิดข้างต้น เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก คืออุปกรณ์ที่จะช่วยในการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับความสะดวกสบายและสอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้

4.4.6 สื่อ บริการ ตำรา

นอกจากเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แล้ว สิ่งที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความเข้าใจในด้านการเรียนอีกสิ่งหนึ่งคือ สื่อ บริการและตำรา

เบญจา ชลธารันนท์ (2546: 41-46) กล่าวว่า สื่อ หมายถึง สื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือช่วยให้คนที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว

บริการ หมายถึง บริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท เช่นบริการฝึกอบรม บริการเตรียมความพร้อมทางการเรียนรู้ บริการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพคนที่มีความต้องการ ตำรา อาจจัดทำในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือไปจากตัวพิมพ์ เช่น หนังสือเสียงสำหรับคนตาบอดและนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นต้น

ฉะนั้น สื่อ บริการ ตำรา เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ตำรา หรือการบริการในการเตรียมความพร้อมหรือบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพให้เอื้อต่อการเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.7 ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา (2543: 36) กล่าวว่า ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามีไว้เพื่อแก้ไขความบกพร่องต่างๆ และเสริมความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด การฝึกอาชีพ การจัดบริการแนะแนว บริการรับปรึกษาปัญหาแก่นักเรียน เป็นต้น

เบญจา ชลธารันนท์ (2546 : 46) กล่าวว่า ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึงมาตรการอื่นที่นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของคนที่มีความต้องการพิเศษ

สรุปได้ว่า การช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเป็นการช่วยเหลือให้คำแนะนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนอกเหนือจากการเรียน ซึ่งทางโรงเรียนสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรวมถึงการรับปรึกษาปัญหาด้านต่างๆ ของนักเรียนโดยจัดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้คำปรึกษา

4.4.8 ครูการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพอื่น

เบญจา ชลธารันนที (2546: 33) กล่าวว่า ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้ที่จบด้าน การศึกษาพิเศษหรือครูทั่วไปที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำ หน้าที่สอนนักเรียนในชั้นเรียนพิเศษหรือร่วมกับครูทั่วไปสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียน ร่วมหรือให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนในห้องสอนเสริม

นักวิชาชีพอื่น หมายถึง นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และภาษา นักตรวจวัดการได้ยิน และนักวิชาชีพต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ด้านการให้บริการแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ครูการศึกษาพิเศษ และนักวิชาชีพอื่นคือบุคลากรที่ นอกเหนือจากครูประจำชั้นและครูประจำวิชาที่เข้ามาช่วยสอนและให้บริการตรวจ ดูแลสุขภาพทั้ง สุขภาพกายและสุขภาพจิตให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จรัส ทองปิยะภูมิ (2530: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนใน โครงการการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น การวิจัยพบว่าสิ่งที่โรงเรียนจัดได้ เหมาะสมแล้วคือการจัดรูปแบบการเรียนร่วม การเตรียมความพร้อมของนักเรียน การปกครอง นักเรียนและการให้บริการพิเศษ ส่วนสิ่งที่โรงเรียนควรมีหรือปรับปรุงแก้ไข คือการกำหนด เป้าหมาย การเน้นความสำคัญของอาชีพ การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดตั้ง คณะทำงาน การให้บริการ สื่อ อุปกรณ์พิเศษ การนิเทศ การจัดอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษ การกำหนดความรับผิดชอบของบุคลากร การฝึกอบรมบุคลากรใน โรงเรียน การสำรวจเด็กที่ บกพร่องทางการมองเห็น การจัดบริการช่วยเหลือ การจัดทำระบบข้อมูลที่จำเป็นต่อการประเมินผล เด็ก การปรับสภาพอาคารสถานที่ การปรับสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและการเตรียม ผู้ปกครอง

สุกัญญา ขำเพชร (2538) ได้ทำการศึกษาความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียน ร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียน ร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

กรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จ ต้องมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ จะต้องมีวางแผนที่รอบคอบ และรัดกุมระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่จะจัดการเรียนร่วม

เกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540) ได้ทำการศึกษาความต้องการนิเทศการวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการการนิเทศของครูโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความต้องการการนิเทศด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลตามลำดับ ในด้านของความต้องการนิเทศงานด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร หรือความต้องการการนิเทศของครู โครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี มีความต้องการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

นิลบล ทูรานุกภาพ (2540: บทคัดย่อ) ประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ (บกพร่องทางการได้ยิน) เรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการดำเนินโครงการในด้านกระบวนการบริหาร การคัดแยกเด็ก การจัดโปรแกรมเสริม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน การศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการบริหารปฏิบัติในระดับกลาง ด้านการวางแผนปฏิบัติในระดับมาก การคัดแยกเด็กและการจัดโปรแกรมเสริมปฏิบัติในระดับปานกลาง ผู้ปกครองมีความเห็นในทางบวกว่าการเรียนร่วมมีประโยชน์

ณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับ

อนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีเป้าหมายในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ ผู้บริหารได้เตรียมตัวและเตรียมครูเพื่อให้มีความรู้ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล โดยการเข้ารับการอบรม/สัมมนา มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ คัดแยกเด็กโดยทดสอบความรู้ ผู้บริหารนิเทศและติดตามผลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และมีองค์การรัฐให้การสนับสนุน ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูประจำชั้นจัดกิจกรรมที่เน้นส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเอง ใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางในการเขียนแผนและกำหนดกิจกรรมเสริมพิเศษที่พัฒนาทักษะกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่และการเคลื่อนไหว พร้อมการใช้สื่อการสอนในการช่วยพัฒนาส่วนที่บกพร่อง และได้รับการวัดและประเมินผลเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรม

ปัญหาด้านการบริการ พบว่าโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสอนและจัดทำแผนการศึกษา เฉพาะบุคคล ขาดงบประมาณในการปรับสภาพแวดล้อมและให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผลยังไม่เต็มที่ หน่วยงานที่สนับสนุนยังมีน้อย ส่วนปัญหาการจัดการเรียนการสอน คือขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

ฉพลาลี อินทุสุต (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้คือ ด้านงานวิชาการ โรงเรียนได้มีการเตรียมพร้อมก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนร่วม งานบุคลากร บริหารงาน โดยเกณฑ์พิจารณาครูที่จะเข้าสอนในชั้นเรียนร่วม คือครูเคยได้รับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติก งานกิจกรรมนักเรียน มีการจัดเด็กออทิสติก 1 คน ต่อ 1 ชั้นเรียน ส่วนจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนร่วม คือ 11-15 คนต่อครู 1 คน งานธุรการ การเงินและพัสดุ บริหารงาน โดยมีการนำอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มาช่วย มีการจัดเก็บเอกสารเป็นระบบ มีทะเบียนรับ-ส่งหนังสือถูกต้อง มีการจัดสรรสัดส่วนพัสดุที่ใช้ประกอบการสอนเป็นพิเศษสำหรับการจัดการเรียนร่วมงานอาคารสถานที่ มีการ

ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนร่วม โดยมีการเก็บสิ่งที่เป็นอันตรายให้พ้นจากการหยิบคว้า มีแสงสว่างเพียงพอและมีการจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการเชิญเป็นวิทยากร ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีการนำนักเรียนและครูเข้าร่วมกิจกรรม

ปัญหาที่พบได้แก่ครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กออทิสติก ขาดแคลนครูผู้สอนด้านการศึกษาพิเศษ ไม่มีการจัดระบบข้อมูลเด็กออทิสติก ผู้บริหารขาดประสบการณ์ในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนสำหรับเด็กออทิสติกในการเรียนร่วมกับเด็กปกติ และผู้ปกครองขาดความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือเด็กออทิสติกในด้านการเรียนของเด็กขณะอยู่ที่บ้าน

กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 3 (2549) ได้ทำการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 5 ซึ่งผลวิจัยมีดังนี้ ในสภาพรวมผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป พบว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอมากที่สุดเหมือนกันทุกด้าน โดยด้านบุคลากร สถานศึกษามีการปฏิบัติประจำอย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเหมือนกันทุกด้าน โดยด้านบุคลากร สถานศึกษามีการปฏิบัติประจำอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านการจัดการเรียนร่วม และด้านการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ในขณะที่ด้านอาคารสถานที่มีการปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอที่น้อยที่สุด

นางสาวบุญทวี อรุณมาศและคณะ (2548) สรุปถึงปัญหาและอุปสรรคไว้ดังนี้ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ สถานศึกษาไม่มีงบประมาณในการจัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสมแก่เด็กพิการแต่ละประเภท ไม่มีห้องน้ำที่เหมาะสม รวมถึงห้องพิเศษสำหรับทำกายภาพบำบัด ปัญหาด้านการคัดแยกเด็ก เนื่องจากครูผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์น้อยในการคัดแยกเด็ก ไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ในการคัดแยกเด็ก ปัญหาด้านการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านความร่วมมือของผู้ปกครอง และปัญหาด้านการนิเทศติดตามผลและประเมินผล

ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสุรินทร์ สำนักบริหารการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) พบปัญหาและอุปสรรค คือครูขาดความเข้าใจ และความชำนาญในการดูแลนักเรียนที่บกพร่อง โรงเรียนมีงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่จะดูแลจัดการการเรียนร่วม โดยเฉพาะ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในบางกิจกรรมและเด็กบางคนมีความบกพร่องอย่างรุนแรงทำให้เกิดการล่าช้าในการพัฒนา

งานวิจัยต่างประเทศ

Bishop (1986) ได้ทำการศึกษารูปแบบที่ช่วยให้การเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นประสบความสำเร็จ พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดตามลำดับ ได้แก่ครูปกติที่มีความยืดหยุ่นและการให้การยอมรับ ปฏิสัมพันธ์และการยอมรับของเพื่อนนักเรียน ทักษะทางสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับตนเอง การฟังตนเอง ทักษะที่ดีในครอบครัว แรงจูงใจ บุคลากรสนับสนุน สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ

Juffer (1991) ศึกษาเจตคติของผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อการเรียนร่วมในรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่พอใจโครงการการเรียนร่วม ซึ่งเป็นโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กทั่วไป แต่ยังมีส่วนน้อยที่ไม่พอใจกับโครงการเรียนร่วมแบบเต็มเวลา (Full integration) และต้องการให้บุตรธิดาของตนเรียนในชั้นเรียนพิเศษ โดยเฉพาะ และยังพบว่า เจตคติต่อการเรียนร่วมมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อวิธีการอบรม กล่าวคือ ผู้ปกครองที่เลี้ยงลูกแบบตามใจมีทัศนคติในเชิงลบต่อรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบเต็มเวลามากกว่าผู้ปกครองที่เลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตย โดยผู้ปกครองกลุ่มแรกมีความประสงค์ให้บุตรธิดาเรียนในชั้นเรียนพิเศษ โดยเฉพาะ ส่วนผู้ปกครองกลุ่มหลังต้องการให้เรียนร่วมแบบเต็มเวลา

Thomas (1992) การประเมินพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของเด็กก่อนอนุบาลในสองโปรแกรมเรียนร่วม คือเรียนร่วมตลอดเวลาและเรียนร่วมบางเวลา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็ก 54 คน ที่มีอายุ 3-5 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่เรียนร่วมตลอดเวลา มีพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์เพิ่มขึ้น เด็กที่เรียนร่วมบางเวลาพัฒนาการทางสังคมไม่เพิ่มขึ้น แต่มีพัฒนาการทางอารมณ์เพิ่มขึ้น แสดงว่าเด็กที่เรียนร่วมเต็มเวลามีพัฒนาการมากกว่าเด็กที่เรียนร่วมบางเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมและรูปแบบการจัดชั้นเรียนเฉพาะมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก

Buyse, Wesley, and Keyes (1998) ศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนให้การเรียนรู้ร่วมประสบผลสำเร็จ โดยใช้แบบประเมินรายการที่พบอุปสรรคและสนับสนุนการใช้สถานการศึกษาพิเศษ และในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย จำนวน 201 คน และพ่อแม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงห้าขวบซึ่งได้รับการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จำนวน 287 คน ผลการศึกษาพบว่าอุปสรรคมีความสัมพันธ์กับโปรแกรมปฐมวัยที่มีคุณภาพ การสนับสนุนช่วยเหลือของชุมชน และการประสานงานร่วมให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัว การสนับสนุนช่วยเหลือของพ่อแม่จะแตกต่างกันตามระดับของการยอมรับ การศึกษา อาชีพและประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ ของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในโรงเรียนพินุลประชาสรรค์ โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามแนวคิด โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ด้วยการศึกษาเชิงลึก (Indepth Study) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และการวิเคราะห์เอกสาร

การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร

ตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 4 ระยะเวลาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 5 การตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร

1.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี การบริหารจัดการ โดยใช้โครงสร้างซีท และงานวิจัยเกี่ยวข้องกับข้อมูลการจัดการเรียนร่วม

1.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และสภาพของโรงเรียน รวมทั้งบริบทของชุมชน

1.3 นำข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษามากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในโรงเรียนพินุลประชาสรรค์ โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาเลือกเป็นกรณีศึกษา คือ

- 1.1 เป็นครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
  - 1.2 เป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนนักเรียนเรียนร่วมอย่างน้อย 5 ปี
  - 1.3 เป็นครูที่ผ่านการอบรมด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนกรณีศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 9 คน ดังนี้
- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
  - 2.2 หัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วม
และการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน
  - 2.3 ครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน
  - 2.4 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม จำนวน 3 คน
  - 2.5 ผู้ปกครอง จำนวน 2 คน

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสาร มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสังเกต ประกอบด้วย แบบสังเกต 2 ฉบับ ได้แก่

1.1 แบบสังเกตการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน

1.2 แบบสังเกตข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1–6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน

แบบสังเกตทั้ง 2 ฉบับ ประกอบด้วยแนวทางการสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1– 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต ซึ่งมีรายละเอียดของข้อความดังต่อไปนี้

1.1 แบบสังเกตการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสังเกต เป็นแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) และแบบเติมข้อความ

1.1.1 แนวทางการสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน

- 1) การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน
  - 1.1) ครูฝึกทักษะพื้นฐานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการช่วยเหลือตนเอง
  - 1.2) ครูอบรมนักเรียนในชั้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
  - 1.3) ครูจัดป้ายนิเทศ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 2) การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม
  - 2.1) ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดย
    - 2.1.1) ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
    - 2.1.2) ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
    - 2.1.3) ครูจัดห้องเรียนไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด
    - 2.1.4) ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน
  - 2.2) ครูมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน
    - 2.2.1) ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้
    - 2.2.2) ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
  - 2.3) ครูจัดสภาพแวดล้อมภายนอกโดยสร้างบรรยากาศของการยอมรับยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี
- 3) การปฏิบัติงานของครูด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.1) ครูสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียน คัดแยก คัดกรอง เพื่อที่ครูจะได้รู้จักนักเรียนเฉพาะบุคคล

- 3.2) ครูปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.3) ครูจัดทำหลักสูตรเฉพาะความต้องการพิเศษ
- 3.4) ครูจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็นให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.5) ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- 3.6) ครูจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)
- 3.7) ครูมีการตรวจสอบทางการศึกษา เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือ วิธีการตรวจสอบข้อมูลทุกด้านของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.8) ครูมีเทคนิคการสอน และจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน
- 3.9) ครูรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.10) ครูจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน โดยมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วม
- 3.11) ครูทำการสอนและประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- 3.12) ครูดำเนินการในการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน
- 3.13) ครูประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เพื่อจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน
- 4) การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ
- 4.1) ครูจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ/อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมตามความจำเป็นพิเศษ
- 4.2) นักเรียนได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากแพทย์และพยาบาลในการวัดระดับสติปัญญา
- 4.3) เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่มีปัญหา ครูที่สอนเรียนร่วมต้องส่งนักเรียนไปรับการแก้ไขพฤติกรรมกับครูการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง

1.2 แบบสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสังเกต เป็นแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1– 6 มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) และแบบเติมข้อความ

1.2.1 แนวทางการสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน

1) สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1) นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง

1.2) นักเรียนปกติได้รับการเตรียมความพร้อมให้ยอมรับ และช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2) สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1) ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดห้องเรียนไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน

2.2) ครูมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน เช่น ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้ ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดสภาพแวดล้อมภายนอกโดยสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี

3) สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านกิจกรรมการเรียน

การสอน

3.1) นักเรียนได้รับการเรียนการสอนเพิ่มเติมในทักษะที่จำเป็นตามความต้องการพิเศษ

3.2) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนปกติในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.3) นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนและ
ในชุมชน

4) สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวกสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ จากครู

4.2) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการช่วยเหลือหรือ
สนับสนุนจากนักวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์ครู (ครูประจำชั้นเรียนร่วม, ครูการศึกษาพิเศษ)

2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ โรงเรียน, หัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วม
และการศึกษาพิเศษ)

2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ)

แบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ฉบับ ประกอบด้วยแนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน ซึ่งมี
รายละเอียดของข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ครู (ครูประจำชั้นเรียนร่วม, ครูการศึกษาพิเศษ) แบ่งเป็น 2 ตอน
คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นแบบเดิมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่
1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2.1.1 แนวคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ตามกรอบ
แนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน คือ

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1) ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านทักษะ
พื้นฐานในการช่วยเหลือตนเองอย่างไรบ้าง

2) ครูมีวิธีสอนและอธิบายอย่างไร? เพื่อให้ นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้จักและ
เข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อน

3) มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มาเรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียน
แล้วปรับตัวยังไม่ได้หรือไม่ ถ้ามีต้องใช้เวลาปรับตัวนานแค่ไหน

- 4) ครูมีเทคนิคช่วยเหลือพิเศษอะไรบ้างเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปรับตัวได้เร็วขึ้น
- 5) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีหรือไม่ คุณครูมีการฝึกให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษช่วยเหลือดูแลตนเองอย่างไร
- 6) ครูได้เตรียมความพร้อม นักเรียนทั่วไปให้ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่ มีวิธีการอย่างไรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
- 7) นักเรียนในชั้นเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากน้อยแค่ไหน? และมีเหตุการณ์ใดที่สามารถยกตัวอย่างได้

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

- 1) ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในจุดใดบ้าง
- 2) สภาพห้องเรียนในตอนนี้อ่อนต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือยัง? คิดว่าจุดใดดีแล้ว และจุดใดควรปรับปรุงอีกบ้าง
- 3) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องครูมีประเภทใดบ้าง? ต้องจัดสภาพห้องเรียนแตกต่างกันอย่างไร
- 4) บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าผู้ปกครอง บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน นักวิชาชีพ ฯลฯ ครูได้ชี้แจง ประสาน และขอความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมหรือไม่ มีการดำเนินการในชั้นตอนใดไปบ้างแล้ว
- 5) มีผู้ปกครองอาสาเป็นวิทยากร หรือทำกิจกรรม ร่วมกับโรงเรียนบ้างหรือไม่ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านใด

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

- 1) คุณครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของเด็ก เป็นรายบุคคลหรือไม่
- 2) การคัดแยก คัดกรอง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คุณครูต้องขอความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้องด้านใดบ้าง ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในระดับใด
- 3) ใครมีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร เพื่อนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบ้าง และในส่วนของครูทำอะไรบ้าง
- 4) ครูต้องจัดทำหลักสูตรอะไรบ้าง? เพื่อใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างไร

5) ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างไร

6) ครูต้องประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปีละกี่ครั้ง และมีการใช้ข้อมูลการประเมินในด้านใดบ้าง

7) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนร่วมกับเพื่อนๆ บ้างหรือเปล่า ส่วนมากกิจกรรมที่ทำจะเป็นกิจกรรมอะไร? การจัดเตรียมกิจกรรมยุ่งยากหรือไม่

8) ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครู แตกต่างจากครูปกติทั่วไปในส่วนใดอยากให้ผู้บริหารสนับสนุนและช่วยเหลือคุณครูในจุดใดมากที่สุด

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

1) ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานโครงการเรียนร่วมมากน้อยเพียงใด ขึ้นตอนใดยากและใช้เวลานานที่สุด

2) โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมชัดเจนหรือไม่? ขึ้นตอนใดที่นำมาสู่การปฏิบัติได้น้อย?

3) ครูต้องเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องที่ผ่านมาเพียงพอต่อความจำเป็นพิเศษของนักเรียนหรือไม่

4) ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณ ในส่วนใดอีก

5) ครูได้มีการประสานงานกับนักวิชาชีพ ครูการศึกษาพิเศษ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับคำปรึกษาหรือการสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่ ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในระดับใด

2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ โรงเรียน, หัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นแบบเดิมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ในสิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม ตามแนวคิดจากโครงสร้างชี้ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2.2.1 แนวคำถามในสิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครู ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ 4 ด้าน คือ

ประเด็นที่ 1 สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

- 1) ผู้บริหารสนับสนุนครูให้มีการเตรียมความพร้อมนักเรียนตั้งแต่เดือน
ไหนของทุกปีการศึกษา
- 2) การเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูขอความ
ช่วยเหลือจากผู้บริหารในจุดใดบ้าง
- 3) การทำงานของครู ในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความ
ต้องการพิเศษ และนักเรียนปกติ เป็นที่พึงพอใจของท่านหรือไม่ และมีจุดใดที่ต้องพัฒนา
- 4) ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้สร้างบรรยากาศ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง
ยอมรับและช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง
- 5) ที่ผ่านมานักเรียนปกติได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการ
พิเศษหรือไม่ อยากให้ท่านยกตัวอย่างเหตุการณ์จากการช่วยเหลือนั้น ๆ

ประเด็นที่ 2 สิ่งที่ผู้บริหารประเมินจากการปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

- 1) ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้จัดสภาพห้องเรียนเหมาะสมกับนักเรียนที่มี
ความต้องการพิเศษ หรือไม่ และมีจุดใดที่ควรปรับปรุง
- 2) ครูเคยของบประมาณสนับสนุนในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ
อุปกรณ์ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นของตนเพิ่มเติมหรือไม่? ถ้าขอส่วนมากนำมา
ใช้อุปกรณ์อะไร ?
- 3) ในการสร้างบรรยากาศให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ยอมรับ และร่วมมือดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น ครูมีบทบาทมากแค่ไหน? ที่ผ่านมามีครูได้ทำอะไร
ไปแล้ว
- 4) ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ มีการปรึกษากันและทำงานร่วมกันเป็น
ทีมหรือไม่

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

- 1) การจัดทำหลักสูตร มีหลักสูตรอะไรบ้างที่คุณครูต้องทำ
- 2) ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้มาก
น้อยเพียงใด
- 3) การประเมินผลการใช้หลักสูตรของครู เป็นที่พึงพอใจหรือไม่
- 4) ครูได้ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไป มาใช้กับนักเรียนที่มีความ
ต้องการพิเศษหรือไม่ ที่ผ่านมามีครูทำได้แค่ไหน

5) ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอน เฉพาะบุคคล (IMP) แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่? ถ้านำมาใช้เกิดประสิทธิภาพ เพียงใด

6) ผู้บริหารเห็นว่าครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง เด็กได้รับการพัฒนาในด้านใด

7) ครูได้มีการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการวิจัยหรือไม่? ประโยชน์ที่ นักเรียนได้รับคืออะไร

ประเด็นที่ 4 สิ่งที่ผู้บริหารประเมินจากการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

1) การประชุม และกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม คณะครูมีส่วนร่วมในชั้นตอนใดบ้าง

2) ผู้บริหารเห็นว่า ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาหรือไม่ มีจุดใดที่ต้องพัฒนา

3) ครูได้งบประมาณจากส่วนใด ในการจัดซื้อ สื่อ อุปกรณ์ ในการเรียน การสอนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4) ครูได้มีการจัดบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละบุคคลหรือไม่ การพัฒนาตรงตามความต้องการพิเศษของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

5) โรงเรียนมีครูการศึกษาพิเศษกี่คน? และมีนักวิชาชีพอื่นๆ อยู่ในเครือข่าย การทำงานของโรงเรียนเพียงพอหรือไม่ ภาระงานของครูที่ต้องดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่เรียนในชั้นเรียนปกติมากเกินไปหรือเปล่า อยากให้ครูได้รับความช่วยเหลือในจุดใด

6) ผู้บริหารได้สนับสนุนให้ครูได้มีส่วนในการประสานงานกับนักวิชาชีพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นแบบเดิมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ปกครองเห็นจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้น เรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2.3.1 แนวคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูประจำ ชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน คือ

ประเด็นที่ 1 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านนักเรียน

1) ผู้ปกครองเห็นว่าครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษในจุดใดบ้าง เพียงพอหรือไม่

- 2) ครูได้เตรียมความพร้อมให้นักเรียนปกคดียอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องอะไรบ้าง
- 3) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเคยพูดคุยชมเชยเพื่อนๆ ในห้องที่คอยช่วยเหลือตนบ้างหรือเปล่า
- 4) ผู้ปกครองเคยได้รับหนังสือเชิญประชุม ชี้แจง ให้เข้าใจการดำเนินงาน การจัดการเรียนร่วมหรือไม่ และท่านมีส่วนร่วมในชั้นตอนใด

ประเด็นที่ 2 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครู ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

- 1) ผู้ปกครองเห็นว่าสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือยัง ควรปรับปรุงในจุดใดบ้าง
- 2) ครูได้ขอความร่วมมือและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบ้างหรือเปล่า ถ้ามีขอในเรื่องอะไร?
- 3) ครูได้สร้างบรรยากาศให้ผู้ปกครองคนอื่นๆ ยอมรับและร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

- 1) ผู้ปกครองเห็นว่าครูได้สอนเพิ่มเติมในทักษะที่จำเป็นตามความต้องการพิเศษของนักเรียนหรือไม่ นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านใด
- 2) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจผลความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากแฟ้มแสดงผลการพัฒนาผู้เรียนที่ครูรายงานเพียงใด
- 3) เมื่อนักเรียนได้รับการสอนจากครู นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันด้านการดูแลช่วยเหลือตนเองได้ดีหรือไม่ อยากให้คุณครูสอนหรือไม่ฝึกเพิ่มเติมในทักษะใดอีก

ประเด็นที่ 4 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านเครื่องมือ

- 1) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการบริการสอนเสริมหรือไม่ ถ้ามีการสอนนักเรียนพัฒนาขึ้นในด้านใด
- 2) ครูได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ต่างๆ สอดคล้องต่อความจำเป็นพิเศษของนักเรียนหรือไม่? ควรปรับปรุงในเรื่องใด

3) มีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลข่าวสารจากครูในการดำเนินการเรียนร่วมเป็นระยะๆ หรือไม่ อยากรู้ว่าคุณครูประชาสัมพันธ์ในเรื่องอะไรอีก

3. แบบวิเคราะห์เอกสาร จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็นเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน

3.1 การตรวจสอบรายการเอกสาร

- 3.1.1 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- 3.1.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)
- 3.1.3 เอกสารสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อคัดกรอง
- 3.1.4 หลักสูตรเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.1.5 หลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็น
- 3.1.6 หนังสือเชิญประชุมผู้ปกครอง
- 3.1.7 เอกสารรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.1.8 เอกสารการประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- 3.1.9 เอกสารการจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล

ตอนที่ 4 ระยะเวลาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การศึกษาภาคสนาม

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม ใช้ระยะเวลาประมาณ 4 เดือน คือ มิถุนายน – กันยายน 2550 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 4.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1
- 4.1.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้บริหารโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

4.2 การเก็บข้อมูลในภาคสนาม

การเก็บข้อมูลในภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีความชัดเจน เพียงพอสำหรับการตอบคำถามการวิจัย จึงใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ และวิเคราะห์เอกสาร

โดยมีรายละเอียดการเก็บข้อมูลภาคสนามดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
13 มิ.ย. - 31 ก.ค. 2550	ครูประจำชั้น เรียนร่วม และ ครูการศึกษาพิเศษ	<p>1. ด้านนักเรียน</p> <p>1.1 ครูต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ สังคมและการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>1.2 ครูต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2. ด้านสภาพแวดล้อม</p> <p>2.1 ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น</p> <p>2.1.1 ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.2 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>		✓			
			✓	✓		✓	
			✓	✓			

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
13 มิ.ย. - 31 ก.ค. 2550	ครูประจำชั้นเรียน ร่วม และ ครูการศึกษาพิเศษ	ใช้เครื่องมือวิธีการ ตรวจสอบข้อมูลทุก ด้านของนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ แต่ละคน 3.8 ครูต้องมีเทคนิค การสอน และพัฒนา ให้เหมาะสมกับ นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษอยู่ เสมอ 3.9 ครูต้องรายงาน ความก้าวหน้าของ นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ 3.10 ครูต้องจัด กิจกรรมการสอน นอกห้องเรียน และในชุมชน โดยมี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษเข้า ร่วม 3.11 ครูต้องทำการ สอนและประเมินผลตาม แผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) 3.12 ครูต้องนิรณการ ในการรับนักเรียนที่ มีความต้องการ พิเศษเข้าเรียน 3.13 ครูต้องประสาน งานกับครูคนอื่นๆ เพื่อจัดตารางเวลา ให้บริการสอนเสริมให้ เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของ เด็ก	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	 ✓ ✓ ✓		

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
13 มิ.ย. - 31 ก.ค. 2550	ครูประจำชั้น เรียนร่วม และ ครูการศึกษาพิเศษ	<p>4. ด้านเครื่องมือ</p> <p>4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์พันธกิจในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน</p> <p>4.2 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม</p> <p>4.3 ครูมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนร่วม</p> <p>4.4 ครูมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>4.5 ครูจัดบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ</p> <p>4.6 ครูต้องประสานงานกับนักวิชาชีพอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนเช่น แพทย์เฉพาะทาง นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูด และ ภาษา นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานการศึกษาพิเศษ เป็นต้น</p>		✓			
				✓		✓	
				✓			
				✓			
				✓	✓		
			✓			✓	
			✓	✓		✓	

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
1 ส.ค. - 9 ส.ค. 2550	ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ สถานศึกษา, หัวหน้ากลุ่มงานการ จัดการเรียนร่วมและ การศึกษาพิเศษ	<p>1. ความเห็นของ ผู้บริหาร จากการ ปฏิบัติงานของครู ด้านนักเรียน</p> <p>1.1 การปฏิบัติงาน ของครูในการเตรียม ความพร้อมนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ ตามความต้องการ จำเป็นพิเศษทาง การศึกษาเฉพาะ บุคคล เช่น การ เตรียมความพร้อม ด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการ ช่วยเหลือตนเอง</p> <p>1.2 การปฏิบัติงาน ของครูในการเตรียม ความพร้อมนักเรียน ทั่วไปให้ยอมรับ และช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ</p> <p>2. ด้านสภาพแวดล้อม</p> <p>2.1 ครูต้องจัดสภาพ แวดล้อมในห้องเรียน เพื่อสนับสนุนการ เรียนรู้ของนักเรียนที่ มีความต้องการ พิเศษ เช่น</p> <p>2.1.1 ครูจัดบริเวณ ห้องเรียนให้มีพื้นที่ ว่างในการทำกิจกรรม ของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ</p>		✓			
				✓			
			✓	✓		✓	
			✓	✓			

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
1 ส.ค. - 9 ส.ค. 2550	ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ สถานศึกษา, หัวหน้ากลุ่มงานการ จัดการเรียนร่วมและ การศึกษาพิเศษ	<p>3. ความเห็นของ ผู้บริหารจากการ ปฏิบัติงานของครู ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน</p> <p>3.1 ครูสำรวจสภาพ ปัญหาของนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ เพื่อที่ครูจะ ได้รู้จักนักเรียนเป็น เฉพาะบุคคล</p> <p>3.2 ครูปรับหลักสูตรที่ ใช้กับนักเรียนทั่วไปมา ใช้กับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ</p> <p>3.3 ครูจัดทำหลักสูตร เฉพาะนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ</p> <p>3.4 ครูจัดทำหลักสูตร เพิ่มเติมสอนทักษะที่ จำเป็นให้แก่เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ</p> <p>3.5 ครูจัดทำแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP)</p> <p>3.6 ครูจัดทำแผนการ สอนเฉพาะบุคคล (IIP)</p> <p>3.7 ครูต้องมีการ ตรวจสอบทางการศึกษา เช่น การเก็บรวบรวม ข้อมูลข้อมูลจากแหล่ง ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการใช้เครื่องมือ วิธีการตรวจสอบ ข้อมูลทุกด้านของ นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษแต่ละ คน</p>		✓	✓		

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
1 ส.ค. - 9 ส.ค. 2550	ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ สถานศึกษา, หัวหน้ากลุ่มงานการ จัดการเรียนร่วมและ การศึกษาพิเศษ	<p>4. ความเห็นของผู้บริหารจากการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ</p> <p>4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์พันธกิจในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วม และระบบการให้บริการที่ชัดเจน</p> <p>4.2 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การจัดการเรียนร่วม</p>		✓			
		<p>4.3 ครูมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนร่วม</p> <p>4.4 ครูมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>4.5 ครูจัดบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ</p> <p>4.6 ครูต้องประสานงานกับนักวิชาชีพอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุน เช่น เภพทย์เฉพาะทาง นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูดและภาษานักสังคมสงเคราะห์หน่วยงานการศึกษาพิเศษ เป็นต้น</p>	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
13 มิ.ย. - 31 ก.ค. 2550	นักเรียน	<p>1. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน</p> <p>1.1 นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>1.2 นักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2. ด้านสภาพแวดล้อม</p> <p>2.1 ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น</p> <p>2.1.1 ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.2 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.3 ครูจัดห้องเรียนไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด</p>	✓				
			✓				
			✓	✓		✓	
			✓	✓			
			✓	✓			

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
13 มิ.ย. - 31 ก.ค. 2550	นักเรียน	<p>2.1.4 ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน</p> <p>2.2 ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน</p> <p>2.2.1 ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้</p> <p>2.2.2 ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.3 ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมภายนอกโครงสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>3. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครู</p> <p>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>3.1 นักเรียนได้รับการเรียนการสอนเพิ่มเติมในทักษะที่จำเป็นตามความต้องการพิเศษ</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p>	

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
13 มิ.ย. - 31 ก.ค. 2550	นักเรียน	<p>3.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนอกห้องเรียน และในชุมชน</p> <p>3.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกับนักเรียนปกติในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>4. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ</p> <p>4.1 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่างจากครู</p> <p>4.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากนักวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	✓				
			✓				
			✓				
			✓				

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
22 ส.ค. - 30 ส.ค. 2550	ผู้ปกครอง (ผู้ปกครองของ นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ	<p>1. สิ่งที่คุณปกครอง ได้เห็นในการ ปฏิบัติงานของครูใน การเตรียมความ พร้อมนักเรียน</p> <p>1.1 การสอนให้นักเรียน ปกติยอมรับและ ช่วยเหลือนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ</p> <p>1.2 การจัดประชุม ชี้แจงให้คุณปกครอง ได้เข้าใจการ ดำเนินการจัดการ เรียนร่วมและมีส่วน ร่วม</p> <p>2. สิ่งที่คุณปกครองได้ เห็นในการปฏิบัติงาน ของครูในการจัดสภาพ แวดล้อมในห้องเรียน</p> <p>2.1 ครูต้องจัดสภาพ แวดล้อมในห้องเรียน เพื่อสนับสนุนการ เรียนรู้ของนักเรียนที่ มีความต้องการ พิเศษ เช่น</p> <p>2.1.1 ครูจัดบริเวณ ห้องเรียนให้มีพื้นที่ ว่างในการทำกิจกรรม ของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.2 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่ เหมาะสมต่อนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ</p> <p>2.1.3 ครูจัดห้องเรียน ไม่ให้มีเสียงรบกวน หรือมีเสียงรบกวน น้อยที่สุด</p>		✓ ✓		✓	

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	ผู้ให้ข้อมูล	การปฏิบัติงาน ของครู 4 ด้าน	เครื่องมือ				หมายเหตุ
			แบบ สังเกต	การ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ เอกสาร	อุปกรณ์ การสอน ฯลฯ	
22 ส.ค. - 30 ส.ค. 2550	ผู้ปกครอง (ผู้ปกครองของ นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ)	32 ผู้ปกครองได้ทราบ ผลความก้าวหน้าของ นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษจาก แฟ้มแสดงผลการ พัฒนาผู้เรียน 4. สิ่งที่ผู้ปกครอง ได้เห็นในการ ปฏิบัติงานของครูใน ด้านเครื่องมือ 4.1 นักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ได้รับการบริการ สอนเสริม 4.2 ครูได้จัด สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก อุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่สอดคล้อง		✓			
				✓			
				✓		✓	

ตอนที่ 5 การตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาข้อมูล ในระหว่างที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในสนามนั้น ผู้วิจัยทำการตรวจสอบ ความครบถ้วนของข้อมูลในด้านความตรงและความเที่ยงของข้อมูล โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ซึ่งเป็นการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในด้านการสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน

ข้อมูลที่ได้มาสามารถวิเคราะห์ ได้ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปแยกเป็นประเด็นต่างๆ ตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม โดยใช้กรอบโครงสร้างซีท 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ นำเสนอโดยการบรรยาย
2. จากข้อมูลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป และนำเสนอเป็นตาราง
3. จากข้อมูลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมที่ได้จากแบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการศึกษาวិเคราะห์

การวิจัยเรื่อง กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามกรอบแนวคิดซีท จากการศึกษาเอกสารและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ตามกรอบการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามกรอบแนวคิดซีท 4 ด้าน คือ 1) ด้านนักเรียน 2) ด้านสภาพแวดล้อม 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) ด้านเครื่องมือ ดังรายละเอียดในกรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

โดยในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

ตอนที่ 2 กรณีการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

ตอนที่ 3 กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เดิมชื่อ “วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์” เป็นสถานศึกษาในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ได้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2546 และในปี พ.ศ. 2548 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นระดับภาคกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนพหุประสาทศรัค จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม ได้แก่ แผนปฏิบัติการ โครงการจัดการเรียนร่วมปีการศึกษา 2550 สารสนเทศโรงเรียนพหุประสาทศรัค ปีการศึกษา 2549 – 2550 คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนพหุประสาทศรัค วารสารโรงเรียนพหุประสาทศรัค มีรายละเอียดดังนี้

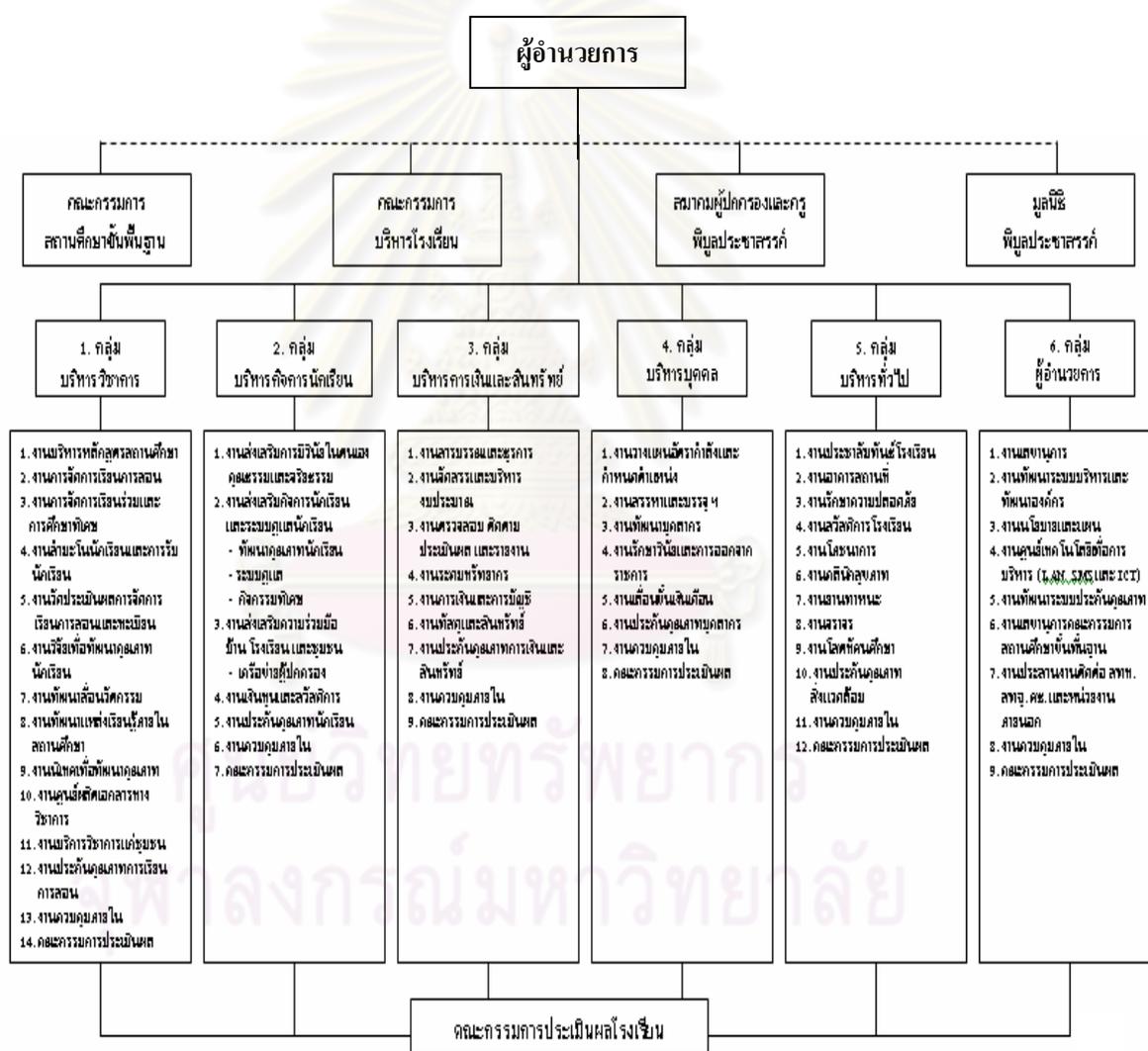
โรงเรียนพหุประสาทศรัค ตั้งอยู่เลขที่ 4641 ถนนดินแดง แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 มีเนื้อที่ 35 ไร่ 2 งาน 16 ตารางวา ในโรงเรียนมีอาคารทั้งหมด 11 หลัง แบ่งเป็นอาคารเรียน 8 หลัง อาคารศูนย์การศึกษาพิเศษ 1 หลัง อาคารฝึกงาน 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง อาคารธารน้ำใจ 1 หลัง หอประชุม 1 หลัง อนุสาวรีย์ ฯ พณฯ จอมพล ป.พินุลสงคราม พระพุทธพหุประสาทศรัค สระน้ำ ศูนย์กีฬา ห้องกิจการนักเรียนและประชาสัมพันธ์ 1 ห้อง บ้านพักครูแบบแฟลต 8 ห้อง บ้านพักคนงาน 1 หลัง ห้องเรียน 70 ห้อง โรงเรียนพหุประสาทศรัค มีครูทั้งหมด 122 คน ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 4 คน ครู/คศ. 3 6 คน ครู/คศ. 2 6 คน ครู/คศ. 1 21 คน ครูผู้ช่วย 5 คน พนักงานราชการ 3 คน ลูกจ้างประจำ 18 คน ครูมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาเอก 1 คน ระดับปริญญาโท 37 คน ระดับปริญญาตรี 81 คน และมีนักเรียนรวมทั้งรวม 1,782 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 291 คน โดยแบ่งประเภทความต้องการพิเศษ 4 ประเภท คือ 1) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญา 189 คน 2) นักเรียนที่เป็นเด็กออทิสติก 92 คน 3) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการได้ยิน 5 คน และ 4) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านอื่น ๆ 1 คน รวมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งหมด 291 คน

โรงเรียนพหุประสาทศรัค จัดการศึกษาแบบสหศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์, คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ และอาชีพทั่วไป โรงเรียนได้ให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษา เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (เรียนช้า) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กออทิสติกเข้าเรียนในโครงการเรียน

ร่วมกับนักเรียนปกติ และที่สำคัญยังเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการศึกษาเรียนร่วม ซึ่งพื้นที่ที่ให้บริการการศึกษา ได้แก่ นักเรียนที่มีที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

โครงสร้างระบบบริหารงานของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ มีลักษณะดังในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 การบริหารงานโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ปีการศึกษา 2549

ที่มา : สารสนเทศโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2549: 18.

การบริหารงานโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำในการบริหารงาน และมีทีมผู้บริหารเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน แบ่งกลุ่มงานการบริหารออกเป็น 6 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มบริหารวิชาการ 2) กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน 3) กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ 4) กลุ่มบริหารบุคคล 5) กลุ่มบริหารทั่วไป 6) กลุ่มผู้อำนวยการและมีคณะกรรมการโรงเรียนอีก 4 ฝ่าย คือ 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 3) สมาคมผู้ปกครอง และครูพิบูลประชาสรรค์ 4) มูลนิธิพิบูลประชาสรรค์ (สารสนเทศโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2549 : 18)

ปรัชญาของโรงเรียน

มีวินัย รับผิดชอบ ประกอบคุณธรรม

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

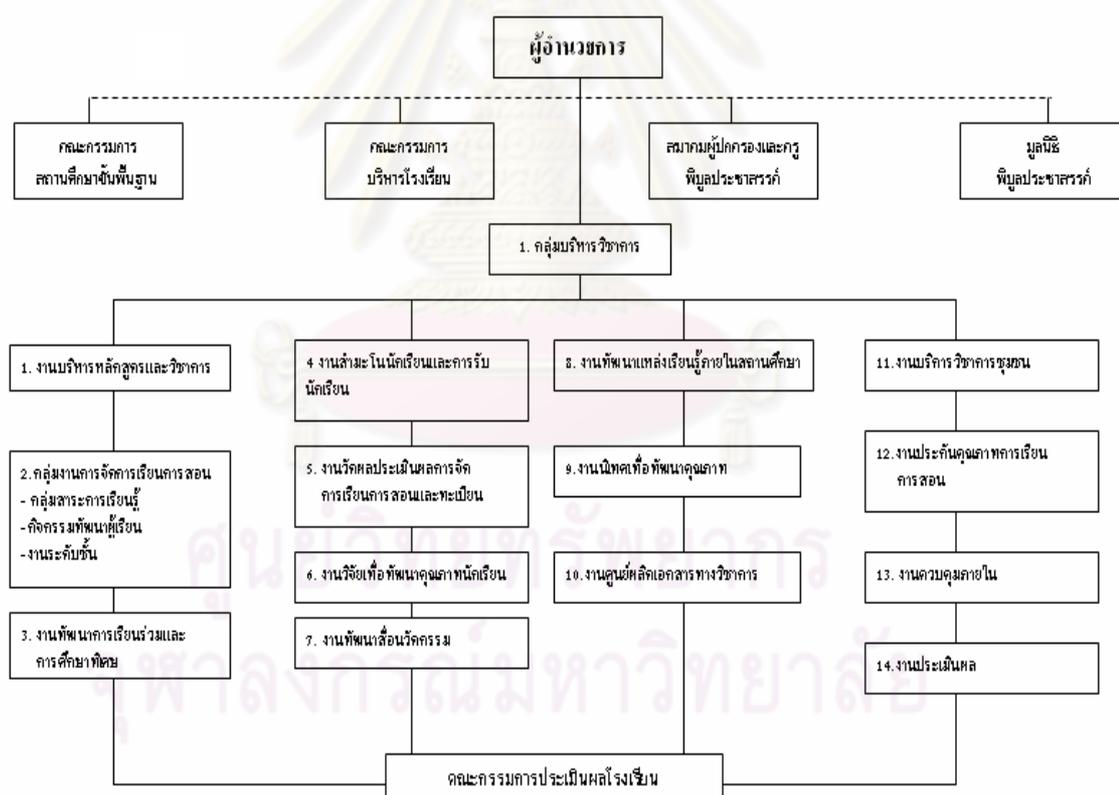
เด่นวิชาการ สานการเรียนรู้ร่วม ใช้คุณธรรมนำชีวิต กิดสร้างงาน

พันธกิจของโรงเรียน คือ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาท้องถิ่น และการเรียนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก พัฒนาตนเอง การปฏิบัติงาน และพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ 4) พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนร่วม 5) พัฒนากิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 6) เสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะการจัดการและทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ จะเห็นได้ว่า พันธกิจข้อที่ 4 ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม

เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ 1) โรงเรียนปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรเรียนร่วม 2) โรงเรียนบูรณาการกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 3) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน 4) โรงเรียนปรับปรุงเทคโนโลยี จัดหาสื่อนวัตกรรม อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอและทันต่อการใช้งาน 5) โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา 6) โรงเรียนพัฒนาองค์กรตามโครงสร้างเพื่อ

รองรับการเป็นนิติบุคคลอย่างเป็นระบบ ชัดเจน โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร 7) โรงเรียนเร่งระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา 8) นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรสถานศึกษา 9) นักเรียนเรียนร่วมได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 10) นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีจริยธรรม คุณธรรม ดำรงชีวิตแบบวิถีไทย อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และ 11) นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีมีความสามารถทางกีฬา ดนตรีและศิลปะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนให้ความสำคัญและเน้นการจัดการเรียนร่วมในเป้าประสงค์ข้อที่ 1 และ 9 (สารสนเทศโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2549 : 12)

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มบริหารวิชาการ

ที่มา : สารสนเทศโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2549 : 19

กลุ่มบริหารวิชาการของโรงเรียนได้แบ่งกลุ่มงานย่อยออกเป็น 14 กลุ่มงาน คือ 1) งานบริหารหลักสูตรและวิชาการ 2) งานจัดการเรียนการสอน 3) งานจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ 4) งานล้ามะโนนักเรียนและการรับนักเรียน 5) งานวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 6) งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 7) งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรม 8) งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา 9) งานนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ 10) งานศูนย์ผลิตรายการทางวิชาการ 11) งานบริการ วิชาการชุมชน 12) งานประกันคุณภาพการเรียนการสอน 13) งานควบคุมภายใน 14) งานประเมินผล

เรียนการสอนและทะเบียน 6) งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 7) งานพัฒนาสื่อนวัตกรรม 8) งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา 9) งานนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ 10) งานศูนย์ผลิตเอกสารทางวิชาการ 11) งานบริการวิชาการชุมชน 12) งานประกันคุณภาพการเรียนการสอน 13) งานควบคุมภายใน และ 14) งานประเมินผล จะเห็นว่ากลุ่มงานที่ 3 คือ งานจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 2 กรณีการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

การจัดการเรียนร่วมโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โรงเรียนจัดการเรียนร่วมมาเป็นระยะเวลา นานกว่า 40 ปี โดยจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 ประเภท คือ

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. นักเรียนออทิสติก

ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ในปัจจุบันใช้ระบบการจัดการศึกษาตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางด้านร่างกาย สังคม สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด และเกิดความก้าวหน้าทางด้านการเรียนรู้ โดยมีการจัดสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน เช่น ทางลาด ลิฟท์ ราวจับ สภาพแวดล้อมที่สดชื่น สวยงาม การจัดชั้นเรียนที่มีจำนวนเด็กไม่มากเกินไปเหมาะสมแก่เด็กนักเรียน และมีบุคลากรดูแลนักเรียนซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษมาเป็นเวลานาน จึงมีความรู้ ความเข้าใจนักเรียนเป็นอย่างดี

ในการที่จะพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่องนั้น คณะครูที่จัดการเรียนร่วมได้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมและความสามารถด้านต่างๆ ของนักเรียนอย่างรอบคอบ และได้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สร้างแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สร้างสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนและสอดคล้องกับ IEP และ IIP ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดไว้อย่างหลากหลาย ประกอบด้วย การใช้สื่อด้านเทคโนโลยี กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน เช่น โปรแกรมแก้ไขการพูด กิจกรรมว่ายน้ำ กิจกรรมแอโรบิก กิจกรรมส่งเสริมงานอาชีพ กิจกรรมค่ายธรรมชาติศึกษา ฯลฯ โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชน และผู้ปกครองเครือข่าย

นอกจากนั้นมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามเป้าหมายใน IEP เพื่อติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนและปรับปรุง วิธีการจัดการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาสื่อ เพื่อแจ้งผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับผู้ปกครองทราบ

ในการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จนั้น ทางโรงเรียนได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมของนักเรียนปกติในการอยู่ร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนปกติ บุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน และมีวิสัยทัศน์ที่เน้นการจัดการเรียนร่วม และเป็นแนวทางในการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการจัดประชุม จัดให้มีโครงการต่างๆ เช่น โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรม Walk Rally ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนและบุคคลอื่นได้ตระหนักว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ เพื่อที่จะพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยเป็นภาระต่อสังคมน้อยที่สุด

งานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ เป็นกลุ่มงานหนึ่งในกลุ่มบริหารวิชาการของโรงเรียน โดยมีหัวหน้างาน 1 คน และคณะกรรมการ ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ เป็นคณะทีมงานอีก 12 คน ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ มีโครงการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 โครงการ คือ 1) โครงการสอนเด็กเรียนช้า 2) โครงการเด็กหูตึงเรียนร่วมกับเด็กปกติ และ 3) โครงการเปิดชั้นเรียนสำหรับเด็กออทิสติกในระดับอนุบาลและประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **โครงการสอนเด็กเรียนช้า** โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ร่วมกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กองการศึกษาพิเศษ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กเรียนช้าในระดับประถมศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 จนถึงปัจจุบัน ต่อมาในปีพ.ศ. 2533 ได้เปิดสอนเด็กเรียนช้าในระดับมัธยมศึกษา เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และปีพ.ศ. 2536 ได้เปิดสอนเด็กเรียนช้าในระดับมัธยมศึกษา เรียนในชั้นเรียนคู่ขนาน ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย คือ 1) ช่วยเหลือเด็กที่มีสติปัญญาต่ำกว่าปกติเล็กน้อย (I.Q. ประมาณ 70 – 90) ได้รับการศึกษาอบรมที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตและเป็นพลเมืองที่ดี 2) ช่วยให้เด็กมีการศึกษาเล่าเรียนเต็มความสามารถและตามแก่ศักยภาพ 3) ช่วยเหลือเด็กได้รับความอบอุ่นและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และ 4) ช่วยแก้ปัญหาเด็กตกชั้นและได้เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ วิธีดำเนินการของโครงการนี้ คือ 1) รับจากเด็กที่ส่งมาจากกองการศึกษาพิเศษ

2) รับจากครูประจำชั้นซึ่งสอนไประยะหนึ่งแล้ว พบว่าเด็กมีปัญหาทางด้านสติปัญญาแล้ว จัดส่งไปวัด I.Q. เพื่อทดสอบด้านสติปัญญา โดยมีบุคลากรที่สอน คือ ครูผู้สอนในชั้นเรียนเช้า ซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนเด็กเรียนช้าจากกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์จะเปิดสอนเด็กเรียนช้าตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 5 โดยจัดเด็กเรียนร่วมกับเด็กปกติ ห้องละ 3 – 5 คนและจัดเด็กชั้นเรียนพิเศษห้องละ 8 – 10 คน

2. โครงการเด็กหูตึงเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในปีการศึกษา 2544 โรงเรียนเปิดรับนักเรียนหูตึงเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับการได้ยินไม่เกิน 80 เดซิเบล) และรับนักเรียนหูตึงเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่หูตึงให้มีโอกาสได้รับการศึกษาตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีวิธีดำเนินการ คือ 1) รับนักเรียนจากกองการศึกษาพิเศษส่งมา 2) รับจากนักเรียนหูตึงที่มาสมัครด้วยตนเอง โดยมีบุคลากรที่สอน คือ ครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษและได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการฝึกพูดและสอนเด็กหูตึงโดยเฉพาะ โรงเรียนจะรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โดยจัดเด็กเรียนร่วมกับเด็กปกติห้องเรียนละ 3 – 5 คน ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีชั้นเรียนคู่ขนานและชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ

3. โครงการเปิดชั้นเรียนสำหรับเด็กออทิสติกในระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2537 เปิดสอนเด็กออทิสติกเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับอนุบาลและประถมศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อให้เด็กออทิสติกได้มีโอกาสรับการศึกษาในระบบโรงเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับอนุบาลและประถมศึกษา 2) เพื่อช่วยเหลือและกระตุ้นพัฒนาการทางด้านการสื่อสาร ความหมายพฤติกรรมทางสติปัญญาและสังคม 3) เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองและใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ไม่เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น โครงการ ฯ นี้มีวิธีดำเนินการ คือ 1) รับเด็กออทิสติกเข้าเรียนในระดับอนุบาล 2) รับเด็กออทิสติกที่มีอายุครบ 7 ปี เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา โดยมีบุคลากรที่สอน คือ ครูผู้สอนเด็กออทิสติกที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนเด็กออทิสติกมาแล้ว ชั้นเรียนที่เปิดสอนเด็กออทิสติกจะเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล รับนักเรียนปีละ 8 คน และระดับประถมศึกษารับนักเรียนปีละ 8 คน เช่นกัน (สารสนเทศโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2549 : 20 – 21)

การปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกตินั้น จากฐานข้อมูล จำนวนครูในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีครูประจำชั้นเรียนรวม จำนวน 36 คน จำนวนห้องเรียน 36 ห้อง โดยแบ่งเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 110 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จำนวน 16 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา 12 คน และประเภทเด็กออทิสติก จำนวน 4 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 102 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา 17 คน และประเภทเด็กออทิสติก จำนวน 13 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 145 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จำนวน 15 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา 7 คน และประเภทเด็กออทิสติก จำนวน 8 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 147 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จำนวน 22 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา 12 คน และประเภทเด็กออทิสติก จำนวน 10 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 146 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จำนวน 24 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา 18 คน และประเภทเด็กออทิสติก จำนวน 6 คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 149 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จำนวน 22 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา 15 คน ประเภทเด็กออทิสติก จำนวน 6 คน และประเภทอื่น จำนวน 1 คน จะเห็นว่าในระดับศึกษามีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมทั้งหมด 129 คน โดยมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติเพียง 3 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา 81 คน ประเภทเด็กออทิสติก 47 คน และประเภทอื่นๆ อีกเพียง 1 คน (สารสนเทศโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2549 : 32)

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประถมศึกษาที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยเฉพาะภาระหน้าที่ของครูประจำชั้นนั้น เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ มีตารางเวลากำหนดกิจกรรมของโรงเรียนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางกิจกรรมของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

เวลาเรียน	กิจกรรม
08.30 – 08.50 น.	- กิจกรรมโฮมรูม - กิจกรรมรักการอ่าน
08.50 – 09.40 น.	- คาบเรียนที่ 1
09.40 – 10.30 น.	- คาบเรียนที่ 2
10.30 – 11.20 น.	- คาบเรียนที่ 3
11.20 – 12.10 น.	- คาบเรียนที่ 4 พักรับประทานอาหาร (ระดับประถมศึกษา)
12.10 – 13.00 น.	- คาบเรียนที่ 5 พักรับประทานอาหาร (ระดับมัธยมศึกษา)
13.00 – 13.50 น.	- คาบเรียนที่ 6
13.50 – 14.40 น.	- คาบเรียนที่ 7 นักเรียนระดับประถมศึกษา (เลิกเรียน 15.30 น.)
14.40 – 15.30 น.	- คาบเรียนที่ 8 นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (เลิกเรียน 15.30 น.)
15.10 – 16.00 น.	- คาบเรียนที่ 9
16.00 – 16.50 น.	- คาบเรียนที่ 10

หมายเหตุ การศึกษาปฐมวัย (อนุบาล 1 และ 2)

- 08.45 น.   เข้าแถวปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง
- 09.00 น.   เริ่มเข้าเรียน
- 11.00 น.   พักรับประทานอาหาร
- 14.30 น.   เลิกเรียน

ที่มา : คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2551 : 80.

ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการสังเกต สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนสัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ – วันพฤหัสบดี โดยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตั้งแต่เวลา 07.45 จนถึงเวลา 16.00 น. รวมระยะเวลา 4 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กันยายน พ.ศ. 2550 โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียน คณะครูทุกท่าน และคุณครูประจำชั้นเรียนร่วมในระดับประถมศึกษาปีที่ 4/3 ที่คอยแนะนำช่วยเหลือให้ผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครูในแต่ละวัน ทำให้ทราบถึงภาระหน้าที่ของครูประจำชั้นที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ครูต้องเดินทางมาปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา 07.00 น. เพื่อมาดูแล

ความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียน โดยมีนักเรียนที่ทำหน้าที่ทำเวรประจำวัน ทำความสะอาด กวาด ถูห้องเรียน จัดโต๊ะเรียน เก้าอี้เรียนให้เป็นระเบียบ ซึ่งการจัดโต๊ะเรียน นักเรียนจะนั่งเป็น กลุ่ม ๆ กลุ่มละ 5 – 6 คน เมื่อถึงเวลา 07.45 น. สัญญาครั้งที่ 1 ดังขึ้น เป็นการเตือนให้ นักเรียนทราบว่า ต้องเตรียมตัวเข้าแถว และเมื่อสัญญาครั้งที่ 2 ดังขึ้น เวลา 07.50 น. นักเรียน ทุกคนต้องจัดแถวพร้อมกันบริเวณสนามหน้าเสาธง ซึ่งครูทุกท่านจะต้องทำกิจกรรมร่วมกับ นักเรียนหน้าเสาธง โดยเฉพาะคุณครูประจำชั้นเรียนร่วมต้องคอยดูแลทั้งนักเรียนปกติและนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมให้ร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงด้วยความเป็นระเบียบ จนกระทั่งเสร็จ สิ้นกิจกรรมหน้าเสาธง ในเวลา 08.00 น. หลังจากนั้นเป็นกิจกรรมโฮมรูมที่ครูประจำชั้นเรียนร่วม จะต้องใช้เวลาอบรมจริยธรรม หรือทำกิจกรรมที่ให้สาระความรู้แก่นักเรียนเป็นเวลา 20 นาที และต่อกับกิจกรรมรักการอ่านอีก 20 นาที เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน และในเวลา 08.50 – 09.40 นักเรียนในระดับประถมศึกษาจะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนคาบเรียนที่ 1 และ ช่วงเช้านักเรียนจะต้องเรียนคาบเรียนที่ 1 – 4 และพักรับประทานอาหารในเวลา 11.20 – 12.10 น. และเรียนภาคบ่ายต่อในคาบเรียนที่ 5 – 7 นักเรียนระดับประถมศึกษาจะเลิกเรียนเวลา 15.30 น.

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ แบ่งการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมของระดับประถมศึกษา ออกเป็น 2 ช่วงชั้น ดังต่อไปนี้

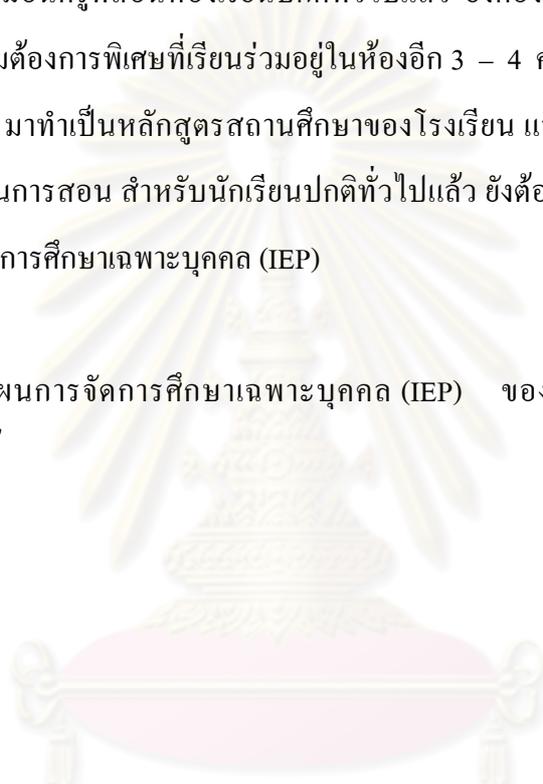
1. ช่วงชั้นที่ 1 (ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 3) คุณครูประจำชั้นเรียนร่วมจะสอน ทั้ง 8 กลุ่มสาระ คือ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 7) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะศึกษา 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา สอนสัปดาห์ละ 22 คาบ รวมทั้งสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอีก 13 คาบ รวมแล้วต้องสอนทั้งหมด สัปดาห์ละ 35 คาบ (คาบละ 50 นาที)

2. ช่วงชั้นที่ 2 (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) คุณครูจะสอนตามกลุ่มสาระของตนเอง แต่จะเป็นการสอนเวียนทุกห้องในระดับชั้นนั้น ๆ เช่น คุณครูประจำชั้น ป. 4/3 สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ก็ต้องสอนนักเรียนห้องอื่น ๆ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วย ซึ่งตาม โครงสร้างหลักสูตร พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 2 (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ปีการศึกษา 2550 ต้องเรียน

19 คาบต่อสัปดาห์ และเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอีก 13 คาบ รวมทั้งหมดสัปดาห์ละ 32 คาบ (คาบละ 50 นาที) โดยเฉลี่ยภาระงานของครูที่สอนประจำชั้นเรียนร่วมต้องสอนคนละ 25 – 30 คาบ (คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, 2551: 51 – 52)

นอกจากครูประจำชั้นที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ต้องทำหน้าที่สอนเหมือนครูที่สอนห้องเรียนปกติทั่วไปแล้ว ยังต้องดูแลเอาใจใส่ทั้งนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมอยู่ในห้องอีก 3 – 4 คน ครูได้มีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรแกนกลาง มาทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน และครูที่สอนนักเรียนชั้นเรียนร่วมจะต้องจัดทำแผนการสอน สำหรับนักเรียนปกติทั่วไปแล้ว ยังต้องนำหลักสูตรปกติไปปรับใช้ เพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ มีรายละเอียดต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

- ก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
 เริ่มใช้แผนวันที่ .....9 พฤษภาคม พ.ศ.2548.....สิ้นสุดแผนวันที่.....30 มีนาคม พ.ศ.2549.....
 ระดับ อนุบาลปีที่ ..... ประถมศึกษาปีที่ .....6/6..... มัธยมศึกษาปีที่ .....

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-ชื่อสกุล.....
 เลขประจำตัวประชาชน - - - -
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว ทะเบียนเลขที่.....
 วัน/เดือน/ปีเกิด.....3 เมษายน 2531.....อายุ...17...ปี...1....เดือน ศาสนา.....พุทธ.....
 ประเภทความพิการ.....บกพร่องทางสติปัญญา...ลักษณะความพิการ.....ดาวนซ์ซินโดรม.....
 ชื่อ - ชื่อสกุลบิดา .....
 ชื่อ - ชื่อสกุลมารดา .....
 ชื่อ - ชื่อสกุลผู้ปกครอง..... เกี่ยวข้องเป็น .....พี่เลี้ยง .....
 ที่อยู่ผู้ปกครองที่ติดต่อได้บ้านเลขที่.....
 .....
 โทรศัพท์..... โทรศัพท์เคลื่อนที่ ..... โทรสาร.....
 e-mail address.....

2. ข้อมูลด้านการศึกษา

- ไม่เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา
 เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ..... ระดับ..... พ.ศ. ....
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ ..... ระดับ..... พ.ศ. ....
 โรงเรียนเรียนร่วม ...โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์.... ระดับ ..ประถมศึกษาปีที่ 6.....
 พ.ศ. 2547 – 2548
 การศึกษาด้านอาชีพ..... ระดับ..... พ.ศ. ....
 การศึกษานอกระบบ..... ระดับ..... พ.ศ. ....
 การศึกษาตามอัธยาศัย..... ระดับ..... พ.ศ. ....
 อื่นๆ

3. การวางแผนการจัดการศึกษา

ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว ๑ ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ
คณิตศาสตร์ จุดเด่น อ่านลະนับจำนวนตั้งแต่ 0 - 50 ได้				
จุดอ่อน 1. ไม่สามารถอ่านและนับจำนวน ที่มากกว่า 50 ได้อย่างถูกต้อง	ภายในวันที่ 30 มีนาคม 2549 1. สามารถอ่าน เขียนจำนวน ที่มากกว่า 50 แต่ไม่เกิน 100 ได้อย่างถูกต้อง	1. สามารถอ่าน เขียน จำนวน ตั้งแต่ 50 - 70 ได้อย่างถูกต้อง 2. สามารถอ่าน เขียน จำนวน ตั้งแต่ 71 - 90 ได้อย่างถูกต้อง 3. สามารถอ่าน เขียน จำนวน ตั้งแต่ 91 - 100 ได้อย่าง ถูกต้อง	- แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นสัปดาห์ละครั้ง โดยใช้เกณฑ์ทำถูก 3 ข้อจาก 5 ข้อ - แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น สัปดาห์ละครั้ง โดยใช้เกณฑ์ทำถูก 3 ข้อจาก 5 ข้อ - แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น สัปดาห์ละครั้ง โดยใช้เกณฑ์ทำถูก 3 ข้อจาก 5 ข้อ	ครูประจำชั้น
2. ไม่สามารถบวกจำนวนได้	2. สามารถบวกเลขที่ไม่มี การทดได้อย่างถูกต้อง	1. สามารถบวกเลขที่มีตัวตั้งและ ตัวบวก ตั้งแต่ 1 - 5 ได้อย่าง ถูกต้อง 2. สามารถบวกเลขที่มีตัวตั้งและ ตัวบวก ตั้งแต่ 6 - 10 ได้อย่าง ถูกต้อง	- แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นสัปดาห์ละครั้ง โดยใช้เกณฑ์ทำถูก 3 ข้อจาก 5 ข้อ - แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นสัปดาห์ละครั้ง โดยใช้เกณฑ์ทำถูก 3 ข้อจาก 5 ข้อ	ครูประจำชั้น
3. ไม่สามารถบอกค่าของเงินได้	3. สามารถบอกค่าของเงิน ได้อย่างถูกต้อง	1. สามารถบอกค่าของเงินจำนวน ตั้งแต่ 25 สตางค์ จนถึง 100 สตางค์หรือ 1 บาท ได้อย่าง ถูกต้อง	- บัตรภาพเรื่องเงินที่จัดหามา โดยใช้เกณฑ์อ่านและจับคู่ถูก 3 ภาพ จาก 5 ภาพ	ครูประจำชั้น

ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว ๑ ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ
		2. สามารถบอกค่าของเงินจำนวน ตั้งแต่ 1 บาท จนถึง 5 บาท ได้ อย่างถูกต้อง 3. สามารถบอกค่าของเงินจำนวน ตั้งแต่ 6 บาท จนถึง 10 บาท ได้ อย่างถูกต้อง	- บัตรภาพเรื่องเงินที่จัดหามา โดยใช้เกณฑ์ อ่านและจับคู่ถูก 3 ภาพ จาก 5 ภาพ - บัตรภาพเรื่องเงินที่จัดหามา โดยใช้เกณฑ์ อ่านและจับคู่ถูก 3 ภาพ จาก 5 ภาพ	
ภาษาไทย จุดเด่น - สามารถอ่านและเขียนพยัญชนะไทย ทั้ง 44 ตัวตามเส้นประที่ครูกำหนด มาให้ได้ถูกต้อง				
จุดอ่อน - ไม่สามารถเขียนข้อมูลของตัวเอง ได้อย่างถูกต้อง	ภายในวันที่ 30 มีนาคม 2549 - สามารถเขียนข้อมูลของตัวเอง ได้อย่างถูกต้อง	1. สามารถเขียนชื่อ – สกุลตัวเอง ได้อย่างถูกต้อง 2. สามารถเขียนวัน เดือน ปี เกิด อายุตัวเอง ได้อย่างถูกต้อง 3. สามารถเขียนบ้านเลขที่ตัวเอง ได้อย่างถูกต้อง	- แบบฝึกทักษะเส้นประที่ครูสร้างขึ้น โดยใช้ เกณฑ์เขียนถูกต้องตามเส้นประทั้งหมด - แบบฝึกทักษะเส้นประที่ครูสร้างขึ้น โดยใช้ เกณฑ์เขียนถูกต้องตามเส้นประทั้งหมด - แบบฝึกทักษะเส้นประที่ครูสร้างขึ้น โดยใช้ เกณฑ์เขียนถูกต้องตามเส้นประทั้งหมด	} ครูประจำชั้น

5. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
5.1	ผู้บริหารสถานศึกษา	.....
5.2	รองผู้บริหารสถานศึกษา	.....
5.3	หัวหน้างานการศึกษาพิเศษ	.....
5.4	คณะกรรมการระดับชั้น	.....
5.5	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	.....
5.6	ผู้ปกครอง	.....
5.7	.....	.....
5.8	.....	.....

ประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล วันที่ 24 เดือน มิถุนายน พ.ศ.

2548

6. ความเห็นของบิดา / มารดา / ผู้ปกครอง หรือ ผู้เรียน

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ฉบับนี้

ข้าพเจ้า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

เพราะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง หรือ ผู้เรียน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ที่มา : งานการศึกษาพิเศษโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ (2549)

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จะทำให้ครูผู้สอนนำข้อมูลของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมมาจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งเป็นแผนย่อยเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อไป

องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ได้แก่ 1) วัน เดือน ปี ที่สอน 2) ชื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3) เนื้อหา 4) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) สื่อและอุปกรณ์ 7) การวัดและประเมินผล 8) ผู้บันทึก, ผู้บริหาร ซึ่งมีรายละเอียดดังตัวอย่างแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) ของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

ชื่อ – สกุลนักเรียน ..... ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 / 6

เนื้อหา จำนวนที่มากกว่า 50

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านและนับจำนวนที่มากกว่า 50 แต่ไม่เกิน 60 ได้อย่างถูกต้อง

1. บัตรคำแสดงจำนวนตั้งแต่ 51- 60
2. บัตรภาพจำนวนตั้งแต่ 51- 60
3. กระเป๋าผนัง
4. แบบฝึกทักษะที่ครูจัดเตรียมไว้

วิธีสอน

1. ครูนำภาพสัตว์และผลไม้มาสนทนากับนักเรียนและให้นับว่ามีจำนวนเท่าไร
2. ครูนำบัตรคำแสดงจำนวนตั้งแต่ 51 – 60 ให้นักเรียนอ่านตาม
3. ครูนำบัตรคำแสดงจำนวนตั้งแต่ 51 – 60 มาให้นักเรียนจับคู่
4. ครูให้นักเรียนจับคู่ระหว่างภาพกับบัตรคำแสดงจำนวนและอ่านด้วยตัวเอง
5. ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ครูได้จัดเตรียมไว้

แรงเสริมที่ใช้

1. คำชมเชย
2. การปรบมือ
3. ตราสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น คณิตดี รูปดาว เป็นต้น

การประเมินผล

1. การอ่านบัตรคำได้ถูกต้อง 3 คำ จาก 5 คำ
2. การจับคู่ระหว่างบัตรคำกับภาพได้ถูกต้อง 3 ภาพ จาก 5 ภาพ
3. การสังเกตพฤติกรรม
4. แบบฝึกทักษะ

แบบการประเมิน

พฤติกรรม	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
ความสนใจ						
แสดงความคิดเห็น						
การตอบคำถาม						
การทำแบบฝึกทักษะ						
มารยาทในห้องเรียน						
รวม						

หมายเหตุ	ระดับคะแนน	23 - 25	เท่ากับ	ดีมาก
	ระดับคะแนน	20 - 22	เท่ากับ	ดี
	ระดับคะแนน	18 - 19	เท่ากับ	ปานกลาง
	ระดับคะแนน	13 - 17	เท่ากับ	พอใช้
	ระดับคะแนน	0 - 12	เท่ากับ	ต้องปรับปรุง

ผลการประเมิน

- ดีมาก   เท่ากับ   ระดับคะแนนร้อยละ 90 – 100
- ดี   เท่ากับ   ระดับคะแนนร้อยละ 80 – 89
- ปานกลาง   เท่ากับ   ระดับคะแนนร้อยละ 70 – 79
- พอใช้   เท่ากับ   ระดับคะแนนร้อยละ 50 – 69
- ต้องปรับปรุง   เท่ากับ   ระดับคะแนน ต่ำกว่าร้อยละ 50

ระยะเวลา

เริ่มใช้แผน .....

สิ้นสุดการใช้แผน .....

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้สอนและผู้ประเมิน

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้สอนและผู้ประเมิน

ที่มา : งานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ (2549)

จะเห็นได้ว่าภาระงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมนั้นมีมากกว่าครูที่สอนนักเรียนปกติทั่วไป แม้กระทั่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูที่สอนต้องเอาใจใส่ต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของนักเรียนทั้งห้อง ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปกติส่วนใหญ่หรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพียงส่วนน้อย การจัดสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทางเนื้อหาจะแตกต่างจากนักเรียนปกติ รวมทั้งการวัดผลประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษครูผู้สอนต้องมีมาตรฐานที่แตกต่างจากนักเรียนปกติทั่วไป

ตอนที่ 3 กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6

ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน

1. การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน
2. การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม
3. การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาวิเคราะห์เอกสารจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาคนที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 54 ปี วุฒิทางการศึกษา ปริญญาตรี (ค.บ.) วิชาเอกภาษาไทย วิชาโท ภูมิศาสตร์ มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 27 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 10 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิชาที่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจำนวนนักเรียนในห้อง 25 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญา 2 คน และเด็กออทิสติก 1 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างซีท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในตอนสมัครจะมีคณะกรรมการศึกษาพิเศษเป็นผู้คัดแยก คัดกรองนักเรียนโดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และดูประวัติทางการแพทย์ของนักเรียน ส่วนครูประจำชั้นก็ดูประวัติส่วนตัวของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยดูจากใบรับรองแพทย์ การทดสอบและการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.2 ครูจะเลือกนักเรียนที่มีความรับผิดชอบคอยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 ไม่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มาเรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนแล้วปรับตัวไม่ได้ เพราะส่วนมากจะค่อย ๆ ปรับตัว

1.4 เทคนิคการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ นักเรียนปรับตัวได้เร็วขึ้น นั้นขึ้นอยู่กับว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นนักเรียนประเภทใด เช่น ประเภทออทิสติก 2 คน ประเภทบกพร่องด้านปัญญา 1 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะมีความแตกต่างกัน บางคนเรียนได้ บางคนมีปัญหาพฤติกรรม ครูต้องทำ IEP เพื่อปรับพฤติกรรมเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ครูต้องแก้ปัญหารายวัน

1.5 นักเรียนในชั้นเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดีพอใช้ เช่น ช่วยบอกและอธิบายในขณะที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 แต่ในห้องเรียนจะมีครูพี่เลี้ยง 1 คน ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนแบบปกติทั่วไป แต่เวลาสอนเสริมต้องเพิ่มสื่อการสอนบางอย่าง

2.2 ครูประจำชั้นจะได้ข้อมูลจากการประสานงานกับผู้ปกครอง บางครั้งพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษขณะที่อยู่โรงเรียนแตกต่างจากอยู่ที่บ้าน ผู้ปกครองบางคนไม่ยอมรับสภาพลูกของตนเอง จึงไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไข

2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนด้านวิชาการบางอย่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถร่วมได้

2.4 ยังไม่มีผู้ปกครองที่อาสาเป็นวิทยากรเพื่อมาให้ความรู้กับนักเรียน

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการสอนเสริม ทำ IEP สร้างสื่อการสอน ปัญหาที่พบคือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กออทิสติก ซึ่งจะมีปัญหาด้านอารมณ์ นักเรียนจะใช้กำลังกับครู นักเรียนบางคนต้องได้ดาว ต้องถูกต้อน (นักเรียนบางคนมีอาการร้องไห้บ่อย ร้องเป็นชั่วโมง) การจัดการเรียนการสอนต้องจริงจัง (เทอมแรก 18 ชั่วโมง / เทอม 2 24 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

3.2 การคัดแยก คัดกรอง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ และคณะผู้เชี่ยวชาญ

3.3 ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3.4 ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเทอมละ 2 ครั้ง โดยใช้การวัดผลด้านวิชาการ ด้านสังคม แต่ในด้านสุขภาพนักเรียน โรคประจำตัวจะต้องให้แพทย์เป็นผู้ดูแล

- นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะทำข้อสอบเดียวกันกับนักเรียนปกติ เพราะนักเรียนสามารถทำได้ แต่บางปีเด็กที่มีความต้องการพิเศษอ่อนมาก ก็ไม่ใช่ข้อสอบเดียวกัน

- นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนเรียนดี I.Q. 80 อ่านหนังสือเก่ง คิดเลขไว แต่มีปัญหาพฤติกรรมในสังคม

3.5 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมทุกกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น ไปทัศนศึกษา

3.6 ผู้บริหารให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูดี ในทุก ๆ ด้าน เช่น การสอนเสริม ชั่วโมงละ 50 บาท วันละ 1 ชั่วโมง ทั้งปี รวม 20 ชั่วโมง เพราะต้องสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตัวต่อตัว

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 คณะครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยมีการประชุมชี้แจงทั้งหมด แล้วตั้งเป็นคณะทำงาน แบ่งงานกันทำ ใช้เวลา 2 – 3 อาทิตย์

4.2 โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมเป็นขั้นตอน นำไปสู่การปฏิบัติได้

4.3 ครูจัดเตรียมสภาพห้องเรียนให้มีบริเวณในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติ

4.4 ครูประสานงานและขอความช่วยเหลือด้านการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจากหัวหน้างานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ อีกทั้งขอคำแนะนำปรึกษาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากครู

กรณีศึกษาคนที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 45 ปี วุฒิทางการศึกษา ปริญญาตรี (ค.บ.) วิชาเอกการบริหาร โรงเรียนมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 20 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 12 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/4 วิชาที่สอน ทั้งหมด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนอีก 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นคุณครูท่านอื่นสอน มีจำนวนนักเรียนในห้อง 22 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 5 คน มีครูพี่เลี้ยง 1 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้ศึกษาประวัติส่วนตัวของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 ครูอบรมนักเรียนในชั้นเรียนให้เกิดความรู้ และเข้าใจ เพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนและอยู่ร่วมกันในห้องอย่างมีความสุข

1.3 ครูจะแนะนำช่วยเหลือครูพี่เลี้ยงในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูจัดห้องเรียนที่ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญาจะได้มีสมาธิในการเรียนดีขึ้น

2.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องจำนวน 5 คน จะแยกกันนั่งกับเพื่อน ๆ ในห้อง โดยมีครูที่เลี้ยงคอยดูแลทุก ๆ คนอย่างทั่วถึง

2.3 ครูได้มีโอกาสประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน เช่น ครูการศึกษาพิเศษ เพื่อขอคำปรึกษาในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อต้องการชี้แจงเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่ที่โรงเรียน

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวิชา

3.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะใช้หลักสูตรเหมือนนักเรียนปกติ แต่ครูได้เพิ่มการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการประเมินแตกต่างจากนักเรียนปกติทั่วไป

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

4.2 ครูได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.3 ครูมีส่วนในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น ประสานงานกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญประจำตัวนักเรียน เพื่อขอคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

กรณีศึกษาคนที่ 3

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 42 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (ค.บ.) วิชาเอกภาษาไทย มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 18 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 10 ปี

ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาที่สอนทั้งหมด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนอีก 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นคุณครูท่านอื่นสอน มีจำนวนนักเรียนในห้อง 28 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 1 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน คู่มือประวัติส่วนตัวนักเรียน พูดคุยกับผู้ปกครอง

1.2 ครูได้อบรมนักเรียนปกติในห้องเรียนให้รักและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (เด็กออทิสติก) จำนวน 1 คน ในห้องเรียน

1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องสามารถช่วยเหลือตนเองในเรื่องพื้นฐานได้เป็นอย่างดี แต่ครูได้ฝึกให้นักเรียนปกติเป็นที่เล็งดูและช่วยเหลือ (ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน)

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพห้องเรียนให้มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก บรรยากาศภายในห้องเรียนดีมาก เช่น มีการจัดบอร์ดผลงานนักเรียน จัดบอร์ดเนื้อหาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

2.2 ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้โรงเรียนร่มรื่น น่าอยู่ มีต้นไม้ มีดอกไม้ เป็นสวนหย่อมบริเวณหน้าอาคารเรียน

2.3 การสร้างบรรยากาศให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น ทางโรงเรียนได้มีการจัดประชุมชี้แจงผู้ปกครองในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูไม่ได้มีหน้าที่คัดแยก คัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพราะเป็นหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ และคณะผู้เชี่ยวชาญ

3.2 ครูได้มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรสถานศึกษา และได้นำหลักสูตรมาปรับใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3.3 ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเหมือนนักเรียนปกติทั่วไป คือ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง แต่เกณฑ์การประเมินแตกต่างจากนักเรียนปกติทั่วไป

3.4 ครูได้จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน เช่น กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมในวันสำคัญของโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การทัศนศึกษา เป็นต้น

3.5 ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนเรียนร่วม มีมากกว่าครูที่สอนปกติแน่นอน เพราะเมื่อมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแม้ 1 คน ในห้องเรียน การดูแลเอาใจใส่ของครูต้องเพิ่มขึ้น งานด้านเอกสารเพิ่มขึ้น เช่น งานธุรการประจำชั้นก็ต้องเพิ่มขึ้น

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน

4.2 โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมชัดเจน สามารถนำมาปฏิบัติได้ เมื่อพบปัญหาในขณะปฏิบัติงาน ครูจะขอคำปรึกษาจากหัวหน้างานและครูการศึกษาพิเศษ

4.3 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนยังไม่มีอะไรเพิ่มเติมมาก เพราะสภาพห้องเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ใช้เหมือนนักเรียนปกติในห้อง

กรณีศึกษาคนที่ 4

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 49 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (ศษ.บ.) วิชาเอกประถมศึกษา ประสพการณ์การสอนในโรงเรียน 27 ปี ประสพการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 7 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาที่สอนทั้งหมด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนอีก 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นคุณครูท่านอื่นสอน มีจำนวนนักเรียนในห้อง 30 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างซีท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมโดยการศึกษาข้อมูลส่วนตัวนักเรียน เพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น ดูข้อมูลจากครูประจำชั้นคนเดิม ดูข้อมูลประวัติทางการแพทย์

1.2 การเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั้งห้อง โดยการทดสอบก่อนเรียน เป็นการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ

1.3 ครูได้อบรมและแนะแนวทางให้นักเรียนปกติเข้าใจ และช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้อง เช่น ขออาสาสมัครพี่เลี้ยง 1 – 2 คนที่คอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะไม่มีครูพี่เลี้ยงที่คอยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ)

1.4 นักเรียนปกติที่อาสาเป็นพี่เลี้ยงจะคอยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเกิดความเห็นใจ ความรักความผูกพันระหว่างเพื่อน

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนสะอาด มีระเบียบ มีมุมหนังสือ มีการจัดบอร์ดด้านวิชาการ

2.2 เนื่องจากในห้องเรียนมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน แต่ 2 ประเภท คือ มีความต้องการพิเศษทางด้านสติปัญญา 2 คน เด็กออทิสติก 1 คน การจัดสภาพห้องเรียนจึงจัดแบบห้องเรียนปกติทั่วไป ซึ่งก็เอื้อต่อนักเรียนทุกคน

2.3 ครูได้ประสานงานขอความช่วยเหลือจากครูการศึกษาพิเศษบ่อย เพราะบางครั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนก็เกิดปัญหาที่ต้องแก้ไขแตกต่างกัน

2.4 มีผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน แต่ยังไม่ได้เชิญผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรในห้องเรียน

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ก่อนเปิดภาคเรียนของปีการศึกษาใหม่ ครูจะต้องศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกคนในห้อง เช่น สำนวณสภาพปัญหาของนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อเตรียมแผนการเรียนการสอน

3.2 ด้านการคัดแยกคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้น เช่น ประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

3.3 ครูได้มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรสถานศึกษาทุกคน แต่โรงเรียนยังไม่มีจัดทำหลักสูตรเฉพาะคนพิการ (จะต้องทำภายใน 1-2 ปีก่อน)

3.4 ครูได้ปรับหลักสูตรปกติ แล้วมาจัดทำแผนการศึกษาเอง เฉพาะบุคคล (IEP)

3.5 ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมทุกภาคการเรียน (ภาคเรียนละ 2 ครั้ง)

3.6 นักเรียน มีความต้องการพิเศษ จะชอบร่วมกิจกรรมมาก โดยเฉพาะกิจกรรมกีฬา ครูจัดเตรียมกิจกรรมเหมือนจัดให้เด็กปกติ

3.7 ครูคิดว่าภาระงานของครูที่สอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ น้กกว่าครูที่สอนห้องเรียนปกติมาก เพราะนักเรียนปกติในห้อง 27 คนก็ 27 ปัญหา แลยังมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอีก 3 คน ก็ 3 ปัญหา ดังนั้นครูต้องมีความรักเด็ก และมีความอดทนอยู่เสมอ

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประชุมเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงานการเรียนร่วม

4.2 โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมดี แต่ในการปฏิบัติ จะพบจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าเดิม

4.3 ครูได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางอย่างเช่น จัดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจได้เร็วขึ้น ครูจัดบริการน้ำดื่มในห้อง

4.4 ผู้บริหารสนับสนุนครูในการทำงานดี และสนับสนุนให้ครูทำงานวิจัยเพื่อพัฒนา นักเรียน

4.5 ผู้บริหารเป็นแบบอย่างแห่งการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ท่านมีความรู้หลากหลายและยังทำงานวิจัย ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการบริหารงานจัดการเรียนร่วมอีกด้วย

กรณีศึกษาคนที่ 5

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 50 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (ค.บ.) วิชาเอกการเกษตร วิชาโท การเกษตร มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 30 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 16 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 วิชาที่สอนทั้งหมด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนอีก 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นคุณครูท่านอื่นสอน มีจำนวนนักเรียนในห้อง 32 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 การเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านทักษะพื้นฐานในฐานะใน การช่วยเหลือตนเองนั้น ครูไม่ต้องฝึกอะไรเพิ่มเติมมาก เพราะนักเรียนมีพื้นฐานที่พร้อมมาแล้ว

1.2 ครูจะมีวิธีสอนและอธิบาย เพื่อให้ให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้จักและเข้าใจถึงลักษณะ ความต้องการพิเศษของเพื่อน เช่น ครูยกตัวอย่าง ชื่นชม นักเรียน บางคนที่ทำหน้าที่คอยดูแล ช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเต็มใจ

1.3 การเรียนร่วมของนักเรียนส่วนใหญ่ทุกคนรู้จักกันมาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล การอยู่ ร่วมกันในห้องจึงไม่มีปัญหาด้านการปรับตัว

1.4 ครูได้ใช้เทคนิคให้การสร้างความเห็นอกเห็นใจ เพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ด้วยการ ใช้ระบบเพื่อน โดยการของอาสาสมัคร นักเรียนปกติเรียนกันได้มีโอกาสดูแล นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนนั้นครูจัดให้น่าอยู่น่าเรียน เหมือนห้องเรียนปกติ ทั่วไปที่สำคัญต้องให้มีความสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก

2.2 ห้องเรียนได้จัดให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม เพื่อให้ได้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน และจัดให้มีพื้นที่ว่างบริเวณหน้าห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ออกไปทำกิจกรรมได้สะดวก

2.3 ในห้องมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2 ประเภท คือ ความต้องการพิเศษด้านสติปัญญา และเด็กออทิสติก การจัดสภาพห้องเรียนจึงจัดตามปกติ

2.4 ครูได้ประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ บ่อยๆ เช่น การขอความร่วมมือ ให้ผู้ปกครอง พัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกันกับครูประจำชั้น

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาหาเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.2 การคัดแยก คัดกรองเด็ก จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาพิเศษ

3.3 ครูได้ปรับหลักสูตรปกติ เพื่อมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP)

3.4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จะมีคณะกรรมการจัดทำเช่น ครูผู้สอน ครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร คณะกรรมการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

3.5 ครูต้องประเมินความต้องการก้าวหน้าของนักเรียนทุกๆ คน ภาคละ 2 ครั้ง แต่เกณฑ์การประเมินสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ จะแตกต่างจากนักเรียนทั่วไป

3.6 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน สิ่งที่น่าประทับใจคือนักเรียนปกติในห้องให้ความสำคัญและให้การยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นอย่างดี

3.7 ครูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วม มีภาระงานเพิ่มขึ้นมากกว่าครูที่สอนห้องเรียนปกติในแวนอนเพราะ ในห้องมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน ก็ต้องเตรียมแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) 3 แผนนักเรียนบกพร่อง 3 ประเภท ก็ต้องแก้ไข ปัญหาและพัฒนา 3 แนวทาง

3.8 ปัจจุบัน โรงเรียนไม่รับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็นเพราะ โรงเรียนยังขาดบุคลากร ที่มีความรู้ในการอ่าน เขียน อักษรเบรลล์

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูทุกคนในโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียน โดยแบ่งตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4.2 นโยบายการจัดการเรียนร่วมมีมานานแล้ว แต่ในปัจจุบัน ครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วม จะมีส่วนในการประชุมเพื่อแก้ไข และพัฒนาจากการปฏิบัติงาน

4.3 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่มีอะไรเพิ่มเติมมาก เนื่องจาก ในระดับประถมศึกษานั้น โรงเรียนจะรับเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทเด็กออทิสติก และนักเรียนที่มีความต้องการการพิเศษทางสติปัญญา ส่วนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการมองเห็น และทางการได้ยิน โรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านนี้

4.4 ครูได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

กรณีศึกษาคนที่ 6

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 59 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (ค.บ.) วิชาเอกประถมศึกษา มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 34 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 19 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 วิชาที่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีจำนวนนักเรียนในห้อง 26 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การศึกษาประวัติส่วนตัวนักเรียนเพื่อให้รู้จักนักเรียนเฉพาะบุคคล

1.2 ครูมีวิธีสอนและอธิบาย เพื่อให้ให้นักเรียนในชั้นเรียนรู้จักและเข้าใจถึงความพิการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ดีของเพื่อนในห้อง

1.3 ครูจะจัดให้มีนักเรียนปกติที่คอยเป็นพี่เลี้ยง คอยดูแล ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน และการทำงานธุระส่วนตัว ตลอดทั้งวัน (ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน)

1.4 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความพร้อมในการช่วยเหลือตนเองดีพอใช้ เพราะเป็นเด็กโตในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว

1.5 นักเรียนที่เป็นพี่เลี้ยงจะมีความรักและผูกพันกับเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษที่ตนดูแล มีการแบ่งปันขนม ต้องรอซึ่งกันและกันเมื่อถึงเวลารับประทานอาหารกลางวัน

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้สร้างจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้อต่อการทำกิจกรรม เช่น การจัดโต๊ะเรียนให้นั่งเป็นกลุ่ม โดยที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะช่วยเหลือ

2.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้อง 3 คน ได้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญา 2 คน และเด็กออทิสติก 1 คน

2.3 ครูได้สร้างบรรยากาศให้ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมที่น่าเรียน มีมุมหนังสือ มีการจัดบอร์ดหน้าห้องเรียนให้ความรู้เชิงวิชาการ

2.4 ครูได้ร่วมประชุมชี้แจง ให้ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของนักเรียนในห้อง ทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนปกติ ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือดีมาก

2.5 ผู้ปกครองบางส่วนมาร่วมกิจกรรมวันสำคัญของโรงเรียน แต่ ครูยังไม่ได้ประสานขอความร่วมมือในการเจริญผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น ข้อมูล ภาระการประจำชั้น เดิมของนักเรียนทุกคนในห้อง

3.2 การคัดแยก คัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ และข้อมูลที่แพทย์เป็นผู้วินิจฉัย ตัวนักเรียน แต่ครูเคยได้มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการคัดแยกคัดกรองนักเรียน ซึ่งแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการ คัดแยกคัดกรองนักเรียน

3.3 ครูมีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรสถานศึกษา ตอนนี้ โรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรเฉพาะ ความพิการ ครูจึงต้องให้หลักสูตรปกติ ใช้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม กับนักเรียนปกติ

3.4 ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งจะต้องจัดทำใหม่ทุกปี การศึกษาและจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งใช้จัดการเรียนการสอนในเวลาเรียน

3.5 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมจะมีการทำกิจกรรมเหมือนนักเรียนปกติทุกอย่าง

3.6 ครูต้องประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.7 ภาระงานของครูที่สอนนักเรียน เรียนร่วมจะหนักกว่าครูที่ สอนห้องเรียนปกติทั่วไป เช่น ต้องเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ (IEP) เขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับนักเรียน เช่น การทำแบบฝึกแตกต่างจากนักเรียนปกติการประเมินและพัฒนาที่แตกต่างกัน

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน โดยแบ่งหน้าที่กันตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2 การกำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมชัดเจนดีมาก ครูสามารถปฏิบัติได้เมื่อพบปัญหา ครูสามารถขอคำปรึกษาจากหัวหน้าได้ตลอดเวลา

4.3 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้นยังไม่มีอุปกรณ์ใด เพิ่มเติม เพราะอุปกรณ์ทุกอย่างใช้เหมือนนักเรียนปกติ

4.4 ครูอยากให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

กรณีศึกษาคนที่ 7

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 56 ปี วุฒิทางการศึกษา ปริญญาตรี (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 26 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 20 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 วิชาที่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีจำนวนนักเรียนในห้อง 29 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านทักษะพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเองเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย เพราะนักเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักเรียนที่โตแล้ว การช่วยเหลือตนเองดีขึ้น และครูจะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียน 1 วัน (วันที่ 8 พฤษภาคม 2550) ส่วนนักเรียนมาเรียนวันที่ 9 พฤษภาคม 2550

1.2 ครูมีวิธีสอนและอธิบาย เพื่อให้ให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้จักและเข้าใจถึงลักษณะของเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเติมอีก เพราะนักเรียนในห้องก็เรียนร่วมกันมาพอสมควรแล้ว และครูต้องคอยตักเตือนแนะนำไม่ให้นักเรียนปกติเกลียดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 การปรับตัวของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่จะปรับตัวได้เร็ว เพราะมีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีการเดินเรียน คือ เดินแถวเพื่อไปเรียนกับคุณครูประจำวิชา ทำให้นักเรียนปกติต้องคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และครูไม่คาดหวังเรื่องวิชาการสูงเท่านักเรียนปกติ จุดมุ่งหมายคือ ขอให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนแล้วมีความสุข

1.4 ครูต้องมีเทคนิคช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ปรับตัวได้เร็วขึ้น และเรียนอย่างมีความสุข เช่น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนชอบเขียนกระดาน ชอบวาดภาพ ก็ใช้เทคนิคให้นักเรียนได้วาดภาพ ระบายสีบ่อย ๆ

1.5 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่ดูแลช่วยเหลือตนเองได้แล้ว เพราะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะมีอายุมากกว่านักเรียนปกติในระดับชั้นเดียวกัน

1.6 ครูขออาสาสมัครเพื่อนในห้อง เพื่อคอยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนและการเดินแถวไปเรียนวิชาอื่น ๆ

1.7 นักเรียนปกติจะคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น คอยช่วยเหลือขณะทำใบงาน ในระหว่างมีกิจกรรมการเรียนการสอน ดูแลในเวลาพักรับประทานอาหาร

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน นำเรียน นำอยู่ อากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างเพียงพอ แต่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจัดให้นั่งโต๊ะเก้าอี้เหมือนกับเด็กปกติทั่วไป เพราะการเรียนร่วมกันเน้นให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการทางสังคมที่ดี

2.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 มี 2 ประเภท คือ เด็กออทิสติก 1 คน เด็กบกพร่องทางด้านสติปัญญา 2 คน เด็กออทิสติกจะเรียนได้ดีกว่าเด็กบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติกถ้าฉลาดก็จะฉลาดไปเลย และอ่านออกเขียนได้

2.3 ทางโรงเรียน และคณะครูได้มีการชี้แจงประสานงานและขอความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม โดยมีการจัดประชุมผู้ปกครองในเดือนพฤษภาคม ก่อนเปิดเทอม มีการขอความ

ร่วมมือกับโรงพยาบาล หน่วยแพทย์ เพื่อมาตรวจคัดแยก คัดกรองนักเรียน ว่ามีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มขึ้นอีกหรือไม่

2.4 ทางโรงเรียนเคยอนุญาตให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาดูแลช่วยเหลือขณะทำกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ปัจจุบันไม่ได้อนุญาต เพราะมีครูที่เลี้ยงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 และมีระบบเพื่อนช่วยเพื่อนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม

3.2 ครูมีการคัดแยก คัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยครูการศึกษาพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ถ้าเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติแล้วเรียนไม่ได้ ก็ให้ส่งนักเรียนกลับไปยังห้องเรียนคู่ขนาน ถ้ายังไม่สามารถเรียนได้ก็ส่งไปโรงเรียนปัญญา ที่จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นมูลนิธิ นักเรียนรับการปรับพฤติกรรมแล้วดีขึ้นให้กลับมาที่เดิมได้ ทางโรงเรียนเคยมีเหตุการณ์นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำร้ายร่างกายครู มีการรายงานหัวหน้ากลุ่มงาน แล้วต้องส่งนักเรียนไปปรับพฤติกรรมที่จังหวัดสมุทรปราการ

3.3 หลักสูตรที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นหลักสูตรนักเรียนปกติ ส่วนหลักสูตรเฉพาะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นหลักสูตรของห้องเรียนคู่ขนาน ส่วนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) มีการวัดผลประเมินผลแตกต่างจากนักเรียนปกติ เช่น ครูให้ดาวเป็นสัญลักษณ์ในใบประเมินผล

3.4 ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยมีคณะจัดทำ ดังนี้

- (1) ผู้อำนวยการโรงเรียน
- (2) นักวิชาการด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- (3) รองประธาน คือผู้ช่วยแต่ละฝ่ายในโรงเรียน
- (4) หัวหน้ากลุ่มงาน
- (5) หัวหน้าฝ่ายวิชาการช่วงชั้น
- (6) ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ
- (7) ตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ครูต้องส่งข้อมูลแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตอนเปิดภาคเรียนใหม่ มีคู่มือสอนเสริม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูผู้สอนจะต้องทำเรื่องเบิกเงิน จำนวน 2,000 บาทต่อนักเรียน 1 คน คู่มือ คือ การสอนเสริมชั่วโมงละ 50 บาท 1 วันสอนได้หนึ่งคน คนละ 1 ชั่วโมง ครูต้องสอนให้ครบตามคู่มือที่ขอไป เช่น ขอคู่มือ 1,000 ใบ ก็ต้องสอนให้ครบ (ครูสอนเสริมได้ต้องเป็นครูที่ผ่านการอบรมการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ ขึ้นทะเบียนแล้ว)

3.5 ครูมีการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เทอมละ 2 ครั้ง แต่ข้อสอบแยกจากนักเรียนปกติ

3.6 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะร่วมทำกิจกรรมทุกอย่างกับเพื่อน ๆ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนจะชอบร้องเพลง ชอบแสดงออก และยังได้เดินทางไปทัศนศึกษา ร่วมกับนักเรียนปกติอีกด้วย

3.7 ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครู แตกต่างจากครูที่สอนนักเรียนทั่วไป เพราะต้องดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเข้ามา อีกทั้งการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เพิ่มภาระงานมากขึ้น การวัดผล ประเมินผล แตกต่างจากนักเรียนปกติ

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานด้านการเรียนร่วม โดยมีส่วนช่วยทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และมีส่วนในการเสนอความคิดเห็นในการประชุมพูดคุยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.2 โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนร่วมชัดเจนดี ทำให้คณะครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมปฏิบัติตามได้

4.3 ครูไม่ได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก หรืออุปกรณ์พิเศษเพิ่มเติมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพราะครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนนักเรียนทั่วไป

4.4 ครูมีความต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น

4.5 ครูขอความร่วมมือจากหน่วยงานข้างนอก เพื่อมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในการฝึกอาชีพ และสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียนก็ให้ความช่วยเหลือดี

กรณีศึกษาคนที่ 8

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 43 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 16 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วม 10 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาที่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจำนวนนักเรียนในห้อง 29 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม เช่น การศึกษา ข้อมูลผลการเรียนที่ผ่านมา รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจากข้อมูลประวัติส่วนตัวของนักเรียน ครูมีการเตรียมความพร้อมใน 2 สัปดาห์แรก เมื่อเปิดภาคเรียน

1.2 เนื่องจากครูสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงได้สอดแทรกกิจกรรมให้นักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.3 ครูช่วยให้นักเรียนทุกคนอยู่ร่วมกัน ร่วมกิจกรรมทุกอย่างด้วยความคิดที่ตระหนักว่า นักเรียนทุกคนมีความสำคัญในห้องไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก็ตาม

1.4 นักเรียนมีโอกาสเรียนร่วมกันตั้งแต่ระดับอนุบาล หรือประถมศึกษาปีที่ 1 จึงทำให้การปรับตัวระหว่างนักเรียนทั่วไปกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเร็วขึ้น

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้กับนักเรียนทุกคนในห้องให้น่าอยู่ น่าเรียน มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ

2.2 ครูคิดว่าห้องเรียนเอื้อต่อประเภทของความบกพร่องของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแล้ว เพราะนักเรียนที่อยู่ในห้องเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญาและเด็กออทิสติก

2.3 ครูได้จัดโต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นักเรียนสามารถนั่งทำงานเป็นกลุ่มได้

2.4 โรงเรียนได้จัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงถึงนโยบายโรงเรียน และการดำเนินการจัดการเรียนร่วม เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ปกครองนักเรียนปกติกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.5 ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมของโรงเรียนดี มีการแสดงออกในแง่บวกกับนักเรียนปกติในห้องเช่น ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษซื้อขนมมาฝากนักเรียนทุกคนในห้อง

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล

3.2 ครูไม่ได้เป็นคณะกรรมการในการคัดแยกคัดกรองนักเรียนใหม่ เพราะเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร หัวหน้างานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ และคณะผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ

3.3 ครูได้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรกในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.4 ภาระครูเพิ่มขึ้น เพราะต้องนำหลักสูตรปกติมาปรับใช้กับการเรียนร่วม และครูต้องจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3.5 การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนต้องทำอย่างน้อย 1 ครั้ง ตลอดปีการศึกษาต้องอย่างน้อย 2 ครั้ง ครูต้องใช้เกณฑ์การประเมินนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างจากนักเรียนทั่วไป

3.6 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมมีโอกาสร่วมกิจกรรมทุกอย่างเหมือนนักเรียนทั่วไป เช่น การแสดงบนเวที ในกิจกรรมวันเด็กของโรงเรียน

3.7 ครูได้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ทำให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจในนโยบายของโรงเรียน

4.2 นโยบายการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม จะมีคณะกรรมการที่โรงเรียนได้แต่งตั้งขึ้น ส่วนมากครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วมจะรับนโยบายมาปฏิบัติ

4.3 ครูมีการประสานงานติดต่อเยี่ยมอุปกรณ์จากศูนย์การศึกษาพิเศษบางโอกาส แต่ส่วนใหญ่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียนสามารถใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้

4.4 ครูได้ประสานงานขอคำปรึกษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในบางครั้ง เช่น เมื่อครูพบปัญหาพฤติกรรมของเด็กก้อทิสติก เป็นปัญหาที่ครูหาทางออกไม่ได้ จึงต้องรีบขอคำปรึกษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยตรง

กรณีศึกษาคนที่ 9

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 46 ปี วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรี (คศ.บ.) วิชาคหกรรม (อาหารและโภชนาการ) มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 14 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 9 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 วิชาที่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีจำนวนนักเรียนในห้อง 26 คน ไม่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในห้อง แต่ได้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในห้องอื่น ๆ

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านเอกสาร มีการจัดนักเรียนที่เลี้ยง (ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน) ส่วนใหญ่ครูจะสอบถามจากครูที่สอนชั้นเดิมของนักเรียน

1.2 นักเรียนปกติได้รับการปลูกฝังให้เข้าใจและดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลแล้ว และครูจะพยายามชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจ เพราะบางครั้งนักเรียนปกติจะมีพฤติกรรมเลียนแบบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูประจำชั้นต้องคอยบรมทุกวัน

1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในชั้นเรียนสามารถปรับตัวได้

1.4 ครูมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ในวิชาการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ถ้านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่มีทักษะจริง ๆ ครูผู้สอนจะไม่บังคับ ถ้าฝืนมากจะเกิดอารมณ์ แต่ต้องให้มีส่วนร่วมบ้าง นักเรียนปกติจะคอยช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นระบบเพื่อนช่วยเพื่อน และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนอาจมีส่วนช่วยครูในการดูแลพฤติกรรมนักเรียนปกติ เช่น ฟังครูว่านักเรียนปกติพูดไม่เพราะ

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามสภาพห้องเรียนปกติทั่วไป แต่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนต้องให้นั่งแยก เพราะอารมณ์หงุดหงิด ครูต้องดูแลพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด

2.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องนี้มี เด็กออทิสติก และดาวนซินโดรม (โรงเรียนไม่ได้รับนักเรียนที่บกพร่องทางการมองเห็นเรียนร่วม แต่ระดับชั้นมัธยมรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน)

2.3 ครูจะมีการประสานกับหัวหน้างานการจัดการเรียนร่วม และการศึกษาพิเศษ ครูจะสังเกตนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแล้วส่งไปปรึกษากับหัวหน้างาน (กรณีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นเด็กหญิงบางคนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นประจำเดือนแล้ว)

2.4 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดี ยกเว้นผู้ปกครองบางคนยังไม่พร้อมในด้านเศรษฐกิจ ก็ให้ความร่วมมือในส่วนอื่น แต่ระดับประถมยังไม่มีการมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ นักเรียน

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีเอกสารแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) สำหรับนักเรียนปกติ ซึ่งจะมีการประเมิน 3 ด้าน

- (1) เด็กประเมินตนเอง
- (2) ครูประเมินนักเรียน
- (3) ผู้ปกครองประเมินนักเรียน

และยังมีคู่มือการใช้โปรแกรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และตัวอย่างการจัดกิจกรรมเพื่อรู้จักนักเรียน

3.2 ครูได้มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.3 ครูมีการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนปีละ 2 ครั้ง

3.4 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมทัศนศึกษาร่วมกับนักเรียนปกติ

3.5 ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ มีความแตกต่างจากครูปกติทั่วไป เพราะต้องเพิ่มการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ครูต้องดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้อง 2 – 3 คน

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ก่อนเปิดภาคเรียนจะแบ่งกลุ่มครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาใช้เวลาทำประมาณ 3 วัน

4.2 โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนร่วมชัดเจนดี นำมาสู่การปฏิบัติได้ 90 %

4.3 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนพิการในห้องเพียงพอ แต่ห้องเรียนคู่ขนานเป็นห้องเรียนที่เรียนเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีงบประมาณมากกว่าห้องเรียนร่วม และมีการจัดครูพี่เลี้ยงช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 เพราะนักเรียนยังเล็ก ช่วยเหลือตนเองได้น้อย ส่วนเด็กโตจะใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

4.4 ครูต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้น

4.5 ครูได้มีการประสานงานกับหัวหน้างานจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษเพื่อขอคำปรึกษา

กรณีศึกษาคนที่ 10

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 44 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (ศษ.บ.จ) วิชาเอกบริหารการศึกษามีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 20 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 6 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำวิชา สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) ทำการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนในด้านทักษะพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง ครูจะเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.2 ครูจะใช้คำพูดอธิบายสอดคล้องคุณธรรมให้นักเรียนปกติเข้าใจ และยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) เป็นนักเรียนใหม่ยังปรับตัวเข้ากับเพื่อนในห้องไม่ได้ จะหงุดหงิด มักจะเข้าใจว่าทุกคนไม่รัก นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (ที่บกพร่องด้านสติปัญญา) เมื่อไม่พอใจก็ใช้ศีรษะโขกกับผนัง ครูแก้ปัญหาโดยพูดปลอบให้สงบสติอารมณ์ให้ได้ พฤติกรรมบางอย่างของนักเรียนทำให้ครูต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

1.4 นักเรียนในชั้นเรียนได้ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้มาก เช่น ในด้านการทำกิจกรรมการเรียนการสอน คอยช่วยเหลือแนะนำ และให้ยืมอุปกรณ์เครื่องเขียน

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คือ จัดบรรยากาศให้น่าเรียน น่าอยู่ สวยงาม มีรูปภาพ และสื่อการเรียนการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจ

2.2 ในห้องเรียน จัดให้นักเรียนนั่งเรียนเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทเด็กออทิสติก และเด็กบกพร่องทางด้านสติปัญญา แยกกันนั่งตามกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนปกติในห้องได้ดูแลช่วยเหลือ

2.3 ครูได้ประสานงานกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ในกรณีที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษคนหนึ่งมีอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรง ครูได้พานักเรียนไปทำกายภาพบำบัด ครูได้ประสานให้ผู้ปกครองรับดูแลแล้วพานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนไปรับการฝึกพูดที่โรงพยาบาลเอง เนื่องจากครูไม่มีเวลาสอนเสริม

2.4 ในระดับประถมศึกษาฯยังไม่มีผู้ปกครองที่อาสาเป็นวิทยากรให้ความรู้ แต่ในระดับมัธยมศึกษามีกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี จัดงานวิชาชีพ เพื่อฝึกงานฝีมือให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนในห้อง เพื่อจะได้ทราบข้อมูลพื้นฐานครอบครัวของนักเรียน

3.2 ครูเคยเป็นคณะกรรมการเพื่อคัดแยก คัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตอนสมัยสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่นักเรียนต้องมีใบประวัติทางการแพทย์

3.3 โรงเรียนจะมีหลักสูตรของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะจะใช้สอนนักเรียนห้องเรียนคู่ขนาน คือ ห้องเรียนที่มีเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้น ส่วนห้องเรียนร่วมจะใช้หลักสูตรของนักเรียนปกติ ครูจะทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3.4 ครูประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีละ 2 ครั้ง เช่น วิชาศิลปะ ก็ประเมินทักษะทางด้านศิลปะ

3.5 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนทั่วไปทุกอย่าง เช่น ร่วมกิจกรรมกีฬา กิจกรรมด้านวิชาการวันสุนทรภู่ มีการส่งผลงานทางด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าประกวด และยังได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่กับนักเรียนปกติคนอื่น ๆ ด้วย

3.6 ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติจะหนักกว่า ครูที่สอนนักเรียนปกติทั่วไป

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูทุกคนจะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยคณะครูจะมีการประชุม และแบ่งงานกัน สุดท้ายก็นำข้อมูลส่งไปยังคณะกรรมการ โรงเรียนเพื่อทำหลักสูตรต่าง ๆ

4.2 โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมได้ชัดเจน ครูสามารถปฏิบัติตามได้ในระดับดีมาก

4.3 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียนเพียงพอ ถ้ามีความจำเป็นก็สามารถประสานงานกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง เพื่อขอใช้บริการยืมสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.4 ครูมีการประสานขอความช่วยเหลือจากหัวหน้างานจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษเมื่อพบปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติที่แก้ไขไม่ได้

กรณีศึกษาคนที่ 11

ข้อมูลทั่วไป

เพศ หญิง อายุ 38 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (กศ.ม.) วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 14 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 8 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาที่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีจำนวนนักเรียนในห้อง 28 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 1 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางด้าน เช่น มีการทดสอบก่อนเรียน ส่วนทักษะพื้นฐานนักเรียนช่วยเหลือตนเองได้ดีแล้ว

1.2 ครูต้องชี้แจงและอธิบายให้นักเรียนปกติในห้องเข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อนอีกครั้ง เพราะเป็นเด็กโต มีภาวะการเจริญเติบโตที่เปลี่ยนไป เช่น นักเรียนหญิงมีประจำเดือน นักเรียนมีความรักต่อเพศตรงข้าม

1.3 การปรับตัวของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะต้องเปลี่ยนไปจากชั้นเด็กเล็ก ครูต้องคอยดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนปรับตัวได้เร็วขึ้น

1.4 ส่วนใหญ่ให้นักเรียนปกติให้การยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอยู่แล้ว บางครั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอาจช่วยเหลือนักเรียนปกติ เช่น ช่วยระบายสี เมื่อทำใบงานของกลุ่ม

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่น อากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอในห้องจัดโต๊ะเก้าอี้ เป็นระเบียบ มีบริเวณพื้นที่ทำกิจกรรม มีมุมสื่อการเรียนการสอน มุมหนังสือ

2.2 ครูคิดว่าห้องเรียนเอื้อต่อการทำกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับหนึ่ง แต่ถ้าปีไหนมีจำนวนนักเรียนเกินห้องละ 30 คน ห้องจะคับแคบ

2.3 ครูปลูกดอกไม้หน้าอาคารเรียน เพื่อให้บริเวณหน้าอาคารเรียนสวยงาม

2.4 ครูได้มีส่วนในการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดการยอมรับและพร้อมที่จะช่วยเหลือในการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูได้สำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคลไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปกติหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะต้องศึกษาข้อมูลประวัติส่วนตัวโดยละเอียดยิ่งขึ้น

3.2 ครูไม่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการคัดแยก คัดกรองเด็ก คนที่รับผิดชอบโดยตรง คือ ครูการศึกษาพิเศษ และคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะ

3.3 สำหรับหลักสูตรนั้น ครูได้ใช้หลักสูตรของนักเรียนปกติทั่วไป แต่มีคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอน ครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร หัวหน้างาน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปกครอง ส่วนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ครูผู้สอนจัดทำเอง

3.4 ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนปีละ 2 ครั้ง การประเมินนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ดูพัฒนาการของนักเรียนเป็นหลัก

3.5 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะเข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียน และนอกห้องเรียนทุกอย่างเหมือนนักเรียนปกติ เช่น กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ กิจกรรมค่ายเชิงวิชาการของโรงเรียน และได้ทัศนศึกษาออกสถานที่ปีละ 1 ครั้ง

3.6 สารระงานด้านการจัดการสอนของครูที่สอนเรียนร่วมหนักกว่าครูทั่วไปเป็น 2 เท่า การอบรมและพัฒนาความรู้ในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องมากขึ้น

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน โดยการแบ่งภาระงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองสอนหรือที่หัวหน้างานมอบหมาย

4.2 มีคณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนร่วม และมีครูที่สอนเรียนร่วมบางคนได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

4.3 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีน้อย เพราะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมเหมือนนักเรียนปกติ

4.4 ผู้บริหารให้ความสำคัญ และมีงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการเรียนร่วมมากพอสมควร ครูจะต้องเขียนโครงการเสนอผู้บริหาร งบประมาณจะได้รับการอนุมัติตามโครงการที่ครูเขียนเสนอไป

4.5 ครูได้ประสานงานกับหัวหน้างานและครูการศึกษาพิเศษเป็นส่วนใหญ่ เพราะจะขอคำปรึกษาในการแก้ปัญหาเด็ก

กรณีศึกษาคนที่ 12

ข้อมูลทั่วไป

เพศหญิง อายุ 55 ปี วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี (กศ.บ.) วิชาเอกการประถมศึกษา มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 24 ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 18 ปี ปัจจุบันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาที่สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีจำนวนนักเรียนในห้อง 29 คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างซีท 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยการพูดคุย เพื่อทราบข้อมูลนักเรียนกับครูประจำชั้นคนเดิม ศึกษาประวัติส่วนตัวนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนในด้านวิชาการ และการอยู่ร่วมสังคมกับเพื่อนในห้อง

1.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้จะมีทักษะพื้นฐานในการดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี

1.3 นักเรียนที่มีความต้องการทางสติปัญญาจะไม่มีปัญหาพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันกับเพื่อน แต่เด็กออทิสติกมักจะชอบหงุดหงิด โวยวาย ครูต้องคอยอบรมนักเรียนปกติในห้องให้เกิดความเข้าใจ และช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนมีบริเวณในการทำกิจกรรม มีบอร์ดที่ให้ความรู้เชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น มีมุมหนังสือเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่าน

2.2 ครูจัดสภาพห้องเรียนในปัจจุบันเอื้อต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษพอสมควร

2.3 ครูเน้นการจัดห้องเรียนให้น่าอยู่ และสร้างการยอมรับในสังคมให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข

2.4 ครูจัดสวนหย่อมบริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนให้มีต้นไม้ ดอกไม้ รมรื่น

2.5 ครูได้จัดการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม และเข้าใจการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล เช่น มีการเยี่ยมบ้านเด็ก มีการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของเด็ก เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนของครูต่อไป

3.2 การคัดแยก คัดกรอง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูได้มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ แต่คณะกรรมการอื่นจะเป็นครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร หัวหน้างาน นักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษหรือผู้เชี่ยวชาญ

3.3 ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

3.4 ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 3 ชุด และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อีก 3 ชุด เพราะในห้องเรียนมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน

3.5 ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.6 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความสุขในการร่วมกิจกรรมกับนักเรียนปกติ บางคนชอบแสดงออก

3.7 เนื่องจากภาระงานของครูที่สอนการเรียนรู้ร่วมกันมาก ครูจึงต้องมีความรักต่อเด็ก มีความอดทน มีความเสียสละ และพัฒนาความรู้อยู่เสมอ

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยครูทุก ๆ คนได้เสนอความคิดเห็น และลงมือทำงานสำเร็จ

4.2 ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ร่วม โรงเรียนมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านนี้ดีมาก และมีการประชุมเพื่อประเมิน แก้ไข พัฒนาการทำงานอยู่เสมอ

4.3 มีการประสานงานเพื่อเยี่ยมวัสดุ อุปกรณ์ ในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จากครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง

4.4 ครูได้รับการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ทางการศึกษาพิเศษ

ผู้ให้ข้อมูลยืนยันการปฏิบัติงานของครู ประถมศึกษาที่สอนนักเรียนเรียนรู้ร่วม มีจำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานจัดการเรียนรู้ร่วมและการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรู้ร่วม จำนวน 3 คน และผู้ปกครอง จำนวน 2 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ในการยืนยันครูที่สอนนักเรียนเรียนรู้ร่วม โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามแนวคิดซีที 4 ด้าน (SEAT Framework) ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป เพศชาย ตำแหน่ง ผอ./คส. 3 วุฒิทางการศึกษา ศษ.ม. วิชาเอกบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงาน 32 ปี

การปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ร่วม ตามโครงสร้างซีที 4 ด้าน มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ใน 2 สัปดาห์แรก ของการเปิดภาคเรียน

1.2 การเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คณะครูมีความรู้ความสามารถ ผ่านการอบรมมาแล้ว จึงสามารถปฏิบัติงานเองได้

1.3 ที่ผ่านมาการทำงานของครูในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนเป็นที่พึงพอใจของผู้บริหารมาก เพราะครูทุกคนรู้หน้าที่ของตน

1.4 ครูได้สร้างบรรยากาศให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการให้ครูได้มีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจงผู้ปกครอง

ประเด็นที่ 2 สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพห้องเรียน ให้น่าเรียน น่าอยู่ สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนต้องเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

2.2 ครูได้ทำโครงการเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมาเสนอกับผู้บริหารเพื่ออนุมัติงบประมาณในการจัดซื้อ อุปกรณ์ การเรียนการสอน

2.3 คณะครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบริเวณโรงเรียน โดยการจัดสวนหย่อม ปลูกต้นไม้ ปลูกดอกไม้บริเวณหน้าอาคารเรียน เพื่อให้เกิดความร่มรื่น สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.4 ครูได้ประสานงานและชี้แจงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับและร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.5 ครูมีส่วนร่วมในการจัดการประชุมผู้ปกครอง

2.6 ครูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วมได้มีโอกาสประสานงานและปรึกษาคณาจารย์พิเศษมากพอสมควร เพราะครูการศึกษาพิเศษจะจบเฉพาะทาง ทำให้มีความรู้และความสามารถให้คำปรึกษาคูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วมได้

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติจะต้องปรับหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ครูที่โรงเรียนนี้มีความพร้อมมาก เพราะส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทุกคนผ่านการอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสามารถสอนนักเรียนเรียนร่วมได้

3.2 ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมร่วมกับนักเรียนปกติ

3.3 ครูมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เช่น จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน โดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วม นักเรียนชอบ สนุก กล้าแสดงออกมากขึ้น และยังจัดให้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่ ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไป

ศึกษาแหล่งเรียนรู้ข้างนอก ร่วมกับนักเรียนปกติ มีการจัดค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ จุดนี้ทำให้ผู้ปกครองเกิดความประทับใจอยากให้โรงเรียนจัดทุก ๆ ปี

ประเด็นที่ 4 สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

4.2 ครูจะมีตารางสอนเสริม เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.3 ครูได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.4 ครูมีส่วนร่วมในการประสานงานกับนักวิชาชีพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการเรียนร่วม เพื่อขอความช่วยเหลือและร่วมมือในการแก้ปัญหานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษที่ยืนยันการปฏิบัติงานของครูผู้สอนนักเรียนเรียนร่วมตามกรอบโครงสร้างซีที 4 ด้าน (SEAT Framework) ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สิ่งที่หัวหน้ากลุ่มงานยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 คณะครูได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมนักเรียนตั้งแต่ 2 – 3 สัปดาห์แรกที่เปิดภาคเรียน นักเรียนใหม่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้ครูและนักเรียนรู้จักกัน

1.2 ในการเตรียมความพร้อมนักเรียน ครูไม่ได้ขอความช่วยเหลืออะไร เพราะได้กำหนดบทบาทหน้าที่ในแผนของโรงเรียนแล้ว

1.3 ครูส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบดี ครูทุกคนรู้บทบาทของตัวเอง

1.4 ครูจะมีบทบาทอย่างมากในการสร้างบรรยากาศให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.5 ครูได้อบรมและสร้างลักษณะนิสัยให้นักเรียนปกติมองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแบบเข้าใจ ยอมรับ สร้างสัมพันธ์ ดูแลช่วยเหลือกัน

ประเด็นที่ 2 สิ่งที่หัวหน้ากลุ่มงานยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่ อบอุ่น เหมือนบ้าน แต่ละห้องจะมีมุมหนังสือ เนื่องจากแต่ละห้องค่อนข้างใหญ่ มีหน้าต่างเยอะ ความสว่างในห้องจึงมีเพียงพอ ทุกอย่างจะอยู่ที่การจัดและตกแต่งห้องของครู

2.2 ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น บริเวณโรงเรียนมีบรรยากาศที่ร่มรื่น สวยงามดี

2.3 ครูจะมีบทบาทอย่างมากในการประสานกับผู้ปกครองให้เข้าใจการจัดการเรียนร่วม และโรงเรียนได้จัดประชุมผู้ปกครองทุกปี

2.4 ครูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วมจะได้ประสานขอคำปรึกษาจากครูการศึกษาพิเศษเป็นประจำ

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่หัวหน้ากลุ่มงานยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม

3.2 ครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วมส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการคัดแยก คัดกรองเด็ก เพราะคณะกรรมการเป็นผู้บริหาร หัวหน้างาน ครูการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ แพทย์เฉพาะทาง เป็นต้น

3.3 ครูจะต้องปรับหลักสูตรปกติมาปรับใช้ในการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และครูได้ทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3.4 ครูเกือบ 100 % มีความรู้ด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผ่านการอบรมการสอนมาแล้ว

3.5 คณะครูหลายท่านทำงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 4 สิ่งที่หัวหน้ากลุ่มงานยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม

4.2 ครูมีส่วนร่วมในการประชุมเสนอความคิดเห็น ประเมินการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วม และนำข้อสรุปไปพัฒนาต่อไป

4.3 ครูได้รับการจัดสรรงบประมาณในการเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมทุกปีการศึกษา

4.4 ครูได้รับการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการสอนเด็กพิเศษโดยการอบรมและศึกษาดูงาน

3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษที่ยืนยันการปฏิบัติงานของครูผู้สอนนักเรียนเรียนร่วมตามกรอบโครงสร้างซีที 4 ด้าน (SEAT Framework) ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะ ซึ่งในห้องเรียนมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (ออทิสติก) จำนวน 12 คน

1.2 ห้องเรียนที่สอนเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ เรียกว่า “ห้องเรียนคู่ขนาน” (ห้องเรียนพิเศษ) ซึ่งครูผู้สอนต้องจบด้านการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ

1.3 การเตรียมความพร้อมของนักเรียนมีความแตกต่างจากห้องเรียนเรียนร่วม เพราะต้องฝึกทักษะพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง ทดสอบก่อนเรียน เพื่อดูพื้นฐานในด้านความรู้ของนักเรียน

1.4 ครูต้องอบรม ซึ่เนาะ ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องทุกคน ขอมรับซึ่งกันและกัน รู้จักกฎระเบียบในห้องเรียน

1.5 ใน 2 สัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนในปีการศึกษาใหม่ ครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยศึกษาจากข้อมูลเอกสารส่วนตัวของนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนตามพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนคู่ขนาน (ห้องเรียนพิเศษ) ครูต้องจัดโต๊ะเก้าอี้ให้เป็นระเบียบ อาจจัดนักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม และให้ห้องเรียนมีบริเวณพื้นที่กว้างในการทำกิจกรรม

2.2 ห้องเรียนมีการจัดบอร์ดให้ความรู้เชิงวิชาการ มีบอร์ดผลงานของนักเรียน ห้องเรียนสะอาด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ

2.3 ห้องเรียนคู่ขนาน (ห้องเรียนพิเศษ มีจำนวนนักเรียนน้อย คือ 12 คน จึงทำให้ห้องเรียนมีบริเวณในการทำกิจกรรมการสอนมาก ไม่แออัด ส่วนห้องเรียนเรียนร่วมมีจำนวนนักเรียนทั้งหมดประมาณ 25 – 30 คน

2.4 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้อง มี 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญา และเด็กออทิสติก การจัดสภาพแวดล้อมจึงไม่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์ช่วยเหลือเด็กที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเภทความต้องการพิเศษมาก

2.5 ครูได้มีโอกาสประสานขอความร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางในการยืมอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนในบางครั้ง และประสานกับครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วมเพื่อขอคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ครูได้สำรวจสภาพปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล จากข้อมูลเดิมของนักเรียน เช่น ข้อมูลประวัติส่วนตัว ผลการเรียน แฟ้มงานในชั้นเรียนเดิม เป็นต้น

3.2 ครูการศึกษาพิเศษมีส่วนร่วมในการคัดแยก คัดกรองนักเรียน ร่วมกับคณะกรรมการที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 ที่ผ่านมาห้องเรียนกลุ่มงาน (ห้องเรียนพิเศษ) ยังใช้หลักสูตรปกติ แต่ต่อไปกำลังมีนโยบายให้จัดทำหลักสูตรเฉพาะคนพิการ

3.4 ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งมีคณะกรรมการจัดทำ ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน นักกายภาพบำบัด ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ผู้บริหารหัวหน้างานการจัดการเรียนร่วม และการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

3.5 ครูได้จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เพื่อใช้สอนในห้องเรียน

3.6 ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละบุคคล แล้วรายงานความก้าวหน้าภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.7 ภาระงานของครูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วมจะหนักกว่าครูการศึกษาพิเศษที่สอนห้องเรียนกลุ่มงาน (ห้องเรียนพิเศษ) เพราะครูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วมจะต้องดูแลนักเรียนมากกว่า ทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การเขียนแผนการสอนก็มากขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็หลากหลายขึ้น การทำเอกสารประจำชั้นก็มากขึ้น การวัดประเมินผลนักเรียนก็หลากหลายมากขึ้น ส่วนครูการศึกษาพิเศษที่สอนห้องเรียนกลุ่มงาน จะมีภาระงานที่แตกต่างกับครูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วม เพราะจำนวนนักเรียนในห้องมี 12 คน (ตามระเบียบแล้วห้องเรียนกลุ่มงาน มีอัตราส่วน 1 : 6 คือ ครู 1 คนต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 6 คน และทุกห้องมีครูพี่เลี้ยงคอยดูแลช่วยเหลือครูการศึกษาพิเศษ)

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูการศึกษาพิเศษมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4.2 ครูการศึกษาพิเศษเป็นคณะกรรมการที่โรงเรียนได้แต่งตั้งให้กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีแนวทางชัดเจน แต่การปฏิบัติอยู่ที่ตัวบุคคล

4.3 ครูการศึกษาพิเศษจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียน เช่น ภาชนะบริการน้ำดื่ม การจัดสื่ออุปกรณ์

4.4 อยากรู้ให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณสำหรับการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เช่น ในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ฝึกอาชีพได้นั้นต้องมีงบประมาณเพียงพอ

4.5 ครูการศึกษาพิเศษได้มีการประสานงานขอความร่วมมือและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง เพื่อขอยืมอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และมีการประสานขอคำปรึกษากับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กพิเศษ เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาทางด้านของนักเรียน

4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมต่อการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วมตามกรอบโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน (SEAT framework) ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านนักเรียน

1.1 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมจากครูตั้งแต่เริ่มได้เข้ามาเรียน ครูจะคอยวัดข้อมูลนักเรียน และพูดคุยกับผู้ปกครอง

1.2 นักเรียนปกติจะเข้าใจและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะเพื่อนที่เป็นพี่เลี้ยง อาจเป็นเพราะครูได้อบรมแนะนำอยู่เสมอ

1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเคยพูดคุยชื่นชมเพื่อนในห้อง เช่น เพื่อนคนนั้นพาไปรับประทานอาหารกลางวัน

1.4 ผู้ปกครองได้รับหนังสือเชิญประชุมจากครูปีละ 1 ครั้ง

ประเด็นที่ 2 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ผู้ปกครองมีความเห็นว่าครูได้จัดสภาพห้องเรียนดี ห้องมีบริเวณกว้าง

2.2 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนร่มรื่น มีอาคารเรียนมาก มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ แต่อยากให้มีห้องน้ำตามอาคารมากยิ่งขึ้น

2.3 ครูได้ประสานงานชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจอยู่เสมอ เมื่อนักเรียนมีปัญหา เช่น มีการทะเลาะกับเพื่อน เด็กบางคนยังล้อเลียนเพื่อน

2.4 ครูได้ชี้แจงให้ผู้ปกครองของนักเรียนปกติเข้าใจในความบกพร่องของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือดี

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านกิจกรรมการเรียน

การสอน

3.1 ครูได้ประสานให้ผู้ปกครองนักเรียนนำนักเรียนไปรับบริการฝึกทักษะ เพิ่มเติมความจำเป็นพิเศษกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เช่น ฝึกพูดเดือนละ 1 ครั้งที่โรงพยาบาล

3.2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในพัฒนาการของนักเรียนในหลาย ๆ ด้าน แต่มีเพียงบางด้านที่ยังต้องปรับปรุง เช่น การเขียนสะกดคำในวิชาภาษาไทย นักเรียนสะกดผิดบ่อย

3.3 นักเรียนได้รับการสอนจากครู มีทักษะด้านวิชาการมากขึ้น อยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น และจะเชื่อฟังครูมากกว่าผู้ปกครอง

3.4 ผู้ปกครองอยากให้ครูให้ใบงานและการบ้านอย่างสม่ำเสมอเหมือนนักเรียนปกติ

ประเด็นที่ 4 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านเครื่องมือ

4.1 นักเรียนได้รับการสอนเสริมทุกสัปดาห์ ทำให้ได้แก้ไขจุดอ่อนทั้งด้านวิชาการ และด้านทักษะพื้นฐานบางเรื่อง อีกทั้งได้รับการเสริมในจุดที่ควรพัฒนามากขึ้น เช่น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์มากขึ้น และผู้ปกครองบางคนต้องมีการส่งเสริมลูกในด้านศิลปะ

4.2 ครูไม่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรมาก เพราะนักเรียนสามารถเรียนได้ ช่วยเหลือตนเองได้ แต่อยากให้ครูเพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจมากยิ่งขึ้น

4.3 ครูมีการประชาสัมพันธ์ และแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ การทัศนศึกษานอกสถานที่

5. ข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน (SEAT Framework)

จากแบบสังเกตการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมตามกรอบแนวคิดจากโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน	การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
<p>1. ด้านนักเรียน (S-Student) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูของครูประจำชั้นเรียนร่วมในการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม การช่วยเหลือตนเองและการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1. ครูฝึกทักษะพื้นฐานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การช่วยเหลือตนเองในการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>2. ครอบรมนักเรียนในชั้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>3. ครูจัดปายนิเทศ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>
<p>2. ด้านสภาพแวดล้อม (E-Environment) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูที่ประจำชั้นเรียนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน โดยสร้างบรรยากาศให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1. ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่</p> <p>1.1 ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>1.2 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>1.3 ครูจัดห้องเรียนไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด</p> <p>1.4 ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน</p> <p>2. ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน</p> <p>2.1 ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้</p> <p>2.2 ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน (ต่อ)

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมตามกรอบแนวคิดจากโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน	การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
	<p>3. ครูจัดสภาพแวดล้อมภายนอกโดยสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี</p>
<p>3. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน (A-Activities) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การดำเนินการสอนเทคนิคการสอน การวัดประเมินผล การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษการประกันคุณภาพ การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดตารางเรียน การทำธุรการชั้นเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียน คัดแยก คัดกรอง เพื่อที่ครูจะได้รู้จักนักเรียนเฉพาะบุคคล 2. ครูปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3. ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 4. ครูจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 5. ครูมีการตรวจสอบทางการศึกษาเช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือ วิธีการตรวจสอบข้อมูลทุกด้านของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 6. ครูมีเทคนิคการสอน และจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน 7. ครูรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 8. ครูจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชนโดยมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วม 9. ครูทำการสอน และประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 10. ครูดำเนินการในการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน (ต่อ)

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมตามกรอบแนวคิดจากโครงสร้างซีท 4 ด้าน	การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
	11. ครูประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เพื่อจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน
<p>4. ด้านเครื่องมือ (T-Tools) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม การจัดสรรงบประมาณ การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล และการประสานงานกับนักวิชาชีพอื่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลือสนับสนุน</p>	<p>1. ครูจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ/อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมตามความจำเป็นพิเศษ</p> <p>2. นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากแพทย์ และพยาบาลในการวัดระดับสติปัญญา</p> <p>3. เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่มีปัญหา มาก ครูที่สอนเรียนร่วมต้องส่งนักเรียนไปรับการแก้ไขพฤติกรรมกับครูการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง</p>

6. ข้อมูลจากการสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน (SEAT Framework)

จากแบบสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน สรุปได้ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ข้อมูลการสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมตามกรอบแนวคิดจากโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน	สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
<p>1. ด้านนักเรียน (S-Student) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูของครูประจำชั้นเรียนร่วมในการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม การช่วยเหลือตนเองและการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1. นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>2. นักเรียนปกติได้รับการเตรียมความพร้อมให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>
<p>2. ด้านสภาพแวดล้อม (E-Environment) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูที่ประจำชั้นเรียนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน โดยสร้างบรรยากาศให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1. ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดห้องเรียนไม่ให้เกิดเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน</p> <p>2. ครูมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน เช่น ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้ ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดสภาพแวดล้อมภายนอกโดยสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี</p>

ตารางที่ 5 ข้อมูลการสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน (ต่อ)

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมตามกรอบ แนวคิดจากโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน	สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของ ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
<p>3. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน (A-Activities) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (MP) การดำเนินการสอน เทคนิคการสอน การวัดประเมินผล การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษการประกันคุณภาพ การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดตารางเรียน การทำธุรการชั้นเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนได้รับการเรียนการสอนเพิ่มเติมในทักษะที่จำเป็นตามความต้องการพิเศษ 2. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนปกติในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน และในชุมชน
<p>4. ด้านเครื่องมือ (T-Tools) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม การจัดสรรงบประมาณ การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล และการประสานงานกับนักวิชาชีพอื่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลือสนับสนุน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ จากครู 2. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากนักวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากแบบวิเคราะห์เอกสารการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน สามารถนำมาสรุปเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 6 แบบวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน

การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน	รายการเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมที่ครูประจำชั้นเรียนร่วมได้ปฏิบัติ
<p>1. ด้านนักเรียน (S-Student) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูของครูประจำชั้นเรียนร่วมในการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม การช่วยเหลือตนเองและการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1. เอกสารสำหรับสภาพปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>
<p>2. ด้านสภาพแวดล้อม (E-Environment) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูที่ประจำชั้นเรียนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน โดยสร้างบรรยากาศให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1. หนังสือเชิญประชุมผู้ปกครองประจำปี</p>
<p>3. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน (A-Activities) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะ</p>	<p>1. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3. เอกสารรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>

ตารางที่ 6 แบบวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน (ต่อ)

การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน	รายการเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ที่ครูประจำชั้นเรียนร่วมได้ปฏิบัติ
บุคคล (IIP) การดำเนินการสอน เทคนิคการ สอน การวัดประเมินผล การรายงาน ความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษการประกันคุณภาพ การรับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ การจัดตารางเรียน การทำ ธุรการชั้นเรียน	4. เอกสารการประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP)
4. ด้านเครื่องมือ (T-Tools) หมายถึง การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานการ จัดการเรียนร่วม การจัดสรรงบประมาณ การ จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ ต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษแต่ละบุคคลและการประสานงาน กับนักวิชาชีพอื่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการช่วยเหลือสนับสนุน	1. เอกสารการจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้กับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

จากรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และ
แบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ด้าน ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน

การปฏิบัติงานของ ครูชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิด โครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน	ผลการปฏิบัติงานของครูชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6						สรุป
	ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3	ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6	
ด้านที่ 1 การปฏิบัติงานของ ครูด้านนักเรียน	<p>1. ครูเตรียมความพร้อมด้านทักษะขั้นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>2. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย</p> <p>2.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะ</p> <p>2.2 มีครูพี่เลี้ยงห้องละ 1 คน ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน</p>	<p>1. ครูเตรียมความพร้อมด้านทักษะขั้นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>2. ครูทดสอบก่อนเรียนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>3. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย</p> <p>3.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะพิเศษของเพื่อน</p> <p>3.2 มีครูพี่เลี้ยงห้องละ 1 คน ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 5 คน</p>	<p>1. ครูทดสอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเรียน</p> <p>2. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย</p> <p>2.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะ</p> <p>ความต้องการพิเศษของเพื่อน</p> <p>2.2 มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน</p>	<p>1. ครูทดสอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเรียน</p> <p>2. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย</p> <p>2.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะ</p> <p>ความต้องการพิเศษของเพื่อน</p> <p>2.2 มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน</p>	<p>1. ครูทดสอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเรียน</p> <p>2. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย</p> <p>2.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะ</p> <p>ความต้องการพิเศษของเพื่อน</p> <p>2.2 จัดป๋ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับ</p> <p>ลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.3 มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน</p>	<p>1. ครูทดสอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเรียน</p> <p>2. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย</p> <p>2.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึง</p> <p>ลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อน</p> <p>2.2 จัดป๋ายนิเทศ</p> <p>ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.3 มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน</p>	<p>1. ครูเตรียมความพร้อมด้านทักษะขั้นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>2. ครูทดสอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเรียน</p> <p>3. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย</p> <p>3.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อน</p> <p>3.2 จัดป๋ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>

ตารางที่ 7 ผลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1- 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชีวิต 4 ด้าน (ต่อ)

การปฏิบัติงานของ ครูชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิด โครงสร้างชีวิต 4 ด้าน	ผลการปฏิบัติงานของครูชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6						สรุป
	ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3	ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6	
							3.3 มีครูพี่เลี้ยงห้องละ 1คนเพื่อดูแลนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษห้องละไม่เกิน3คน 3.4 มีระบบเพื่อน ช่วยเพื่อน
ด้านที่ 2 การปฏิบัติงานของครู ด้านสภาพแวดล้อม	1. สภาพแวดล้อมใน ห้องเรียน 1.1 ครูจัดให้มี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้อง 1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ด้านสติปัญญาจะได้ ไม่ขาดสมาธิและ ความสนใจในขณะ เรียน	1. สภาพแวดล้อมใน ห้องเรียน 1.1 ครูจัดให้มี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษไม่เกิน 5 คนต่อห้อง 1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ด้านสติปัญญาจะได้ ไม่ขาดสมาธิและ ความสนใจในขณะ เรียน	1. สภาพแวดล้อมใน ห้องเรียน 1.1 ครูจัดให้มี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้อง 1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ด้านสติปัญญาจะได้ ไม่ขาดสมาธิและ ความสนใจในขณะ เรียน	1. สภาพแวดล้อมใน ห้องเรียน 1.1 ครูจัดให้มี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้อง 1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ด้านสติปัญญาจะได้ ไม่ขาดสมาธิและ ความสนใจในขณะ เรียน	1. สภาพแวดล้อมใน ห้องเรียน 1.1 ครูจัดให้มี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้อง 1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ด้านสติปัญญาจะได้ ไม่ขาดสมาธิและ ความสนใจในขณะ เรียน	1. สภาพแวดล้อม ในห้องเรียน 1.1 ครูจัดให้มี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษไม่ เกิน 3 คนต่อห้อง 1.2 ครูจัดห้องเรียน ที่ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มี ความต้องการ พิเศษด้าน สติปัญญาจะได้ไม่ ขาดสมาธิและ ความสนใจ ในขณะเรียน	1. สภาพแวดล้อมใน ห้องเรียน 1.1 ครูจัดให้มี นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้อง 1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ด้านสติปัญญาจะได้ ไม่ขาดสมาธิและ ความสนใจในขณะ เรียน

ตารางที่ 7 ผลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน (ต่อ)

การปฏิบัติงานของ ครูชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิด โครงสร้างชี้ท 4 ด้าน	ผลการปฏิบัติงานของครูชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6						สรุป
	ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3	ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6	
ด้านที่ 3 การปฏิบัติงานของ ครูด้านกิจกรรม การเรียนการสอน (ต่อ)				6. ครูมีเทคนิควิธีการ ในการพัฒนานักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ โดยใช้เวลา ทำงานเพิ่มขึ้น และ ทำแบบฝึกหัดหลายๆ ครั้ง	6. ครูมีเทคนิควิธีการ ในการพัฒนานักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ โดยการกำหนด เกณฑ์ในการประเมิน งานต่ำกว่านักเรียน ปกติ	6. ครูมีเทคนิค วิธีการในการ พัฒนานักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ โดยครูได้ใช้แรง เสริมคือ มีการพูด ชมนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษอย่าง สม่ำเสมอ	5. ครูได้ประเมิน ความก้าวหน้า ของนักเรียนภาค เรียนละ 1 ครั้ง 6. ครูมีเทคนิค วิธีการในการ พัฒนานักเรียนที่มี ความต้องการ พิเศษโดย 6.1 พูดซ้ำๆ ซักๆ เพื่อให้นักเรียนที่ มีความต้องการ พิเศษ เข้าใจคำสั่ง ของครู 6.2 ให้เวลา ทำงานเพิ่มขึ้น 6.3 อธิบายการ ทำงานทีละขั้นตอน 6.4 ให้เวลา ทำงานเพิ่มขึ้น และทำแบบฝึกหัด หลายๆ ครั้ง

ตารางที่ 7 ผลการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน (ต่อ)

การปฏิบัติงานของ ครูชั้นเรียนร่วม ตามกรอบแนวคิด โครงสร้างชี้ท 4 ด้าน	ผลการปฏิบัติงานของครูชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6						สรุป	
	ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3	ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6		
	6. ครูมีเทคนิควิธีการ ในการพัฒนานักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ โดยการพูดซ้ำ ๆ ชัด ๆ เพื่อให้ให้นักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ เข้าใจคำสั่งของ ครู	6. ครูมีเทคนิค วิธีการในการ พัฒนานักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ โดยให้เวลาทำงาน เพิ่มขึ้น	6. ครูมีเทคนิควิธีการ ในการพัฒนานักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ โดยอธิบายการ ทำงานทีละขั้นตอน					6.5 กำหนดเกณฑ์ ในการประเมิน งานต่ำกว่า นักเรียนปกติ 6.6 ครูได้ใช้แรง เสริม คือ มีการพูด ชมนักเรียนที่มี ความต้องการ พิเศษอย่าง สม่ำเสมอ
ด้านที่ 4 การปฏิบัติงานของ ครูด้านเครื่องมือ	1. ครูได้มีส่วนร่วม ในการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ดำเนินงานการจัดการ เรียนร่วม 2. ครูได้จัดเตรียมสิ่ง อำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการ สอนสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ	1. ครูได้มีส่วนร่วม ในการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ดำเนินงานการจัดการ จัดการเรียนร่วม 2. ครูได้จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการ สอนสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ	1. ครูได้มีส่วนร่วม ในการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ดำเนินงานการจัดการ เรียนร่วม 2. ครูได้จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการ สอนสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ	1. ครูได้มีส่วนร่วม ในการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ดำเนินงานการจัดการ เรียนร่วม 2. ครูได้จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการ สอนสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ	1. ครูได้มีส่วนร่วม ในการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ดำเนินงานการจัดการ เรียนร่วม 2. ครูได้จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการ สอนสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ	1. ครูได้มีส่วนร่วม ในการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ดำเนินงานการจัดการ จัดการเรียนร่วม 2. ครูได้จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการ สอนสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการ พิเศษ	1. ครูได้มีส่วน ร่วมในการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ดำเนินงานการจัดการ จัดการเรียนร่วม 2. ครูได้จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อ การเรียนการสอน สำหรับนักเรียนที่ มีความต้องการ พิเศษ	

จากตารางที่ 7 สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน มีดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานด้านนักเรียน พบว่า

1.1 ครูเตรียมความพร้อมด้านทักษะขั้นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง

1.2 ครูทดสอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเรียน

1.3 ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย

1.3.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อน

1.3.2 จัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.3.3 มีครูพี่เลี้ยงห้องละ 1 คนเพื่อดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษห้องละไม่เกิน 3 คน

1.3.4 มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

“...คณะครูมีการเตรียมความพร้อมเพื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อนักเรียนเปิดเรียน 2-3 สัปดาห์แรก ในระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 1 ครูจะเตรียมความพร้อมทุก ๆ ด้านของนักเรียน...”

(หัวหน้างานจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ. 22 พฤศจิกายน 2550 : แบบสัมภาษณ์ครู)

“...ครูจะเตรียมความพร้อมนักเรียนใน 2 อาทิตย์แรก เป็นการทดสอบก่อนเรียน และครูต้องพยายามศึกษาข้อมูลส่วนตัวของเด็ก เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ...”

(ครูการศึกษาพิเศษ. 4 สิงหาคม 2550 : แบบสัมภาษณ์ครู)

“...ตอนลูกอยู่ ป. 1 ครูประจำชั้นและครูพี่เลี้ยงเตรียมความพร้อมเด็ก โดยการฝึกทักษะพื้นฐานในการดูแลตนเอง ฝึกระเบียบวินัย ฝึกความรับผิดชอบ...”

(ผู้ปกครอง. 20 กันยายน 2550 : แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง)

2. การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม พบว่า

1. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

1.1 ครูจัดให้มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้อง

1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญาจะได้ไม่ขาดสมาธิและความสนใจในขณะที่เรียน

1.3 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ให้นักเรียนมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก

1.4 ครูจัดให้มีพื้นที่ว่าง สำหรับให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนปกติ

2. การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน

2.1 ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้

2.2 มีทางลาด บันไดมีราวจับสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ครูได้จัดสภาพแวดล้อมบุคคลภายนอกให้ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดย

3.1 ครูจัดประชุมผู้ปกครอง

3.2 ครูจัดประชุมชี้แจงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

3.3 ครูได้ประสานขอความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง

3.4 ครูขอคำปรึกษาจากหัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วม และการศึกษาพิเศษในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.5 ครูขอคำปรึกษาจากครูการศึกษาพิเศษในการแก้ไขพฤติกรรมหรือปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.6 ครูขอคำปรึกษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

“...ครูส่วนใหญ่จัดห้องเรียนได้เหมาะสม มีบริเวณให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในห้อง ส่วนอาคารเรียนจะมีทางลาดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเดินได้สะดวก อาคารที่มีตึกหลายชั้นจะมีลิฟท์ ถ้าเป็นบันไดก็จะมีราวจับ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน. 23 สิงหาคม 2550 : แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร)

“...ครูก็จะมีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม...”

(หัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ. 22 พฤศจิกายน 2550 : แบบสัมภาษณ์ครู)

“...ทางโรงเรียนมีหนังสือเชิญประชุมผู้ปกครองในเรื่องนโยบายการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน ทำให้เราเข้าใจมากขึ้น...”

(ผู้ปกครอง. 20 กันยายน 2550 : แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง)

3. การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า

1. ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
2. ครูจัดทำแผนการเรียนเฉพาะบุคคล (IIP)
3. ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวิชา
4. ครูได้จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน โดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมกีฬาภายใน โรงเรียน กิจกรรมวันสุนทรภู่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการเดินทางไปทัศนศึกษานอกสถานที่ด้วย
5. ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง
6. ครูมีเทคนิควิธีการในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้
  - 6.1 พูดช้า ๆ ชัด ๆ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าใจคำสั่งของครู
  - 6.2 ให้เวลาทำงานเพิ่มขึ้น
  - 6.3 อธิบายการทำงานทีละขั้นตอน
  - 6.4 ทำแบบฝึกหัดหลายๆ ครั้ง
  - 6.5 กำหนดเกณฑ์ในการประเมินงานต่ำกว่านักเรียนปกติ
  - 6.6 ครูได้ใช้แรงเสริม คือ มีการพุดชมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างสม่ำเสมอ

“...การคัดแยก คัดกรองนักเรียนนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร แพทย์ จิตแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัย ครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วมไม่ได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการ...”

(ครูการศึกษาพิเศษ. 4 สิงหาคม 2550 : แบบสัมภาษณ์ครู)

“...การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยบูรณาการตามกรอบแนวคิดซีที 4 ด้าน และครูที่นี้ทุกคนมีพื้นฐานความรู้เรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูส่วนใหญ่ผ่านการอบรม บางท่านศึกษาต่อด้านนี้ ครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วมจะทำ IEP...”

(ผู้บริหารโรงเรียน. 23 สิงหาคม 2550 : แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน)

“...การทำหลักสูตรเฉพาะความพิการเป็นหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ ส่วนครูที่สอนเรียนร่วมใช้หลักสูตรนักเรียนทั่วไป แต่ปรับใช้มาทำแผน IEP และ IIP ครูที่สอนเรียนร่วมจะหนักเพราะต้องสอนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ภาระงานมากขึ้นแต่ทุกอย่างต้องอยู่ที่ใจของครูด้วย...”

(ครูการศึกษาพิเศษ. 4 สิงหาคม 2550 : แบบสัมภาษณ์ครู)

“...คุณครูก็ดูแลเอาใจใส่ลูกดี ด้านพัฒนาการของลูกก็ดีขึ้น ด้านวิชาการก็พึงพอใจ คุณครูประจำชั้นมีการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจในการอยู่ร่วมสังคมของเด็ก เด็กในห้องก็คอยช่วยเหลือลูกดี...”

(ผู้ปกครอง. 6 กันยายน 2550 : แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง)

4. การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ พบว่า

1. ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม
2. ครูได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
3. ครูได้จัดบริการสอนเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
4. ครูได้ประสานงานครูการศึกษาพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานในการขอคำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
5. ครูได้ประสานงานกับนักวิชาการ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

“...คณะครู และผู้ปกครอง จะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานข้างนอกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ไปร่วมค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ ค้างคืน 1 คืน นักเรียนชอบ ผู้ปกครองก็ชอบ จากการประเมินของผู้ปกครองอยากไปร่วมค่ายทุก ๆ ปี...”

(ผู้บริหารโรงเรียน. 23 สิงหาคม 2550 : แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน)

“...ครูที่สอนเรียนร่วมจะต้องสอนเสริม 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และครูสอนเรียนร่วมต้องมีการประสานขอคำปรึกษากับครูการศึกษาพิเศษ เพราะการทำงานจะแยกกันตรงครูการศึกษาพิเศษจะสอนเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียกว่า “ห้องเรียนคู่ขนาน” ส่วนครูเรียนร่วมจะสอนนักเรียนปกติที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมอยู่ในห้อง 2 – 3 คน...”

(ครูการศึกษาพิเศษ. 1 กันยายน 2550 : แบบสัมภาษณ์ครู)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเสนอสาระเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ ของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โดยใช้กรอบการปฏิบัติงานตามแนวคิดจากโครงสร้างซีท (SEAT Framework)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมได้ปฏิบัติงานตามกรอบแนวคิดของโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ให้มีประสิทธิภาพและเกิดความสำเร็จ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนที่มีระบบการบริหารงานที่มีโครงสร้างชัดเจน อีกทั้งปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนได้มุ่งเน้นและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมมาเป็นระยะเวลา มากกว่า 40 ปี โดยจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักเรียนออทิสติก โรงเรียนมีความพร้อมทางด้านบุคลากร เพราะทุกคนตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาและการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีความสุข ในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนใช้ระบบการจัดการศึกษาตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) คือ ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์

สังคม สติปัญญา โดยเน้นการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การเตรียมความพร้อมของนักเรียนปกติในการอยู่ร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียน 2) การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อหรือสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน 3) การพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องต่อความต้องการพิเศษของนักเรียน และสามารถพัฒนานักเรียนทั้งในด้านวิชาการและด้านสังคม 4) การพัฒนาด้านเครื่องมือ หมายถึง การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่เน้นการจัดการเรียนร่วม และมีการสนับสนุนงบประมาณให้ได้อย่างเพียงพอ และสุดท้ายถึงแม้จะมีระบบบริหารหรือ นโยบายการจัดการเรียนร่วมที่ดีและชัดเจน แต่ปัจจัยที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างแห่งการศึกษา และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ สามารถบริหารงานโดยการนำหลักการ หรือนโยบายที่ดีของโรงเรียนไปสู่ภาคปฏิบัติของคณะครูและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องจนทำให้นักเรียนทุก ๆ ฝ่ายยินดีทุ่มเท เสียสละต่อนักเรียน จนทำให้เห็นนโยบายการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนพินุลประชาสรรค์ได้รับรางวัลโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นระดับภาคกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีพ.ศ. 2548

การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้กรอบการปฏิบัติตามแนวคิดจากโครงสร้างซีท 4 ด้าน (SEAT Framework) นี้ การปฏิบัติงานของครูในด้านต่าง ๆ พบว่า

1. ด้านนักเรียน พบว่า ครูมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง และมีการทดสอบก่อนเรียน เพื่อให้ครูได้ทราบพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน และมีการศึกษาหาข้อมูลของนักเรียนแต่ละบุคคลจากเอกสารประวัติ ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน การสอบถามจากครูประจำชั้นเดิม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน ครูมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดยการอบรมชี้แนะให้เข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อนในห้อง นักเรียนจึงเกิดความรักความเข้าใจจนกระทั่งยอมรับ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยครูใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

2. ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ครูได้จัดสภาพห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน อากาศถ่ายเทได้สะดวก ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ การจัดโต๊ะเรียน เก้าอี้เรียนเหมาะสม ห้องเรียนมีบริเวณกว้าง

ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมได้สะดวก มีการจัดบอร์ดให้ความรู้และแสดงผลงานของนักเรียน และครูมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนให้ดูร่มรื่น โดยมีสวนหย่อม ดอกไม้ มีการจัดน้ำตก เพราะสีเขียวในบริเวณโรงเรียน จะทำให้นักเรียนทุกคนรู้สึกสบายตา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครองประจำปี เพื่อชี้แจงข้อมูลให้ผู้ปกครองได้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับต่อนโยบายการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนในการพัฒนานักเรียนต่อไป

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล แต่การทำหน้าที่คัดแยก คัดกรอง ครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติไม่ได้ทำหน้าที่ เพราะจะมีคณะกรรมการคัดแยก คัดกรองนักเรียน โดยเฉพาะซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ คณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ นักจิตวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย ครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมจะใช้หลักสูตรของนักเรียนปกติ แต่นำหลักสูตรนั้นมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีการสอนและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ครูมีการจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมได้ทัศนศึกษานอกสถานที่ร่วมกับนักเรียนทั่วไป ครูได้พัฒนาเทคนิคการสอน วิธีการเรียนการสอน พัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้าน เช่น ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เมื่อสิ้นปีการศึกษาคุณครูจะต้องรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน และครูทุกท่านได้ทำหน้าที่ประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เพื่อจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ส่วนของการจัดทำหลักสูตรเฉพาะความพิการ และหลักสูตรเพิ่มเติม เพื่อสอนทักษะที่จำเป็นให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น เป็นหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งทางโรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการทำหลักสูตรเฉพาะความพิการ (เพื่อใช้สอนเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในห้องเรียนคู่ขนานเท่านั้น) ส่วนการดำเนินงานในการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมนั้น มีครูที่สอนห้องเรียนเรียนร่วมเพียงบางส่วนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

4. ด้านเครื่องมือ พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและมีระบบการให้บริการที่ชัดเจน ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม ครูมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก

สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ครูจัดบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ อีกทั้งยังได้ประสานงานกับนักวิชาชีพอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลือสนับสนุน มีการประสานงานขอความช่วยเหลือกับหัวหน้างานการจัดการเรียนร่วมและครูการศึกษาพิเศษส่วนเรื่องการจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนร่วม ครูไม่ได้มีส่วนร่วมเลย เพราะจะมีคณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นทำหน้าที่ดำเนินการอยู่แล้ว

ปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท (SEAT Framework) มีประสิทธิภาพและเกิดความสำเร็จ คือ

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ด้านนักเรียน

1. ครูเตรียมความพร้อมด้านทักษะขั้นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง
2. ครูทดสอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเรียน
3. ครูเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติโดย
  - 3.1 อบรมชี้แนะให้ความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อน
  - 3.2 จัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
  - 3.3 มีครูพี่เลี้ยงห้องละ 1 คนเพื่อดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษห้องละไม่เกิน 3 คน
  - 3.4 มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6

ด้านสภาพแวดล้อม

1. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
  - 1.1 ครูจัดให้มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้อง
  - 1.2 ครูจัดห้องเรียนที่ไม่มีเสียงรบกวน เพราะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญาจะได้ไม่ขาดสมาธิและความสนใจในขณะที่เรียน
  - 1.3 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ให้นักเรียนมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก
  - 1.4 ครูจัดให้มีพื้นที่ว่าง สำหรับให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนปกติ
2. การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน
  - 2.1 ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้
  - 2.2 มีทางลาด บันไดมีราวจับสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ครูได้จัดสภาพแวดล้อมบุคคลภายนอกให้ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดังต่อไปนี้

- 3.1 ครูจัดประชุมผู้ปกครอง
- 3.2 ครูจัดประชุมชี้แจงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม
- 3.3 ครูได้ประสานขอความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง
- 3.4 ครูขอคำปรึกษาจากหัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วม และการศึกษาพิเศษในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.5 ครูขอคำปรึกษาจากครูการศึกษาพิเศษในการแก้ไขพฤติกรรมหรือปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3.6 ครูขอคำปรึกษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
2. ครูจัดทำแผนการเรียนเฉพาะบุคคล (IIP)
3. ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวิชา
4. ครูได้จัดกิจกรรมนอกห้องเรียนโดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมกีฬาภายในโรงเรียน กิจกรรมวันสุนทรภู่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการเดินทางไปทัศนศึกษานอกสถานที่ด้วย
5. ครูได้ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง
6. ครูมีเทคนิควิธีการในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้
  - 6.1 พูดช้า ๆ ชัด ๆ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าใจคำสั่งของครู
  - 6.2 ให้เวลาทำงานเพิ่มขึ้น
  - 6.3 อธิบายการทำงานทีละขั้นตอน
  - 6.4 ทำแบบฝึกหัดหลายๆ ครั้ง
  - 6.5 กำหนดเกณฑ์ในการประเมินงานต่ำกว่านักเรียนปกติ
  - 6.6 ครูได้ใช้แรงเสริม คือ มีการพูดชมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ด้านเครื่องมือ

1. ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม
2. ครูได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
3. ครูได้จัดบริการสอนเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
4. ครูได้ประสานงานครูการศึกษาพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานในการขอคำปรึกษา เพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
5. ครูได้ประสานงานกับนักวิชาการ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประเด็นที่ 5 ปัจจัยที่สนับสนุนด้านอื่น ๆ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1 เป็นผู้ดำเนินการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วมเป็นแบบอย่างของผู้บริหารที่ก้าวหน้า และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ
- 1.2 นำระบบการบริหารโครงสร้างซีท (SEAT Framework) 4 ด้าน มาบูรณาการ โดยเห็นความสำคัญทุก ๆ ด้าน
- 1.3 ผู้บริหารได้สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยการเปิดโอกาสให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.4 ผู้บริหารมีงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนอยู่เสมอ
- 1.5 ผู้บริหารได้สร้างขวัญกำลังใจให้คณะครู เห็นความสำคัญของคณะครูทุกคนในการปฏิบัติงาน

2. หัวหน้ากลุ่มงานการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษ

- 2.1 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และจบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง
- 2.2 มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษมานานถึง 13 ปี
- 2.3 เป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.4 เป็นผู้ทุ่มเทเสียสละในการทำงาน

3. ครูการศึกษาพิเศษ

- 3.1 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ โดยตรง
- 3.2 ครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ที่คอยแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วม
- 3.3 ครูการศึกษาพิเศษ เป็นผู้ที่ช่วยปรับปรุงแก้ไข เมื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหารุนแรง

4. ครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วม

- 4.1 ครูที่สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 4.2 ครูได้ศึกษา แสวงหาความรู้ในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยกรอบรม ศึกษาดูงาน ทำงานวิจัยในชั้นเรียน
- 4.3 ครูมีความทุ่มเท เสียสละ แม้ภาระงานในหน้าที่จะมีมากกว่าครูที่สอนห้องเรียนปกติ
- 4.4 ครูเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ในการประสานงานขอความร่วมมือช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 4.5 ครูเป็นผู้ที่พัฒนาตนให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพอยู่เสมอ
- 4.6 ครูยินดีปฏิบัติงานตามนโยบายการจัดการเรียนร่วม และมีส่วนร่วมในงานที่ผู้บริหารมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ
- 4.7 คณะครูมีการทำงานเป็นทีม จนเกิดผลสำเร็จ

5. นักเรียน

- 5.1 นักเรียนปกติ มีความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะความบกพร่องของเพื่อน จึงให้การยอมรับ และคอยช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 5.2 นักเรียนปกติที่อาสาตัวเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดความภาคภูมิใจ และสุขใจ ที่ได้ทำความดี
- 5.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถอยู่ในห้อง และร่วมกิจกรรมทุกอย่างร่วมกับนักเรียนปกติอย่างมีความสุข และต่อไปในอนาคตนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก็จะสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุขเช่นกัน
- 5.4 นักเรียนทุกคนในห้องเกิดการเรียนรู้ในการอยู่ในสังคมร่วมกัน มีการยอมรับบุคคลที่ด้อยกว่า มีน้ำใจช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน เป็นจุดที่จะพัฒนาให้เป็นคนที่ดีในสังคม และสุดท้ายทำให้สังคมน่าอยู่ยิ่งขึ้น

6. ผู้ปกครอง

6.1 ผู้ปกครองของนักเรียนปกติ เกิดความรู้ความเข้าใจ และพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

6.2 ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดความไว้วางใจ และเห็นถึงความสำคัญของลูกที่จะต้องถูกปูพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับสังคมปกติอย่างมีความสุข จึงให้ความร่วมมือกับครูและโรงเรียนในการสนับสนุนช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างซีท 4 ดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครูมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า สอดคล้องกับผดุง อารยะวิญญู (2542 : 66) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษา โดยเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และทางด้านวิชาการ การเตรียมความพร้อมเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และหากเด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว จะช่วยให้ลดปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม นอกจากนี้ยังช่วยลดความยุ่งยากให้กับครูประจำชั้นเรียนร่วม และพบว่าครูมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติให้ยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ครูได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อนแต่ละคนในห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนปกติเข้าใจและคอยช่วยเหลือ ครูได้สอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษในเบื้องต้น ครูจัดป้ายนิเทศให้ความรู้เรื่องลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแก่นักเรียนปกติ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จากการที่ครูเตรียมความพร้อมด้านนี้ ทำให้นักเรียนปกติเกิดความเข้าใจและมีน้ำใจคอยดูแลช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ จะเห็นได้จากการที่มีนักเรียนหลาย ๆ คนในห้องอาสาตัวเองมาเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการช่วยเหลือในทักษะพื้นฐาน ซึ่งเป็นระบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผดุง อารยะวิญญู (2542 : 67) ว่าควรมีการเตรียมนักเรียนปกติเพื่อให้เด็กเข้าใจการปฏิบัติหรือวิธีการ

ช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดี ไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และสอดคล้องกับคำกล่าวของเบญจา ชลธารันนท์ (2546: 8) กล่าวว่า ควรมีการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเรียนปกติ โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนปกติมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี

2. การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม จากการศึกษาวิจัยพบว่า

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยครูจัดให้มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คน ต่อจำนวนนักเรียนทั้งห้อง 25 – 28 คน เพราะการที่หนึ่งห้องเรียนมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่มากจนเกินไป จะทำให้ครูประจำชั้นได้ดูแลและเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับผดุง อารยะวิญญู (2542 : 51) กล่าวว่า ในห้องเรียนหนึ่งจะมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมไม่เกิน 3 คน และจากการศึกษาวิจัยยังพบอีกว่า

2.2 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่ไม่ให้มีเสียงรบกวน อาจเป็นเพราะการที่มีเสียงรบกวนมาก ๆ จะทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางสติปัญญาขาดสมาธิในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน อาจส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้ฟังคำอธิบายเนื้อหาจากครูหรือทำงานที่ครูสั่งไม่ได้ ซึ่งผดุง อารยะวิญญู (2542: 51) ยังกล่าวอีกว่า การจัดห้องเรียนควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวน หรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด เพราะเป็นการรบกวนที่ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งสอดคล้องกับเบญจา ชลธารันนท์ (2546: 8-13) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพควรจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

2.3 การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร จากการศึกษาวิจัยพบว่า ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมให้อาคารมีทางลาด บันไดมีราวจับ และลิฟท์ สำหรับอาคารที่มีหลายชั้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การมีทางลาดหรือลิฟท์ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 34) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพควรจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด และจัดให้มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย และเข้าถึงได้ เช่น สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารและสภาพแวดล้อมภายในอาคาร

3. การปฏิบัติงานของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาวิจัยพบว่า

3.1 ครูได้ปรับหลักสูตรในการจัดการเรียนร่วม โดยการปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ครูได้ปรับหลักสูตรมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียนปกติในห้องเรียนได้ ทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง ตลอดจนเกิดการยอมรับในการอยู่ร่วมกันระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับเบญญา ชลธาร์นนท์ (2546: 13-14) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งออกเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการเห็น อาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการเล่น สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่ต้องอ่านออกเสียง

3.2 ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) นี้ ทำให้นักครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูใช้แผนนี้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก และสุดท้ายเกิดประโยชน์สูงสุดคือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องทิศทาง ซึ่งสอดคล้องกับผดุง อารยะวิญญู (2533: 169 – 170) กล่าวว่า การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Programmed) หรือที่เรียกว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติจะเป็นแผนระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับอุบล เล่นวารี (2546: 6) กล่าวว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการกำหนดระยะเวลาในการสอน รวมทั้งเป็นการบันทึกการสอนและกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3 ครูจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ครูได้จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จะทำให้นักครูได้พัฒนาด้านวิชาการ และทักษะที่เป็นจุดอ่อนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตามความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงจุดประสงค์ที่ครูตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 6) ได้กล่าวว่า แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษคนนั้นๆ ในวิชาหรือ

ทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP ซึ่งสอดคล้องกับ Hotchkis (อ้างถึงใน พิบูล เลียวสิริพงศ์, 2543 : 25) ได้กล่าวว่า ทางด้านการเรียนเด็กมีโอกาสได้เรียนตามระดับชั้นปกติ โดยไม่มีข้อยกเว้น โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องมีความพยายามทำงานให้เสร็จเหมือนเด็กปกติ เด็กก็จะได้รับทักษะต่าง ๆ มากขึ้น ทางด้านสังคม เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น

3.4 ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้ร่วมกิจกรรมทุกอย่างเหมือนนักเรียนในห้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนร่วมกับนักเรียนคนอื่น ๆ จะทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรู้สึกว่าคุณค่าตนมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในโรงเรียน ส่งผลให้เกิดการพยายามทำกิจกรรมทุกอย่างให้ได้เหมือนนักเรียนปกติ เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Hotchkis (อ้างถึงใน พิบูล เลียวสิริพงศ์, 2543 : 25) ได้กล่าวว่า ทางด้านการเรียนเด็กมีโอกาสได้เรียนตามระดับชั้นปกติ โดยไม่มีข้อยกเว้น โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องมีความพยายามทำงานให้เสร็จเหมือนเด็กปกติ เด็กก็จะได้รับทักษะต่าง ๆ มากขึ้น ทางด้านสังคม เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น

3.5 ครูมีการตรวจสอบทางการศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ครูได้มีการตรวจสอบทางการศึกษานั้น เพื่อให้ครูได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก็เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบทางการศึกษา ซึ่งครูควรที่จะประเมินอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการวัดผลประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรมีเกณฑ์ที่ต่ำกว่านักเรียนปกติ เพื่อประโยชน์ในการที่ครูจะได้นำข้อมูลของนักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผดุง อารยะวิญญู (2533: 213) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ การวัดผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างไปจากการวัดผลสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้ เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความต้องการและความสามารถแตกต่างกันตั้งแต่ในระดับน้อย ปานกลาง จนถึงระดับมาก

3.6 ครูได้รับการอบรมการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ ไม่ได้จบด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่สามารถทำการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากได้ผ่านการอบรมการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้ครูมีความ

พร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับสทวรัตน์ ตันตินีรนาท (2549 : 240) กล่าวถึง การจัดการเรียนร่วมจะเกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารได้มีการดำเนินการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนร่วม โดยส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ครูได้เกิดความรู้ ความชำนาญในการจัดการเรียนร่วม

3.7 ครูได้รับการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ผู้วิจัยพบว่า ครูควรได้รับการนิเทศ ติดตาม ผลจากผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงาน ครูการศึกษาพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และ พัฒนาการจัดการเรียนร่วมของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 55) กล่าวว่า การนิเทศเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้งานบรรลุ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการนิเทศ และติดตามผลอย่างต่อเนื่องทั่วถึงจากผู้บริหาร และผู้นิเทศทุกระดับ

3.8 ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สิ่งที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนร่วมเกิดประสิทธิภาพและเกิดความสำเร็จอีกประเด็น หนึ่ง คือ ทัศนคติของครูผู้สอน เพราะถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียน ร่วมกับนักเรียนปกติในห้องแล้ว ก็จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนานักเรียนในด้านอื่น ๆ ต่อไป ซึ่ง สอดคล้องกับนิตยา นิลอุหา (2534: 60-62) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินพบว่า ทัศนคติของผู้บริหาร ทัศนคติ ของครูผู้สอน ทัศนคติของเด็กปกติ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้น มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ ผู้วิจัยพบว่า

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการปฏิบัติงานของ โครงการเรียนร่วม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อครูได้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนร่วม มีส่วนในการกำหนดทิศ ทางการทำงาน บุคลากรทุกคนเข้าใจตรงกันกับผู้บริหาร จึงเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญใน การดำเนินงาน ซึ่งควรมีขั้นตอนการทำงานอย่างชัดเจน ให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้ตามนโยบาย การจัดการเรียนร่วมที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2540: 13 - 14) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมอาจกำหนดแนวทาง ดังนี้ 1) ประชุมชี้แจงบุคลากร

ในหน่วยงาน ให้ตระหนักต่อหน้าที่ในการจัดการศึกษาของชาติ เห็นความสำคัญของทรัพยากรเด็ก ตลอดจนความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วม 2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเรียนร่วมและมอบหมายอำนาจหน้าที่คณะกรรมการอาจจะประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยงาน ผู้ช่วยหัวหน้างาน ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ 3) กำหนดแผนดำเนินงาน 4) ชี้แจงข้อตกลงบางประการของหน่วยงานนั้นๆ ต่อบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

4.2 ครูได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะเกิดความสนใจเป็นพิเศษ เมื่อได้เรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน ส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีสมาธิมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลของ อารยะวิญญู (2542: 27-28) กล่าวว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นในการศึกษาเพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเด็กให้ได้เรียนรู้เร็วขึ้น แม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าแต่ก่อน คอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีบทบาทมากขึ้นในการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เครื่องมือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ที่นำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีคอมพิวเตอร์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญทั้งสิ้น เช่น เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ เครื่องตรวจวัดการได้ยิน เป็นต้น อย่างไรก็ตามเทคโนโลยี ไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยขจัดความพิการให้หมดสิ้นไปแต่เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่จะอำนวยความสะดวกให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและยังทำให้เด็กสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพได้เร็วขึ้น

4.3 ครูมีการประสานความร่วมมือของครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วมกับฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูมีความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้คนที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานการศึกษาพิเศษ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย การประสานงานที่ดีของครูผู้สอน หรือครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม นำมาซึ่งประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับผลของ อารยะวิญญู (2533 : 199) กล่าวว่า การเรียนร่วมอาจไม่ประสบผลสำเร็จ หากขาดการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะสามารทำให้การจัดการเรียนร่วมดำเนินไปได้ด้วยดี บุคคลที่เกี่ยวข้องที่ควรได้รับความร่วมมือได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูที่สอนเด็กทั่วไป นักเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาทั่วไป

1. การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

ครูมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติแล้ว ครูควรเตรียมความพร้อมตนเองในการหาความรู้ และประสบการณ์ในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. การปฏิบัติงานของครูด้านสิ่งแวดล้อม

ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมให้ครบทุกด้าน นอกจากด้านกายภาพแล้ว ครูต้องให้ความสำคัญต่อการจัดสิ่งแวดล้อมบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น

3. การปฏิบัติงานของครูด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกับชุมชนหรือสังคมข้างนอกมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

4. การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ประสานที่ดีเลิศ เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนครู ผู้ปกครอง นักวิชาการ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

2. ควรทำการวิจัยเรื่อง กรณีศึกษานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนประถมศึกษา

3. ควรทำการวิจัยเรื่อง ระบบการบริหารงานโรงเรียนที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนร่วม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลทิพย์ เย็นใจ. การศึกษาเปรียบเทียบการสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลในเครือข่ายทางสังคม
ต่อเด็กพิการที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนระดับ
ประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการเรียนร่วมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

กฤติยา ศิลป์ศรีกุล. การพัฒนาตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียน :
การศึกษากรณีโรงเรียนเพชรน้ำใจ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัย
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. นวัตกรรมกรจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ
การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล. เอกสารอัดสำเนา, 2545.

การศึกษาพิเศษ : โอกาสและความเท่าเทียมกัน. วารสารสื่อพลัง. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1, 2547.

เกษม ทองสัมฤทธิ์. ความต้องการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒประสานมิตร, 2540.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียน
ร่วมเล่ม 4 รายงานสรุปสาระการประชุม “ร่วมคิด ร่วมทำ นำคุณภาพสู่การเรียนร่วม”.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. หลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ
พุทธศักราช 2531 (ปรับปรุง พ.ศ. 2541). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วม
สู่ภาคปฏิบัติ เพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สำหรับเด็กและเยาวชน
พิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2548.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์.
กรุงเทพฯ: 2550.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. สารสนเทศโรงเรียนพินุลประชาสรรค์. กรุงเทพฯ: 2549.

จันทร์จา เลิศจรัสอร่ามดี. การศึกษาการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนประถมสาธิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545.

จูไรรัตน์ คงปิ่น. การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

จุฬารัตน์ หมั่นกุล. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติ
ปัญญา กับนักเรียนปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาการประถมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

ชาญชัย ศรีไสยเพชร. การประถมศึกษา 2 (ศึกษา 336). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.

ชวลีพร ตั้งเชื่อนจันทร์. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.

ฐานิยา บุญเกียรติ. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2538.

ณพาลี อินทุสุด. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการเรียนร่วม
สำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ทิตนา แฉมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

- นิลบล ทูรานุกภาพ. การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2540.
- นিকা ชูโต. การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พี.เอ็ม.การพิมพ์, 2540.
- เบญจา ชลธารันนที. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล. เอกสารอัดสำเนา, 2546.
- เบญจา ชลธารันนที. การตรวจสอบเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2543.
- เบญจา ชลธารันนที. คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ : เพทายการพิมพ์,
2546.
- เบญจา ชลธารันนที. ร่วมเรียนสู่การเรียนรู้. จากการเสวนา ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 4 จังหวัดตรัง,
วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2548.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของครู ศึกษานิเทศก์
ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักปฏิรูป
การศึกษา, 2545.
- ประกฤติ พูลพัฒน์. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2547.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการศึกษา-การบริหาร. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.
- ผดุง อารยะวิญญู. การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว, 2532.
- ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2533.
- ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2541.
- ผดุง อารยะวิญญู. การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ :
ไร่ไทยเพรส, 2542.
- พิกุล เลี้ยวสิริพงศ์. การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการทางสติปัญญา. วารสารกองการ
ศึกษาเพื่อคนพิการ, 1 (พฤษภาคม 2542 – มีนาคม 2543).
- พิมพ์พร อรุณอร่ามอัมพร. การพัฒนาแบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล : กรณีศึกษา
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

- รัฐศักดิ์ เจริญศิลป์. การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางวิชาการที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วารี ธีระจิตร. การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง. เล่ม 1. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545. เอกสารอัดสำเนา, 2545.
- ศรียา นิยมธรรม. เด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ. วารสารการศึกษาปฐมวัย. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (เมษายน), 2532.
- สกวรัตน์ ต้นดินินนาท. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สมศักดิ์ โสรถาวร. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนร่วมกันของเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.
- สารสนเทศ. ประวัติโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์. [Online]. 2549. แหล่งที่มา: www.pbps.ac.th [24 กรกฎาคม 2550].
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ ฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2547.
- สิริมา หมอนไทม. การศึกษาพิเศษ องค์ความรู้ และกระบวนการค้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.

- สุกัญญา จำเพชร. ความพร้อมและความต้องการในการจัดการการเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- สุภาพค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2539.
- หทัยพร คลังกำแหงเดช. **มารู้จัก IEP กันเถอะ.** [Online]. แหล่งที่มา: www.autisticthailand.com/aucontents2008/auducument/audoconline/audoconline14auIEPHa.htm. (วันที่ 23 กรกฎาคม 2550)
- อินทิรา วงศ์เบ็ญสัจจ์. การติดตามผลการฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.
- อุบล เล่นวารี. การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร: ไร่ไทยเพรส, 2542.
- อุไรวรรณ เจริญถาวรพานิช. การบริหารการจัดการเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

ภาษาอังกฤษ

- Ashman,A and Elkins,J. **Education Children with Special Needs.** Sydney: Prentice-Hall of Australia, 1990.
- Cartwright, G.P., Cartwright, C.A., and Ward, M.E. **Educating special learners.** 4th ed. California : Wadsworth, 1995.
- Cook, R.E., Tessier, A., and Klein, M.D. **Adapting early childhood curricula for Children with special needs.** 3rd ed. New York : Macmillan, 1992.
- Gearheart, B.R., Weishahn, M.W., and Gearheart, C.J. **The exceptional student in the regular classroom.** 6th ed. New Jersey : C.V.Mosby, 1996.
- Good, Cater V. **Dictionary of Education.** New York : McGraw-Hill, 1973.
- Gottlieb,J. and Leyser, Y. Attitudes at Public School Parents toward Mainstreaming : Changes over a decade. **Journal of Instructional Psychology.** 23(4),1996.

Hallahah, D. and Kauffman, **J.M. Exceptional Children : Introduction to Special Education.**

New Jersey : Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1986.

Johnson, D.W. and Johnson, R.T. **Integration Handicapped Students in to the Mainstream**

Exceptional Children. Boston : Allyn and Bacon, 1980.

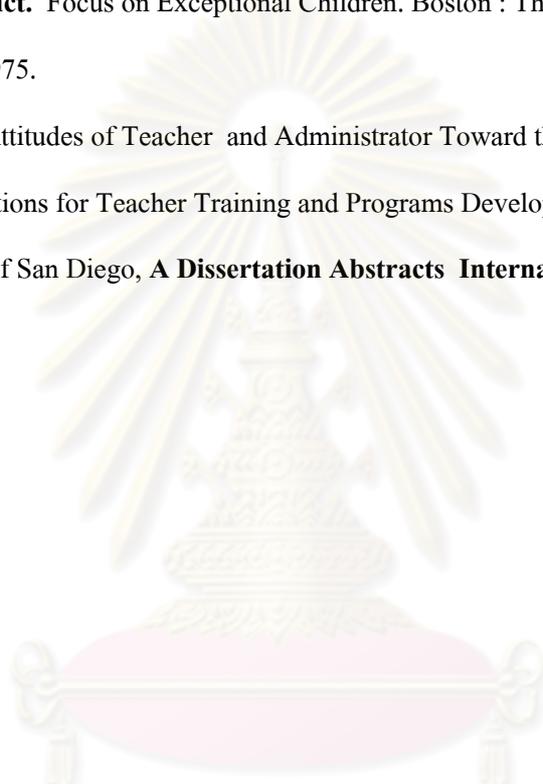
Kuffman, M.J., Gottlieb, J.A. and Kukic, M.B. **Mainstreaming : Toward an Explication of**

the Construct. Focus on Exceptional Children. Boston : The Council for Exceptional Children, 1975.

Mathews, Rachel. Attitudes of Teacher and Administrator Toward the Handicapped in Malaysia

and Implications for Teacher Training and Programs Development. Doctoral Dissertation,

University of San Diego, **A Dissertation Abstracts International.** 44 : 9 march, 1984.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์วีริยะ นามศิริพงศ์พันธ์ คณะอนุกรรมการด้านผู้พิการ
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เบญจา ชลธาร์นนท์
ผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. ดร.วาสนา เลิศศิลป์
ศึกษานิเทศเชี่ยวชาญ สพท. กทม. เขต 1 สพฐ.
4. อาจารย์ผ่องศรี สุรัตน์เรืองชัย
นักวิชาการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สพฐ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0073

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์วริยะ นามศิริพงศ์พันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนารีรัตน์ กล้าหาญ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ
เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้กรอบการ
ปฏิบัติงาน ตามกรอบแนวคิดซีท” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน
รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
ต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0074

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจา ชลธานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนารีรัตน์ กล้าหาญ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้กรอบการปฏิบัติงาน ตามกรอบแนวคิดซีที” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉวีรุท สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0071

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วาสนา เลิศศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนารีรัตน์ กล้าหาญ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้กรอบการปฏิบัติงาน ตามกรอบแนวคิดซีที” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0072

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ห้องศรี สุรัตน์เรืองชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนารีรัตน์ กล้าหาญ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและ
เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้กรอบการ
ปฏิบัติงาน ตามกรอบแนวคิดซีท” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน
รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
ต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0075

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนพญาไท

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนารีรัตน์ กล้าหาญ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี การศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “กรณีศึกษาการปฏิบัติงาน ของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้กรอบการปฏิบัติงาน ตามกรอบแนวคิดซีท” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมครู แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบ วิเคราะห์เอกสาร กับผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม ผู้ปกครอง และนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางนารีรัตน์ กล้าหาญ ได้ทดลองใช้ เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0076

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนารีรัตน์ กล้าหาญ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี การศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้กรอบการปฏิบัติงาน ตามกรอบแนวคิดจิต” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบ สังกศัตถุติกรรมครู แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบวิเคราะห์ เอกสาร กับผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม ผู้ปกครอง และนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางนารีรัตน์ กล้าหาญ ได้ทำการเก็บข้อมูล วิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ภาคผนวก ง
ประวัติโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เดิมชื่อ “วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์” เป็นสถานศึกษาในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย

เนื่องด้วยจากการที่คณะรัฐบาล ซึ่งมี ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติจัดสร้างอาคารสงเคราะห์สำหรับประชาชนผู้ยากไร้ที่อยู่อาศัยบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมดินแดง – ห้วยขวาง เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเหล่านั้น และเป็นการช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติด้วย

ต่อมาท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ผู้อุปถัมภ์ของสหพันธ์กรรมการหญิงได้พิจารณาเห็นว่าในบริเวณอาคารสงเคราะห์แห่งนี้น่าจะมีสถานศึกษาสำหรับให้ประชาชนได้ส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาล่าเรียน จึงได้สถาปนา “วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์” ขึ้นเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2495 โดยมีนางเอื้อนทิพย์ เปรมโยธิน เป็นผู้อำนวยการท่านแรก (พ.ศ. 2499 – 2516)

ในด้านการจัดการศึกษาเริ่มแรกนั้น วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์จัดการศึกษาแบบสหศึกษาแบ่งเป็น 4 แผนก ดังนี้

1. แผนกอนุบาล
2. แผนกประถมศึกษา
3. แผนกมัธยมศึกษา
4. แผนกอาชีวศึกษา

ปัจจุบันโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์จัดการศึกษาแบบสหศึกษา แบ่งออกเป็น 3 แผนก คือ แผนกอนุบาล แผนกประถมศึกษา และแผนกมัธยมศึกษา

พ.ศ. 2500 เปิดโครงการสอนเด็กเรียนช้า I.Q. 70 – 90 ในระดับประถมศึกษา

พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้นใหม่ โดยกำหนดให้สถานศึกษาถือเป็นแนวปฏิบัติแนวทางเดียวกัน วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์จึงได้ออนแผนกอาชีวศึกษาไปให้กับกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (ปัจจุบันคือ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ) และได้เปลี่ยนแปลงแผนกมัศึกษามาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฐานะของวิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์ จึงเปลี่ยนมาเป็นโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ แต่ยังคงสังกัดในกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทยอยู่เช่นเดิม

พ.ศ. 2516 นางปรีดา จันทบุษยา เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน (พ.ศ. 2516 – 2533)

พ.ศ. 2519 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้เปิดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และได้รับงบประมาณจัดสร้างอาคารเรียนถาวร 1 หลัง งบประมาณ 1 ล้านบาท และสร้างอาคารชั่วคราว 1 หลัง

พ.ศ. 2519 – 2524 โรงเรียนเปิดการสอนในโครงการทดลองการเรียนแบบไม่แบ่งชั้นของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

20 เม.ย. 2520 ได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งมูลนิธิพิบูลประชาสรรค์ โดยมีท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม เป็นผู้อุปถัมภ์ และประธานมูลนิธิคนแรก คือ หม่อมอรุณกาญจนะวิชัย ณ อุรุยา

16 ม.ค. 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติให้โอนโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ จากสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย ไปขึ้นสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ไม่ได้สังกัดกรมประชาสัมพันธ์แล้ว จึงจำเป็นต้องโอนที่ดินให้กับกรมประชาสัมพันธ์ และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จากเดิมมีเนื้อที่ 70 ไร่ ปัจจุบันโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์มีเนื้อที่ทั้งหมด 35 ไร่ 2 งาน 16 ตารางวา

พ.ศ. 2522 ก่อตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โดยมีนายกสมาคม ดังต่อไปนี้

- นายเสนอ	สิทธิวงศ์	นายกสมาคมคนแรก
- นายรัช	เสตะจันทร์	นายกสมาคมคนที่ 2
- ค.ต. อุดมศักดิ์	วิไลลักษณ์	นายกสมาคมคนที่ 3
- นายเกษม	สุกใส	นายกสมาคมคนที่ 4
- จ.อ. ณรงค์	นกด่อ	นายกสมาคมคนที่ 5
- นายทินกร	เลิศกิตติคุณารัตน์	นายกสมาคมคนที่ 6
- นายศักดิ์ดา	แมนสุวรรณ	นายกสมาคมคนที่ 7
- นางวนิดา	วงษ์วิไลวารินทร์	นายกสมาคมคนที่ 8
- นายนภาพงษ์	นกด่อ	นายกสมาคมคนปัจจุบัน

พ.ศ. 2523 ได้รับคัดเลือกจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

- ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกโครงการศูนย์ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของกองสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2524 เปิดโครงการเรียนร่วมของนักเรียนหูตึง ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พ.ศ. 2525 ได้รับงบประมาณในการจัดสร้างอาคารเรียน 1 หลัง (อาคาร 6) สร้างด้วยเงินงบประมาณ จำนวน 5,050,000 บาท จัดสร้างเป็นอาคาร 4 ชั้น 15 ห้องเรียน

พ.ศ. 2526 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ร่วมกับมูลนิธิประชาสรรค์ได้จัดหาทุนในโครงการก่อสร้างอนุสาวรีย์ ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เพื่อรำลึกถึงพระคุณผู้ให้การสถาปนาโรงเรียน

17 ส.ค. 2527 ประกอบพิธีเปิดอนุสาวรีย์ ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการทหารบก สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒโน ปธ. 9) วัดบวรนิเวศวิหารประธานสงฆ์

25 พ.ย. 2527 โรงเรียนได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นจากกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2528 ได้รับงบประมาณจากกรมสามัญศึกษาในการจัดสร้างอาคารเรียน 1 หลัง (อาคาร 2) เพื่อขยายการจัดชั้นเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เป็นเงินทั้งสิ้น 4,800,000 บาท

สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ได้จัดสร้างอาคารเอนกประสงค์บริเวณหน้าโรงเรียนเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการประชาสัมพันธ์ และการรักษาความปลอดภัยให้กับโรงเรียนด้วยงบประมาณทั้งสิ้น 245,000 บาท ต่อเติมโรงอาหาร ใช้งบประมาณ 476,000 บาท

พ.ศ. 2529 โรงเรียนได้รับคัดเลือกจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น รุ่นที่ 3

พ.ศ. 2530 ได้รับโล่ยกย่องว่าเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีความประพฤติดี และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุดจากคณะกรรมการจัดฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2530

- สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ก่อสร้างสนามบาสเกตบอล 1 สนาม เป็นเงิน 260,000 บาท

14 ก.ค. 2530 โรงเรียนได้เชิญอธิบดีกรมสามัญศึกษา นายพะยอม แก้วกำเนิด เป็นประธานในพิธีวันสถาปนาโรงเรียน และรับมอบศาสตราสมาคม ฯ โรงอาหารและสนามบาสเกตบอลเพื่อให้เป็นสมบัติของโรงเรียน

17 ก.ย. 2530 กระทรวงศึกษาธิการ มอบเกียรติบัตรให้โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ที่ได้ดำเนินการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาดีเด่น ปีการศึกษา 2530

14 ก.ค. 2531 พลเอกวันชัย เรืองตระกูล รองผู้บัญชาการทหารบก และรองผู้บัญชาการกองกำลังรักษาพระนคร มอบอาคารธารน้ำใจ “เรื่องจรัสพัฒนา 3” ซึ่งท่านและคณะญาติก่อสร้างขึ้นเป็นจำนวนเงิน 250,000 บาท มอบให้เป็นสมบัติของโรงเรียน โดยอธิบดีกรมสามัญศึกษา

นายพนอม แก้วกำเนิด เป็นผู้รับมอบ เพื่อใช้เป็นอาคารโครงการวิชาชีพแบบครบวงจรของนักเรียน

17 ส.ค. 2533 ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดีกรมสามัญศึกษา เป็นประธานรับมอบเสาธงชาติซึ่งมูลนิธิพิบูลประชาสรรค์ก่อสร้างมอบให้เป็นสมบัติของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เป็นเงิน 170,000 บาท ตั้งอยู่ที่สนามอาคาร 2

26 ก.ย. 2533 พิธีเบิกพระเนตรพระพุทธรูปประจำโรงเรียน ซึ่งสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชฯ ให้นำพระพุทธรูปประจำโรงเรียนว่า “พระพุทธรูปบุลปรีดาประชานารถ” ประดิษฐาน ณ หน้าอาคาร 1

พ.ศ. 2534 ได้รับคัดเลือกจากกรมสามัญศึกษาให้เป็น “โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น” เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533

พ.ศ. 2537 ได้รับโล่เชิดชูเกียรตินักเรียนผู้กระทำความดีจากสำนักงาน ป.ป.ป.

พ.ศ. 2538 ได้รับงบประมาณในการจัดสร้างโรงยิม 1 หลัง สร้างด้วยเงินงบประมาณจำนวน 4,975,059 บาท ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2538

- ได้รับเลือกให้เป็นศูนย์พลานามัย กลุ่ม 4

พ.ศ. 2540 โรงเรียนได้รับมอบหมายจากกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางกลุ่มที่ 4 ให้เป็นศูนย์พลานามัย อีกทั้งกรมสามัญศึกษาดังให้โรงเรียนเป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การเรียนร่วมการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา (ศูนย์ที่ 20)

พ.ศ. 2541 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ได้เปลี่ยนไปสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา ได้รับงบประมาณในการจัดอาคารหอประชุม 1 หลัง สร้างด้วยเงินงบประมาณจำนวน 3,870,000 บาท ก่อสร้างแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2541 ได้รับงบประมาณในการจัดอาคารเรียน 1 หลัง (อาคาร 8) สร้างด้วยเงินงบประมาณจำนวน 31,380,000 บาท

พ.ศ. 2542 รางวัลชนะเลิศจินตลีลาประกอบเพลงนวมินทร์มหาราช

- รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 2 วิชาพิมพ์ดีด ภาษาอังกฤษ จากกลุ่มโรงเรียน กลุ่ม 4

พ.ศ. 2545 ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2544

- เกียรติบัตรโรงเรียนที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ระดับมาตรฐานคุณภาพดีเด่นของกรมสามัญศึกษา 16 ม.ค.

พ.ศ. 2546 เกียรติบัตรโรงเรียนปลอดยาเสพติด

16 ก.ค. 2546 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ บริหารงานเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

6 ก.ย. 2546 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มอบให้โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

พ.ศ. 2546 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ได้เปลี่ยนไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2548 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นระดับประเทศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ที่ตั้ง / ขนาด

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ มีเนื้อที่ 35 ไร่ 2 งาน 16 ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ 4641 ถนนดินแดง แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 0-2245-0448 , 0-2245-1700

โทรสาร. 0-2640-2217

เว็บไซต์ : www.pbps.ac.th

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ มีพื้นที่แขวงการปกครองเดียวคือ แขวงดินแดง โดยแนวเขตมีรายละเอียด ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับพื้นที่เขตจตุจักร
ทิศตะวันออก	ติดกับพื้นที่เขตห้วยขวาง
ทิศใต้	ติดกับพื้นที่เขตราษฎร์
ทิศตะวันตก	ติดกับพื้นที่เขตพญาไท

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ มีการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา
2. ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3)
4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ , คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ และอาชีพทั่วไป
5. ให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษา นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (เรียนช้า) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (หูตึง) และเด็กออทิสติกเข้าเรียนในโครงการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ
6. เป็นโรงเรียนแกนนำการศึกษาเรียนร่วม (การศึกษาพิเศษ)

แผนผังโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ประกอบด้วย

1. อาคาร 1	11. โรงฝึกงาน
2. อาคาร 2	12. อาคารฝึกงาน
3. อาคาร 3	13. บ้านพักคนงาน
4. อาคาร 4	14. อาคารธารน้ำใจ (เรื่องจรัสพัฒนา)
5. อาคาร 5	15. ห้องกิจกรรมนักเรียนและประชาสัมพันธ์
6. อาคาร 6	16. พระพุทธรูปพิบูลประชาสรรค์
7. อาคาร 7	17. สระน้ำ
8. อาคาร 8	18. ศูนย์กีฬา
9. อนุสาวรีย์ฯลฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม	19. อาคารศูนย์การศึกษาพิเศษ
10. หอประชุม	20. บ้านพักครูแบบแฟลต 8 ห้อง

1.5 ลักษณะของชุมชน

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่ประกอบด้วยชุมชนที่อยู่อาศัย 14 ชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนซอยแม่เนี่ยว แยก 2
2. ชุมชนซอยแม่เนี่ยว แยก 3
3. ชุมชนซอยสมบุญพัฒนา 2
4. ชุมชนซอยสุพรรณนิการ์ 2
5. ชุมชนซอยอินทามาระ 55
6. ชุมชนซอยชานเมือง
7. ชุมชนซอยเพิ่มสิน – สมบูรณ์สุข
8. ชุมชนซอยกุนนที
9. ชุมชนซอยแสนสุข
10. ชุมชนซอยผาสุข
11. ชุมชนริมคลองบางซื่อ ซอยโชคชัยร่วมมิตร แยก 2-4
12. ชุมชนริมคลองบางซื่อ ซอยโชคชัยร่วมมิตร แยก 18
13. ชุมชนเคหะชุมชนดินแดง (แฟลต 1 – 20)
14. ชุมชนเคหะชุมชนดินแดง (แฟลต 21 – 32)

ลักษณะที่อยู่อาศัย แฟลตการเคหะแห่งชาติ ดินแดง, บ้านไม้สองชั้น, ตึกแถว

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง

ประชากร	จำนวนประชากรทั้งสิ้น	144,461 คน
	- ชาย	68,262 คน
	- หญิง	76,199 คน

1.7 นโยบายโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

1. พัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ ความเชื่อ วิสัยทัศน์ และบทบาทของครูอาจารย์ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ทั้งรูปแบบ เนื้อหา วิธีการ กระบวนการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจูงใจให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ส่งเสริมให้ได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และความมั่นคงในอาชีพ

2. พัฒนาหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยดึงท้องถิ่น ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและนำห้องเรียนออกไปสู่ท้องถิ่น ปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการเรียนรู้อร่วมกันด้วยการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้กับนักเรียน ให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการคิดและวิธีการวัดผลประเมินผล โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จัดทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นที่รับรองว่าได้มาตรฐาน

4. พัฒนาอาคารสถานที่ โครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอเหมาะสม เป็นปัจจุบัน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ร่มรื่น สดชื่น สวยงาม เน้นจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและพัฒนาห้องสมุดให้ได้มาตรฐานและแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

5. พัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาคนดีและคนเก่งสู่สังคมและสร้างภูมิคุ้มกันจากสารเสพติดและโรคเอดส์ มีระบบดูแลช่วยเหลือโรงเรียน

6. ปรับระบบการบริหารของโรงเรียนให้ครอบคลุมภารกิจ รัศม ครอบงำแล้ว เข้มแข็ง ทันสมัย และใช้หลักการมีส่วนร่วม พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการบริหาร พัฒนาระบบการวางแผน และใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน จัดระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อเป็นการรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน

7. การระดมทรัพยากร โดยให้ชุมชน องค์กรภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของโรงเรียนและช่วยเหลือทางด้านงบประมาณ กำลังกาย กำลังสมอง และภูมิปัญญาชาวบ้าน มาให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ครู

ข้อมูลทั่วไปของครู

ชื่อ.....นามสกุล.....
 เพศ.....อายุ.....ปี
 วุฒิต่างการศึกษา.....วิชาเอก.....วิชาโท.....
 ประสบการณ์การสอนในโรงเรียน.....ปี
 ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ.....ปี
 ในห้องเรียนมีนักเรียนจำนวน.....คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ.....คน
 ระดับชั้นที่สอน.....วิชาที่สอน.....

แนวคำถามหลักในการสัมภาษณ์ครู

ประเด็นที่ 1 การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

- 1.1 ครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านทักษะพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเองอย่างไรบ้าง.....
- 1.2 ครูมีวิธีสอนและอธิบายอย่างไร? เพื่อให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้จักและเข้าใจถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเพื่อน.....
- 1.3 มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มาเรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนแล้วปรับตัวยังไม่ได้หรือไม่? ถ้ามีต้องใช้เวลาปรับตัวนานแค่ไหน?.....
- 1.4 ครูมีเทคนิคช่วยเหลือพิเศษอะไรบ้างเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปรับตัวได้เร็วขึ้น.....
- 1.5 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีหรือไม่? คุณครูมีการฝึกให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษช่วยเหลือดูแลตนเองอย่างไรบ้าง?.....
- 1.6 ครูได้เตรียมความพร้อม นักเรียนทั่วไปให้ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่? มีวิธีการอย่างไรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ.....
- 1.7 นักเรียนในชั้นเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มากน้อยแค่ไหน? และมีเหตุการณ์ใดที่สามารถยกตัวอย่างได้.....

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในจุดใดบ้าง

2.2 สภาพห้องเรียนในตอนนี้อึดต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือยัง? คิดว่าจุดใดดีแล้ว และจุดใดควรปรับปรุงอีกบ้าง? .....

2.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องครูมีประเภทใดบ้าง? ต้องจัดสภาพห้องเรียนแตกต่างกันอย่างไร? .....

2.4 บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าผู้ปกครอง บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน นักวิชาชีพ ฯลฯ ครูได้ชี้แจง ประสาน และขอความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมหรือไม่? มีการดำเนินการในชั้นตอนใดไปบ้างแล้ว .....

2.5 มีผู้ปกครองอาสาเป็นวิทยากร หรือทำกิจกรรม ร่วมกับโรงเรียนบ้างหรือไม่? ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านใด? .....

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติงานของครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 คุณครูมีการสำรวจสภาพปัญหาของเด็ก เป็นรายบุคคลหรือไม่? .....

3.2 การคัดแยก คัดกรอง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คุณครูต้องขอความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้องด้านใดบ้าง? ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในระดับใด? .....

3.3 ใครมีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร เพื่อนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบ้าง? และในส่วนของครูทำอะไรบ้าง? .....

3.4 ครูต้องจัดทำหลักสูตรอะไรบ้าง? เพื่อใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างไร? .....

3.5 ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างไร .....

3.6 ครูต้องประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปีละกี่ครั้ง? และมีการใช้ข้อมูลการประเมินในด้านใดบ้าง? .....

3.7 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียน ร่วมกับเพื่อนๆ บ้างหรือเปล่า? ส่วนมากกิจกรรมที่ทำจะเป็นกิจกรรมอะไร? การจัดเตรียมกิจกรรมยุ่งยากหรือไม่? .....

3.8 ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครู แตกต่างจากครูปกติทั่วไปในส่วนใด
 อยากให้ผู้บริหารสนับสนุนและช่วยเหลือคุณครูในจุดใดมากที่สุด? .....

ประเด็นที่ 4 การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานโครงการ
 เรียนร่วมมากน้อยเพียงใด? ขึ้นตอนใดยากและใช้เวลานานที่สุด?.....

4.2 โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมชัดเจนหรือไม่? ขึ้นตอนใด
 ที่นำมาสู่การปฏิบัติได้น้อย? .....

4.3 ครูต้องจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องที่
 ผ่านมาเพียงพอต่อความจำเป็นพิเศษของนักเรียนหรือไม่? .....

4.4 ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณ ในส่วนใดอีก? .....

4.5 ครูได้มีการประสานงานกับนักวิชาชีพ ครูการศึกษาพิเศษ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 เพื่อขอรับคำปรึกษาหรือการสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่? ทุกฝ่ายให้
 ความร่วมมือในระดับใด?.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน

วันที่ ..... เวลา .....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง..... วุฒิทางการศึกษา ..... วิชาเอก.....

วิชาโท..... ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนนี้.....

ประสบการณ์ในการบริหาร.....

ประสบการณ์ด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....

แนวคำถามหลักสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ประเด็นที่ 1   สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน

1.1 ผู้บริหารสนับสนุนครูให้มีการเตรียมความพร้อมนักเรียนตั้งแต่เดือนไหน ? ของทุกปีการศึกษา .....

1.2 การเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูขอความช่วยเหลือจากผู้บริหารในจุดใดบ้าง? .....

1.3 การทำงานของครู ในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนักเรียนปกติ เป็นที่พึงพอใจของท่านหรือไม่ ? และมีจุดใดที่ต้องพัฒนา .....

1.4 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้สร้างบรรยากาศ ใ้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง ? .....

1.5 ที่ผ่านมานักเรียนปกติได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่ ? อยากให้ท่านยกตัวอย่างเหตุการณ์จากการช่วยเหลืออื่นๆ .....

ประเด็นที่ 2   สิ่งที่ผู้บริหารประเมินจากการปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม

2.1 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้จัดสภาพห้องเรียนเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่? และมีจุดใดที่ควรปรับปรุง .....

2.2 ครูเคยของบประมาณสนับสนุนในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ อุปกรณ์ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นของตนเพิ่มเติมหรือไม่? ถ้าขอส่วนมากนำมาซื้ออุปกรณ์อะไร ? .....

2.3 ในการสร้างบรรยากาศให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ยอมรับ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น ครูมีบทบาทมากแค่ไหน? ที่ผ่านมากุณครูได้ทำอะไรไปแล้ว

.....

2.4 ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ มีการปรึกษากันและทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือไม่?

.....

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่ผู้บริหารยืนยันการปฏิบัติงานของครูด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 การจัดทำหลักสูตร มีหลักสูตรอะไรบ้างที่คุณครูต้องทำ.....

.....

3.2 ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้มากน้อยเพียงใด?

.....

3.3 การประเมินผลการใช้หลักสูตรของครู เป็นที่พึงพอใจหรือไม่?.....

3.4 ครูได้ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไป มาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่? ที่ผ่านมากุณครูทำได้แค่ไหน?.....

3.5 ครูได้จัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่? ถ้านำมาใช้เกิดประสิทธิภาพเพียงใด?

.....

3.6 ผู้บริหารเห็นว่าครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง? เด็กได้รับการพัฒนาในด้านใด?.....

3.7 ครูได้มีการดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการวิจัยหรือไม่? ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับคือจุดใด?.....

ประเด็นที่ 4 สิ่งที่ผู้บริหารประเมินจากการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ

4.1 การประชุม และกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม คณะครูมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดบ้าง?.....

4.2 ผู้บริหารเห็นว่า ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาหรือไม่? มีจุดใด? ที่ต้องพัฒนา .....

4.3 ครูได้งบประมาณจากส่วนใด? ในการจัดซื้อ สื่อ อุปกรณ์ ในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ.....

4.4 ครูได้มีการจัดบริการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคลหรือไม่? การพัฒนาตรงตามความต้องการพิเศษของนักเรียนมากน้อยเพียงใด?.....

4.5 โรงเรียนมีครูการศึกษาพิเศษกี่คน? และมีนักวิชาชีพอื่นๆ อยู่ในเครือข่ายการทำงาน
ของโรงเรียนเพียงพอหรือไม่? ภาระงานของครูที่ต้องดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนใน
ชั้นเรียนปกติมากเกินไปหรือเปล่า? อยากให้ครูได้รับความช่วยเหลือในจุดใด?.....

4.6 ผู้บริหารได้สนับสนุนให้ครูได้มีส่วนในการประสานงานกับนักวิชาชีพหรือหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการช่วยเหลืออย่างไรบ้าง?.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

..ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

วันที่..... เวลา.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

อายุ ..... ปี เพศ ..... ระดับการศึกษา ..... อาชีพ .....

เป็นผู้ปกครองของ ..... นักเรียนชั้น .....

แนวคำถามหลักในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ประเด็นที่ 1   สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านนักเรียน

1.1 ผู้ปกครองเห็นว่าครูได้เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในจุดใดบ้าง?
เพียงพอหรือไม่?.....

1.2 ครูได้เตรียมความพร้อมให้นักเรียนปกติยอมรับและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการ
พิเศษในเรื่องอะไรบ้าง?.....

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเคยพูดคุยชมเชยเพื่อนๆ ในห้องที่คอยช่วยเหลือตนบ้างหรือเปล่า?
ผู้ปกครองเคยได้รับหนังสือเชิญประชุม ชี้แจง ให้เข้าใจการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมหรือไม่?
และท่านมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้?.....

ประเด็นที่ 2   สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครู ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

2.1 ผู้ปกครองเห็นว่าสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการ
พิเศษหรือยัง? ควรปรับปรุงในจุดใดบ้าง ? .....

2.2 ครูได้ขอความร่วมมือและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบ้างหรือเปล่า ?
ถ้ามีขอในเรื่องอะไร?.....

2.3 ครูได้สร้างบรรยากาศให้ผู้ปกครองคนอื่นๆ ยอมรับและร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง?.....

ประเด็นที่ 3 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ผู้ปกครองเห็นว่าครูได้สอนเพิ่มเติมในทักษะที่จำเป็นตามความต้องการพิเศษของนักเรียนหรือไม่? นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านใด?.....

3.2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจผลความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากแฟ้มแสดงผลการพัฒนาผู้เรียนที่ครูรายงานเพียงใด?.....

3.3 เมื่อนักเรียนได้รับการสอนจากครู นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันด้านการดูแลช่วยเหลือตนเองได้ดีหรือไม่? อยากให้คุณครูสอนหรือไม่ฝึกเพิ่มเติมในทักษะใดอีก?
.....

ประเด็นที่ 4 สิ่งที่ผู้ปกครองได้เห็นในการปฏิบัติงานของครูในด้านเครื่องมือ

4.1 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการบริการสอนเสริมหรือไม่? ถ้ามีการสอนนักเรียนพัฒนาขึ้นในด้านใด?.....

4.2 ครูได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ต่างๆ สอดคล้องต่อความจำเป็นพิเศษของนักเรียนหรือไม่? ควรปรับปรุงในเรื่องใด.....

4.3 มีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลข่าวสารจากครูในการดำเนินการเรียนร่วม เป็นระยะๆ หรือไม่ อยากให้คุณครูประชาสัมพันธ์ในเรื่องอะไรอีก? .....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการปฏิบัติการงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน

วัตถุประสงค์	แบบสังเกตฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสังเกตการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน
คำชี้แจง	แบบสังเกตมี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของครู ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน
การสังเกต	ผู้วิจัยสังเกตโดยใช้วิธี ดังนี้ 1. ตอนที่ 1 บันทึกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของครู 2. ตอนที่ 2 ใ้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการสังเกตที่มีการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1–6 แล้วบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมตามสภาพที่เป็นจริง โดยไม่ระบุนามคิดเห็น
ตอนที่ 1 สถานภาพของครู	ชื่อ.....นามสกุล..... เพศ.....อายุ.....ปี วุฒิทางการศึกษา.....วิชาเอก.....วิชาโท..... ประสบการณ์การสอนในโรงเรียน.....ปี ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ.....ปี ในห้องเรียนมีนักเรียนจำนวน.....คน เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ.....คน ระดับชั้นที่สอน.....วิชาที่สอน..... สังเกตครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เริ่มสังเกตเวลา.....น. สิ้นสุดเวลา.....น.

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6

ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน

การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน	การสังเกต		รายละเอียด เพิ่มเติม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
<p>1. การปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน</p> <p>1.1 ครูฝึกทักษะพื้นฐานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>1.2 ครูอบรมนักเรียนในชั้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>1.3 ครูจัดป้ายนิเทศ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>			
<p>2. การปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม</p> <p>2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดย</p> <p>2.1.1 ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.2 ครูจัดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.3 ครูจัดห้องเรียนไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด</p> <p>2.1.4 ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน</p> <p>2.2 ครูมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน</p> <p>2.2.1 ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้</p> <p>2.2.2 ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.3 ครูจัดสภาพแวดล้อมภายนอกโดยสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี</p>			

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6
ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน (ต่อ)

การปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ที่ 4 ด้าน	การสังเกต		รายละเอียด เพิ่มเติม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
<p>3. การปฏิบัติงานของครูด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>3.1 ครูสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียน คัดแยก คัดกรอง เพื่อที่ครูจะได้รู้จักนักเรียนเฉพาะบุคคล</p> <p>3.2 ครูปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>3.3 ครูจัดทำหลักสูตรเฉพาะความต้องการพิเศษ</p> <p>3.4 ครูจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็นให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>3.5 ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)</p> <p>3.6 ครูจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)</p> <p>3.7 ครูมีการตรวจสอบทางการศึกษา เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือวิธีการตรวจสอบข้อมูลทุกด้านของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>3.8 ครูมีเทคนิคการสอน และจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน</p> <p>3.9 ครูรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>3.10 ครูจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน โดยมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วม</p> <p>3.11 ครูทำการสอน และประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)</p> <p>3.12 ครูดำเนินการในการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน</p> <p>3.13 ครูประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เพื่อจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียน</p>			
<p>4. การปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ</p> <p>4.1 ครูจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ/อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมตามความจำเป็นพิเศษ</p> <p>4.2 นักเรียนได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากแพทย์และพยาบาลในการวัดระดับสติปัญญา</p> <p>4.3 เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่มีปัญหา ครูที่สอนเรียนร่วมต้องส่งนักเรียนไปรับการแก้ไขพฤติกรรมกับครูการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง</p>			

**แบบสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน**

วัตถุประสงค์	แบบสังเกตฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสังเกตสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน
คำชี้แจง	แบบสังเกตมี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน
การสังเกต	ผู้วิจัยสังเกตโดยใช้วิธีดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ตอนที่ 1 บันทึกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน 2. ตอนที่ 2 ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการสังเกตที่มีการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของครูแล้วบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมตามสภาพที่เป็นจริง โดยไม่ระบุนามความคิดเห็น

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....
 เพศ.....อายุ.....ปี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่.....เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องประเภท.....
 สังเกตครั้งที่ ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 เริ่มสังเกตเวลา..... น. ถึงสิ้นสุดเวลา..... น.

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน

สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของ ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน	การสังเกต		รายละเอียด เพิ่มเติม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
<p>1. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านนักเรียน</p> <p>1.1 นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมตามความต้องการ จำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น การเตรียมความพร้อม ด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>1.2 นักเรียนปกติได้รับการเตรียมความพร้อมให้ยอมรับ และ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p>			
<p>2. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านสภาพแวดล้อม</p> <p>2.1 ครูได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการ เรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น</p> <p>2.1.1 ครูจัดบริเวณห้องเรียนให้มีพื้นที่ว่างในการทำ กิจกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.2 ครูจัด โต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ</p> <p>2.1.3 ครูจัดห้องเรียนไม่ให้มีเสียงรบกวนหรือมีเสียง รบกวนน้อยที่สุด</p> <p>2.1.4 ครูจัดจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คนต่อห้องเรียน</p> <p>2.2 ครูมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน</p> <p>2.2.1 ครูจัดให้บริเวณโรงเรียนมีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้</p> <p>2.2.2 ครูมีส่วนร่วมในการจัดอาคารมีทางลาดและลิฟท์ เพื่อ อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2.3 ครูจัดสภาพแวดล้อมภายนอกโดยสร้างบรรยากาศของการ ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องรับรู้ และร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี</p>			
<p>3. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านกิจกรรมการ เรียนการสอน</p> <p>3.1 นักเรียนได้รับการเรียนการสอนเพิ่มเติมในทักษะที่จำเป็น ตามความต้องการพิเศษ</p>			

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นเรียนร่วม
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน (ต่อ)

สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของ ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามกรอบแนวคิดโครงสร้างชี้ท 4 ด้าน	การสังเกต		รายละเอียด เพิ่มเติม
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
<p>3.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนปกติในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>3.3 นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน</p>			
<p>4. สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติงานของครูด้านเครื่องมือ</p> <p>4.1 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ต่างๆ จากครู</p> <p>4.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากนักวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

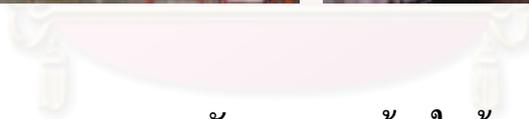
ภาพกิจกรรมโรงเรียนพินูลประชาสรรค์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

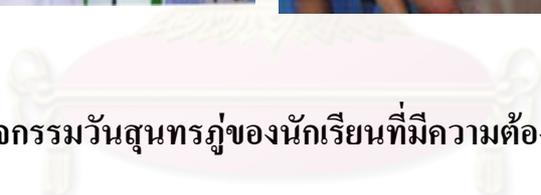

สภาพทั่วไปของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

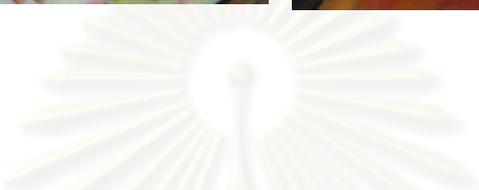

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การร่วมกิจกรรมวันสุนทรภู่ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริการสอนเสริมของครู และการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
ในระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักเรียนเข้ารับการคัดแยก คัดกรองจากผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กพิเศษ
ครูประจำชั้นที่สอนนักเรียนเรียนร่วม รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กพิเศษ

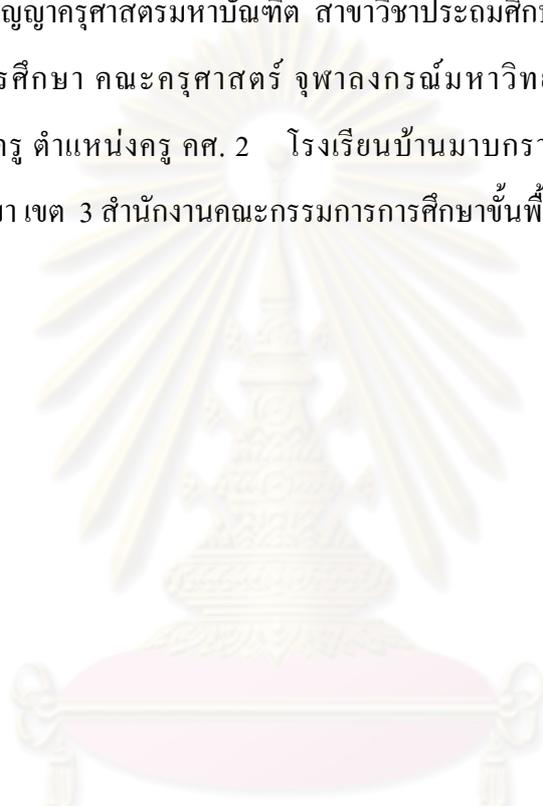

การเข้ารับการอบรมของครูที่สอนนักเรียนเรียนร่วม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางนารีรัตน์ กล้าหาญ เกิดเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2513 สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปีการศึกษา 2534 ศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 ปัจจุบันรับราชการครู ตำแหน่งครู คศ. 2 โรงเรียนบ้านมาบกราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย